

Roterodami,
Ex Officina Arnoldi Leers.
Anno 1651.

JOAN. RAVISII
TEXTORIS
NIVERNENSIS,

DIALOGI aliquot festivissimi, studiosæ Iuventuti cum primis utiles.

Item ejusdem

EPIGRAMMATA

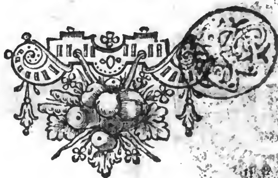
Non pauca ut doctissima, ita & lepidissima.

ET

EPISTOLÆ

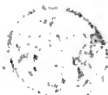
Non vulgaris Editionis.

Omnia recens diligenter recognita & emendata.

ROTERODAMI,

Apud ARNOLDUM LEERS. 1651.

LUDOVICUS FABER

PARISIENSIS,

JOANNI MORINO,

Prætori clarissimo, S.

Dolebam vehementer me non posse nancisci tempus, Prætor æquissime, in quo & de benevolentiâ erga me tuâ, & pro tot meritis in literatos, tot officiorum atque amoris signis unde tibi gratias egisse maximas oportuit, prolixæ & beneficæ tuæ naturæ testimonium facerem, hoc mihi somnum frequenter excutiebat, hoc me sine molestiâ vigilare non patiebatur. Est enim molestum homini debenti, eidem quo sit optimè meritus, nullam referre gratiam, longéque alienum à memore & grato beneficia prætermittere, cùm repentè oblatum hoc mihi fuit scribendi argumentum in commendationem hujus opusculi, quod non tam velim animo prospicias, quàm perpetuum meum tuarum virtutum judicium, quas nemo literis consequi potest: hoc enim agis, ut omnibus nominibus apud omnes bene audias, te mirifice singularis eru-

ditio, doctrináque commendant: & quod in plerisque judicibus hodiè desideras ingenium velox & ad gerendam Rempublicam aptißimum, nihil humile, nihil caducum, sed unumquodque magnificum, excelsum, immortalitate dignum, consiliis mentis agitas, mentem istam tuam MORINE, *& te dignam, & omnibus bonarum literarum studiosis cum voluptatum præsidio futuram, & laudo & agnosco, téque istâ gravitate, digntate, doctrinâ virum admiror, qui si benè te cognitum habeo, non sanè poßis, etiam ut velis, sine literis vivere. Quare ad hujus opusculi lectionem, quæ tibi & lectoribus incredibilem pariet voluptatem, te vel fortè currentem incito, hoc tamen pusillum non aspernabere, quamvis nescio quâ novæ editionis cupiditate, tam repentè, nec satis expunctè calcographus in apertum protulerit, ita ut non permiserit sibi Doctorum diligentiúmque virorum consilium limámque interponi. Si quid offensum fuerit, Henricus Laberius eruditiorum hominum eloquentißimus, eloquentium erudißimus, tibi*

& Bra-

& Bragelonis in formando Senatu Catonianis, qui & juris & fori tui duo velut relucent lumina, intra paucos dies hoc volumen castigatißimum: longéque majora Textoris, & suæ fœturæ opera temerè non communicanda designavit, hic permultos, si nescis honorifica in scribendo mentione ad cœlum vocavit, qui tamen, ita in votis habet, nullam putabit suis laboribus mißionem tantisper impetravisse, dum in te, si non licet? ut vult, saltem ut potest, fuerit exspaciatus, adeò illis atque adeò omnibus ex integro commendandus videris. Habebit interim juventus hoste Dialogos, quibus se oblectet, in his etenim Ravisius Textor *aureum suavitatis flumen effudit. Tu verò, vir circunspecte, quod te legentem, exhilaret, & quod spem alat nostrarum vigiliarum, quarum ad quemnam potiùs, quàm ad te, fructum, si quis futurus sit, detulero? Perficiam etiam omni opera, studio, aßiduitate, ut me semper memorem intelligas, neque tua ad me amandum unquam pœniteat voluntatis. Interim patrocinandum tibi est doctis hominibus, quos*

tu tam constanter coluisti, quàm qui maximè, tuas delicias appellas, supparasitatrices tamen semper, ut soles, oderis observántias, & quos per omnem vitam adamasti vehementissimè, ab injuriâ fortissimè defendas. Vale.

HENRICI LABERII

Ad eundem

EXASTICON.

Cultor Apollinei, studiose *Morine*, laboris,
Nec minus in celebri vir numerande choro:
Ecce quod à magnis confirmet tractibus arcum.
Rugosíque terat signa supercilii.
Hunc horis igitur levibus complectere vatem.
Auribus hic fructum lætitiamque parit.

DE

DE EPIGRAMMATE Dialogico.

DIalogum conficere, cùm propter alia, tum propter decorum personarum loquentium est laboriosum; propterea quod nisi prudentissimus & experientissimus videre non potest, quando, quantum, quibus verbis, quomodo ununquemque loqui, & quibus moribus præditum esse oporteat. In omnibus & singulis separatim τὸ πρέπον cernitur.

Exempla Epigrammatis Dialogici.

Ausonii Dialogus in simulacrum occasionis & Pœnitentiæ.

Cujus opus? Phidiæ, qui signū Pallados ejus,
Quique Iovē fecit, tertia palma ego sum:
Sum Dea, quæ rara, & paucis Occasio nota.
Quid rotulæ insistis? stare loco nequeo.
Quid taiaria habes? volucris sum; Mercurius quæ
Fortunare solet; tardo ego, cùm volui.

Crine tegis faciem. Cognosci nolo, sed heus tu,
Occipiti calvo es. Ne tenear fugiens.
Quæ tibi juncta comes? dicat tibi. dic rogo, quæ sis?
Sum Dea cui nomen nec Cicero ipse dedit.
Sum Dea, quæ facti. non factique exigo pœnas;
Nempe ut pœniteat, sic Metanœa vocor.
Tu modò dic, quid agat tecum? Si quando volavi,
Hæc manet, hanc retinent, quos ego præterii;
Tu quoque dum rogitas, dum percunctando moraris,
Elapsam dices me tibi de manibus.

Dialogus in Iustitiam.

Quæ Dea? Iustitia. Quid torvo lumine? flecti
Nescia sum & lacrymis & pretio, & precibus.
Quod genus? à Superis. Ex quo genitore? Modò. Ecqua
Matre? Fide. Nutrix quæ tua? Pauperies.

Quis

Quis Deus infantem fovit? Prudentia. Quonam
Freta duce agnoscis crimina? Iudicio
Cur gladium tua dextra gerit, cur lava bilancem?
Ponderat hæc causas, percutit ille reos.
Quid rari aßiſtunt? Quod copia rara bonorum est.
Quæ comes aßidua est? Candida ſimplicitas.
Aurium aperta tibi, cur altera & altera clauſa est?
Hæc ſurda injuſtis. panditur illa nobis.
Pavere cur ſemper cultu? Iuſtißimus eſſe
Qui cupit, exiguas ſemper habebit opes.

Dialogus in Venerem & Cupidinem.

Dic, age, qui fiat, dulciſſime nate Cupido,
Omnes cùm timeant numinis arma tui;
Humanumque genus, Manes, Erebique profundi,
Sollicitent Superos, & ſimul illa Deos;
Sola tamen doctis, quæ præſidet artibus, omne
Effugit imperium, caſta Minerva, tuum?

Si

Si meminisse potes, moderator Iupiter orbis
Ipse tuas sensit captus amore faces.
Sensit & aequoreis Neptunus victus in undis,
Iunoque furtivo saepè reperta toro.
Vt taceam reliquos, & tu quoque nate parentem
Iura pudicitiae me violare jubes.
Anné igitur solam quo Pallada vincere possis,
Extinctus nullam vim tuus ignis habet.

Cupido.

Desine, Diva Parens, mirari, & quaerere causas,
Haud mea quod nequeant tela ferire Deam.
Cumque potestati sint omnia subdita nostrae,
Sola meas spernat cur tamen illa faces.
Hanc equidem valdè metuo cum lumine tantum
Aspicit, aut vultu me truculenta notat;
Assumptis illam vero quandoque sagittis
Aggressus temere nocte silente fui;
Celavique meum perplexis artibus ignem,
Successu veritus posse carere dolos.
Nemo sed occultum quantumvis celat amorem,
Ipse ego sum semper proditus igne meo.
Insi-

Insidias igitur nostras ubi sensit apertè,
Protinus hac tanquam vulsus ab hoste fui.
Nam galeam quoties, hastam vibratque trementem;
Non levis illa mihi causa pavoris adest.

Venus.

Si sste puer tales, oro, proferre querelas,
Hosque tuo vanos excute corde metus.
Marte quid asperius fuit, aut quid durius olim,
Succubuit regnis trux tamen ille tuis.
Qui prius indomitus tibi bella necemque paravit,
Sæpè dedit victas in tua vincla manus.

Cupido.

At Mars, cara parens, nobis se dedidit ultro,
Nec quidquam nostrum ferre gravatur onus.
Improba sed quoties Pallas me conspicit, illa,
Dii, quas commoto non jacit ore minas?
Quam gerit horrendam magnâ vi corripit hastam:
Taliaque infando victa dolore refert;

Ne

Ne mihi tela puer, mihi ne, puer, arma mi-
neris,
Erras haudquaquam nos tua turba sumus.
Si temerè accedes, nec me sinis esse quietam,
Crede mihi, puero sat tibi fortis ero;
Aut ego præcipitem te nunc ad tartara mit-
tam,
Aut tibi profodiet lancea nostra latus:
Hoc pater ipse mihi cujus sum vertice nata;
Iupiter hoc divum Rex mihi testis erit.
Hæc simul ut dicit, totus miser ecce tremisco,
Ex manibus subito tela facesque cadunt.
Nescio quid faciam, lædendi nulla facultas,
Aut vis turbato nulla relicta mihi est.
Lædere nec cupio, quin hoc miser opto, pre-
corque;
Hinc ut ego solum salvus abire queam.
Præterea angui comæ gestat caput illa Me-
dusæ,
Cujus ad aspectum lumina nostra pavent.
Hoc ubi prætendit, fugio ceu cerva leonem,
Aut fugit infestum territa dama lupum.

Venus.

Et metuis Divam tu territus agide tantum:
Magna-

Magnanima cures cum Iovis armâ nihil?
Hoc quoque contemnunt, dic, cur tua ſpicula Muſæ,
Et fugit imperium turba novena tuum?
Num galeas vibrant etiam, aut haſtilia torquent,
Aut fera prætendunt Gorgonis ora tibi?

Cupido.

Aonides vultu ſunt, mater cara, pudico,
Vnice & iſtarum numina ſacra colo;
Et quoniam ſemper ſtudiis retinentur honeſtis,
Iuris in has planè nil meus ignis habet.
Invigilant cantu, molles ducuntque choreas,
Luxuria ſemper deſidiiſque vacant.
Quin ego nonnunquã vocis dulcedine captus,
Hic jungo ſocium me comitemque Deis.

Venus.

Eſto quod Aonides vultu ſint, Nate, pudico,
Vnice & iſtarum numina ſacra colas?
Ipſa tuis autem cur non eſt fixa ſagittis,
Caſtaque perpetuo virgo Diana manet?

Cu-

Cupido.

Hanc nunquam fateor, Mater, deprendere possum
Conatus omnes effugit illa meos.
Improba perpetuo Dea montibus errat in altis,
Oblectat castis seque cupidinibus.
Venatrix etenim silvas saltusque fatigat,
Et gelidis figit retia tensa jugis.
Talia sunt olim Matri quæ dicta Cupido,
Respondens tenero reddidit ore sua.
At Venus ut sperni tantum sua numica sensit,
In patriam tristis cœpit abire Paphum.
Nunc ubi cum nato castis neglecta Deabus
Mœret, & Aoniis est inimica choris.
Ergo si quis erit stulto deceptus amore
Qui vacuum vitiis pectus habere volet,
Obtabitque gaves vitare Cupidinis arcus,
Armigeram colat hic Pallada tutus erit:
Concilietque sibi dulces ante omnia Musas,
Ac fugiat monitis otia cuncta meis.
Sic ullis unquam rebus, sic tempore nullo
Iuris in hunc aliquid prorsus habebit Amor.

DIA-

Dialogi aliquot JOANNIS RAVISII TEXTORIS.

Interloquuntur

TERRA, ÆTAS, HOMO, & alii plerique.

Terra.

Uis mihi tot linguas, quot creditur Argus ocellis
Perdius & pernox Phariam servasse juvencam,
Præbuerit? quis tot mihi conferet ora, quot annos
Garrula fatiloquis ascribit fama Sybillis?
Quis tot præbuerit fibras, quot vana deorum
Millia primorum veteres habuisse dierum
Ascræi referunt monumenta diserta Poëtæ?
Ferrea quis dederit tot guttura, quot tibi Xerxes
Spicula fecerunt stupidum tenebrescere Phœbum?
Quis tot inundantes lacrymarum det mihi rivos,
Immersum quot propter equum te Cyre vetustas
Audacem memorat sparsisse in fluminâ Gangem?
Quis tot verborum clamosa tonitrua mœstæ

Hanc nunquam fateor, Mater, deprendere possum
Conatus omnes effugit illa meos.
Improba perpetuo Dea montibus errat in altis,
Oblectat castis seque cupidinibus.
Venatrix etenim silvas saltusque fatigat,
Et gelidis figit retia tensa jugis.
Talia sunt olim Matri quæ dicta Cupido,
Respondens tenero reddidit ore sua.
At Venus ut sperni tantum sua numica sensit,
In patriam tristis cœpit abire Paphum.
Nunc ubi cum nato castis neglecta Deabus
Mœret, & Aoniis est inimica choris.
Ergo si quis erit stulto deceptus amore
Qui vacuum vitiis pectus habere volet,
Obtabitque gaves vitare Cupidinis arcus,
Armigeram colat hic Pallada tutus erit:
Concilietque sibi dulces ante omnia Musas,
Ac fugiat monitis otia cuncta meis.
Sic ullis unquam rebus, sic tempore nullo
Iuris in hunc aliquid prorsus habebit Amor.

DIA-

Dialogi aliquot JOANNIS RAVISII TEXTORIS.

Interloquuntur TERRA, ÆTAS, HOMO, & alii plerique.

Terra.

Q U I S mihi tot linguas, quot creditur Argus ocellis
Perdius & pernox Phariam servaſſe juvencam,
Præbuerit? quis tot mihi conferet ora, quot annos
Garrula fatiloquis aſcribit fama Sybillis?
Quis tot præbuerit fibras, quot vana deorum
Millia primorum veteres habuiſſe dierum
Aſcræi referunt monumenta diſerta Poëtæ?
Ferrea quis dederit tot guttura, quot tibi Xerxes
Spicula fecerunt ſtupidum tenebreſcere Phœbum?
Quis tot inundantes lacrymarum det mihi rivos,
Immerſum quot propter equum te Cyre vetuſtas
Audacem memorat ſparſiſſe in fluminâ Gangem?
Quis tot verborum clamoſa tonitrua mœſtæ

Suppeditet? stomacho tot flumina rauca latranti
Quot Romanorum ferales millia Gannæ
Fecistis patrio post arma carere sepulchro?
Mi dolor est! quem nec verbis æquare, nec ullo
Flere satis gemitu liceat: Phaëtonte ruinam
Perpesso, multum viduæ flevere sorores.
Nunc quoque rugosis stillare electra feruntur
Corticibus, multum cæsis ab Apollinis arcu
Pignoribus doluit Niobe: dum corpore verso
Facta lapis riguit, vehemens dolor Orphea rosit,
Dum misera Eurydice calcato extincta colubro
Suavidicæ cantu citharæ exorata recessit
In nigras iterum tenebras, tibi vulnus acerbum
Cor pupugit misera Andromache, rabiesque cruenta
Dum post occisi lacrymas fletusque mariti
Parvulus Astyanax patrii solamen amoris,
Aëriæ cecidit præceps è culmine turris.
Et multum doluit, multum miserabilis Ægeus
Dum pullo, credens occisum Thesea, velo
Præbuit Ægeo nomen lachrymabile ponto.
Tormentum magni passa est Icosta doloris,
Dum vidit cæsos alterno vulnere natos.
Æger multa tibi traxit suspiria pulmo
Dædale, dum fictis nimium temerarius alis
Icarus, undigenas immerso corpore pisces
Pavit: & Icareis nova nomina contulit undis.
Conticeo Prognes gemitus post supra mariti.
Authonoës lachrymas laniato Actæone fletus
Antigones cœcum Oedipodem per saxa trahentis
Omnia si numeres ævi tormenta prioris
Sive breves gyaros, seu vincula sive reorum
Pauperiem, ærumnas, tenebras, ergastula, fletus
Sive homicidarum furcas, vilescere cuncta
Agnosces, habita nostri ratione doloris.
Nil erit attacto colubri periisse veneno.
Nil tetricas tolerasse hyemes, nil vulnera mille,

Nil

Nil donasse cibum jejunis in cruce corvis.
Pascenti catulos nihil occurrisse leænæ.

Ætas.

Quæ dea, quæ tanto mittis suspiria luctis?

Terra.

Terra parens rerum.

Ætas.

Quid fles?

Terra.

Quid lugeo? nunquid
Justa datur matri miseræ querimonia, natos
Dum videt incerto miseros occumbere fato.

Ætas.

Justa datur.

Terra.

Nunquid dolet immansueta leæna,
Si videat catulum notæ fortasse cavernæ
Ablatum?

Ætas.

Mœret.

Terra.

Nunquid dolet aspera tygris,
Si fœtum crypta nemoris fortasse latentem
Perdiderit?

Ætas.

Mœret.

Terra.

Nunquid gallina gemiscit,
Si pullum vorax raptarit ab æthere milvus?

Ætas.

Tristatur.

Terra.

Nunquid tenerum tristatur ovile,
Si lupus errantes forsan jugulaverit agnos?

Ætas.

Mœret.

Suppeditet? stomacho tot flumina rauca latranti
Quot Romanorum ferales millia Gannæ
Fecistis patrio post arma carere sepulchro?
Mi dolor est! quem nec verbis æquare, nec ullo
Flere satis gemitu liceat: Phaëtonte ruinam
Perpesso, multum viduæ flevere sorores.
Nunc quoque rugosis stillare electra feruntur
Corticibus, multum cæsis ab Apollinis arcu
Pignoribus doluit Niobe: dum corpore verso
Facta lapis riguit, vehemens dolor Orphea rosit,
Dum misera Eurydice calcato extincta colubro
Suavidicæ cantu citharæ exorata recessit
In nigras iterum tenebras, tibi vulnus acerbum
Cor pupugit misera Andromache, rabiesque cruenta
Dum post occisi lacrymas fletusque mariti
Parvulus Astyanax patrii solamen amoris,
Aëriæ cecidit præceps è culmine turris.
Et multum doluit, multum miserabilis Ægeus
Dum pullo, credens occisum Thesea, velo
Præbuit Ægeo nomen lachrymabile ponto.
Tormentum magni passa est Icolta doloris,
Dum vidit cæsos alterno vulnere natos.
Æger multa tibi traxit suspiria pulmo
Dædale, dum fictis nimium temerarius alis
Icarus, undigenas immerso corpore pisces
Pavit: & Icareis nova nomina contulit undis.
Conticeo Prognes gemitus post supra mariti.
Authonoës lachrymas laniato Actæone fletus
Antigones cæcum Oedipodem per saxa trahentis
Omnia si numeres ævi tormenta prioris
Sive breves gyaros, seu vincula sive reorum
Pauperiem, ærumnas, tenebras, ergastula, fletus
Sive homicidarum furcas, vilescere cuncta
Agnosces, habita nostri ratione doloris.
Nil erit attacto colubri periisse veneno.
Nil tetricas tolerasse hyemes, nil vulnera mille,

Nil donasse cibum jejunis in cruce corvis.
Pascenti catulos nihil occurrisse leænæ.

Ætas.

Quæ dea, quæ tanto mittis suspiria luctis?

Terra.

Terra parens rerum.

Ætas.

Quid fles?

Terra.

Quid lugeo? nunquid
Justa datur matri miseræ querimonia, natos
Dum videt incerto miseros occumbere fato.

Ætas.

Justa datur.

Terra.

Nunquid dolet immansueta leæna,
Si videat catulum notæ fortasse cavernæ
Ablatum?

Ætas.

Mœret.

Terra.

Nunquid dolet aspera tygris,
Si fœtum crypta nemoris fortasse latentem
Perdiderit?

Ætas.

Mœret.

Terra.

Nunquid gallina gemiscit,
Si pullum vorax raptarit ab æthere milvus?

Ætas.

Tristatur.

Terra.

Nunquid tenerum tristatur ovile,
Si lupus errantes forsan jugulaverit agnos?

Ætas.

Mœret.

Terra.

In umbrosis num mugit buccula sylvis,
Si decurrentem vitulum laniaverit ursa?

Ætas.

Mugit.

Terra.

Aper quid agit fœtum si perdidit unum?

Ætas.

Clamat.

Terra.

Ego quid agam, si quicquid profero: quicquid
Procreo, quicquid alo, quicquid gero, quicquid in auras
Emitto, videam ad certum decurrere finem?
Quid nonne hoc mirum, quod tandem sylva putrescit,
Putrescunt frutices, cariemque umbratilis arbos
Sentit, & arescunt foliis morientibus ulmi?

Ætas.

Est mirum.

Terra.

Quid quòd salices, alnique rubique,
Quòd quercus, quòd acer, quòd aix, quòd spina putrescunt?

Ætas.

Fata jubent.

Terra.

Quid quòd multis fabricata diebus
Mœnia, coctilibus quòd cincta palatia muris,
Quòd turres, quòd pyramides, quòd castra, quòd urbes
Ad finem properant?

Ætas.

Cunctarum est linea rerum.

Terra.

Dura quòd exigua rodantur marmora gutta,

Quòd

Quòd brevis unda cavat lapidem, quòd vincula ferri
Quòd chalybem rubigo terat, quòd quæque teratur
Durities, sensimque adamas ætate fatiscat,
Non mirum est?

Ætas.

Mirum est fateor, putrere necesse est.

Terra.

Ferrea quid quòd habent finem simulacra deorum,
Proceræ quid quòd statuæ, grandesque Colossi,
Templaque marmoreis multum preciosa columnis,
Porticibus spatiosa, thoris miranda sacratis,
Aurea relliquiis, exili tempore finem
Accipiunt?

Ætas.

Ita diis placitum.

Terra.

Sententia divûm,
Ferrea frugipara quicquid tellure creatum
Prodierit; Quicquid gremio fœcunda crearit
Terra suo; Quicquid sancto subolescere partu
Fecerit in cariem verti absumique necesse est.

Ætas.

Expedit.

Terra.

O rabies & non solabilis angor!

Ætas.

Fata volunt.

Terra.

Quæ cœligenis clementia fatis?
Nec satis est urbes everti, mœnia frangi,
Marmora consumi, lapides putrescere, turres
Excidere, in cariem statuas transire, ruinam
Castra pati, absumi carie atque rubigine ferrum,
Amissisque prius foliis putrescere sylvas:
Ni pariter pereant homines, & more caducæ
Vanescant bullæ, currantque ad spicula mortis.

Ætas.

Fata volunt.

Terra.

Quæ cæligenis clementia fatis ?
Sed dum me varia verborum ambage moraris
Quæ dea, dic nomen.

Ætas.

Vocor Ætas.

Terra.

Falſa virago.
Tu ſola es, quæ cuncta rapis, quæ tempore cuncta
Deſtruis, & dubiæ ſubmittis cuncta ruinæ.
Tempus edax rerum, tuque invidioſa virago
Omnia corrumpis.

Ætas.

Rebus finem eſſe caducis
Fata volunt.

Terra.

Ubi pyramides dic improba lena,
Barbara quas longo fabricavit tempore Memphis
Artificum multis ſudoribus ?

Ætas.

Omnia finem accipiunt.

Terra.

Ubi nunc Pharos inſula, grande ſepulchrum
Mauſoli, & triviæ moles ſpecioſa Dianæ,
Dic meretrix ?

Ætas.

Abiere.

Terra.

Ubi nunc Tarpeia moles,
Centifores Thebæ, Babylon circundata muris
Coctilibus grandis, Ninive, ſublime theatrum
Cæſaris, & Rhodii ſimulachrum informe Coloſſi ?

Ætas.

Præviſæ Superis jam ſuccubuere ruinæ.

Terra.

Troja quid eſt, quid Sparta vetus, quid celſa Corinthus.
Aut enervati Salomonis nobile templum,
Dic meretrix impura?

Ætas.

Suam ſenſere ruinam,
Tu fruſtra aſſiduo verborum flumine mentem
Concutis, atque dolens querula me voce fatigas,
Terra parens oculis lachrymarum mittito rivos.
Frange tibi fauces, pulmonem rumpe, medullas
Exere, corrumpas ſtomachum, divellito fibras,
Non poteris certas fatorum rumpere leges.
Certus ineſt rerum Parcis fatalibus ordo:
Cui nequeunt vires magnorum obſiſtere regum,
Non bellatorum clypei, non æra potentum,
Non oratorum doctrina, aut carmina vatum.

Terra.

Saltem ſi tanta Parcæ feritate trahuntur,
Tantaque cœligenas rapit inclementia divos,
Conſule quid faciam.

Ætas.

Æternis obſiſtere fatis
Non potes, ut verbis deſiſtas pluribus uti.

Terra.

Nolo igitur.

Ætas.

Moneas hominem: qui currit ad umbras,
Qui ruit ad mortis jaculum, ne ſpem ſibi vanis
Collocet in rebus, ne fortè ſuperbiat ulla
Doctrina, aut opibus, membrorum aut viribus ullis,
Et dicas, dites, doctos, forteſque ruinam
Jam paſſos.

Terra.

Quantum præbes lenimen acerbò
Mœrori?

Ætas.

Nihil eſt aliud.

Terra.

Parebo, futurum
Quicquid erit mortalis homo.

Homo.

Qui tu?

Terra.

Tua mater.

Homo.

Quæ mater?

Terra.

Quæ? Terra.

Homo.

Parens chariſſima ſalve.
Quid quæris?

Terra.

Doleo fili.

Homo.

Compeſce dolorem
Mater, habes ne aliquid quo nos lenire queamus?

Terra.

Non, fili.

Homo.

Quid fles igitur?

Terra.

Scis me eſſe parentem
Cunctorum, quæcunque hominis ſibi poſtulat uſus?

Homo.

Eſſe ſcio mater.

Terra.

Scis me producere ſylvas,
Præbere arboribus ſuccos, educere grave,
Nutrire in gremio lapides dare vitibus uvas,
Quercus hybernas glandes, producere piſces,
Gignere pennatas volucres, pratis dare fœnum,

Multi-

Multicomas hortis violas, & gramina campo,
Ac postremo hominem lachrymoso educere partu?

Homo.

Cognosco mater.

Terra.

Doleo charissime fili,
Quòd cum tanta meo sobolescant germina fœtu,
Tot rerum veniant species, tot corpora crescant:
Cuncta tamen rabido morsu mihi conterat ætas.
Hæc sylvas perimit, consumit marmora, ferrum
Atterit, evertit turres, pallatia frangit,
Castra domat, muros laniat, simulachra deorum
In cineres redigit, delubra putrescere cogit.
Quodque magis doleo, lachrymas tormentaque passum
Incertis hominem jugulet scelerata diebus.
Propterea caveas fili, dulcissime fili,
Ne te ullo moveat ventosa superbia fastu:
Hoc facies fili?

Homo.

Faciam suavissima mater.

Terra.

Jamprimum ne te seducat bellica virtus
Immemoremque tuæ reddat putredinis, audi
Heroas divis similes, quos labilis ætas
Attrivit, fecitque suo succumbere ferro.

Hector.

Ne quis corporeis fortasse superbiat unquam
Viribus, aut Geticis quòd sit validissimus armis,
Perpendat nostri fuerit quis terminus ævi.
Ecce ego natorum Priami fortissimus Hector,
Vir magnus bello, quo sospite Pergama nunquam
Argolicis potuere capi ratibusve, dolisve,
Quique Menetiadem falsis Patroclon in armis
Occidi, & Græcos violento Marte furentes
Ignavæ dare terga fugæ plerunque coëgi.

Quique decennali Trojam obsidione gravatam
Defendi, solum quem formidavit Achilles.
Succubui fatis parvum Astianacta relinquens
Uxori viduæ. Sic omnia conterit ætas.

Achilles.

Ille ego sum gentis Trojanæ terror Achilles,
Olim nervosis excellens viribus, olim
Unica spes Danaum, & cœpti fiducia belli:
Me solum timuere Phryges. Ego solus in armis
Notus eram, solus tibi formidabilis Hector.
Languenti Priamo præstans mihi bellica virtus
Extiterat: validæ vires & nobile robur,
Horrescens facies, corpus compactile, nervi
Præstantes, fortes humeri frons ardua. Tandem
Armi feræ supplex colorem dum sacra Minervæ
Ecce Paris missa trajecit arundine tergum:
Sic fortes pereunt: sic omnia devorat ætas.

Alexander.

Vita quid est nisi res fragilis, nisi bulla, vel aura,
Vel fumus, quum more pilæ revolubilis, anni
Prætereant, bullæque instar brevis hora recedat:
Temporaque incautis abeant inopina diebus.
Ah nihil immites potis est corrumpere parcas,
Mortis & horriferæ vehemens vitare flagellum,
Si nescis nostri monstrat tibi terminus ævi.
Dicor Alexander Macedo, qui solis ab ortu
Herculeæ fama transivi littora Calpes,
Gentibus hesperiis, & eois cognitus agris,
Everti Thebas, Persarum multa cecidi
Millia, Phœnices, Cilicas bellacibus armis
Paphlagones, Persam magnâ virtute Darium
Ter domui, & validam muris Babylona subegi.
Et post auriferi trajectum flumen Idaspis,
Quatuor excelsum cubitis, palmoque potentem
Edomui Porum, domitum, pietate remisi.
Quid demum tantis armorum laudibus actis

Ex indis iterum repetens Babylona superbam,
Hic morbum incurri, atque ibi mors mihi turbida
Abstulit; instabilis sic omnia devorat ætas vitam.

Samson.

Egregios bello proavos & marte potentes
Heroas recolat priscorum fama dierum
Miratrix, adeat quà Sol utrunque recurrens
Aspicit oceanum, visat primordia Nili
Crescentis, penetret Garamanthas sole perustos,
Percurrat Numidas, mutatoresque domorum
Sauromatas, refluæ perlustret Thetyos amplum
Circuitum, & quicquid tegit alti machina cœli,
Authorum si fortè legat monumenta priorum,
Quod conferre meis audebit viribus, usquam
Non erit: ille ego sum robusto corpore Samson,
Robore magnipotens, & viribus Hercule major.
Viventi mihi ludus erat jugulare leones,
Ludus erat cursu volucres prævertere tigres.
Quid quòd ego parvi maxilla armatus aselli:
Mille Philisteos occidi. Quid quòd & urbis
Avulsi portas; fuit hæc in corpore virtus.
Sed nec inhumanas mortis vitare sagittas
Evalui: velox sic omnia devorat ætas.

Terra.

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum.
Cognoscas fili, quòd quicquid profero, quicquid
Nutrio, tempus edax mihi devorat, & brevis ætas.
Aspicis ut validus bello decesserit Hector?
Utque Mycenæus vita spoliatus Achilles
Occiderit: dederitque immundã vermibus escam?
Cernis Alexandrum & validum Samsona? fuerunt
Robusti, periere tamen: rapit omnia tempus.
Nunc ne forte tibi fastum præstantia formæ
Afferat, aut aliæ specioso in corpore dotes:
Audi conspicuas forma ac ætate puellas,
Quas avidis tandem contrivit dentibus ætas.

Helena.

O cæcos homines, quos formæ culta venustas
Erigit, & cultus corporis eximius.
Nunc video, video nimium, meminisse necesse est,
Membra hominum fœdis vermibus esse epulas.
Pectimus hoc crines & torto nectimus auro,
Fasciolaque caput cingimus aureola.
Ornamus fuco faciem, speculoque propinquo
Informes digitis corrigimus maculas.
Arte caput tegimus, faciem deflectimus arte,
Cingimus arte comas, volvimus arte oculos,
Et tamen hi crines, hic fucus & ista venustas,
Et cervix, pereunt more fluentis aquæ.
Ecce ego pulcra fui, tandem sum facta cadaver;
Nostra caro fœdis vermibus esca data est.
Si nescis, Helena est larva hæc umbratilis, olim
In Menelaæo rapta puella thoro.
Me juvenem rapuit Theseus, raptamque reliquit,
Nec mihi quid, præter basia pauca tulit.
Mox Paris insidias thalamo fraudesque paravit,
Susceptus nostro perfidus hospitio.
Namque mihi fraudes, & subdola verba tetendit,
Consuluit patrio nescius excidio.
Hoc olidum corpus repetivit mille carinis
Græcia pro vili carne quot arma ferunt?
O quàm cruda fugax hoc & deforme cadaver,
Movit in Argivis jurgia principibus.
Te ne Paris decuit patria post terga relicta
Nobile ventosis tradere corpus aquis?
Ut vilem carnem raperes, hoc putre cadaver,
Membra sepulchrigenis hæc data vermiculis.
Vos ne etiam Atridæ raptis tot in arma carinis,
Longa decennali bella parare odio?
Ut præda hæc vilis, patrios remearet ad Argos,
Præda latrinali stercore fœtidior.
Cernite quid pulcra est, Helenæ nihil est, nisi vermis:

Omnia

Omnia sic ætas devorat atque rapit.

Lais.

Si qua meretrices commendat fabula, si quis
  Aut decor, aut formæ gloria conspicuæ:
Inter formosas ego prima Corinthia Lais
  Prima meretricum lausque decusque fui.
Frons mea vicit ebur, facies candore ligustrum,
  Lumina erant prima candidiora nive.
Alta fuit cervix, collum breve, molliæ labra,
  Candore immixto subrubuere genæ.
Non aquilus nec simus erat mihi nasus, at omni
  Parte decens, cygnis candidior facies.
Lascivæ gemino surgebant vertice mammæ,
  Hic ubi lacteolus non nisi rivus erat.
Venter erat paulum tumidus, velut esse tenellus
  Pavo solet, teneris mollior agniculis.
Hic stomachus veluti teneræ prædulce columbæ
  Guttur, & exiguis se saturans epulis.
Brachia quis credat, superabant lilia, & herbas
  Quas alit Alcinoi luxuriosus ager.
Crura quis inspiceret mediis nisi vellet in undis
  Uri, vasto etiam mersus in oceano?
Quis tremulos clunes, nisi verso corpore formam
  Appeteret modici pulicis in thalamo?
Cernendis pedibus quis declinaret ocellos,
  Qui non suppositus quæreret esse lapis?
Et tamē hanc faciem, hos oculos, hæc labra genasque
  Cervicem, crines, tempora, & auriculas;
Hunc stomachum, hunc ventrem, crura hæc, hæc
  brachia & istos
  Vermibus immundis fata dedere pedes.
Disce igitur formose puer, quòd conterit ætas
  Omnia nos omnes pulvis & umbra sumus.

Thisbe.

Illa ego sum forma excellens Babylonica Thisbe,
  Nobilis, & puris candidior nivibus.

Nulla

Nulla fuit toto præstans oriente puella,
Cui mea non facies invidiosa foret.
Iratum poteram aspectu pacare Tonantem,
Et revocare gravi fulmina torta manu.
Et suspecta tibi fueram Saturnia Juno,
Ne fierem æthereo succuba forte Jovi.
Non me vicisset candore Caystrius ales,
Frons erat hæc vernis invidiosa rosis.
Nil tamen hæc juvit facies, nil grata venustas,
Lumina nil rutilis æmula syderibus,
Quo minus immundos nutritem corpore vermes;
Omnia sic ætas insaturata rapit.

Lucretia.

Quis divinilo quas forma laudare Sybillas
Audeat, aut Grajam prodere Penelopen?
Aut quis conspicuæ candorem scribere Didus,
Membraque amatricis candida Leucadiæ?
Ecce ego candidior niveis Lucretia cygnis,
Totaque plumeolis mollior anseribus.
Et cera tractabilior, peponeque molli
Mollior: & tenera dulcior auricula.
Hoc ego tam pulcro nutrivi corpore vermes,
Et modico cœpit me brevis urna loco.
Mammaque quà rigidum flammis ardere Catonem,
Prurire & castum cogeret Hyppolytum.
In cineres abiit, facta est deforme cadaver,
Tam præstans facies, tam speciosa caro.
Sic quicquid sibi terra parit, mox devorat ætas,
Una eadem cunctos meta futura manet.

Terra.

Perpendas fili formæ candore venustæ
Non hominem redimi. Caro splendida putre cadaver
Efficitur: cervix, facies, oculique petulci,
Auriculæ, frons, labra, genæ, stomachusque, uterusque

In

In cineres abeunt. Sic omnia conterit ætas.
Neve aliis homines redimi tibi forte putentur
Dotibus, arrectis paulum auribus esto: docebunt
Perdocti, dites, aliique, occumbere quicquid
Terra suo partu peperit. Nunc comprime linguam.

Virgilius.

Si quis doctrinæ causa sua cornua tollit,
Aut instar Samii pavonis forte superbit:
Insanit, peccat, fit demens, deviat, errat,
Ille ego doctorum princeps & gloria vatum
Virgilius: quem cælipotens adamabat Apollo,
Cuique etiam sacræ semper favere Camœnæ,
Et cui frondicomæ Dryades simul, atque Napeæ
Herbicomæ, violis caput ornavere decoris
Induperatorum nitidas accitus ad aulas,
Ad metuendorum tractus convivia regum
Occubui mihi frondipedas pavisse capellas,
Frugiparæ docuisse modum telluris arandæ,
Longa decennalis cantasse homicidia belli.
Quid? frugis pavi vermes ut verna canopi,
Sicut ad Euphratem natus, nihil ergo poësis
Profuit, instabilis sic omnia devorat ætas.

Xerxes.

Ne quem multarum fortasse opulentia rerum
Inflet, & insolito cristas assumere fastu
Cogat, & annosæ sibi opem præponere vitæ
Audeat: ille ego sum regum ditissimus olim
Magnipotens Xerxes, cui tanta pecunia, tanta
Nummorum farrago fuit, tam magna supellex,
Ut pastum dederim, belli stipendia tantis
Militibus, tot collectis oriente catervis,
Innumeris quarum jaculis tenebrescere Phœbum
Vidimus, ac te etiam multis Neptune carinis,
Perpessum pedicas, refugòque abiisse natatu,
Per me qui celso feriebat vertice nubes
Cum velis patefactus Athos. Quid copia rerum

Pro-

Profuit, aut ingens opulentia? vadimus umbræ
Perfimiles: Mecum Elyfiis fpatiatur in agris
Crœfus, Pigmalion, Priamus, Craffufque Mydafque;
Quorum mors ætate rapi docet omnia, dixi.

Nero.

Si qua cruori bibas habeat modo terra tyrannos;
Si quis fit Marius, fi quis Catilina, vel ullus
Contemptor divûm, vivat Mezentius adfit:
Ille ego fum fcelerum fentina, apotheca malorum,
Sanguinis humani bibitor, Nero, cujus & ortus
Solis & occafus nofcunt homicidia, cujus
Ingluviem & venerem Nili crefcentis origo
Novit, & Hefperiæ longiffima littora Calpes,
Quis nefcit mediæ me diffecuiffe parentis
Vifcera, & in media pofuiffe incendia Roma?
Quis nefcit noftro gladio cecidiffe difertos
Lucanum & Senecam truncatæ fanguine venæ?
Quis Petrum & Paulum, quis totum pene Senatum
Ignorat crudi gladio cecidiffe Neronis?
Quis tandem finis, miferi quis terminus ævi?
Impatiens tandem nimiæ feritatis uterque
Sexus in arma ruit, puerique, virique, fenefque,
Quam populi rabiem metuens calidumque furorem
Occubui propriæ violento vulnere dextræ,
Sic Nero mortuus eft. Sic omnia devorat ætas.

Sardanapalus.

Si quem mollicies turpifque libidinis ufus,
Fœmineæque movet blanda enervatio formæ,
Audiat, ille ego fum permollis Sardanapalus,
Qui quò liberius meretrices inter olentes
Et fædas fpurcafque lupas corrumpere corpus,
Et votis poffem illicitis parere jocifque,
Fœmineas fumpfi tunicas parvifque labellis,
Fu[illegible]acie, comptis de more capillis,
Ple[illegible]illecebris fimulavi corpore geftus.
Sed tandem hoc olidum cœpit brevis urna cadaver.

Omia

Omnia sic pereunt; sic omnia devorat ætas.

Terra.

Nónne vides fili velut omnia conterat ætas?
Robusti pereunt, formosos accipit urna,
Docti abeunt, dites properant ad fata, Nerones
Occumbunt, lascivi obeunt, rapit omnia tempus.

Homo.

Quid faciam, castus si vixero, non ero salvus
Propterea, vivens si flevero, nihil mihi fletus
Proderit. Et vivens si risero, nihil mihi risus
Obfuerit. Nihil ergo nocet jucunda voluptas,
Quare quicquid erit corpus seu terra cinisve,
Seu vermis, vado ad choreas risusque, jocosque.

Terra.

Concludam, licet incertis obnoxia fatis
Corpora & in modicos cineres abitura, caducus
Et mortalis homo videat: tamen immemor hujus
Excidii semper sequitur sibi noxia, dixi.

Τέλος.

In hoc Dialogo introducuntur, *Tres Mundani, Mors, Natura, Damnatus, Peregrinus, Veritas, duo Dæmones, Caro, Vitium, Voluptas, Virtus.*

Primus mundanus incipit.

QUis Boreas spirat?

Secundus mundanus.

Quæ sibilat Aura?

Tertius mundanus.

Quis Eurus
Devolat?

Primus mundanus.

Unde venit Zephyrus?

Se-

Secundus mundanus.

Quo pellitur Auster?

Tertius mundanus.

Quâ Notus egreditur.

Primus mundanus.

Socii, Pæana canamus.

Secundus mundanus.

Vivamus socii.

Tertius mundanus.

Curas pellamus inanes.

Primus mundanus.

Nam quid profuerit vitam consumere luctu?

Secundus mundanus.

Quid mœstis animum curis cruciasse juvabit?

Tertius mundanus.

Quid lætis animis semper vixisse nocebit?

Primus mundanus.

Vita fugit.

Secundus mundanus.

Breve tempus abit.

Tertius mundanus.

Cita deperit hora,

Primus mundanus.

Nos rapimur.

Secundus mundanus.

Sensim morimur.

Tertius mundanus.

Mutamur in horas.

Primus mundanus.

Nunc juvenes.

Secundus mundanus.

Nunc decrepiti.

Tertius mundanus.

Cras morte perempti.

Primus mundanus.

Quid lacrymæ prosunt?

Se-

Secundus mundanus.

Quid curæ?

Tertius mundanus.

Quid anxius angor?

Primus mundanus.

Quid gemitus?

Secundus mundanus.

Quid planctus atrox?

Tertius mundanus.

Quid fletus & horror?

Primus mundanus.

Cras forsan celeres torquebunt fata sagittas.

Secundus mundanus.

Cras subitæ forsan claudetur linea vitæ.

Tertius mundanus.

Cras omnes morbum fortè incurremus atrocem.

Primus mundanus.

Si breve tempus abit.

Secundus mundanus.

Si mors inopina propinquat.

Tertius mundanus.

Si levis hora fugit.

Primus mundanus.

Si vita caduca recedit.

Secundus mundanus.

Si cadimus.

Tertius mundanus.

Tacitis si forte recedimus annis.

Primus mundanus.

Quid non lætamur?

Secundus mundanus.

Quid amaris pectora curis
Rodimus?

Tertius mundanus.

In tanto quid prodest vivere luctu?

Primus mundanus.

Vivamus socii,

Secundus mundanus.

Curas pellamus inanes,

Tertius mundanus.

Lætemur.

Primus mundanus.

Fugit hora,

Secundus mundanus.

Dies perit,

Tertius mundanus.

Omne senescit.

Primus mundanus.

Ardua festivo pulsemus sydera cantu.

Secundus mundanus.

Fatidico dignum cantemus Apolline carmen.

Tertius mundanus.

Ducamus volucres planta saliente choreas,

Primus mundanus.

Ducamus.

Secundus mundanus.

Placet hoc.

Tertius mundanus.

Cithara dic musice carmen,

Primus mundanus.

Quid melius risu?

Secundus mundanus.

Quid cantu suavius?

Tertius mundanus.

Aut quid
Saltidicis melius choreis?

Primus mundanus.

Quid suavius ista
Ambrosia?

Secundus mundanus.

Læti canimus.

Ter-

Tertius mundanus.

Celebramus amores.

Primus mundanus.

Rejicimus curas.

Secundus mundanus.

Curamus gaudia.

Tertius mundanus.

Fletum pellimus.

Primus mundanus.

Ejicimus lacrymas.

Secundus mundanus.

Nos orgia Bacchi
Delectant.

Tertius mundanus.

Hilari exercemus gaudia plausu.

Primus mundanus.

Quid melius?

Secundus mundanus.

Quid candidius?

Tertius mundanus.

Quid suavius extat?

Primus mundanus.

Sobria quid nobis prodesset vita?

Secundus mundanus.

Quid inquam
Arida virginitas?

Tertius mundanus.

Quid frons caperata?

Primus mundanus.

Quid horrens
Arte supercilium?

Secundus mundanus.

Longa quid veste juvaret
Incedens gravitas?

Tertius mundanus.

Quid tanta modestia vultus?

Primus mundanus.

Quid jejuna fames siccis contraria membris?

Secundus mundanus.

Quid vel Heracleti lacrymæ, Crassique severa
Majestas?

Tertius mundanus.

Modico quid olascula vecta canistro?

Primus mundanus.

Nobis cuncta licent.

Secundus mundanus.

Nemo est qui mittere verbum
Audeat.

Tertius mundanus.

Obsequitur nostris plebecula votis.

Primus mundanus.

Possumus assiduis populum vexare tributis.

Secundus mundanus.

Possumus antiquas veterum corrumpere leges.

Tertius mundanus.

Possumus atque novas imponere.

Primus mundanus.

Possumus omnes
Omnia.

Secundus mundanus.

Terrarum domini sumus.

Tertius mundanus.

Omnia nostro
Coguntur servire jugo.

Primus mundanus.

Si fortè severæ
Rupero Justitiæ leges, quis mittere verbum
Audeat?

Secundus mundanus.

Et si fortè hominem jugulavero, quisnam
Murmuret?

Tertius

Tertius mundanus.

Agricolæ modicos ſi extorſero nummos,
Quis contradicat?

Primus mundanus.

Fuero ſi forſan adulter,
Quis verbum referat?

Secundus mundanus.

Calices ſi fortè deorum
Aurea ſi magnis ſimulachra extorſero templis,
Quis digitum mutet?

Tertius mundanus.

Quod ſi percuſſero clerum
Aut ſi presbyterum cultris ingulavero, quiſnam
Arguet?

Primus mundanus.

Ad pœnam tetricus ſi forte ſenatus
Me vocet, aurilegis ingentia munera tandem
Conſulibus dabo, prætori dabo, deinde tribuno,
Cauſidicoſque datis faciam rauceſcere nummis,

Secundus mundanus.

Si mea ſacrificus carpat peccata, ſilebit
Præbendam obtulero pinguem dum fortè latranti,
Præbendam, hoc uti coëgit penuria verbo.

Tertius mundanus.

Si populus noſtræ feritati fortè reſiſtat,
Accurrent properè famuli, qui mille ſonantes
Incutient colaphos, & duro verbere plectent.

Primus mundanus.

Cum nobis ſcelerum ſit tanta licentia.

Secundus mundanus.

Tanta.
Libertas.

Tertius mundanus.

Tot opes.

Primus mundanus.

Veterum tot ſtemmata Regum.

Secundus

Secundus mundanus.

Cum nos formidet populus,

Tertius mundanus.

Plebecula adoret,

Primus mundanus.

Cuncta tremant,

Secundus mundanus.

Famuli timeant,

Tertius mundanus.

Et mundus honoret:

Primus mundanus.

Ducamus choreas,

Secundus mundanus.

Ludos Veneremque colamus.

Tertius mundanus.

Fatidico dignum cantemus Apolline carmen.

Mors.

O cœcas hominum mentes & operta tenebris
Pectora Cymmeriis, ô indigna corpora multi
Hellebori, & digna Anticyras sorbere meracas!
Si vobis scelerum sit tanta licentia, tanta
Libertas, tot opes, veterum tot stemmata Regum:
Si vos formidet populus, plebecula adoret,
Cuncta tremant, famuli timeant, & mundus honoret,
Ducatis choreas, Venerem geniumque colatis.
O cœcum mortale genus, vos ne ultima terrent
Supplicia, & longæ tormenta severa gehennæ?

Primus mundanus.

Quæ virgo?

Secundus mundanus.

Tune illa nigri regina barathri
Persephone?

Tertius mundanus.

An Stygiis Proserpina cincta colubris
Eumenidum mater?

Mors.

Mors.

Mors ultima linea rerum.

Primus mundanus.

Nolumus esse tui memores.

Secundus mundanus.

Meminisse pigeret
Funeris.

Tertius mundanus.

Incertæ vana est meditatio mortis,

Primus mundanus.

Si breve tempus abit.

Secundus mundanus.

Si vita caduca recedit,

Tertius mundanus.

Si cadit hora,

Primus mundanus.

Dies abeunt.

Secundus mundanus.

Perit omne,

Tertius mundanus.

Venit mors.

Primus mundanus.

Quidnam prodesset fati meminisse futuri?

Secundus mundanus.

Quidnam prodesset lachrymis consumere vitam?

Tertius mundanus.

Quidnam prodesset tantis incumbere curis?

Mors.

Si breve tempus abit, si vita caduca recedit,
Si cadit hora, dies abeunt, perit omne, venit mors;
Quidnam lethiferæ mortis meminisse nocebit?

Primus mundanus.

Possumus an lachrymis inopinum evadere fatum?

Secundus mundanus.

Possumus an lachrymis aliquid deprehendere lucri?

Tertius mundanus.

Possumus an tetrum plorando evadere funus?

Mors.

Non.

Primus mundanus.

Igitur præstat lætam consumere vitam
In risu & choreis, quam rumpere questubus auras.

Mors.

Utilius fuerit vitæ meminisse futuræ.

Secundus mundanus.

Post mortem, vitam non credimus esse futuram.

Tertius mundanus.

Corporis atque animæ mortẽ esse putamus eandem.

Mors.

O cœcum mortale genus, vos ne ultima terrent
Supplicia, esse animæ mortem ne putatis eandem
Corporis & subiti quod bullæ more cadentis
Deperit, & tenues subito vanescit in auras?

Primus mundanus.

Esto, aliam nostræ liceat succedere vitam,
Nos reges sumus.

Mors.

Ergo suis evadere sceptris
Rex poterit? plectunt eadem tormenta sepultos.

Secundus mundanus.

Nos dites sumus.

Mors.

Ergo suis evadere quenquam
Credibile est nummis? si multa pecunia dites
Eriperet, Stygias Crassus non isset in undas.

Tertius mundanus.

Formosi sumus.

Mors.

Ergo aliquos evadere forma
Creditis? at si forma hominem, candorque venusti
Corporis eriperet, pulcher superesset Julus,

Fata

Fata pepercissent Helenæ, Paridique superbo.

Primus mundanus.

Nos juvenes sumus.

Mors.

Ergo puer decedere acerbis
Non poterit fatis?

Secundus Mundanus.

Pulchro vestimur amictu.

Mors.

Ergo solus inops lacero vestitus amictu,
Occumbet fatis & morte peribit acerba?

Tertius mundanus.

Nutrimus lautis mollissima corpora mensis.

Mors.

Ergo epulæ rediment hominem solusque peribit
Jejunus pauper qui præbet olusculà ventri?

Primus mundanus.

Nos fortes sumus.

Mors.

Ergo hominem tellure creatum
Corporeæ rediment vires, num Trojus Hector,
Num validus periit Trojæ populator Achilles?

Secundus mundanus.

Nos agiles sumus.

Mors.

Ergo agiles, ubi Volsca Camilla,
Quæ volucres poterat cursu prævertere ventos?

Tertius mundanus.

Nos hilares sumus.

Mors.

Ergo hilares fati esse supremi.
Propterea decet immemores, nigrique barathri?

Primus mundanus.

Esto procul meretrix.

Secundus mundanus.

Fugias rugosa virago.

Tertius mundanus.

Lena recede procul.

Primus mundanus.

Fugias Apotheca malorum.

Secundus mundanus.

Nolumus esse tui memores.

Tertius mundanus.

Meminisse pigeret
Interitus.

Primus mundanus.

Socii lætum Pæana canamus.

Secundus mundanus.

Cantibus argutis neglecta morte canamus.

Tertius mundanus.

Ducamus volucres planta saliente choreas.

Primus mundanus.

Ducamus.

Secundus mundanus.

Placet hoc.

Tertius mundanus.

Cythara dic musice carmen.

Mors.

Heu natura jaces, natura humana quiescis?
Surge supina.

Natura.

Quis est, qui me vocat?

Mors.

Ultima rerum
Linea, Mors.

Natura.

Túne illa ferox & dira virago,
Quæ gladio jugulas mortalia cuncta cruento?

Mors.

Illa ego sum.

Natura

Quid vis?

Mors.

Tenero dormire cubili
Túne quieta potes?

Natura.

Luctus quæ causa recentis!

Mors.

Tu ne tuos natos veneri genioque vacantes
Inspicis, & vano miscentes ocia ludo?

Natura.

Quid natis oberit ludus, quid diva voluptas?
Quid veneres, quid lætitiæ, risusque jocique?

Mors.

Perdita quid memoras? volucrem dum clausero vitam
Perpetuæ incurrent tormenta severa gehennæ.

Natura.

Credibile est aliquos Stygias descendere ad umbras?

Mors.

Stulta quid ignoras? mundi pars maxima nigros
Tendit ad inferni manes, ubi luctus & iræ
Et dolor & malesuada fames & turpis egestas
Pallentesque habitant morbi, tristisque senectus.
Ipsa tuos omnes jugulavi cuspide natos,
Sed paucos vidi supera ad convexa volantes.

Natura.

Tartareo nati sed quas in carcere pœnas,
Captivi tolerant?

Mors.

Quas pœnas visne doceri?
Horresco, saliuntque comæ & vox faucibus hæret.
Non mihi si totidem linguis quot dicitur Argus
Gemmatis oculis Phariam servasse juvencam
Forte loqui dabitur, percurrere singula possem
Quod ne forte putes vacui fantasma cerebri,
Audi damnatum furiosa voce tonantem,
Audi quas patitur latebroso in carcere pœnas.

Damnatus.

O dolor! ô rabies! ô ſtridor dentium, & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror!
Quas ego nunc patior pœnas! ô magna deorum
Numina, tormentis aliquas imponite metas.
Perpetua vultiſne animam torquere gehenna?
Vultis in his hominem ſemper retinere cavernis?
O utinam cum me materni corporis alvus
Protulit, inſanæ datus eſſem præda leænæ,
Aut tenerum rabida ſuxiſſet fauce cruorem
Tigris & internas lingua penetrante medullas.
Siccine natus eram, tenueſque emiſſus in auras,
Vt tantam rabiem paterer? clementia divûm
Talis erat, taliſne deus quem ſecula cuncta,
Eſſe pium referunt? ô qua pietate gementes
Inſpicit, æternæ patimur contagia peſtis,
Hic incredibilis dolor eſt, hic maximus horror,
Nec tamen afflictos cœleſtia numina cernunt,
O injuſte Deus quid feci? quidve cathenis
Tam rigidis dignum vita remanente peregi?
Si genio interdum, ludis. venerique vacavi,
Propterea æternæ tolerabo incendia flammæ?
Hæc ne tua eſt pietas Deus impie? væ tibi mater:
Væ tibi cui natum talem peperiſſe ſub auras
Contigit: ô rabies, ô ſtridor dentium & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror!

Natura.

Dic filii quid habes?

Damnatus.

O quam crudele flagellum
Periero!

Natura.

Quid fremis, tua ſum Natura creatrix,
Impoſitura tuo requiem fortaſſe dolori.

Damnatus.

Dic Natura, tuis natis ne crimine corpus

Com-

Commaculent, caveantque iftas defcendere ad umbras,
Hic ubi perpetua caligine fœtidus aër
Pallet, & obfcuris horrefcunt cuncta tenebris.
O dolor! ô rabies! ô ftridor dentium, & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror!

Natura.

Quid pateris fili?

Damnatus.

Flammis crepitantibus uror,
Nunc mihi tartarei corrodunt membra colubri,
Perfero nunc vehemens frigus, nunc verbere duro,
Mille cicatrices mutilatis perfero venis.

Natura.

Solus es, inferno qui detineare fub orco?

Damnatus.

Solus? dii quid ais, vix mille in tartara lapfis
Unus adit cœlum.

Natura.

Quos ergo detinet orcus?

Damnatus.

Tot Reges populum qui corrofere tributis,
Tot quoque pontifices fummi, quibus omnia Romæ
Sacra fuere prius venalia, totque tribunos,
Totque fenatores, quos mundi cœca libido
Frangere juftitiam, & corrumpere Sacra coëgit.
Tot præceptores, qui diro verbere quondam
Difcipulos rigidis haud afflixere flagellis.
Vix referam paucis, tot millia captivorum
Spirituum nigris languent detenta cavernis,
Ut nullis numerum fas fit comprendere verbis.
Filiolos Natura mone, defcendere ad iftas
Præcaveant tenebras, ubi nulla eft meta dolorum.

Mors.

Audifti Natura?

Natura.

Horret formidine pectus,

Tartara dum propriis completa intelligo natis:
Mors si consilio forsan cognoveris ullo,
Dic quid agam?

Mors.

Mittas peregrinum voce potentem,
Qui fines Asiæ, qui nigros visitet Aphros,
Europamque petat, qui rauco fulmine vocis
Peccantes carpat populos, & semina plantet
Virtutum.

Natura.

Peregrine?

Peregrinus.

Adsum.

Natura.

Percurre supremos
Oceani fines, quà Sol utrumque recurrens
Aspicit Oceanum.

Peregrinus.

Faciam Natura,

Natura.

Cadentes
Corripias populos, vitiorum destrue germen,
Semina virtutum plantes.

Peregrinus.

Natura recedo.

Natura.

Siccine tartareis Herebi mea pignora claustris
Lugebunt captiva, nigràque prementur abysso?
Siccine natorum mihi gloria nulla futura est?

Peregrinus.

Jam redeo, Natura parens, vidi ultima terræ
Climata, & Europæ populos, Phœbique cadentis.

Natura.

At quæ conditio rerum?

Peregrinus.

Malè cuncta geruntur.

Natu-

Natura.
Quid faciunt Reges?

Peregrinus.
Quid agunt dixisse noceret.

Natura.
Pontifices?

Peregrinus.
Profugam Petri discurrere navim
Permittunt.

Natura.
Tetrici regimen sed quale Senatus?

Peregrinus.
Frangitur aut precibus, vel amico rumpitur auro.

Natura.
Doctores quid agunt?

Peregrinus.
Tendunt sua retia templis
Ut prædam arripiant.

Natura.
Patronis quæ modo vita
Clamosis?

Peregrinus.
Scabra raucedine sæpè laborant,
Amissam reparet nisi chara pecunia vocem.

Natura.
Et quæ Phœbeos delectat vita Poëtas?

Peregrinus.
Mille sibi voces & nomina mille requirunt.

Natura.
Vidisti Ausoniam?

Peregrinus.
Vidi.

Natura.
Quâ vivitur illic
Conditione?

Peregrinus.

Malæ Veneris ſunt omnia plena:
Et gravida eſt bello, plena eſt civilibus armis.

Natura.

Vidiſti Hiſpanos?

Peregrinus.

Illos jactantia nutrit.

Natura.

Intraſti toto diviſos orbe Britannos?

Peregrinus.

Gens tacitis prægnans arcanis ardua tentans
Edita tartareis mihi creditur eſſe tenebris,
Ut paucis referam verbis, nunc rara bonarum
Copia virtutum, vitiorum maxima creſcit.

Natura.

Cur non carpſiſti?

Peregrinus.

Carpſi, ſed littus aravi.

Natura.

Summe Deûm quid agam? vel quo medicamine tantæ
Occurram peſti, natos deſcendere ad umbras
Perferam, & aſſidui lachrymoſa ergaſtula fletus?
Conſule Mors quid agam?

Mors.

Rigidum tibi quære flagellum
Juſtitiæ, quæ mox reprimat peccata malorum.

Natura.

Conſiliis parebo tuis, æquiſſima ſurge
Juſtitia, ut vinclis & duro carcere natos
Crimine pollutos reprimas, germana reſurgas.
Obdormis, conſurge Soror regeſque ducéſque
Quos ſcelerum ducit vitioſa licentia, carpas.
Sopita es? conſurge Soror natoſque ruentes
In barathrum, ſcutica revoces duxiſque flagellis.
Juſtitia exurgas, dormit vel conticeſ audi?
Juſtitia, exiguum natis concede juvamen.

Mortua

Mortua decumbit, Mors consule quid sit agendum,
Justitia obdormit, vel mortua tota recumbit.

Mors.

Sacra parens tibi nunc sublimi voce petenda est.

Natura.

Matrona, alma parens populo succurre cadenti,
Natura natos releves, & crimina carpas.
Harpocratem simulat, surgat sacra anchora divum,
Argue natorum maculas & facta meorum,
Ne tantas animas nigro permitte barathro.
Hæc matrona silet: Mors consule quid sit agendum.

Mors.

Scruteris quid agat, queis sit inclusa cavernis.

Natura.

Consiliis parebo tuis: germana quiescis?

Veritas.

O caput, ô dentes, ô brachia, crura, cerebrum
Frons, oculi, nares, pulmo, jecur, occiput, aures,
Lingua, oculi, fibræ, mentumque manusque pedesq;
O quantus dolor est membris!

Natura.

Quis te dolor angit?

Veritas.

Tantus, ut incertæ videar jam proxima morti,
Jam morior, Natura parens mihi quære cadenti
Consultorem aliquem.

Natura.

Quem quæram?

Veritas.

Nescio, Reges.

Natura.

Non venient.

Veritas.

Accerse Duces.

Natura.

Odiosa supremis

Sola est principibus.

Veritas.

Videas an forsitan ullus
Mytrophorus veniat præsul.

Natura.

Nullum est modò veri
Præsulibus studium.

Veritas.

Perquiras si quis heremi
Cultor, jejunis qui rodat olufcula fibris,
Auditor meus esse velit.

Natura.

Reperire nequirem,
Rara avis in terris.

Veritas.

Videas si miles acerbus
Extiterit, qui me dignetur forte fateri.

Natura.

Nec tu militibus grata es.

Veritas.

Passim ergo requira,
Si quis verbi potens satagat me forte fateri.

Natura.

Sacra parens reticet.

Veritas.

Tetrica gravitate senatum
Inquiras.

Natura.

Bibulam numerare videbor arenam.
Nunc data purpureum frangentia dona senatum
Impediunt ne vera canant, ne justa loquantur.

Veritas.

Inconfessa igitur morior.

Natura.

Moriaris oportet:

Veritas,

Veritas.

Ergo vale Natura,

Natura.

Vale germana.

Veritas.

Recedo

Ad Superos, nulli moriens confessa recedo.

Primus dæmon.

Frater surge.

Secundus dæmon.

Quid est frater?

Primus dæmon.

Natura relicta est

Unica, nec potuit modicum reperire juvamen,

Quo miseris possit vitio interdicere natis.

Secundus dæmon.

Nunc capiendorum nobis datur ampla potestas

Spirituum.

Primus dæmon.

Cunctas animas deglubere tutò

Possumus, impediet nemo.

Secundus dæmon.

Cur nemo reluctans

Obstiterit?

Primus dæmon.

Muta est nunc anchora sacra, quiescit

Justitia, & nullo punit peccata flagello,

Veritas inconfessa abiit, nemo est qui vera fateri

Audeat, imperio potimur.

Secundus dæmon.

Reges sumus.

Primus dæmon.

Ergo

Omnia rodamus.

Secundus dæmon.

Deglubere cuncta necesse est.

Primus

Damnatus.

O dolor! ô rabies! ô ſtridor dentium, & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror!
Quas ego nunc patior pœnas! ô magna deorum
Numina, tormentis aliquas imponite metas.
Perpetua vultiſne animam torquere gehenna?
Vultis in his hominem ſemper retinere cavernis?
O utinam cum me materni corporis alvus
Protulit, inſanæ datus eſſem præda leænæ,
Aut tenerum rabida ſuxiſſet fauce cruorem
Tigris & internas lingua penetrante medullas.
Siccine natus eram, tenueſque emiſſus in auras,
Ut tantam rabiem paterer? clementia divûm
Talis erat, taliſne deus quem ſecula cuncta,
Eſſe pium referunt? ô qua pietate gementes
Inſpicit, æternæ patimur contagia peſtis,
Hic incredibilis dolor eſt, hic maximus horror,
Nec tamen afflictos cœleſtia numina cernunt,
O injuſte Deus quid feci? quidve cathenis
Tam rigidis dignum vita remanente peregi?
Si genio interdum, ludis, venerique vacavi,
Propterea æternæ tolerabo incendia flammæ?
Hæc ne tua eſt pietas Deus impie? væ tibi mater:
Væ tibi cui natum talem peperiſſe ſub auras
Contigit: ô rabies, ô ſtridor dentium & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror!

Natura.

Dic filii quid habes?

Damnatus.

O quam crudele flagellum
Periero!

Natura.

Quid fremis, tua ſum Natura creatrix,
Impoſitura tuo requiem fortaſſe dolori.

Damnatus.

Dic Natura, tuis natis ne crimine corpus

Com-

Commaculent, caveantque istas descendere ad umbras,
Hic ubi perpetua caligine fœtidus aër
Pallet, & obscuris horrescunt cuncta tenebris.
O dolor! ô rabies! ô stridor dentium, & ingens
Luctus, & inferni metuendus carceris horror!

Natura.

Quid pateris fili?

Damnatus.

Flammis crepitantibus uror,
Nunc mihi tartarei corrodunt membra colubri,
Persero nunc vehemens frigus, nunc verbere duro,
Mille cicatrices mutilatis persero venis.

Natura.

Solus es, inferno qui detineare sub orco?

Damnatus.

Solus? dii quid ais, vix mille in tartara lapsis
Unus adit cœlum.

Natura.

Quos ergo detinet orcus?

Damnatus.

Tot Reges populum qui corrosere tributis,
Tot quoque pontifices summi, quibus omnia Romæ
Sacra fuere prius venalia, totque tribunos,
Totque senatores, quos mundi cæca libido
Frangere justitiam, & corrumpere Sacra coëgit.
Tot præceptores, qui diro verbere quondam
Discipulos rigidis haud afflixere flagellis.
Vix referam paucis, tot millia captivorum
Spirituum nigris languent detenta cavernis,
Ut nullis numerum fas sit comprendere verbis.
Filiolos Natura mone, descendere ad istas
Præcaveant tenebras, ubi nulla est meta dolorum.

Mors.

Audisti Natura?

Natura.

Horret formidine pectus,

Tartara dum propriis completa intelligo natis:
Mors si consilio forsan cognoveris ullo,
Dic quid agam?

Mors.

Mittas peregrinum voce potentem,
Qui fines Asiæ, qui nigros visitet Aphros,
Europamque petat, qui rauco fulmine vocis
Peccantes carpat populos, & semina plantet
Virtutum.

Natura.

Peregrine?

Peregrinus.

Adsum.

Natura.

Percurre supremos
Oceani fines, quâ Sol utrumque recurrens
Aspicit Oceanum.

Peregrinus.

Faciam Natura,

Natura.

Cadentes
Corripias populos, vitiorum destrue germen,
Semina virtutum plantes.

Peregrinus.

Natura recedo.

Natura.

Siccine tartareis Herebi mea pignora claustris
Lugebunt captiva, nigráque prementur abysso?
Siccine natorum mihi gloria nulla futura est?

Peregrinus.

Jam redeo, Natura parens, vidi ultima terræ
Climata, & Europæ populos, Phœbique cadentis.

Natura.

At quæ conditio rerum?

Peregrinus.

Malè cuncta geruntur.

Natu-

Natura.

Quid faciunt Reges?

Peregrinus.

Quid agunt dixisse noceret.

Natura.

Pontifices?

Peregrinus.

Profugam Petri discurrere navim
Permittunt.

Natura.

Tetrici regimen sed quale Senatus?

Peregrinus.

Frangitur aut precibus, vel amico rumpitur auro.

Natura.

Doctores quid agunt?

Peregrinus.

Tendunt sua retia templis
Ut prædam arripiant.

Natura.

Patronis quæ modo vita
Clamosis?

Peregrinus.

Scabra raucedine sæpè laborant,
Amissam reparet nisi chara pecunia vocem.

Natura.

Et quæ Phœbeos delectat vita Poëtas?

Peregrinus.

Mille sibi voces & nomina mille requirunt.

Natura.

Vidisti Ausoniam?

Peregrinus.

Vidi.

Natura.

Quâ vivitur illic
Conditione?

Peregrinus.

Malæ Veneris sunt omnia plena:
Et gravida est bello, plena est civilibus armis.

Natura.

Vidisti Hispanos?

Peregrinus.

Illos jactantia nutrit.

Natura.

Intrasti toto divisos orbe Britannos?

Peregrinus.

Gens tacitis prægnans arcanis ardua tentans
Edita tartareis mihi creditur esse tenebris.
Ut paucis referam verbis, nunc rara bonarum
Copia virtutum, vitiorum maxima crescit.

Natura.

Cur non carpsisti?

Peregrinus.

Carpsi, sed littus aravi.

Natura.

Summe Deûm quid agam? vel quo medicamine (tantæ
Occurram pesti, natos descendere ad umbras
Perferam, & assidui lachrymosa ergastula fletus?
Consule Mors quid agam?

Mors.

Rigidum tibi quære flagellum
Justitiæ, quæ mox reprimat peccata malorum.

Natura.

Consiliis parebo tuis, æquissima surge
Justitia, ut vinclis & duro carcere natos
Crimine pollutos reprimas, germana resurgas.
Obdormis, consurge Soror regesque ducesque
Quos scelerum ducit vitiosa licantia, carpas.
Sopita es? consurge Soror natosque ruentes
In barathrum, scutica revoces durisque flagellis.
Justitia exurgas, dormit vel conticeس audi?
Justitia, exiguum natis concede juvamen.

Mortua

Mortua decumbit, Mors consule quid sit agendum,
Justitia obdormit, vel mortua tota recumbit.

Mors.

Sacra parens tibi nunc sublimi voce petenda est.

Natura.

Matrona, alma parens populo succurre cadenti,
Natura natos releves, & crimina carpas.
Harpocratem simulat, surgat sacra anchora divum,
Argue natorum maculas & facta meorum,
Ne tantas animas nigro permitte barathro.
Hæc matrona silet: Mors consule quid sit agendum.

Mors.

Scruteris quid agat, queis sit inclusa cavernis.

Natura.

Consiliis parebo tuis: germana quiescis?

Veritas.

O caput, ô dentes, ô brachia, crura, cerebrum
Frons, oculi, nares, pulmo, jecur, occiput, aures,
Lingua, oculi, fibræ, mentumque manusque pedesq;
O quantus dolor est membris!

Natura.

Quis te dolor angit?

Veritas.

Tantus, ut incertæ videar jam proxima morti,
Jam morior, Natura parens mihi quære cadenti
Consultorem aliquem.

Natura.

Quem quæram?

Veritas.

Nescio, Reges.

Natura.

Non venient.

Veritas.

Accerse Duces,

Natura.

Odiosa supremis

Sola est principibus.
Veritas.
Videas an forsitan ullus
Mytrophorus veniat præsul.
Natura.
Nullum est modò veri
Præsulibus studium.
Veritas.
Perquiras si quis heremi
Cultor, jejunis qui rodat olufcula fibris,
Auditor meus esse velit.
Natura.
Reperire nequirem,
Rara avis in terris.
Veritas.
Videas si miles acerbus
Extiterit, qui me dignetur forte fateri.
Natura.
Nec tu militibus grata es.
Veritas.
Passim ergo requira,
Si quis verbi potens satagat me forte fateri.
Natura.
Sacra parens reticet.
Veritas.
Tetrica gravitate senatum
Inquiras.
Natura.
Bibulam numerare videbor arenam.
Nunc data purpureum frangentia dona senatum
Impediunt ne vera canant, ne justa loquantur.
Veritas.
Inconfessa igitur morior.
Natura.
Moriaris oportet :

Veritas,

Veritas.

Ergo vale Natura,

Natura.

Vale germana.

Veritas.

Recedo

Ad Superos, nulli moriens confessa recedo.

Primus dæmon.

Frater surge.

Secundus dæmon.

Quid est frater?

Primus dæmon.

Natura relicta est

Unica, nec potuit modicum reperire juvamen,

Quo miseris possit vitio interdicere natis.

Secundus dæmon.

Nunc capiendorum nobis datur ampla potestas

Spirituum.

Primus dæmon.

Cunctas animas deglubere tutò

Possumus, impediet nemo.

Secundus dæmon.

Cur nemo reluctans

Obstiterit?

Primus dæmon.

Muta est nunc anchora sacra, quiescit

Justitia, & nullo punit peccata flagello,

Veritas inconfessa abiit, nemo est qui vera fateri

Audeat, imperio potimur.

Secundus dæmon.

Reges sumus.

Primus dæmon.

Ergo

Omnia rodamus.

Secundus dæmon.

Deglubere cuncta necesse est.

Primus

Primus dæmon.

Nitamur saturos animabus reddere ventros.

Secundus dæmon.

Venatum ire decet.

Primus dæmon.

Licet ergo vocare ministros.

Secundus dæmon.

Surge caro,

Primus dæmon.

Vitium surgas,

Secundus dæmon.

Exurge voluptas.

Caro.

Surgimus.

Vitium.

Obsequimur votis.

Voluptas.

Parere magistris
Venimus.

Caro.

Ipsorum mandatæ capessere fas est.

Vitium.

Paremus.

Voluptas.

Me morigeram decet esse ministram.

Primus Dæmon.

Ite igitur, latis extendite retia campis,
Captivasque animas firma retinete catena.

Secundus dæmon.

Ite alacres, volucri feriatis quenque sagitta,
Obstiterit nemo.

Primus dæmon.

Vacuo jejunia ventre,
Perferimus.

Secundus dæmon.

Volumus lautis accumbere mensis.

Pri-

Primus dæmon.

Ite igitur.

Secundus dæmon.

Dominis suavem perquirete pastum.

Caro.

Ad fines Asiæ propero.

Vitium.

Proficiscor ad Aphros.

Voluptas.

Europæ ergo animas profugas in retiâ ducam.

Primus dæmon.

Interea hic aliquam prædam germane petamus.

Secundus dæmon.

Jam gaudere potest Stygiæ regina catervæ,

Primus dæmon.

In nigris gestire queunt cacodæmones antris,

Secundus dæmon.

Omnia servibunt sceleri virtute relictâ.

Primus dæmon.

Nos reges erimus,

Secundus dæmon.

Nobis famulabitur orbis.

Primus dæmon.

Frater, adest gravium numerosa caterva virorum,
Visamus quid agant.

Secundus dæmon.

Arrectis auribus astant.

Primus dæmon.

Quæramus si fortè dapes, si vino supersint.

Secundus dæmon.

Quæramus.

Primus dæmon.

Salvete patres.

Secundus dæmon.

Salvete Catones.

Primus dæmon.
Carceris inferni vos curia tota salutat.
Secundus dæmon.
Venimus ad vestræ convivia dulcia mensæ.
Primus dæmon.
Venimus ût toti pastum cumulemus Averno.
Secundus dæmon.
Manibus infernis rabidum diuturna furorem
Suscitat esuries.
Primus dæmon.
Cruciat triduana magistrum
Jam Plutona fames.
Secundus dæmon.
Jejuna Proserpina languet
Esurie.
Primus dæmon.
Nostris epulas onerate canistris,
Secundus dæmon.
Reliquias saturi nostro concedite ventri.
Primus dæmon.
Implete hos colathos epulis.
Secundus dæmon.
Onerate canistrum.
Primus dæmon.
Depressos inclino humeros.
Secundus dæmon.
Ego deprimo corpus.
Caro.
Rectores properate.
Vitium.
Alacres incumbite mensis.
Voluptas.
Afferimus pastum,
Caro.
Majori insistere prædæ
Non licet.

Vitium.

Vitium.

Afferimus quicquid jejunus Avernus
Postulat.

Voluptas.

Afferimus quicquid Proserpina quærit.

Primus dæmon.

Heus germane veni.

Secundus dæmon.

Quid quæris?

Primus dæmon.

Adesse ministros
Anne vides?

Secundus dæmon.

Video.

Primus dæmon.

Saturando incumbere ventri
Expedit.

Secundus dæmon.

Infernis reliquas portabimus escas
Dæmonibus.

Primus dæmon.

Iam quid referent, cognoscere fas est.

Secundus dæmon.

Nunc curare licet, quos isti in nostra vocarint
Jura.

Primus dæmon.

Caro.

Caro.

Princeps.

Primus dæmon.

Traxisti in retia multos
Mortales?

Caro.

Numerus bibulis non major arenis,
Illecebris multos pellexi in vincula reges.

Et

Et veneris perferre jugum flammasque coëgi,
Tabidaque internis contagia serpere venis.

Secundus dæmon.

Tu vitium nullásne animas in retiâ duxti?

Vitium.

Non tot pensilibus foliis Dodonia quercus,
Totque hortis violæ, vel grato vere tot herbæ,
Infaustas animas quot ego hæc in vinculâ traxi.
Nullus homo est, aliqua quem non maculavero noxa,
Sit rex, sit consul, sit parvi cultor agelli,
Sit nummis opulens, sit inops.

Primus dæmon.

Tu dira voluptas,
Fecistine aliquos scelerum succumbere turpi
Servitio?

Voluptas.

Non tot gravidis oneratur aristis
Terra ferax æstate nova, non tot mare pisces
Enutrit, non tot stellis depingitur æther,
Non tot fœcundæ granis onerantur aristæ,
Quot secreta vagis animabus vincla tetendi.
Rarus homo cui non aliquas fabricavero technas,
Quemque meis pedicis non irretivero.

Caro.

Matris
Tela Dionææ lascivaque semina passim
Effudi.

Vitium.

Duce me pomposa superbia multos
Inflavit.

Voluptas.

Per me durum pertæsa laborem
Segnicies multos pigro torpere veterno
Fecit, & in molli tempus consumere pluma.

Caro.

Omnibus injeci flammas.

Vi-

Vitium.

Mea tela per omnes.
Europæ atque Asiæ populos, perque Aphrica regna
Contorsi.

Voluptas.

Novere meæ plerique sagittæ
Quas habeant vires.

Caro.

Pleno cratere venenum
Sæpe ministravi ducibus.

Vitium.

Peccata latentes
Inter eremicolas sparsi.

Voluptas.

Succumbere ludis
Venales feci genio stimulante puellas.

Caro.

Omnia percussi jaculis.

Vitium.

Ego cuncta veneno
Persudi.

Voluptas.

Nihil intactum, levibusque reliqui
Illæsum jaculis.

Caro.

Passim mea spicula torsi.

Vitium.

Quemque meis rapui,

Voluptas.

Mea sub juga cuncta vocavi.

Caro.

Rectores properè lautis accumbite mensis.

Vitium.

Pastus adest.

Voluptas.

Epulis stomachum replete labantem,

Caro.

Caro.

Immundas purgate manus.

Vitium.

Jam defero pelvim.

Voluptas.

Ipsa feram tonsis igitur mantilia villis.

Primus dæmon.

Frater terge.

Secundus dæmon.

Absit.

Primus dæmon.

Quid ni?

Secundus dæmon.

Tu major honore.

Primus dæmon.

Quid tum?

Secundus dæmon.

Tu major, tibi me servire liceret.

Primus dæmon.

Perge precor.

Secundus dæmon.

Non non, prior incipe.

Primus dæmon.

Gloria parva est,
Incipiam germane, lava.

Secundus dæmon.

Citò lavero frater.

Primus dæmon.

Nunc reliquas afferte dapes.

Secundus dæmon.

Afferte cerebrum
Præpinguis monachi, qui relligionis honorem
Spreverit.

Caro.

Afferimus, rabido consumite morsu.

Vitium.

Vitium.

Sacrifici elixas doctoris rodite carnes,
Ocia qui tenero exercens ignava cubili
Torpuit, & sacri non fudit semina verbi.

Primus dæmon.

O quàm dulce epulum frater.

Secundus dæmon.

Nil corpore pigro
Doctorum melius.

Voluptas.

Mammas deglubite lenæ,
Ignaros juvenes tacita quæ fraude fefellit.

Caro.

Has insanorum costas deglubite regum,
Qui miserum exactis populum afflixere tributis.

Vitium.

Vultis Pontificis carnes, qui de grege lanam
Roserit, & nulla servarit ovilia cura?

Primus dæmon.

Da volumus, frater comedas.

Secundus dæmon.

Indulgeo ventri
Plus satis.

Voluptas.

Anne avido vultis consumere morsis,
Hos præceptores modicis qui sæpe flagellis
Corpora læserunt juvenum?

Primus dæmon.

Des hanc mihi prædam,
Tartareæ reginæ domus Proserpina quæris.

Secundus dæmon.

Estne senatoris tibi pulmo aut consulis, auro
Corrupti?

Caro.

Teneas, tibi pinguem præparo morsum.

Vitium.

Vitium.

Rodite lascivæ meretricis crura, pedesque,
Quæ toties se prostituit, corpusque subactum
Venale exhibuit nummis.

Voluptas.

Deglabite rauci
Linguam hanc causidici.

Caro.

Jecur hoc mordete patroni.

Vitium.

Præsidis has fibras & pinguia crura voretis.

Voluptas.

Hæc est Abbatis pigri caro.

Primus dæmon.

Trade voluptas.

Caro.

Hæc mercatoris sunt crura pedesque dolosi,
Rodite Ruricolas ignaros sæpè fefellit
Mercurio similis.

Vitium.

Quorundam absumite fibras,
Qui Curios simulant & Bacchanalia vivunt.

Voluptas.

Præsulis hic pes est, quem nil nisi turba latrantum
Oblectare canum, nil præter pigra solebat
Ocia.

Secundus dæmon.

Quid memoras frater?

Primus dæmon.

Lautissima nobis
Esca datur.

Secundus dæmon.

Saturi vix perfero pondera ventris.

Primus dæmon.

Et mihi turgidus est venter.

Se-

Secundus dæmon.

Surgamus eundum est.

Jejuno quicquid reliquum est portemus Averno.

Primus dæmon.

Tu caro quod superest nostris impone canistris.

Virtus.

Siccine tartareo missi cacodæmones antro

Omnia deglubent? modicum mihi tradite pastum

Mortales, cruciat jejunum languida ventrem

Esuries.

Secundus dæmon.

Vitium, quænam hæc rugosa virago?

Vitium.

Virtus.

Primus dæmon.

Quid quærit?

Voluptas.

Pastum: sed littus arabit,

Nil erit in terris manibus quod carpere possit.

Virtus.

Siccine mortales omnes deglubet abyssus?

Sic jejuna famem patiar? Sic ibit ad umbras

Quicquid summa parens rerum Natura creavit?

Nulla igitur dabitur spaciosæ portio terræ

Cælitibus, sic cuncta rapax absumet abyssus?

Secundus dæmon.

Hanc germane licet meretricem expellere terris.

Hæc adimet nobis animas.

Caro.

Absiste moveri.

Vitium.

Non nisi perpetuo verborum fulmine venas

Ruperit, inveniet quidquam.

Voluptas.

Jejuna recedet.

Virtus.

Virtus.

O gentem ingratam! summi vos ætheris author
Virtutisque pater magnâ bonitate creavit,
Nil tamen esuriem patienti tradere natæ
Vultis: erit ne igitur latranti totus Averno
Mundus & ad nigros descendent omnia manes?
Virtuti saltem modicum mihi tradite pastum,
Sacrifici donate epulum, surdis cano: Reges
Virtutem nutrite, silent: venerande Senatus
Virtutem foveas, non audit; maxime consul,
Si quis es ætherei, quem tangat gloria cœli,
Da modicas epulas quæso mihi, nemo ministrat.
Omnis homo modicum virtuti porrige frustum,
Omnis homo pastum virtuti denegat: ergo
Cùm mihi nemo epulas, pastũ mihi nemo ministret
Austera mœrore famis confecta recedo.

Primus dæmon.

Vadit ad exilium virtus.

Secundus dæmon.

Inhonora quiescit
Iustitia.

Primus dæmon.

Æthereos tenet inconfessa Penates
Veritas.

Secundus dæmon.

Pagina sacra silet.

Primus dæmon.

Mundi nos ergo tenemus
Imperium.

Secundus dæmon.

Nostras tolerabunt omnia leges.

Primus dæmon.

Cras ergo celerem de te natura triumphum
Ducemus.

Secundus dæmon.

Cras adveniet rex maximus orci,
Qui te Lemniacis ducat per colla catenis.

Pri-

Primus dæmon.

Interea faturo jucundas ventre choreas
Ducamus.

Secundus dæmon.

Placet hoc, cithara dic musice carmen.

Natura.

Cras nisi mens melior modicum mihi fortè juvamen
Attulerit, de me celebrem rex ille triumphum
Accipiet, qui tartareo dominatur Averno:
Conandum est igitur remis velisque jacentem
Justitiam æthereas iterum revocare sub auras,
Pascere virtutes, inconfessamque fateri,
Amissamque iterum tibi pagina sacra loquelam
Reddere, vel nigras populus descendet ad umbras,
Sic patres brevibus verbis concludo, Valete.

F I N I S.

In hoc Dialogo Argumentum præstat sinistra Dionysii Iunioris conditio, qui quum Syracusis principaretur, multis amicis & parasitis fumos inanes venditantibus, & aures verbis divitantibus stipatus incedebat: ubi autem novercante fortunâ, ab equis (quod dicitur) ad asinos dejectus, & Corinthi gregarius ludimagister factus exulavit, eorum nemo repertus est qui dominum fatis iniquis adactum juvare, aut in exilium comitari voluerit. In hoc itidem actu, introducuntur adulatores duo, qui gloriosum divitem miris præconiis efferent & lenocinabuntur, cùm cœlitibus fœliciorem prædicabunt, ad ejus nutum omnia facient. Vbi au-

tem dissuadente ratione, voluptati, quæ hominem ipsum in prosperitate maximè titillat, sese dederit, & ab eâ divitiis & vestimentis spoliatus fuerit, amicos invocabit, invocati conticebunt, ac petenti suppetias denegabunt. Quinetiam ignotum sibi fingent, cujus prius famulos sese dicebant infimos. Sic fiet conclusio, Amicum in adversis ut aurum in fornace probari.

Primus adulator.

SI possem Boreæ stridentis tollere pennas,
Eriperem, somnum domino ne fortè jacenti
Excuteret.

Secundus adulator.

Zephyris si possem tollere flatum,
Eriperem, ne fortè caput crinesque jacentis
Principis excuteret.

Primus adulator.

Populi si pellere murmur
Fas esset, facerem tacitum mussare theatrum.

Secundus adulator.

Si verbosorum linguas truncare liceret,
Truncarem, ne fortè jacens somnoque sepultus
Surgeret è stratis dominus.

Primus adulator.

Cohibite labellum,
Rex dormit.

Secundus adulator.

Dormit, finitote quiescere regem,
Rex dormit.

Primus adulator.

Capiti pulvinar subdere fas est,

Incum-

Incumbens humeris ne cervix blanda gravetur,
Neve fatigentur venæ.

Secundus adulator.

Suppone. Sed audi,
Præcaveas tacitum manibus turbare soporem.

Primus adulator.

Dormit adhuc.

Secundus adulator.

Satis est.

Primus adulator.

Felicibus votis
Suscipiat.

Secundus adulator.

Pylii Deus illi Nestoris annos
Conferat.

Primus adulator.

Astriloquæ videas numerosa Sibyllæ
Tempora.

Secundus adulator.

Sit voti compos.

Primus adulator.

Mendacia verbo
Desuerint, rex est dignus cui syderis aula
Assurgat.

Secundus adulator.

Dignus superis accumbere mensis.

Primus adulator.

Et Saturnigenæ Junonis adesse cubili.

Secundus adulator.

Dignus adesse Jovi.

Primus adulator.

Dignus quem præferat æther
Cœligenis.

Secundus adulator.

Dignus pariter cui victima pinguis
Decidat ante focos.

Primus adulator.

Dignus quem terra salutet.

Secundus adulator.

Et populi recolant.

Primus adulator.

Fragilis quem mundus adoret.

Secundus adulator.

Cui distillantis dives Panchaja myrrhæ
Dona ferat.

Primus adulator.

Nam quid melius, vel suavius unquam
Reperies?

Secundus adulator.

Quid dulce magis?

Primus adulator.

Quid corpore pulchro
Lucidius?

Secundus adulator.

Quid mollicula cervice videtur
Mitius?

Primus adulator.

Et tenero quid blandius ore repertum?

Secundus adulator.

Quid digitis mage compositum?

Primus adulator.

Quid pulchrius ipsis
Unguibus?

Secundus adulator.

Auratis quid pulchrius inde capillis
Esse potest?

Primus adulator.

Non talis erat speciosa venustas
Palladi Cecropiæ.

Secundus adulator.

Non talis forma superbæ
Tyndaridis.

Primus

Primus adulator.

Non talis erat Bryseis Achilli.

Secundus adulator.

Non talis puer Iliacus.

Primus adulator.

Non candida Thisbe.

Secundus adulator.

Si ridet, cogit lapides emittere risum.

Primus adulator.

Dum cantat, remorantur aves.

Secundus adulator.

Philomela quiescit,

Primus adulator.

Pan silet.

Secundus adulator.

Et citharam refugit Lesbous Arion.

Primus adulator.

Dulcia formosæ veniunt ad cantica Nymphæ.

Secundus adulator.

Dulcia & auritæ veniunt post carmina sylvæ.

Primus adulator.

Si salit, innumeras motare cacumina quercus
Conspiceres, rapidumque Jovis contemnere fulmen.

Secundus adulator.

Si mittat lachrymas, lacrymosæ saucia Nymphæ
Pectora contundunt.

Primus adulator.

Si dormit, viscera blandus
Intima somniculus lenit, curasque doloresque
Ejicit, & tacitis infundit Morphea venis.

Secundus adulator.

Est Deus.

Primus adulator.

Imò Diis major.

Secundus adulator.

Privatus Apollo

Ambrosia Hæmonii duxit pecuaria Regis,
Atque tuis Amphryse sitim restinxit in undis.
Rex noster servile jugum non pertulit.

Primus adulator.

Ergo
Est superis major.

Secundus adulator.

Majorem quisque fatetur.

Primus adulator.

Quid dicis Pylades ?

Secundus adulator.

Tacito sermone loquaris.

Primus adulator.

An dormit ?

Secundus adulator.

Non, non.

Primus adulator.

Si dormit, littus aramus.

Secundus adulator.

Si dormit, nihilum nostræ præconia linguæ
Profuerint.

Primus adulator.

Igitur propius pergamus ad aures,
Ut, si dormierit, surgat, stratisque supinum
Eripiat corpus, ne quicquid dicimus, Auster
Sorbeat, & vacuum diverberet aëra sermo.

Author.

Auditor, si pro aliquantula, vel murmuris vel confabulationis interruptione liceat, istuc aures paulisper diverte, propiusque considera quanta sit adulatorum solertia, quàm solers astutia, qui quos vel præsentes esse vel vigilantes dominos noverunt, dormientes vel absentes fingunt, quo facilius illis adulentur seque illorum amantissimos esse persuadeant.

Secundus adulator.

Et quis summe Deûm, motare sedilia nostri
Princi-

Principis est audax?

Primus adulator.

Quis amicum rumpere somnum?

Secundus adulator.

Scire decet.

Primus adulator.

Nostrô facta hæc injuria Regi?

Secundus adulator.

Testor Avernales umbras, Erebumque Chaosque,
Saturnum & metuenda trinominis ora Dianæ,
Si quis compulset Regem, atque agnovero, væ, væ,
Væ tibi quisquis eris, repeto.

Primus adulator.

Propius decet istud
Inspexisse.

Secundus adulator.

Mori cuperem pro Principe tanto.

Primus adulator.

Principe pro tanto mihi mors jucunda veniret.

Secundus adulator.

Hunc summo præferre Jovi reliquisque Deorum
Non dubitem.

Primus adulator.

Mihi stat propriis mage charus ocellis.

Secundus adulator.

Hunc amo plus vitâ.

Primus adulator.

Propriis mihi charior extat
Visceribus.

Secundus adulator.

Somnum simulat.

Primus adulator.

Simulare sciebam.

Secundus adulator.

Pergamus, nil verba nocent.

Ambrosia Hæmonii duxit pecuaria Regis,
Atque tuis Amphryse sitim restinxit in undis.
Rex noster servile jugum non pertulit.

Primus adulator.

Ergo
Est superis major.

Secundus adulator.

Majorem quisque fatetur.

Primus adulator.

Quid dicis Pylades ?

Secundus adulator.

Tacito sermone loquaris.

Primus adulator.

An dormit ?

Secundus adulator.

Non, non.

Primus adulator.

Si dormit, littus aramus.

Secundus adulator.

Si dormit, nihilum nostræ præconia linguæ
Profuerint.

Primus adulator.

Igitur propius pergamus ad aures,
Ut, si dormierit, surgat, stratisque supinum
Eripiat corpus, ne quicquid dicimus, Auster
Sorbeat, & vacuum diverberet aëra sermo.

Author.

Auditor, si pro aliquantula, vel murmuris vel confabulationis interruptione liceat, istuc aures paulisper diverte, propiusque considera quanta sit adulatorum solertia, quàm solers astutia, qui quos vel præsentes esse vel vigilantes dominos noverunt, dormientes vel absentes fingunt, quo facilius illis adulentur seque illorum amantissimos esse persuadeant.

Secundus adulator.

Et quis summe Deûm, motare sedilia nostri

Princi-

Principis eſt audax?

Primus adulator.

Quis amicum rumpere ſomnum?

Secundus adulator.

Scire decet.

Primus adulator.

Noſtro facta hæc injuria Regi?

Secundus adulator.

Teſtor Avernales umbras, Erebumque Chaoſque,
Saturnum & metuenda trinominis ora Dianæ,
Si quis compulſet Regem, atque agnovero, væ, væ,
Væ tibi quiſquis eris, repeto.

Primus adulator.

Propius decet iſtud
Inſpexiſſe.

Secundus adulator.

Mori cuperem pro Principe tanto.

Primus adulator.

Principe pro tanto mihi mors jucunda veniret.

Secundus adulator.

Hunc ſummo præferre Jovi reliquiſque Deorum
Non dubitem.

Primus adulator.

Mihi ſtat propriis mage charus ocellis.

Secundus adulator.

Hunc amo plus vitâ.

Primus adulator.

Propriis mihi charior extat
Viſceribus.

Secundus adulator.

Somnum ſimulat.

Primus adulator.

Simulare ſciebam.

Secundus adulator.

Pergamus, nil verba nocent.

Primus adulator.

Hunc ipſe medullis
Præfero.

Secundus adulator.

Tartareas ſi mandet, abibo ſub umbras.

Dives glorioſus.

Quiſnam, dum ſomnum capio ſermonibus iſtis
Obloquitur?

Primus adulator.

Salve magnorum ſumme Deorum
Jupiter.

Dives glorioſus.

Eſſe Jovem cenſes?

Secundus adulator.

Quin, & Jove credo
Majorem.

Dives glorioſus.

Quid ita?

Primus adulator.

Æternis tibi gloria major
Numinibus.

Dives glorioſus.

Noſti, quæ ſit mihi gloria?

Secundus adulator.

Novi.

Primus adulator.

Vis aliquid princeps?

Secundus adulator.

Cœlum ſi juſſeris, ibo.

Primus adulator.

Ire ſub antroſas Erebi, ſi juſſeris, umbras,
Parebo properè.

Secundus adulator.

Quantum coma fundit odorem!

Primus adulator.

O coma divinis fragrantior undique ſuccis

Herba-

Herbarum!

Secundus adulator.

Quid ais Pylades?

Primus adulator.

Violis mihi visa est
Suavior.

Secundus adulator.

Egregiæ quales in corpore dotes!

Primus adulator. (mas!

Pulverulenta chlamys quantas habet undique plu-

Dives gloriosus.

Felix, cui licuit tales habuisse ministros.

Secundus adulator.

Inspice rex, vestis maculata est pulvere.

Dives gloriosus.

Totum
Excute.

Secundus adulator.

Parebo.

Primus adulator.

Tibi calceus undique cœno
Pollutus.

Secundus adulator.

Purgare decet.

Dives gloriosus.

Purgetis uterque.

Primus adulator.

Unde ruber faciem maculat cruor?

Dives gloriosus.

Ablue si quid
Comperies.

Primus adulator.

Quid ais Pylades de principe tanto?

Secundus adulator.

Fortunata puto fœcundæ viscera matris,
Cui tam divino licuit sobolescere partu.

Primus adulator.

Rex quid ais?

Dives gloriosus.

Mihi parta Deûm jam fausta videtur
Prosperitas, famulis si semper talibus uti
Contigerit, prognatus ero felicibus annis.

Secundus adulator.

Rex quid ais?

Dives gloriosus.

Sitio.

Primus adulator.

Sitio pariter.

Dives gloriosus.

Mihi corpus
Æstuat.

Secundus adulator.

Et caleo.

Dives gloriosus.

Mihi pes gelidissimus alget.

Primus adulator.

Alget uterque mihi.

Dives gloriosus.

Geminis lux Solis ocellis
Est odiosa.

Secundus adulator.

Jubar Phœbi spectare ne quirem.

Dives gloriosus.

Nescio quid patior, sed vini gustus amarus
Est linguæ.

Primus adulator.

Vini pariter mihi gustus amarus.

Dives gloriosus.

Altera jam nostris accessit passio membris:
Non sitio.

Primus adulator.

Nec ego sitio.

Di-

Dives gloriosus.

Nullum ipse calorem
Sentio.

Secundus adulator.

Non caleo.

Dives gloriosus.

Nec pes mihi frigidus extat.

Primus adulator.

Nec mihi frigidus est.

Dives gloriosus.

Phœbus delectat ocellos.

Secundus adulator.

Lux est grata mihi.

Dives gloriosus.

Nectar mihi dulce videtur.

Primus adulator.

Comperio vinum succo jucundius omni.

Author.

Jam ut palàm est parasitis edacibus nihil magis subdolum, nihil magis versutum putes, qui ut dominis gratulentur, eorumque gratiam sibi devinciant, nutui, votis, ac desideriis eorundem acquiescunt. Ita si quid molestum illis fuerit, morte sibi magis odiosum fingant. Sed si quid illos delectet, id vita sibi jucundius comminiscantur Clysophum, & Casisophum imitantes quorum ille claudum se fingebat, quòd Philippus Macedo crus fractum haberet: hic ridebat, quum Dionysium procul ridentem cum amicis inspiceret.

Voluptas.

Salve Rex.

Dives gloriosus.

Salve pariter jucunda voluptas.

Voluptas.

Rex quid ais?

Dives gloriosus.

Fidos inter delector amicos.

Voluptas.

Nónne tibi magna est opulentia, nónne metallis
Scrinia plena tument ?

Dives gloriosus.

Magna est opulentia, nummis
Arca tumet.

Voluptas.

Et tu vituli de more marini
Indormis, tacitos perdens inglorius annos.

Dives gloriosus.

Quid facerem ?

Voluptas.

Quid ? ama, lude & lætare, superbi,
Indulge choreis, Veneri famulare, puellas
Dilige, nutrito meretrices, turpe lupanar
Insequere, & lætis petulans incumbito ludis.
Si vacuum deges curis & fletibus ævum.

Dives gloriosus.

Non decet his annos fragiles consumere ludis.

Voluptas.

Non decet ; O vacuum sensu & ratione cerebrum !
Sed cur non deceat ?

Dives gloriosus.

Mortis suprema timenda est
Linea.

Voluptas.

Dii quid ais : cur linea summa timenda est ?

Dives gloriosus.

Tartareæ saltem metuenda est pœna gehennæ.

Voluptas.

Deterius semper loqueris. Quid pœna timenda est ?
Nullum adeò deforme potest dirumque patrari
Flagitium, quod non superet clementia Christi,
Num peccatrici Mariæ, Pauloque pepercit ?

Furtivum nunquid venia donasse latronem
Creditur, insano dementior esse videris?
Sunt tibi divitiæ, sunt auri larga talenta,
Nummorumque opulens myrmecia: denique fidis
Quod melius duco, semper stiparis amicis.
Quid gelida raperis formidine? parce timori,
Lude, jocare, soli genio famulare, superbi,
Cùm potis es, requiesce, canas, incumbe choreis,
Congestas cui vis tot opes dimittere? Corvis?
Quid tibi post mortem tot opes, aurique talenta
Profuerint? nihil: ergo vetus formido recedat.

Dives gloriosus.

Et prius arrectos fas consuluisse ministros.

Voluptas.

Consulo.

Dives gloriosus.

Vos famuli, prodest ne decora voluptas?

Primus adulator.

Utilius nihil est.

Dives gloriosus.

Prodest ne incumbere ludis?
Estne scelus furtim nitidas rapuisse puellas?

Secundus adulator.

Quid scelus esse putas? crede, est opus Hercule dignum.

Dives gloriosus.

Estne scelus propriæ stuprum intentasse sorori?

Primus adulator.

Quid scelus? est virtus.

Dives gloriosus.

Est ne utilis alea?

Secundus adulator.

Quid ni?
Utilius nihil est,

Dives gloriosus.

An prosunt ocia?

Pri-

Primus adulator.

Prosunt,
Quis dubitat?

Dives gloriosus.

Speciosa Venus prodest ne?

Secundus adulator.

Quis unquam
Ambigit?

Dives gloriosus.

Ergo licet placidis incumbere ludis.

Primus adulator.

Nil timeas, posita lude audacissimus arca.

Author.

Nunc meritò parasitos domi alienæ lubentius quàm suæ sumptum facientes expellendos consulerem: qui his à quibus velus hiantes corvi prædam exspectant, nihil præter inhonestum turpe dictu, & facto turpissimum suadent, virtutibus dominorum commercio interdicunt, scelerata vel gravissima mentibus inducunt: hinc non abs re Antisthenes eosdem meretricibus comparabat, quæ amatoribus omnia bona exoptant, præter mentem,& pudorem.

Ratio.

Sed semper tacita sceleratos aure ministros
Rudierim, nunquamne loquar, nunquamne reponam?
Scribendæ nunquam Satyræ se noster Apollo
Conferet? O hominem stultum & rationis egentem,
Ridiculum caput & nasuti fabula vulgi!

Dives gloriosus.

Men' stultum dicis?

Ratio.

Stultum, & rationis egentem.

Dives gloriosus.

Cur stultum?

Ra-

Ratio.
Quòd te impeditas & retia duci
Non videas.

Dives gloriosus.
Qui me in pedicas & retia ducunt?

Ratio.
Hi quos perpetuo junctos tibi credis amore.

Dives gloriosus.
Cur ducunt?

Ratio.
Suadent etenim, ut virtute relicta
Ipse voluptatem, genium, ventremque sequaris.

Dives gloriosus.
Quid tum si suadent?

Ratio.
Si te damnosa voluptas
Perdiderit, quosnam tunc implorabis amicos?

Dives gloriosus.
Hi mihi subsidium tradent.

Ratio.
O perdite, nescis
Quid referas, ventis si te fortuna sinistris
Opprimeret, si destrueret damnosa voluptas,
Diffugerent, neuterque tuis succurrere vellet
Ærumnis.

Dives gloriosus.
Verum ne refers?

Ratio.
Verum esse putato.

Dives gloriosus.
Quæ Dea?

Ratio.
Consiliis opulens, præsaga futuri,
Appellor Ratio.

Dives gloriosus.
Nunc experiemur amicos,

Hem famuli.

Primus adulator.

Quid ais princeps?

Dives gloriosus.

Dominum ne sinistris
Casibus oppressum, & magna pietate redactum
Fortunam in miseram, vestrum relevaret uterque?

Secundus adulator.

Quis dubitat?

Dives gloriosus.

Negat hoc ratio.

Primus adulator.

Putri ne veterno
Confectam hanc audis vetulam? quæ nil nisi nugas,
Nil præter gerras, simulataque somnia novit,
Pro te mille hyemes paterer.

Secundus adulator.

Pro te velo fatis
Immergi.

Primus adulator.

Pro te vitam committere ventis
Non dubitem.

Secundus adulator.

Pro te Zancleam intrabo Charybdin.

Primus adulator,

Infestum profugis intrabo Caphareа nautis.

Secundus adulator.

Pro te perpeterer morbi contagia mille.

Primus adulator.

Pro te centimani flammas tolerare gigantis,
Optarem.

Secundus adulator.

Pro te ruerem per tela, per ignes.

Primus adulator.

Pro te conficerer gladio.

Secundus adulator.

Pro te mihi nares
Evelli paterer.

Primus adulator.

Paterer mihi viſcera raptim
Diſcerpi.

Secundus adulator.

Pro te paterer niveos mihi dentes
Evelli.

Primus adulator.

Pro te vellem vitalibus auris
Privari.

Secundus adulator.

Pro te paterer me mille ſagittis
Conſumi.

Primus adulator.

Pro te ſubitis immergerer undis.

Secundus adulator.

Pro te, quo periit Laurentius igne, perirem.

Primus adulator.

Pro te, quâ periit nece Bartholomæus, obirem.

Secundus adulator.

Pro te perpeterer vermes mihi rodere corpus.

Primus adulator.

Pro te pulicibus comedenda hæc viſcera vellem
Tradere.

Secundus adulator.

Marmorico vellem certare leoni.

Primus adulator.

Pro te immanſuetis certarem tigribus.

Secundus adulator.

Urſos
Aggrederer.

Primus adulator.

Rodenda lupis hæc membra parare,

Secundus adulator.

Pro te phasiacis biberem medicata venenis
Pocula.

Primus adulator.

Boletum pro te quem Claudius edit,
Acciperem.

Secundus adulator.

Vellem Socratis potare cicutam.

Primus adulator.

Pro te me propriæ jugularem vulnere dextræ.

Secundus adulator.

Pro te Phœbeo patiens consumerer æstis.

Primus adulator.

Pro te conficerer jaculis.

Secundus adulator.

Pro te mihi collum
Truncari paterer.

Primus adulator.

Paterer mihi brachia rumpi:

Secundus adulator.

Ossa mihi frangi:

Primus adulator.

Mihi mollia crura revelli.

Dives gloriosus.

Quid dicis Ratio, famuli mihi mira relatu
Promittunt?

Ratio.

Facilè est promittere mira relatu,
Sed dare difficile est: pariet lapidosus Olympus,
Ridiculum tanto in partu consurgere murem
Aspicies: usu contingere sæpè videmus,
Multidicis ut qui promittunt plurima verbis,
Vel nihilum donent, vel saltem paucula præstent.

Primus adulator.

Neglige rex, vetulæ nugas.

Secundus adulator.

Hæc vana repellas
Somnia.

Primus adulator.

Me ſemper fidum experiaris amicum.

Secundus adulator.

Et tibi me ſamulum, crede, experiere fidelem.

Dives glorioſus.

Diſcedas igitur Ratio, mihi diva voluptas
Aſſiſtet comes, & noſtris requieſcit in ulnis.

Ratio.

Conſiliis noſtris non audiviſſe pigebit.

Dives glorioſus.

Et pigeat.

Ratio.

Pigeat? verba hæc dixiſſe pigebit.
Tempus erit, quo te perdet larvata voluptas,
Quum præſens magno tibi fortè optaveris auro
Conſilium. Sed nil poſt turpia facta juvabit
Pœnituiſſe.

Dives glorioſus.

Procul fugias,

Ratio.

Spreviſſe pigebit
Conſilium.

Dives glorioſus.

Pigeat, ſoli mihi pœna futura eſt:
Jam placidis ludis licet indulgere, voluptas;

Voluptas.

Quis te delectat ludus?

Dives glorioſus.

Placet alea.

Voluptas.

Grata eſt
Et mihi.

Dives

Dives gloriosus.
Ludamus.
Voluptas.
Depromas mille talenta.
Dives gloriosus.
Deprompsi, ludas igitur.
Voluptas.
Prior incipe.
Dives.
Ludo.
Voluptas.
Subsequor.
Dives gloriosus.
Amisi.
Voluptas.
Simili vis ludere ludo ?
Dives gloriosus.
Non renuo.
Voluptas.
Ludas.
Dives gloriosus.
Ludo.
Voluptas.
Tria sunt tibi puncta, (mis ?
Quinque mihi, lucror. Totidem vis ludere num-
Dives gloriosus.
Ludamus totidem nummis.
Voluptas.
Prior incipe.
Dives gloriosus.
Lusi.
Voluptas.
Subsequor.
Dives gloriosus.
Amisi fatis me credo sinistris
Progenitum : amitto quicquid depromo, reponam
Quic-

Quicquid nummorũ superest, utcunque sequatur.
Voluptas.
Perdis adhuc.
Dives gloriosus.
Quid agam? jam nulla pecunia restat.
Voluptas.
Mille auri drachmas depromo, porrige vestem.
Dives gloriosus.
Exuo: ludamus.
Voluptas.
Lusi.
Dives gloriosus.
Sequor, omnia perdo.
Sum miser, infausto me suspicor Hercule natum:
Absumptis opibus nudum me dia voluptas
Destituit. Quò diva fugis? nudúmne relinquis?
Saltem mille mihi misero concede Philippos,
Ter centena tibi superabunt millia: Surda est.
Nunc video quid fraudis habet damnosa voluptas,
Cùm nummis hominem incautum spoliavit & auro,
Aufugit, atque opibus vacuum scelerata reliquit.
Expedit ut veteres nunc imploremus amicos.
Heus socii.
Primus adulator.
Quis tu?
Dives gloriosus.
Non nostis? vester Orestes,
Subdola quem tanta decepit fraude voluptas.
Hei me destituit nudum, nunc si quid amoris
Antiqui vos pungit adhuc, præstate juvamen.
Secundus adulator.
Nescio quid referas.
Primus adulator.
Nunquam te novimus.
Dives gloriosus.
Is sum,

Quem

Quem Jove majorem (dum felix aura faveret)
Dixiſtis.

Secundus adulator.

Nunquam te vidimus.

Dives glorioſus.

Hæccine veſtræ
Vincula ſunt fidei?

Primus adulator.

Nunquam te novimus.

Dives glorioſus.

Is ſum,
Pro quo tanta pati vos velle pericula quondam
Dixiſtis, nudo modicos nunc tradite nummos,
Pauca peto: Saltem lacerum concedite pannum,
Quo nudum hyberno defendam à frigore corpus.

Secundus adulator.

Non mihi notior es, quàm barbarus accola Nili.

Dives glorioſus.

Sic promiſſa fides periit?

Primus adulator.

Peregrine recedas.
Barbarus es, tu furciferi fortaſſe latronis
More rapis, quæcunque potes.

Dives glorioſus.

Num vivere furto
Dicitis? O noſtræ vanos ætatis amicos!
Polliciti fuerant ſe mille pericula mortis
Pro me paſſuros: Quò nunc fortuna finiſtris
Me pepulit Zephyris? ignotum me ſibi fingunt,
Vivere quin etiam ſcelerati more latronis.
O ſtultus qui conſilium Rationis, & æqui,
Spreverit, & blando quem traxerit ore voluptas!

Ratio.

Celebre eſt adagium: Serò Phryges ſapere, id eſt, ſtultos & inconſultos nunquam niſi ubi ſiniſtrum aliquid attulerit fortuna, prudentes fieri. Monueram

ram te sæpenumero stultissime, ut horum blandimentorum lenocinia respueres, palpum retruderes, voluptatemque detestareris: Verba tamen ludibrio tibi & neglectui fuere: fore videbam quicquid contigit. Solent enim nostri sæculi mortales, si ad perpinguem fortunam sublimentur, multis amicis, subdolis tamen & prædam expectantibus, stipari.

At si fatis urgentibus sinistrum aliquid incurrant, neminem reperiunt qui egentibus subsidio velit adesse: Merito igitur cum elegiographo Nasone concluserimus:

Prospera si fuerint multos numerabis amicos
Tempora: si fuerint nubila, solus eris.
Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic duro est inspicienda fides.

FINIS.

Comœdiæ Personæ sunt, Juvenis, Pater, Uxor.

Iuvenis.

Amabo pater, agesis quid agendum mihi siet, quominus vitam hanc breviusculam & bulla fragiliorem in ærumnis degero.

Pater.

Quid inquam tibi est animi? gauderem si quid facerem, quod tibi non esset molestum.

Iuvenis.

Verùm ego te eam ob rem consultum volui, quoniam jam ex ephœbis excessi, ut mihi ætatis provectæ aperires, quod mihi factu videres utile,

Pater.

Nihil fili, magis in rem tuam esse conspicio, quàm ut ludum sequare literarium.

Iuve-

Iuvenis.

Non, si clamando medius crepueris, istud in animum inducas meum, pater.

Pater.

Quidni induxero?

Iuvenis.

Pol, literis nihil unquam magis odiosum mihi visum est.

Pater.

Quid ita?

Iuvenis.

Ut enim opulento homini servitus dura est, ita delicato corpori odiosa scholaris disciplina.

Pater.

Odiosa?

Iuvenis.

Odiosa ædepol.

Pater.

Quod ejus rei fecisti periculum?

Iuvenis.

Ex aliis hercle periculum feci, atque iis potissimum, qui in pædotribarum carceribus & moletrinis aliquandiu fuere relicti.

Pater.

Illic ne miseriarum aliquid esse dicunt?

Iuvenis.

Quin ipsam esse miseriam dicunt.

Pater.

Ain' verum?

Iuvenis.

Ajo enimvero.

Pater.

Quid causæ est?

Iuvenis.

Ajunt autem mollicella corpuscula, noctes & dies flagris

flagris illic contundi, cruscula ipsa pedum tenus decorticari.

Pater.

Ajunt ne ullum veniæ locum?

Iuvenis.

Nullum hercle, sed quotidie morbos augificari, puerulorum scapulis undantes sanguinis rivos ubertim elici dicunt, ipsosque interdum non prius ejulantes relinqui, quàm spiritum penè emiserint,

Pater.

Istud probæ indolis adolescentibus fieri non dicunt.

Iuvenis.

Nullum sanè discrimen asserunt, eadem est præceptorum in omnes torvitas, idem furor, eadem violentia.

Pater.

Erras, si credis, fili.

Iuvenis.

Ædepol, & credo pater.

Pater.

Hoccine credibile est, quenquam esse tantæ feritatis ludimagistrum, qui infantulos ad mortem usque verberitet?

Iuvenis.

Credibile non putassem pater, nisi nuper unum plagis pessimè confectum, protinus inhumari vidissem.

Pater.

Morbo fortasse laborabat, & argitudini succubuerat.

Iuvenis.

Nullum medius fidius, morbi contagium senserat.

Pater.

Quonam igitur modo periisse dicunt?

Iuvenis.

Dicunt, à leoninæ torvitatis sanguinario præcepto re flagris primò cruentatum, demum pedibus miserè turbulentatum, postremò in parietes, dictu horrendum, impetuosè jaculi more contortum.

Pater.

Erras, inquam, si credis, fili,

Iuvenis.

Nec erro ædepol, & credo, pater.

Pater.

Aliter tibi persuadeas velim.

Iuvenis.

Pol non si Demosthenes & Tullius suaserint, mihi unquam persuaserint.

Pater.

Saltem id patris vel mandato, vel precibus condones.

Iuvenis.

Pater quicquid aliud voles impera, mandatis tuis stetero: sed quòd scholas ingrediar, & ferulæ me submittam, non, si me pugnitus interficias, obediam.

Pater.

Hei fili.

Iuvenis.

Tuus hercle filius, sed pater non esses, si in eum me compelleres pistrinum, ubi me minutatim discerpendum conspicias.

Pater.

Discerpendum conspicerem? Isthuc nunquam vellem excogitare.

Iuvenis.

Missa isthæc faciamus velim pater, siquidem mihi nauseam excitant.

Pater.

Quid igitur aliud feceris, quo tibi victum quærites? vis militiam sequendo Trojanorum vel Romanorum numero conscribi?

Iu-

Iuvenis.

Deterius loqueris, nullum officii genus mihi gratum est, quod plagis & vulneribus sit obnoxium.

Pater.

Aliquid agas oportet, vis instar eorum qui latrinas exhauriunt inhonesto victitare lucro?

Iuvenis.

Te ne tui puderet, qui filium eò deprimi velles?

Pater.

Eò deprimi nolim, quoniam tamen scriptum est, Qui non laborat, non manducet: aliquid agas expedit.

Iuvenis.

Pater, vis verba in paucâ tibi conferam, quid est quod me titillet maximè?

Pater.

Volo.

Iuvenis.

Votis meis non acquiesces.

Pater.

Forsitan.

Iuvenis.

Sed dic bonâ fide quæso acquiesces?

Pater.

Si factu justum fuerit quod petiveris.

Iuvenis.

Justum putes factu, & licitum.

Pater.

Nunc igitur petas.

Iuvenis.

Quum sim forma adeò venusta & liberali, ut nihil suprà, uxorem velim ducere.

Pater.

Pape! quid audio?

Iuvenis.

Hoccine acquiescendi primordium?

Secundus adulator.

Pro te phasiacis biberem medicata venenis
Pocula.

Primus adulator.

Boletum pro te quem Claudius edit,
Acciperem.

Secundus adulator.

Vellem Socratis potare cicutam.

Primus adulator.

Pro te me propriæ jugularem vulnere dextræ.

Secundus adulator.

Pro te Phœbeo patiens consumerer æstis.

Primus adulator.

Pro te conficerer jaculis.

Secundus adulator.

Pro te mihi collum
Truncari paterer.

Primus adulator.

Paterer mihi brachia rumpi:

Secundus adulator.

Ossa mihi frangi:

Primus adulator.

Mihi mollia crura revelli.

Dives gloriosus.

Quid dicis Ratio, famuli mihi mira relatu
Promittunt?

Ratio.

Facilè est promittere mira relatu,
Sed dare difficile est: pariet lapidosus Olympus,
Ridiculum tanto in partu consurgere murem
Aspicies: usu contingere sæpè videmus,
Multidicis ut qui promittunt plurima verbis,
Vel nihilum donent, vel saltem paucula præstent.

Primus adulator.

Neglige rex, vetulæ nugas.

Secun-

Secundus adulator.

Hæc vana repellas
Somnia.

Primus adulator.

Me ſemper fidum experiaris amicum.

Secundus adulator.

Et tibi me famulum, crede, experiere fidelem.

Dives glorioſus.

Diſcedas igitur Ratio, mihi diva voluptas
Aſſiſtet comes, & noſtris requieſcit in ulnis.

Ratio.

Conſiliis noſtris non audiviſſe pigebit.

Dives glorioſus.

Et pigeat.

Ratio.

Pigeat? verba hæc dixiſſe pigebit.
Tempus erit, quo te perdet larvata voluptas,
Quum præſens magno tibi fortè optaveris auro
Conſilium. Sed nil poſt turpia facta juvabit
Pœnituiſſe.

Dives glorioſus.

Procul fugias,

Ratio.

Spreviſſe pigebit
Conſilium.

Dives glorioſus.

Pigeat, ſoli mihi pœna futura eſt: -
Jam placidis ludis licet indulgere, voluptas,

Voluptas.

Quis te delectat ludus?

Dives glorioſus.

Placet alea.

Voluptas.

Grata eſt
Et mihi.

Dives

Dives gloriosus.

Ludamus.

Voluptas.

Depromas mille talenta.

Dives gloriosus.

Deprompsi, ludas igitur.

Voluptas.

Prior incipe.

Dives.

Ludo.

Voluptas.

Subsequor.

Dives gloriosus.

Amisi.

Voluptas.

Simili vis ludere ludo ?

Dives gloriosus.

Non renuo.

Voluptas.

Ludas.

Dives gloriosus.

Ludo.

Voluptas.

Tria sunt tibi puncta, (mis ?
Quinque mihi, lucror. Totidem vis ludere num-

Dives gloriosus.

Ludamus totidem nummis,

Voluptas.

Prior incipe.

Dives gloriosus.

Lusi.

Voluptas.

Subsequor.

Dives gloriosus.

Amisi fatis me credo sinistris
Progenitum : amitto quicquid depromo, reponam
Quic-

Quicquid nummorũ supereſt, utcunque ſequatur.

Voluptas.

Perdis adhuc.

Dives glorioſus.

Quid agam? jam nulla pecunia reſtat.

Voluptas.

Mille auri drachmas depromo, porrige veſtem.

Dives glorioſus.

Exuo: ludamus.

Voluptas.

Luſi.

Dives glorioſus.

Sequor, omnia perdo.
Sum miſer, infauſto me ſuſpicor Hercule natum:
Abſumptis opibus nudum me dia voluptas
Deſtituit. Quò diva fugis? nudúmne relinquis?
Saltem mille mihi miſero concede Philippos,
Ter centena tibi ſuperabunt millia: Surda eſt.
Nunc video quid fraudis habet damnoſa voluptas,
Cùm nummis hominem incautum ſpoliavit & auro,
Aufugit, atque opibus vacuum ſcelerata reliquit.
Expedit ut veteres nunc imploremus amicos.
Heus ſocii.

Primus adulator.

Quis tu?

Dives glorioſus.

Non noſtis? veſter Oreſtes,
Subdola quem tanta decepit fraude voluptas.
Hei me deſtituit nudum, nunc ſi quid amoris
Antiqui vos pungit adhuc, præſtato juvamen.

Secundus adulator.

Neſcio quid referas.

Primus adulator.

Nunquam te novimus.

Dives glorioſus.

Is ſum,

Quem

Quem Jove majorem (dum felix aura faveret)
Dixiſtis.

Secundus adulator.

Nunquam te vidimus.

Dives glorioſus.

Hæccine veſtræ
Vincula ſunt fidei?

Primus adulator.

Nunquam te novimus.

Dives glorioſus.

Is ſum,
Pro quo tanta pati vos velle pericula quondam
Dixiſtis, nudo modicos nunc tradite nummos,
Pauca peto: Saltem lacerum concedite pannum,
Quo nudum hyberno defendam à frigore corpus.

Secundus adulator.

Non mihi notior es, quàm barbarus accola Nili.

Dives glorioſus.

Sic promiſſa fides periit?

Primus adulator.

Peregrine recedas.
Barbarus es, tu furciferi fortaſſe latronis
More rapis, quæcunque potes.

Dives glorioſus.

Num vivere furto
Dicitis? O noſtræ vanos ætatis amicos!
Polliciti fuerant ſe mille pericula mortis
Pro me paſſuros: Quò nunc fortuna ſiniſtris
Me pepulit Zephyris? ignotum me ſibi fingunt,
Vivere quin etiam ſcelerati more latronis.
O ſtultus qui conſilium Rationis, & æqui,
Spreverit, & blando quem traxerit ore voluptas!

Ratio.

Celebre eſt adagium: Serò Phryges ſapere, id eſt, ſtultos & inconſultos nunquam niſi ubi ſiniſtrum aliquid attulerit fortuna, prudentes fieri. Monue-

ram

ram te sæpenumero stultissime, ut horum blandimentorum lenocinia respueres, palpum retruderes, voluptatemque detestareris. Verba tamen ludibrio tibi & neglectui fuere: fore videbam quicquid contigit. Solent enim nostri sæculi mortales, si ad perpinguem fortunam sublimentur, multis amicis, subdolis tamen & prædam expectantibus, stipari.

At si fatis urgentibus sinistrum aliquid incurrant, neminem reperiunt qui egentibus subsidio velit adesse: Merito igitur cum elegiographo Nasone concluserimus:

Prospera si fuerint multos numerabis amicos
Tempora: si fuerint nubila, solus eris.
Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic duro est inspicienda fides.

FINIS.

Comœdiæ Personæ sunt, Juvenis, Pater, Uxor.

Iuvenis.

AMabo pater, agesis quid agendum mihi siet, quominus vitam hanc breviusculam & bulla fragiliorem in ærumnis degero.

Pater.

Quid inquam tibi est animi? gauderem si quid facerem, quod tibi non esset molestum.

Iuvenis.

Verùm ego te eam ob rem consultum volui, quoniam jam ex ephœbis excessi, ut mihi ætatis provectæ aperires, quod mihi factu videres utile.

Pater.

Nihil fili, magis in rem tuam esse conspicio, quàm ut ludum sequare literarium.

Iuve-

Iuvenis.

Non, si clamando medius crepueris, istud in animum inducas meum, pater.

Pater.

Quidni induxero?

Iuvenis.

Pol, literis nihil unquam magis odiosum mihi visum est.

Pater.

Quid ita?

Iuvenis.

Ut enim opulento homini servitus dura est, ita delicato corpori odiosa scholaris disciplina.

Pater.

Odiosa?

Iuvenis.

Odiosa ædepol.

Pater.

Quod ejus rei fecisti periculum?

Iuvenis.

Ex aliis hercle periculum feci, atque iis potissimum, qui in pædotribarum carceribus & molectrinis aliquandiu fuere relicti.

Pater.

Illic ne miseriarum aliquid esse dicunt?

Iuvenis.

Quin ipsam esse miseriam dicunt.

Pater.

Ain' verum?

Iuvenis.

Ajo enimvero.

Pater.

Quid causæ est?

Iuvenis.

Ajunt autem mollicella corpuscula, noctes & dies flagris

flagris illic contundi, cruscula ipsa pedum tenus decunicari.

Pater.

Ajunt ne ullum veniæ locum?

Iuvenis.

Nullum hercle, sed quotidie morbos augificari, puerulorum scapulis undantes sanguinis rivos ubertim elici dicunt, ipsosque interdum non prius ejulantes relinqui, quàm spiritum penè emiserint,

Pater.

Istud probæ indolis adolescentibus fieri non dicunt.

Iuvenis.

Nullum sanè discrimen asserunt, eadem est præceptorum in omnes torvitas, idem furor, eadem violentia.

Pater.

Erras, si credis, fili.

Iuvenis.

Ædepol, & credo pater.

Pater.

Hoccine credibile est, quenquam esse tantæ feritatis ludimagistrum, qui infantulos ad mortem usque verberitet?

Iuvenis.

Credibile non putassem pater, nisi nuper unum plagis pessimè confectum, protinus inhumari vidissem.

Pater.

Morbo fortasse laborabat, & argitudini succubuerat.

Iuvenis.

Nullum medius fidius, morbi contagium senserat.

Pater.

Quonam igitur modo periisse dicunt?

Iuvenis.

Deterius loqueris, nullum officii genus mihi gratum est, quod plagis & vulneribus sit obnoxium.

Pater.

Aliquid agas oportet, vis instar eorum qui latrinas exhauriunt inhonesto victitare lucro?

Iuvenis.

Te ne tui puderet, qui filium eò deprimi velles?

Pater.

Eò deprimi nolim, quoniam tamen scriptum est, Qui non laborat, non manducet: aliquid agas expedit.

Iuvenis.

Pater, vis verba in paucâ tibi conferam, quid est quod me titillet maximè?

Pater.

Volo.

Iuvenis.

Votis meis non acquiesces.

Pater.

Forsitan.

Iuvenis.

Sed dic bonâ fide quæso acquiesces?

Pater.

Si factu justum fuerit quod petiveris.

Iuvenis.

Justum putes factu, & licitum.

Pater.

Nunc igitur petas.

Iuvenis.

Quum sim forma adeò venusta & liberali, ut nihil suprà, uxorem velim ducere.

Pater.

Pape! quid audio?

Iuvenis.

Hoccine acquiescendi primordium?

Vxor.

Hoc egomet fidei xenium tibi præsto.

Iuvenis.

Jam jam ut moris est presbyterum adeamus, qui nos indissolubili vinculo copulet.

Vxor.

Adeamus, valete spectatores tantisper dum è templo redierimus.

Pater,

O perdeliram juvenum vecordiam! O inopes consilii animos, qui patribus invitis ad protogamiam, seu primas nuptias accedunt, miseriarum & factionum ignari, quas affert conjugalis thalamus: laborum inexpertes, quos nutriendorum liberorum sumptus expetit: impendiorum nescii, quæ domestica necessitas exigit: Hinc uxor oblatrat, hinc in cunabulis vagiunt filii, hinc aliquantò provectiores corvorum more cibum appetunt, hinc nundinæ maritum ad quæstum vocant. Voluit tamen fatuellus meus filius dissuadente frustra parente uxorem ducere, putans lætitiam illam, quæ primo nuptiarum die titillat, perpetuam forè. Verùm experietur quod scripsit Hyponactes, duos tantùm dies uxoris esse dulcissimos, nuptiarum videlicet & mortis. Experietur inquam verum, diem videlicet nuptiarum multorum malorum initium. Aderitque, ut opinor, tempus, quo sibi accidisse vellet quod Eupolidi & uxori contigisse asserit Ovidius, quos prima nuptiarum nocte, ruina lecti interfectos his asserit versibus.

Sit tibi conjugii nox prima, novissima vitæ,
Eupolis hoc periit, & nova nupta modo,

Sed adesse video meum uxorium fatuellum cum sponsa. Ego igitur hic tantisper quiescam, donec videro, quo more unà vixerint.

Iuvenis.

Uxor mea.

Vxor.

Mi marite.

Iuvenis.

Quanta eſt in conjugio voluptas?

Vxor.

Quàm vehemens & ſuavis amor?

Iuvenis.

Quot concharum oſcula?

Vxor.

Quot riſus?

Iuvenis.

Maritus cum uxore oblectatur.

Vxor.

Uxor cum marito ridet.

Iuvenis.

Unà compotant.

Vxor.

Unà comedunt.

Iuvenis.

Quis igitur nuptias vituperet?

Vxor.

Quis Ariſtoteli non condeſcendat in Ethicis ſcribenti, viro politico ducendam eſſe uxorem non ſolùm liberorum, ſed victus & auxilii cauſa?

Iuvenis.

Quis cum Heracleo non fateatur genus hominis ſociale eſſe, ipſius autem ſocietatis principium eſſe conjugium, ſine quo neque civitates conſiſtere, neque domus perfecta eſſe poteſt?

Vxor.

Pythagoras, Socrates, Crates etiam, qui tenui ſupellectile fuit, ut à majoribus meis accepi, uxorem duxerunt, eiſque cohabitavere, nec impedimento eſſe Philoſophiæ putaverunt.

Iu-

Iuvenis.

Quid quæso secundum naturam magis est quàm uxorem ducere?

Vxor.

Facessant igitur, qui nuptias, velut periculosum aliquid respuunt.

Iuvenis.

Facessant, qui ducendam non esse uxorem dicunt.

Vxor.

Sed heus marite hoc nuptiarum die lautè & genialiter vivimus, quid verò die crastino comedemus?

Iuvenis.

Jam quæ futura sunt prospicis?

Vxor.

Nisi id in rem meam fore conspicerem, quæ futura sunt non contemplarer. Opus est igitur ut tete operi accingas, quo nostrum utrique victum quærites.

Iuvenis.

Men' discruciare, jam quæritas?

Vxor.

Quid discruciare? sed nostræ duorum utilitati consulere velim, properè igitur quicquam feceris.

Iuvenis.

Aliquandiu saltem adhuc requiescere permittas.

Vxor.

Vis nos inedia consumi?

Iuvenis.

Nolim.

Vxor.

Propera igitur, inquam, secus ignaviam tuam mihi non placere periclitaberis.

Iuvenis.

Marito molesta esse jam incipis?

Vxor.

Quis hic verborum est? satis ne tibi videor oblocuta miserrime?

Iuvenis.

Heu voluptas, ut nunquam es perpetuò bona.

Vxor.

Nullum ergo mandatis meis locum reliqueris? vapula.

Iuvenis.

Hei mea uxor, ne tam duriter in me sævias, quicquid voles, exequar properè.

Vxor.

Has clitellas humeris superpone ac lignum venale compitatim deferas, quo nostrum utrique victum quæritès. Perge Nigot.

Iuvenis.

O quam miseri sunt, qui uxoribus suis nubunt, miseri inquam, quibus uxores imperant, verùm nunc experior, quod mihi pater prædixerat, multas in matrimonio esse miserias, miserum me, quid agam! Si domum nummis vacuus rediero sathanica illa muliercula diriter me jugulabit. Heus tu, qui propinquus hic adstas, hoc me exoneres ligno stipemque aliquam mihi conferas, secus hodie postremum me vides. Nunc parta pecunia ad uxorem redeo. Hem uxor, adest diurnum lucrum.

Vxor.

Id tantùm nobis comparasti, sceleratissime Nigot? vapula, vapula.

Iuvenis.

Pol ego plura non perferam.

Vxor.

Insurgis in me nefarie? ego sanè faciem unguibus tibi deformabo.

Iuvenis.

Hei uxor, sit saltem veniæ locus, nunquam in flagitia reverti mihi contigerit.

Vxor.

Surge igitur.

In-

Iuvenis.

Faciam quicquid jusseris.

Uxor.

Aquam situlis exantlaturus propera.

Iuvenis.

Dicto citius pareo. Hei quam miseri sunt, qui uxoribus suis nubunt: vellem primo nuptiarum die, me subitanea morte consumptum fuisse! Hei misero mihi quid faciam? Redeo uxor, aquam affero.

Uxor.

Hem quid hic lachrymarum est.

Iuvenis.

Non lugeo.

Uxor.

Non si sapis. Telam hanc ad rivum lavatum propera.

Iuvenis.

Næ uxor pareo.

Uxor.

Properes inquam.

Iuvenis.

O infortunatam maritorum conditionem! Vellem me terra absorptum, quum mater me peperit. Quid faciam? Quò me vertam? miserum me, qui hanc mulierculam in uxorem duxerim! redeo uxor, mundam refero.

Uxor.

Scelesté; quid labeculam hanc non abluisti? vapulæ. Tu me tantisper dum rure rediero, domi remane ac ibidem opperire, & cave si pedem commutaris.

Iuvenis.

Ah pater, pater.

Pater.

Heu fili, fili.

Iuvenis.

Verum nunc experior, quod esse prædixeras.

Pater.

Quid illud?

Iuvenis.

Permultas in matrimonio esse miserias.

Pater.

Periculum fecisti?

Iuvenis.

Plus satis expertus sum, Sathanica uxor mea scapulas flagris mihi mutilavit, neque magis mutilare licet, si lapideus essem. Suis mandatis parere cogor, vellem me primo nuptiarum die, terra fuisse absorptum.

Pater.

Tu quoniam consilio meo acquiescere recusasti, perpetere quicquid meritò pateris. Nam quod pertulisti nihil est, longè plura passurus es. Quod si soli id contingere cogitas, audi turbulentam Socratis Xantippen, audi quibus conviciis maritum insectetur obtundere.

FINIS.

Sequentis Dialogi Interlocutores sunt, Sapiens, Juvenis, Senex.

Sapiens loquitur.

DIc elate puer tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuvenis.

Quòd Pactolinis sit turgida bursa metallis,
Quodque Corinthææ sint multi divitiæ.

Sapiens.

Si tibi divitiæ fuerint, quas alta Corinthus,
Quasque opulens habuit divitis arca Mydæ:
Et quicquid pariter vomit auri Lydius Hermus.
Et croceis quicquid Thracius Hebrus aquis.

Quid

Quid tum? nunquid opes abeunt, fragilesq; recedunt
Divitiæ? Crœsi diruta regna probant.
Divitis inspicias ubi nunc opulentia Crœsi,
Aut ubi thesaurus dic Cleopatra tuus?
Pygmalioneis ubi sunt turgentia nummis
Scrinia? ubi gazæ rex Lodoice tuæ?
Dic elate puer tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuvenis.

Quòd mihi divinum terra impartitur honorem,
Et populus curvo poplite dicat, Ave.

Sapiens.

Si tibi perpetuos populus decernat honores,
Et te Semideûm vanula turba vocet:
An tamen erecta debes procedere crista?
Et turgere tuis, pavo superbe, oculis?
Augustum innumeri salvum fecere triumphi?
An tibi profuerit gloria magne Cato?
Téne redemit honos elatis Scipio pennis?
Vos gemini eripuit gloria Scipiadæ?
Dic elate puer tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuvenis.

Quòd mihi lucentis fuerit præstantia formæ,
Multus & in croceo fulgeat ore lepos.

Sapiens.

Nónne velut lapso moribunda papavera collo
Intereunt, hominis forma caduca perit?
Quid niveam juvit species formosa Lacænam,
Profuit aut Nymphis gloria sydereis?
Et quid cæsaries te pendula juvit Adonis,
Mansisti croceis flava jocasta comis?
Corporis an splendor Ganymedem à morte redemit,
Thyodamanteum forma redemit Hylam?
Quum subitis igitur flaccescant membra diebus,
Et subito fragilis tempore forma cadat.

Dic elate puer tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?
Iuvenis.
Quòd mihi sit claræ resonans argutia vocis,
Argutoque canat lingua diserta sono.
Sapiens.
Servari arguto Sirenas carmine censes?
Quodque suis nautas cantibus alliciant?
Falleris: ergo puer tumida quid fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?
Iuvenis.
Quòd sum fatidico clarissimus ore poëta
Oraque Pierio mersa liquore geram.
Sapiens.
Captum oculis præstans an Musa redemit Homerum,
Qui Danaa celebrat Pergama rupta manu?
Num cithara resonans Æagrius occidit Orpheus,
Num docto vidua est Mantua Virgilio?
Corduba Lucanum, nunquid Verona Catullum
Perdidit? implicitum Gallus & Ausonium.
Nunquid ad infernas descendit Horatius umbras
Peligni vatis gloria nónne jacet?
Si Vates igitur nequeat servare poësis,
Ergo quid elata fronte superbe tumes?
Iuvenis.
Sum bonus orator.
Sapiens.
Fueris licet inspice Crispum,
Romanæ princeps qui fuit historiæ.
Dic ubi sit Latii sermonis buccina Marcus
Tullius: inclusum perbrevis urna tegit.
Iuvenis.
Prævalidæ mihi sunt nervoso in corpore vires.
Sapiens.
Viribus Herculeis salvus abire putas?
Bellica robustum virtus non juvit Achillem,

Armiferoque nihil profuit Æsonidæ?

Iuvenis.

Sum claris prognatus avis.

Sapiens.

Virtutis avitæ
Conspicui nullos eripiunt tituli.

Iuvenis.

Aurea candidulum velant redimicula corpus.

Sapiens.

Non redimit summos purpura tincta duces.
Dic igitur tumida quid adhuc nunc fronte superbis?
Quid rigido caperas ora supercilio?

Iuvenis.

Vis mihi surgentis factum contundere vultus,
Elatumque animum vincere? dic quid agam.

Sapiens.

Virtutum perquire vias.

Iuvenis.

Metiris arenam:
Virtuti hærebo, dum capularis ero.

Senex.

Nescio si canos sis perventurus ad annos,
Ne referas igitur, dum capularis ero.
Justitiæ incumbas.

Iuvenis.

Dum venerit ultima rerum
Linea.

Sapiens.

Sis justus.

Iuvenis.

Dum capularis ero.

Sapiens.

Ætatem renuent tibi numina forte senilem,
Ne dicas igitur, dum capularis ero.
Tu nudos operi.

Iuve-

Juvenis.

Faciam, dum venerit ætas
  Ultima.

Sapiens.

Pafce inopes.

Juvenis.

Dum capularis ero.

Sapiens.

Porrige mendicis paftum.

Juvenis.

Dum venerit ætas
  Ultima.

Sapiens.

Sis humilis.

Juvenis.

Dum capularis ero.

Sapiens.

Longa viris plerunque nocet dilatio pigris,
  Ne referas igitur, dum capularis ero.
Virtutes imitare.

Juvenis.

Sequar dum grandior ætas
Venerit: at pueros alea fola decet.

Sapiens.

In Superos fupplex fummo famulare conatu,
  Divinæque colas relligionis opus.

Juvenis.

Quando fenex fuero, ducar virtutis amore:
  Sed ludos ætas jam puerilis amat.

Sapiens.

Sic juvenum præceps femperque volubilis ætas
  Virtutum ftudiis eft inimica bonis.
Nil nifi læta refert juvenili congrua barbæ:
  Cuncta fed incurvum mœfta decere fenem.
Sic fore perpetuæ fefe virtutis amicum
  Promittit juvenis, dum capularis erit,

Sed

Sed perit ignotis occulta volatibus ætas,
Sic citò decrepitus qui puer antè fuit.
Et quum decrepitis anni venere seniles,
Nil agit imbelli curva senecta manu.
Experiar si decrepitum virtutis amantem
Reddidero, Pueris sit ne senex melior.
Salve annose pater.

Senex.

Salve charissime fili.
Quis tu? jam miserum lumina deficiunt.
Noscere te nequeo, referas quod sit tibi nomen:
Jam sensus omnes curva senecta hebetat.

Sapiens.

Sum Sapiens.

Senex.

Quid ais fili? non audio, Clama.

Sapiens.

Sum Sapiens.

Senex.

Sapiens? sit tibi fausta salus.
O fili, fili, puerilis decidit ætas,
Et subitò primi deperiere dies.
Nunc careo nervis nullasque in corpore vires
Sentio, sicca suo robore membra carent.
Quid quæris fili?

Sapiens.

Tibi sanum ferre juvamen
Consilii & modicas tradere suppetias:
Ut quum fatalem tibi finiet Atropos annum,
In cœlum faciles dent tibi fata vias.

Senex.

Porrige consilium fili.

Sapiens.

Pater optime nutri
Mendicos, pastum porrige pauperibus,
Et nudos operi, sitienti vina propines.

Senex.

Senex.

Ah quid ais, nullæ ſunt mihi divitiæ?
Vix habeo quo decrepitum nutrivero corpus;
Quid dabo mendicis? deſine, littus aras.

Sapiens.

Auditor videas, ſemper creſcentibus annis
Inſanæ ſtimulus creſcit avaritiæ.
Multa juventutis ſepelit peccata ſenectus:
Inviſam pueris auget avaritiam.
Ergo pater veterate, Deo famulare.

Senex.

Nequirem:
Flaccida proſtratis viribus oſſa cadunt.
Vix poſſim geminas orans conjungere palmas,
Vix poſſum verbum fundere, ſed quid agam?

Sapiens.

Templa ſubi.

Senex.

Subeam? pedibus ſubſiſtere firmis.
Non poſſum. Quid agam? decrepitus morior.

Sapiens.

Ægrotis fer ſuppetias.

Senex.

Quid ferre valebo?
Externis egeam quum miſer obſequiis.

Sapiens.

Tu viduis igitur præſtes ſolatia.

Senex.

Præſtem?
Membra gero aſſiduis ſaucia vulneribus.
Præſtabóne aliis quod non mihi præſto juvamen?
Ah quantis plena eſt tarda ſenecta malis!
Ah quantos generat morbos miſeranda ſenectus,
Quanta decrepitos anxietate gravat!
Caligant oculi, cervix adjuncta cerebro
Palpitat, & termulis lingua cadit labiis:

Curvan-

Curvanturque humeri, venter labat, intima languent
Viscera, & exhaustis viribus ossa cadunt:
Deficiunt sensus, & languida crura putrescunt;
Sic humana caro vertitur in cineres.
Sic morimur, sic vita hominis peritura recedit,
Sic viles umbris solvimus inferias.
Filioli, dum priminovæ lanuginis ætas
Regnat, & in croceo plurimus ore decor:
Virtutis captate vias; virtutibus uti
Viribus exhaustis mœsta senecta nequit.

Sapiens.

Ne lædat patulas versus prolixior aures,
Jam clausus modico carmine finis erit.
Virtutem renuunt juvenes: virtutibus uti
Viribus exhaustis mœsta senecta nequit.
Apta igitur nulla est sacris virtutibus ætas:
Carminis hæc summa est linea, finis adest.

FINIS.

In hoc Dialogo interloquuntur pleræque personæ, quarum numerus colligi poterit quàm facillime.

Mundus incipit.

Sicut in Euboica puppis vaga fluctuat unda,
Quam variis circum verberat aura Nothis:
Ut tremulis nutat foliis agitabilis arbos,
Quam premis oppositis Æole spiritibus:
Sic animus semper dubio mihi pendulus hæret,
Quâ vivens possim tutius ire via.
Quum Deus ex nihilo diversa elementa creavit,
Atque Damasceno corpora prima luto:
Contulit & refugis habitandas piscibus undas
Æraque exiquis præbuit alitibus:

Libera

Libera tunc homini infusa est & prona voluntas,
Ut proprio liber viveret arbitrio.
Utque vel hoc sequeretur iter vel carperet illud,
Aut hac, aut illa, posset ut ire via.
Eligeretque sacris mallet virtutibus uti,
An scelerum turpi se maculare luto.
Sic utriusque viæ quoniam datur optio nobis,
Alterutrum liceat carpere, sum dubius.
Si virtutis ero vestigia fortè secutus,
Visceribus nostris inferet arma caro.
Me titillabit porrecto melle voluptas,
Cor mihi Cecropiis tinget & ora favis.
Hinc Venus aligeri pruritum inducet amoris,
Me premet Æthneo non minor igne calor.
Hinc mihi fulgentem ostendet meretricula vultum,
Et me prominulis attrahet uberibus,
Verbaque compositis finget peramœna labellis,
Irato fulmen depositura Jovi.
Diriget arte pedes, & vinciet arte capillos,
Proferet arte manus, diriget arte oculos:
Sique propinatum mens suxerit ægra venenum,
Objectasque calens ebibat ille cebras:
Nullius virtutis amor revocare furentem
Tunc poterit sensum, quin ruat in furias.
Si contrà illecebris animam commisero, virtus
Tartareæ objiciet verbera Persephones.
Offeret armatam colubris flammisque Megæram,
Anguigeras oculis præferet Eumenides:
Armatum horrisonis finget Plutona flagellis,
Qui velit incautas illaqueare animas.
Et mihi perplexo quid agendum nescio, pectus
Fluctuat, & dubiis vota ruunt Zephyris.
Te Deus humanis socium conjunxit, ut illuc
Aut huc ancipitem dirigeres animum.
Dic igitur quas ire vias, quas ire per undas,
Quaque licet vitæ conditione frui.

Libe-

Liberum arbitrium.

Quis tu cui tantæ verſant præcordia curæ?
Cui mens Æoliis eſt levior Zephyris?

Mundus.

Mundus ad illecebras & ad ocia pronus, & omnes
Delicias, ſcelerum defluus in maculas.

Liberum arbitrium.

Quid petis?

Mundus.

Irritat ſtomachum mellita voluptas,
Subdola viſceribus præparat arma caro:
Hinc mihi molliculum prætentant ocia ſomnum,
Aſſidua & ſtimulis provocat oſſa quies:
Hinc mihi pro Venere amplexus, tactuſque jocoſque,
Baſiaque oſtendit luxurioſus amor:
Hinc atram jecori parat indignatio bilem,
Intimaque obſcœno viſcera felle tument:
Æmulus hinc tenebrata gravat præcordia livor,
Lumine & obliquo naſcitur invidia:
Suſcitat hinc tetricos animoſa ſuperbia faſtus,
Deſpiciens torvo quenque ſupercilio.
Dic igitur, quid agam?

Liberum arbitrium.

Laxum tibi præbeo frenum,
Et quacunque voles tu poteſt ire via.

Mundus.

Sed quas ire vias deceat mihi, conſule.

Liberum arbitrium.

Navim
Dirige, quà ventus traxerit, Æolius.
Quicquid amas facito, laxas præbemus habenas,
Et quocunque voles dirige remigium.

Mundus.

Si mihi turgentem fortaſſe ſuperbia faſtum
Suppeditet, ſtimulis obſequar illicitis,

Si rugas fronti caperatæ fortè severas
Afferat, & tetrici signa supercilii:
Utque superbificis aspernam quenque loquelis,
Et tumeam cauda pavo superbe tua:
Parebo? ancipiti mihi consule Prona voluntas,
Obscœnum ne mens corruat in vitium.

Liberum arbitrium.

Quid ages? potes esse superbus,
Et non elati tu potes esse animi.
Alterutrum fecisse potes.

Mundus.

Si pectora forsan
Insanæ stimulus pungat avaritiæ.
Urgenti si sacra fames ac dira libido
Compungat stimulo: Consule tunc quid agam?

Liberum arbitrium.

Aut nummus inhiare potes, vel spernere nummos,
Alterutrum facias elige, namque potes.
Nec tibi præsigno metas, votisque resisto,
Secura tamen est tutius ire, via.

Mundus.

Si mihi pruritum attulerit mellita voluptas,
Suadeat aut teneris incubuisse jocis:
Obsequar?

Liberum arbitrium.

Alterutrum perfeceris, elige: metas
Non statuo, duplici tu potes ire viæ.
Monstrat iter geminum tibi littera lata vetusti
Pythagoræ, est votis optio certa tuis:
Aut servire potes Veneri, aut præcingere lumbos,
Elige: virginitas & Venus ante oculos.

Mundus.

Nil aliud suades?

Liberum arbitrium.

Animis est nata voluptas
Libera, stat, votis optio certa tuis.

Elige,

Elige, nam scelerum patefacta est semita cunctis,
  Virtutisque itidem semper aperta via est..

Mundus.

Quum mihi nil aliud referas, virtute relicta
  Hærebo vitiis.

Liberum arbitrium.

Elige jam quid agas.

Mundus.

Este procul lacrymæ, procul hinc, procul ite dolores
  Sit procul & tetrici ruga supercilii.
Lætaque pullatas deponant corpora vestes,
  Exornet benè olens atria læta crocus.
Splendida nunc Paphia decorent mea limina myrte,
  Pæstanis halent tecta superba rosis.
Hortulus huc virides mittat Phœacius herbas,
  Melli feros mittat fertilis Hybla favos.
Indulgete animis Pueri concessa voluntas
  Libera, Pythagoræ littera lata docet.

Mors.

Surgite fatales Parcæ.

Clotho.

Paremus.

Mors.

Adeste.

Lachesis.

Adsumus.

Mors.

Arrectis auribus este,

Atropos.

Sumus.

Mors.

Sensibus humanis quoniam est infusa voluntas
  Libera quod primum mentibus arbitrium.
In scelerum maculas nullis detentus habenis
  Mundus & innumeras fluxit in illecebras:
Nec videt incertæ pereuntia tempora vitæ,

Nec

Neç quæ sit miseris pœna futura videt,
Nec nigras metuit tenebrosi carceris umbras,
Nec paradisiacas quærit anhelus opes,
Ite igitur famulæ, volucresque revolvite fusos,
Ducatisque agili tradita pensa manu:
Vi perfecta colos vacuas cùm stamina linquent,
Et fragilis vitæ lubrica finis erit:
Quemque hominum jugulem cunctisque venena propinem.

Clotho.

Paremus votis.

Lachesis.

Vadimus.

Atropos.

Obsequimur.

Clotho.

Si mundus saperet, pereuntes cerneret annos,
Quamque ruat levibus lubrica vita rotis.

Lachesis.

Si mundus saperet, periturum cerneret ævum,
Prospiceretque leves ocyus ire dies.

Atropos.

Si mundus saperet, vitæ fortasse futuræ
Consuleret, tacitis tutus in excubiis.

Clotho.

Si mundus saperet, non venaretur honores,
Devia nec quicquid suggerit ambitio.

Lachesis.

Si mundus saperet, nunquam virtute relictæ
Pollueret spurcis corpora flagitiis.

Atropos.

Si mundus saperet, non exarderet in iras,
Nec faceret siccum bile tumere jecur.

Clotho.

Si mundus saperet, Veneris fomentæ malignæ,
Sperneret, & vanas corporis illecebras.

Lache-

Lachesis.

Si mundus saperet, rebus fortasse futuris
Consuleret miseræ prospiciens animæ.

Atropos.

Si mundus saperet, lusus, rixasque, jocosque,
Basia & amplexus sperneret, & choreas.

Clotho.

Si mundus saperet, rabidum Plutona timeret,
Et serpentigeræ verbera Persephenes.

Lachesis.

Si mundus saperet, stellati gaudia cœli
Prospiceret, læti nunc memor Elysii.

Atropos.

Si mundus saperet, raptus virtutis amore
Pelleret obscœnum corpore flagitium.

Clotho.

Munde fugax, quid agis?

Mundus.

Latis indulgeo ludis.

Lachesis.

Munde fugax, quid agis?

Mundus.

Respuo tristitiam.

Atropos.

Munde fugax, quid agis?

Mundus.

Quicquid caro blandula suadet.

Clotho.

Munde fugax, quid ais?

Mundus.

Ocia lenta sequor.

Lachesis.

Stulte quid insequeris?

Mundus.

Quicquid Venus alma ministrat.

Atro-

Atropos.

Stulte quid insequeris.

Mundus.

Quod dat amœna caro.

Clotho.

Perdite quò tendis?

Mundus.

Quò me via ducit euntem.

Lachesis.

Perdite quò tendis?

Mundus.

Quò meus error agit.

Atropos.

Perdite quò tendis?

Mundus.

Quò ducit amica voluptas,
Quoque vocat mentem deliciosus amor.

Clotho.

An nos non nosti?

Mundus.

Quid cognovisse juvaret?

Lachesis.

Prodesset miser à proxima mors animæ.

Atropos.

Fatales mortis nos noveris esse ministras?

Mundus.

Esto, feræ mortis spicula non timeo.

Clotho.

Humanam subito metimur stamine vitam.

Mundus.

Non curo tereti stamina tracta manu.

Lachesis.

Nos facimus miseris inopinum accedere fatum,

Mundus.

Aspernor dubii funeris exequias.

Atropos.

Atropos.

Nos facimus dubiis hominem discedere morbis,
Qui nunc incolumi corpore sanus erat.

Mundus.

Tanta nec incutiunt modicum mihi verba timorem,
Et morbi & mortis dememinisse velim.

Clotho.

Vivere perpetuis nullum permittimus annis.

Mundus.

Cognosco vitæ tempus abire meæ.

Lachesis.

Pauci adeunt cœlos.

Mundus.

Cœlorum gaudia sperno.

Atropos.

In tenebras abeunt maxima pars hominum.

Mundus.

Pars hominum in tenebras descendit maxima: quid tum?
Nec mihi de cœlo cura, nec atro Erebo.

Clotho.

Quid factu comites nunc creditis utile?

Lachesis.

Eamus.
Nos surdo canimus.

Atropos.

Nos numeramus aquas.

Clotho.

Festivo teretes & dulci pollice fusos
Traximus, atque alacri tradita pensa manu.
Nunc dominæ morti responsa referre necesse est,
Quo maculet mundus corpora flagitio.

Lachesis.

Vadamus, si quidem refluum nunc littus aramus,

Atropos.

Mittimus Æoliis irrita verba Notis.

Clotho.

Mors, tua contemnit fugitivus vulnera mundus,
Hunc nihil anguiferi territat ira canis.

Mors.

Ostendam quantas habeat mea dextera vires,
Et quo percussos vulnere damnificet.
Nunc eo tortilibus jactura hastilia nervis,
Vibratura arcu spicula Sarmatico.
Munde tuæ vecors renuis meminisse salutis,
Nec gelidæ mortis vulnera dira times.
Contemnas utcunque voles, tamen esse timendum
Ostendam & Stygii carceris omne chaos.
Nunc virosa tuis immittam spicula natis,
Ut discant miseræ flebile mortis onus.
Tu qui naturæ natos excellis in orbe
Papa veni.

Papa.

Quò mors me vocat?

Mors.

Ad choreas.

Papa.

Ad choreas, quales choreæ? Mihi trina corona
Num nam profuerit?

Mors.

Nil tibi profuerit.
Expedit hac omneis homines decedere vita:
Da cultris jugulum Papa severe meis.
Induperator ades?

Imperator.

Quis me vocat?

Mors.

Ultima rerum
Linea, mors.

Imperator.

Quò mors me vocat?

Mors.

Mors.

Ad choreas.

Imperator.

Ad choreas, quales choreæ?

Mors.

Accedere fas est.

Imperator.

Nil mihi subsidio lucidus ensis erit?

Mors.

Nil tibi profuerit?

Imperator.

Mundi ne fuisse Monarcham?

Mors.

Nil diadema tui proderit imperii.
Expedit hac omneis homines decedere vita:
Da cultris jugulum tumida bulla meis.
Rex propera.

Rex.

Quis tu?

Mors.

Mors ultima linea rerum.

Rex.

Quò Mors me ducit?

Mors.

Te vocat ad choreas.

Rex.

Ad choreas? quales choreæ?

Mors.

Decedere fas est.

Rex.

Nil mihi profuerint lilia, nil aquilæ?
Nil crux alba, nihil pariter me rubra juvabit?
Nil terræ domini ruga supercilii?

Mors.

Nil tibi profuerit, moriendum est, accipe vulnus:
Da cultro jugulum tumida bulla meo.

Miles ades.

Miles.

Venio, quid vis.

Mors.

Nunc arma relinquas,
Exue loricam, rejicias clypeum.

Miles.

Cur me ferratis tandem exarmabo sagittis,
Cur arma abjiciam?

Mors.

Mors furiosa jubet.

Miles.

Mors furiosa jubet: quid me sudasse juvabit?
Quid rabidam toties sustinuisse famem?

Mors.

Nil tibi profuerit: moriendum est, accipe vulnus,
Da gladio fauces umbra caduca meo.
Surge potens judex, vilem nunc indue pannum,
Tollaturque humeris purpura rubra tuis.

Iudex.

Quis tu qui lacero vis cingere corpus amictu,
Vestimentum humeris tollere purpureum?

Mors.

Mors.

Iudex.

Quid ais, quid vis?

Mors.

Fragilem tibi claudere vitam.

Iudex.

Nil ne mihi gravitas tetrica profuerit.

Mors.

Nil tibi profuerit gravitas occumbere fas est:
Da gladio fauces umbra caduca meo,
Causidice exurgas.

Causidicus.

Quis me vocat?

Mors.

Mors.

Ultima rerum
Linea, Mors.

Causidicus.

Quid vult?

Mors.

Te vocat ad choreas.

Causidicus.

Ad choreas? quales choreæ?

Mors.

Decedere fas eſt.

Causidicus.

Auxilii ne aliquid lingua diſerta feret?

Mors.

Nil tibi raucisonæ clamoſa tonitrua vocis
Profuerint: noſtro da jugulum gladio,
Doctor ades.

Doctor.

Quid vis?

Mors.

Agilem tibi claudere vitam.

Doctor.

Nil doctrina juvat,

Mors.

Nil juvat, intereas.
Vos præceptores duo ſurgite.

Primus præceptor.

Quis mihi ſomnum
Rumpit?

Secundus præceptor.

Quis tacito me vocat è thalamo?

Mors.

Mors quæ cuncta rapit, quæ nulli parcere novit.

Primus præceptor.

Sudavi in ſtudiis.

Secundus præceptor.

Discipulos docui.

Mors.

In studiis sudasse bonum, sed abire necesse est,
Nunc cultro jugulum detis uterque meo.
Dispensator ades?

Dispensator.

Quis tu?

Mors.

Mors, ultima rerum
Linea.

Dispensator.

Mors, quid vis?

Mors.

Te trahere ad choreas.

Dispensator.

Ad choreas? quales choreæ?

Mors.

Decedere fas est.
Da cultro jugulum bulla caduca meo.
Surge coce & pingui cesses servire culinæ,
Mors inopina vocat.

Coquus.

Quò vocat?

Mors.

Ad choreas.

Coquus.

Me ne mori fas est?

Mors.

Moriendum est, accipe vulnus:
Hoc tibi trajiciam saucia membra veru,
Ambitiose veni, laudis sitibunde Poëta.

Poëta.

Quid vis?

Mors.

Te cultro nunc jugulare meo.

Poëta.

Poëta.

Me ?

Mors.

Te.

Poëta.

Me æternum peperit cui nomen Apollo ?
Quem molli gremio Calliopea fovet ?

Mors.

Nil tibi profuerint Musæ, nil augur Apollo,
Nil docti princeps Calliopea chori.
Da jugulum cultris, moriendum est, accipe vulnus,
Intereas jaculis umbra caduca meis.
Ebrie consurgas.

Ebrius.

Quid vis ?

Mors.

Te tradere morti.

Ebrius.

Trade me morti ?

Mors.

Tradere, surge iterum.

Ebrius.

Vos ne ergo vites dilectæ & pocula Bacchi
Destituam & nunquam vina Falerna bibam ?

Mors.

Da jugulum.

Ebrius.

Tradam, tamen ante brevissimus haustus
Sit mihi concessus.

Mors.

Jam bibe.

Ebrius.

Bacche vale.
Mors quid me subita liceat decedere vita,
Atque alio dubiam protinus ire animam ?
Hic saltem requiem præstes, ubi dulcibus uvis

Et dulci vino floreat almus ager.

Mors.

Nunc morere.

Ebrius.

Hunc hauſtum ſaltem concede ſecundum,
Bacche vale, valeas, optime Bacche vale.

Mors.

Surge puella virens & plenis nubilis annis.

Puella.

Quis?

Mors.

Mors.

Puella.

Quid quæris?

Mors.

Te trahere ad choreas.

Puella.

Nil mihi profuerit nitidæ præſtantia formæ?

Mors.

Inſpice Tyndaridi profuerit ne Helenæ.

Puella.

Nil tumidæ mammæ?

Mors.

Nihil.

Puella.

Et nihil æmula gemmis
Lumina?

Mors.

Nec gemmis æmula profuerint,

Puella.

Amplexus ne aliquid?

Mors.

Nihil.

Puella.

Et nihil oſcula vernis
Vel mage amœna roſis?

Mors.

Mors.

Oscula nulla juvant.

Puella.

Fidite nunc formæ juvenes,

Mors.

Occumbe puella,

Da gladiis fauces pulchra puella meis,

Desertæ properes tu sobrie cultor eremi.

Eremita.

Quis?

Mors.

Mors.

Eremita.

Quid quæris?

Mors.

Te trahere ad choreas.

Eremita.

Nil mihi sobrietas, jejunia, nil mihi quicquam
Profuerint?

Mors.

Prodest sobria vita animæ,
Non tamen eripiet corpus, decede fas est,
Hic igitur mortis vulnera suscipias.
Lixa veni.

Lixa.

Quis tu?

Mors.

Mors rerum linea.

Lixa.

Quid vis?

Mors.

Dispositas cunctis te trahere ad choreas,
Da jugulum cultro, moriendum est, accipe vulnus,
Te vacuis umbris mittimus inferias.
Nunc quoniam nostris clades patet ampla sagittis,
Extremum fas est addere judicium.

Arbiter incorrupte veni Rhadamanthe.

Rhadamanthus.

Quid optas?

Surgo tuis semper deditus obsequiis.

Mors.

En mundi pueros & cæsa cadavera passim,
Ad tetricum sontes nunc trahe judicium.
Pollutas animas nigris include barathri
Carceribus, sanctas mitte per Elysium.

Rhadamanthus.

Incipiam, Clotho?

Clotho.

Judex.

Rhadamanthus.

Quid Papa patravit?

Clotho.

Venales venias & sacra proposuit.

Rhadamanthus.

Ad Stygii nigras ducatur carceris undas.

Papa.

Hei Rhadamanthe inopis nunc miserere mei.

Rhadamanthus.

Hunc rapias, Pluto.

Pluto.

Rapiam, flammisque peruram,
Infligam rigidis vulnera verberibus.

Rhadamanthus.

Perge, inquam, Clotho, quid miles criminis egit?
Dic, tetricum fas est claudere judicium.

Clotho.

Agricolas rosit violenti principis instar,
Gallinas rapuit, par feritate lupis.

Rhadamanthus.

Rodendus patulo, tibi, Cerbere, detur hiatu,
Qui nudum vivens roserit agricolam.

Mi-

Miles.

Hei Judex!

Rhadamanthus.

Stygias, inquam, tradatur ad umbras,
Hic ubi perpetuo cuncta dolore gemunt.
Quid fecit Judex, Lachesis?

Lachesis.

Cupidissimus auri
Extitit, & fluxas semper amavit opes.
Corruptus nummis, flavo corruptus & auro,
Non timuit sacram frangere justitiam.
Donavit corvis veniam laqueisque columbas
Implicuit.

Rhadamanthus.

Nigro langueat in barathro.

Iudex.

Hei Rhadamanthe, animæ profugæ miserere.

Rhadamanthus.

Trahatur
Quò jubeo nigras languidus in tenebras.
Quidnam Causidicus fecit famula Atropos?

Atropos.

Olim
Extitit insanæ servus avaritiæ,
Quique etiam causas non agnovere forenses,
Hos propriis fallax implicuit pedicis.

Rhadamanthus.

Ducatur rapidò in flammas & tecta Chimæræ.

Causidicus.

Hei Rhadamanthe, inopis nunc miserere mei.

Rhadamanthus.

Perge, inquam. Clotho, quid Doctor criminis egit?

Clotho.

Fastosi cupidus semper honoris erat.
Primos accubitus petiit, persanctus haberi
Optavit: vivens ambitiosus erat.

Rhadamanthus.

Anguiferæ præceps rapiatur in antrâ Megæræ,
Hic ubi ſtat Siculo non minor igne calor.

Doctor.

Hei Rhadamanthe, animæ profugæ miſerere.

Rhadamanthus.

Trahatur
Hic ubi perpetuus ſtat ſine fine calor.
En adſunt, Lacheſis, præceptores duo.

Lacheſis.

Verum eſt.
Sed tamen haud ſimilis vita utriuſque fuit,

Rhadamanthus.

Quid prior hic ſceleris fecit?

Lacheſis.

De forme relatu,
Afflixit rigidis corpora verberibus.
Hic juvenum ſcapulas mutilavit & oſſa flagellis:
Elicuit rivos ſanguini, ex humeris.
Nec timuit pedibus pueros calcare tenellos,
Nec croceam manibus vellere cæſariem.

Rhadamanthus.

Vera refers?

Lacheſis.

Ego vera cano.

Rhadamanthus.

Præbete catenas,
Ferrea tradantur vincula, lictor ero.

Primus præceptor.

Hei Rhadamanthe, animæ profugæ miſerere.

Rhadamanthus.

Sceleſte,
Audebis veniam quærere? perge miſer.
Clauſus in obſcura barathri fornace latebis,
Fæda veneni feri membra trahent colubri.
Perſephone, hunc rapias tortorem, ac igne peruras.

Ven,

Verbera quæ pueris intulit, ipse ferat.
Quidnam posterior præceptor criminis egit,
Atropos?

Atropos.

Est fœdis criminibus vacuus.
Hic nunquam pueris inflixit verbera, nunquam
Calcavit pedibus, pertulit aut manibus,
Horruit unguiculis pexos divellere crines,
Quin nunquam rigidas hic tetigit ferulas,
Discipulos placido clemens incumbere ludo
Sustulit, & lautis vivere deliciis.

Rhadamanthus. *Ironia.*

Inter semideos igitur requiescet & altos
Heroas viridi lætus in Elysio.
Perge igitur: Tua te in pueros clementia salvum
Reddit, & æternis persimilem Superis.
Ambrosia vives, & amicum nectar habebis,
Et Ganymedea vina parata manu.
Hic tu tantisper nitido requiesce sedili,
Dum rectum & tetricum clausero judicium.
Dic, Clotho, quódnam dispensator scelus egit?

Clotho.

O fera tartareum pascere digna canem!
Quid sceleris fecit? non totum tolleret æquor,
Non totus maculas tergeret Oceanus.
Vina propinavit pueris, sed aquatica: vel quæ
Nec sitiens unquam Tantalus ebiberet.

Rhadamanthus.

Ergo sit inclusus cum præceptore maligno,
Et lateat Stygiis obrutus in colubris.

Dispensator.

Hei Rhadamanthe, animæ profugæ miserere:

Rhadamanthus.

Trahatur
Ad metuenda nigræ verbera Persephones.

Quid fecit coquus hic, Lachesis?

Lachesis.

Macram dedit offam,
Cui nec erat sapidi parvula mica salis.
Et nummis parcens nullas immiscuit herbas,
Sæpe etiam tetigit fumida flamma cibum.
Præbuit & carnes crudas, & sanguine plenas,
Pisa dedit spurcæ non tribuenda sui.

Rhadamanthus.

Dispensatorem Stygio comitetur in antro,
Et medios inter langueat hic colubros.

Coquus.

Hei Rhadamanthe, animæ profugæ miserere.

Rhadamanthus.

Trahatur
Quò nulla est miseris gloria, nulla quies.
Atropos, & quodnam fecit scelus iste Poëta?

Atropos.

Hic laudis cupiens, ambitiosus erat:
Seque superbifica jactabat voce disertum,
Qui resonum posset vincere Virgilium.

Rhadamanthus.

Cum reliquis igitur fulvas mittatur ad umbras,
Ad Proserpinæ regna cruenta domus.

Poëta.

Grandiloqui, Rhadamanthe pater, miserere Poëtæ.

Rhadamanthus.

Nec Stygios flectunt carmina docta deos.
Ebrius hic etiam reliquos comitetur euntes:
Multi hunc esse liquet participem sceleris.

Ebrius.

Hei Rhadamanthe, animæ profugæ miserere.

Rhadamanthus.

Trahatur

Ad serpentigeræ verbera Persephones.
Quid sceleris fecit, Clotho, speciosa puella?

Clotho.

Distinxit croceam pectine cæsariem:
Turgida pertenui velavit & ubera lino,
Fucavit faciem, lavit & arte genas,
Ureret ut tali puerorum corda veneno.

Rhadamanthus.

Tartareas igitur rapta sit in tenebras.
Quid fecit vastæ patiens habitator eremi?

Lachesis.

Nil sceleris.

Rhadamanthus.

Salvus pergat in Elysium.
Atropos, haustor aquæ quid fecit lixa?

Atropos.

Paravit
Quâ dispensator vina persudit aquam.

Rhadamanthus.

Tu dispensator Stygias comes esto per umbras,
Ut videat quid sit tingere nectar aquis.
Fatales Parcæ, jam pars abit una laborum,
Perfecta est nostri linea judicii.
Vade igitur dominæ dicturus singula morti,
Mors, nostrum, propera, clausimus arbitrium.

Mors.

Quot sunt, quos Erebus rapuit?

Rhadamanthus.

Tot millia.

Mors.

Quot sunt
Qui campis gaudent suaviter Elysiis?

Rhadamanthus.

Inter tot populos, tot millia, vix duo salvi:
Millibus è tantis vix duo ad astra volant.

Mors.

Mors.

Qui sapit ergo, suæ studeat memor esse salutis.

Rhadamanthus.

Qui sapit, incertæ consulat ergo animæ.

FINIS.

Epitaphium Philippi Halenini Equitis Aurati, primo die nuptiarum ab equo sternace interfecti. Interlocutores, Viator & Mors.

Viator.

QUæ lapidum moles hic surgit in aëra?

Mors.

Scito

Extremam humani corporis esse domum.

Viator.

Et quæ pestiferis armata virago sagittis,
Contracto caperans ora supercilio?

Mors.

Mors insperatus fugitivi terminus ævi,
Cuncta venenata corpora falce metens.

Viator.

Quid, quæso, tetricæ notat inclementia frontis,
Aut quid depressi ruga supercilii?

Mors.

Quò nullis movear, precibus.

Viator.

Quid flexilis arcus?

Mors.

Me jaculatrici mittere tela manu.

Viator.

Quid terræ cumulus tibi proximus?

Mors.

Hanc ego cryptam.
Hanc foveam cunctis præparo corporibus.

Via-

Viator.

Et si quis turres habitarit, & aurea castra,
Huncne teget modico tam brevis urna loco?

Mors.

Conteget.

Viator.

Et quid agent famuli? dominône cadenti
Suppetias poterunt tradere?

Mors.

Non poterunt.

Viator

Quem tegis hic astans?

Mors.

Haleninus rupe Philippus
Clauditur, & vermi nunc datur esca suo.

Viator.

Quisnam Haleninus?

Mors.

Eques, pugna præclarus, & armis
Insignis, modicos vertitur in cineres.
Ornatus magnis opibus titulisque parentum,
Privatus titulis, clauditur hoc scopulo.

Viator.

Magnus erat bello, nunquid?

Mors.

Fuit optimus armis,
Promptus ad armiferi bella cruenta Dei:
Quingentos habuit pedites, queis præfuit, & quos
Audita primus traxit in arma tuba.
Sub patris insigni Venetum certavit in hostem,
In campis pariter Brixia capta tuis.
Certantem oppressæ viderunt castra Ravennæ,
Certantem Brigidæ vidit acerba dies.

Viator.

Cur tua tela igitur non flexit bellica virtus,
Armaque Cecropiæ sanguinolenta deæ?

Mors.

Mors.

Cur mea tela igitur non flexit bellica virtus?
Quem salvum Herculeo prospicis esse animo?
Huic potero æternæ tempus concedere vitæ,
Parcere quæ Phrygio non volui Priamo?
Huic ego vulnificas timeam vibrare sagittas,
Quæ nequeo magnis parcere Cæsaribus?
Hector ubi est, ubi nunc Trojæ populator Achilles,
Spartanæ petulans, nunc ubi prædo Helenæ?
Aut ubi Lernææ truncator claviger Hydræ,
Et duo bellorum fulmina Scipiadæ?

Viator.

Num claros habuit proavos clarosque parentes?

Mors.

Egregia generis nobilitate fuit.
Namque Haleninus erat pater huic Lodoicus & armis
Clarus, & immensis divitiis opulens.
Cui modò rectori spaciosa Picardia servit,
Quique etiam aurati gaudet honore Equitis,
Chistella de progenie fuit inclyta mater,
Conspicui fratres vita & honore duo.
Quorum alter proprio Franciscus nomine præsul
Moribus excellens Ambianensis erat,
Alter Joannes.

Viator.

Generis cur ergo superba
Nobilitas nequit eripuisse virum?

Mors.

Lanificas nihil est, quod possit flectere Parcas:
Quod mortis valeat flectere tela, nihil.

Viator.

Quod fati genus incurrit?

Mors.

Mirabile dictu.
Hoc Libicis lachrymas tigribus excutiat:

Hoc

Hoc immansuetis rabiem deponeret ursis,
  Mansuetos etiam redderet istud apros.

Viator.

Dic igitur, nec me diuturnâ ambage moreris,
  Nosse lubet tanti fata sinistra viri.

Mors.

Dum choreas alacres celebraret ludicer Hymen,
  Contraheretque novi fœdera conjugii,
Dum teneræ canerent sponsa ridente puellæ,
  Plauderet & lætis tota caterva jocis:
Regia & auratas onerarent fercula mensas,
  Et Ganymedea vina paratâ manu:
Dum canerent citharæ, dũ stridula plectra sonarent,
  Et gratum efferrent organa tacta melos:
Ecce inter choreas, clarorum turba virorum,
  Lætitiam miris accumulabat equis:
Inter quos toto super astans vertice, sponsam
  Oblectant nitidâ veste Philippus erat.
Qui quum cornipedem resilire per aëra saltu
  Cogeret, & plantis surgere fulmineis:
Erectum fortassis equum stimulavit: ac ille
  Supposito in tergum mox cecidit domino,
Sic sternacis equi sella confossus, & amplo
  Corpore, & auratis implicitus phaleris,
In lachrymas vertit choreas, sponsæque jocanti
  Pro thalami ludis attulit exequias,
Vidisses teneras fletu maduisse puellas,
  Et laxam manibus vellere cæsariem:
Vidisses lautis auferri fercula mensis,
  Quemque serenatas dilaniare genas.
Quæque prius pictis radiaverat aula tapetis,
  Fulserat & lectis undique lampadibus:
Attritis pannis momento nigruit uno,
  Totaque diffusis emaduit lachrymis.
Flevit Hymen sparsos Charites traxere capillos:
  Mœstarum gemuit cetus Hamadryadum.

Quin

Quin etiam tacuere tubæ, clypeoque retecto,
Mars insperatis præfuit exequiis.

Viator.

Cur igitur lachrymis te non movere puella,
Aut lachrymosarum fletus Hamadryadum ?

Mors.

Nec lachrymis nec blandiciis mors dura movetur,
Exuat ut rigidam pectore duritiem.

Viator.

O mors corporibus quàm dira venena propinas,
O quantum insanæ tu feritatis habes!
Non te forma movet, nec virtus bellica flectit,
Innumeræ nequeunt flectere divitiæ:
Nec te virtutum dotes, generisque superba
Nobilitas, nec vis corporis ulla movet:
Quo minus occultis absumas quemque sagittis,
Æqualem aut facias regibus agricolam.
Felicem hunc igitur, felicem dixero, quisquis
In mortem vigiles protrahit excubias.
Qui transis igitur fati memor esto supremi,
Certa est mors, mortis te tamen hora latet.
Hoc satis, hic stanti precibus succurre Philippo,
Ores, ut longâ pace quiescat, Amen.

FINIS.

Dialogi personæ sunt, *Rumor malus*, *Concordia*, *Bonum commune*, *Gallia*, *Hymen*, *Anglia*, *Prædo*.

Rumor malus.

CUr modò non serpunt veteris contagia belli?
Augusti ne dies redeunt, an prima quieti
Secula Saturni? Quid agunt furor, ira, feroxque
Impietas, Martis comites? ubi tela sagittæ,
Mucro-

Mucrones, clypei? cur, inquam, pace quiescant
Omnia? & Europæ regio sine sanguine dormit?
Et quòd præteriti nutrice incendia belli
Gallia destiterit, quodque Anglia Marte relicto
Venerit ad pacem, subit admiratio major,
Quàm si blanda lupo colluderet agna, lepusque
Jejuno sua terga cani committeret, ohe!
Et quid id est: Pol quicquid inops plebecula dicat,
Quicquid & affirment homines: ego stirpitus omnes
Armorum & belli non credo quiescere motus,
Quin damnosa aliquas dimiserit ira favillas.
Propterea dum restat adhuc scintilla furoris,
Expedit iratis dare belli cornua Gallis,
Et stimulos Anglis, ne pacis fœdera jungant.
Gallia cur dormis? tibi præparat Anglia fraudes.
Anglia cur dormis, fallax tibi Gallia multas
Præparat insidias, quid agis stulta Anglia? Galli,
Sceptra tui penitus satagunt evertere regni.
Gallia stulta jaces? Angli jam carbasa tendunt,
Ut vicina tuæ copulentur mœnia gentis.
Gallia junge tibi Helvetios, habet Anglia Mauros
Anglia habet Turcas, junxit sibi Gallia Persas.
Gallia, centum equitum sunt Anglis millia, fas est
Ut quingenta tibi peditum sint millia: Surgas
Anglia: nam Galli venient tua templa domosque
Funditus evertent, nulli sua proderit ætas:
Gallia surge, adsunt multis cum millibus Angli.
Ut populum interimant, rapiant æraria divum,
Relliquias spolient, sacraria & omnia furto,
Et furio sorum frendentes more leonum,
His certum est abolere tuæ templa omnia terræ.
Mortem decrepitis intendere stupra puellis,
Omnia vel flammis aut omnia perdere ferro.
Heu nimis imprudens & talpa cæcior omni
Gallia! quid recubas? Angli tua lilia quærunt,
Te probris lacerant genuino vulnere rodunt,

Esuriuntque tuæ gentis potare cruorem:
Nec tamen ulcisci curas, ulcifcere demens.

Concordia.

Vade malis avibus fallax & pessime rumor,
Diique deæque omnes subito te fulmine perdant.
Nónne vides Commune bonum: quæ semina litis,
Quæ commenta malus rumor, quas cogitet artes:
Dum venit ad Gallos fallacem prædicat Anglum:
Dum comes est Anglis de Gallo turpia cantat.
Ut vanis populus verbis animatus uterque
In bellum redeat, nec pacis fœdera curet.

Bonum commune.

Felices, & jure soror Concordia, reges
Dixero, quum vanis populi rumoribus aures;
Occludunt.

Concordia.

Rumor populi malus omnia fingit.

Bonum commune.

Omnia mentitur.

Concordia.

Reges impellit ad iram.

Bonum commune.

Suscitat arma.

Concordia.

Odium conflat.

Bonum commune.

Belli invenit artes.

Concordia.

Ingenerat rabiem ducibus.

Bonum commune.

Regna omnia terret.

Concordia.

Non patitur dormire duces.

Bonum commune.

Non crescere regum
Divitias.

Con-

Concordia.

Vadit.

Bonum commune.

Remeat.

Concordia.

Phantaſmata fingit.

Bonum commune.

Nunc dicit.

Concordia.

Modò dicta negat.

Bonum commune.

Nunc verba recantat.

Concordia.

Felices igitur reges, quos rumor iniquus
Non movet, & ſemper clamoſi murmura vulgi.

Bonum commune.

Dum reges in pace manent, rumor petit arma.

Concordia.

Et dum bella movent, commendat tempora pacis.

Bonum commune.

Dum pax cuncta fovet, dicit torpeſcere reges.

Concordia.

Si gladios arment, ait ambitione moveri.

Bonum commune.

Heu populum incautum!

Concordia.

Populum ratione carentem!

Bonum commune.

Pace quid utilius?

Concordia.

Miſeris quid durius armis?

Bonum commune.

Pace vigent urbes.

Concordia.

Rumpuntur mœnia bello.

Bonum commune.

Pace augentur opes.

Concordia.

Minuuntur tempore belli.

Bonum commune.

Pax homines nutrit.

Concordia.

Quod pax alit,arma trucidant.

Bonum commune.

Pace ferax terra eſt.

Concordia.

Sterileſcit tempore belli.

Bonum commune.

Organa pace ſonant.

Concordia.

Et claſſica tempore belli.

Bonum commune.

Pax manet in cantu.

Concordia.

Bellorum tempora planctu.

Bonum commune.

Pax alitur riſu.

Concordia.

Paſcunt ſuſpiria bellum.

Bonum commune.

Gaudia pace ſonant, & triſtia pace recedunt.

Concordia.

Bella madent lachrymis, & bella triſtia ſurgunt.

Bonum commune.

Pax nutrit ſegetes.

Concordia.

Meſſis non creſcit in armis.

Bonum commune.

Pax onerat terram populis.

Concordia.

Et bella ſepulchris.

Bonum

Bonum commune.

Nullus pace timor.

Concordia.

Timor undique tempore belli.

Bonum commune.

Pax est fraudis inops.

Concordia.

Fraus est comes unica belli.

Bonum commune.

Dum pax est populis, tunc crescit copia rerum.

Concordia.

Dum bellum est populis, oritur penuria rerum.

Bonum commune.

Pace vigente casas habitat securus arator.

Concordia.

Nemo est in castris securus tempore belli.

Bonum commune.

Quid Babylonis opes auxit? Concordia.

Concordia.

Demum

Quid Babylonis opes fregit? Discordia.

Bonum commune.

Romæ

Quid tot subjecit populos? Concordia.

Concordia.

Romam

Quid tot magnificis potuit spoliare triumphis?

Bonum commune.

Factio.

Quid Trojam excoluit? Concordia.

Concordia.

Trojam

Quid pariter rupit? violenti semina belli.

Bonum commune.

Felices igitur populi, qui pace fruuntur.

Concordia.

Et miseros itidem populos, quos arma fatigant.

Bonum commune.

Dic ergo germana mihi Concordia, nunquid
Terque quaterque etiam felix foret Anglia, felix
Gallia, si gentem pax firma ligaret utramque.

Concordia.

Felix, alme Deus, felix foret Anglia, felix
Gallia.

Bonum commune.

Nos igitur populum studeamus utrumque
Jungere, & ad solum studium connectere pacis:
Gallia liligera salve redimita corona.

Gallia.

Tu salve Commune bonum, Concordia salve.

Concordia.

Gallia, dic quid habes animi?

Bonum commune.

Quid mente volutas?

Gallia.

Dum mecum ærumnas, strages, homicidia, fletus
Bellorum meditor, dum quanti in Marte furores,
Quanta sit armorum feritas: tota ardeo, tota
Distillo in lachrymas, quòd corpora tanta, tot in-
quam
Cervices gladio pereant, & fulmine belli
Tot videam resupina cadavera defunctorum.

Concordia.

Expedit ut Regno pacem populoque reducas.

Gallia.

Quæro etiam Regno populoque reducere pacem,
Sed quo more?

Bonum commune.

Habeas vicinos semper amicos.

Gallia.

Quos?

Con-

Concordia.

Anglos.

Bonum commune.

Gallis si junxerit Anglia fœdus,
Et semper populum pax firma ligarit utrumque,
Utraque gens omnes poterit componere leges.

Gallia.

Hoc mihi consilium gratum est: nunc scire juvabit,
Quis modus, aut ratio Gallis conjunxerit Anglos,
Et Gallos Anglis.

Concordia.

Crescit tibi parvulus infans,
Anglorum regi est & parva puella, Britannæ
Fas est infantem Gallum sociare puellæ.
Sic coalescet amor patribus, vincloque futuri
Conjugii, crescent diuturnæ fœdera pacis.

Gallia.

Utile consilium: sed quis mihi nuncius?

Bonum commune.

Hymen,
Hic solus firmos novit conjungere nexus
Connubii, & solus tædas inire jugales.

Gallia.

Vade ergo genialis Hymen gentemque potentem
Anglorum nostra jucundus voce salutes.
Quære, velit ne meo parvam sociare puellam
Francisco, ut regno pax longa insurgat utrique,
Nec timeat, ne nostra fides mutata recedat.
Nam prius hoc corpus terræ deglubat hiatus.
Quàm semel acceptæ violem data fœdera pacis.

Hymen.

Vado igitur. Salve eximiis præclara triumphis
Anglia, divitiis opulens, aptissima bellis,
Nobilis argento, prædonum ignara luporum,
Frugiferax, sylvis umbrosa & stridula ramis.

Plena bonis, lanis locuples & fertilis auro;
Gallia mater opum frugum ſuaviſſima nutrix,
Juſtitiæ columen, veræ pietatis aſylum,
Copia cunctarum rerum, clariſſima lampas
Virtutum, roſa terrarum, dea divitiarum,
Altera frumentis Libya prædives olivis,
Perſia aromatibus, precioſo Tænarus oſtro:
Hybla favis, Erimanthus apris, Gorthyna ſagittis,
Argos equis, Babylon aulæis, Corſica gemmis,
Ægyptus calamis, coſto India, & Ida cupreſſis,
Fictilibus vaſis Ephyre, Mauruſia citro,
Floribus Æthna, herbis Epirus, Erythra lapillis,
Marmore Taygetus, nucibus Thaſos, Ilua metallis,
Cunctarumque parens rerum te voce ſalutat.

Anglia.

Gallia cur, quæſo, fauſtâ me voce ſalutat?

Concordia.

Vult tecum æternæ connectere fœdera pacis.

Anglia.

Et quod pacis erit vinclum?

Hymen.

Rogat, ut tua præſtans
Filia, quæ Veneris digitos, Helenæque capillos,
Et faciem auroræ ſuperat, riſumque Dianæ,
Franciſco nubat Delphino: copula tanti
Connubii regno diuturnum fœdus utrinque
Afferet, & longâ populos in pace tenebit.

Anglia.

Et cur nobiſcum vult Gallia jungere fœdus?

Concordia.

Cur? varia eſt ratio: prima eſt, vicinia regni.

Bonum commune.

Vos brevis à noſtra ſejungit portio terræ,
Separat & modicus limes.

Hymen.

Duo regna propinqua

Si certant odiis, quid barbara, quidve remotæ
Efficiunt?

Concordia.

Nos præterea morum, populique
Impellit paritas.

Bonum commune.

Itali ſunt corpore macro
Et geſtu pleni.

Hymen.

Germani corpore longo,
Extenſiſque humeris.

Concordia.

Tumefacto ventre bibaces
Helvetii.

Bonum commune.

Nigra facie nigroque capillo
Hiſpani.

Hymen.

Gallis albus color atque Britannis,
Membrorumque decens modus.

Concordia.

Eſt chariſſima Gallis
Relligio.

Bonum commune.

Eſt etiam vicinis chara Britannis.

Hymen.

Proditione carent Galli.

Concordia.

Simul atque Britanni.

Bonum commune.

Galli venatu gaudent.

Hymen.

Itidemque Britanni.

Concordia.

Gallis Rex juvenis, regno tamen aptus & armis.

Bonum commune.
Anglis rex juvenis, prudens tamen & bonus armis.
Hymen.
Gallia in occasum vergit.
Concordia.
Simul Anglia.
Bonum commune.
Galli
Sunt homines vacui fuco.
Hymen.
Caret Anglia fuco.
Concordia.
Gallia alit multas segetes.
Bonum commune.
Alit Anglia fruges.
Hymen.
Gallia habet lapas.
Concordia.
Preciosas Anglia lanas.
Bonum commune.
Hæc plena est herbis.
Hymen.
Illa est viridissima pratis.
Concordia.
Parturit hæc flores.
Bonum commune.
Violas habet illa decoras.
Hymen.
Exultant choreis Galli.
Concordia.
Lætantur & Angli.
Bonum commune.
Utuntur Galli jaculis.
Hymen.
Utuntur & Angli.

Con-

Concordia.
Francia terrà potens armis.
Bonum commune.
Valet Anglia bello.
Hymen.
Gallis forma decens.
Concordia.
Clara est & forma Britannis.
Bonum commune.
Hæc duo perpetuo si fœdere Regna quiescunt,
Quis dominus, quis rex, quis princeps dicere verbũ
Audeat, & tumidas aliquantum tollere cristas?
Hymen.
Anglia nunc igitur meditare quid utile factu
Esse putes, Regi ut celeres tua dicta feramus.
Anglia.
Ite, & liligero Regi gratum mihi fœdus
Dicite, & ut Regno socialis nexus utrique
Æternam pariat pacem, mea filia vestro
Nubat Delphino, sic pax coalescet, utrinque
Accedet. Sic pax populum servabit utrumque.
Hymen.
Gallia te nostris verbis formosa salutat
Anglia, lætaturque tui de fœdere pacti:
Promittitque fidem qualem nec secula norint
Prima, nec ætatis venturæ postera noscent.
Gallia.
Clamet io populus.
Bonum commune.
Plebs verberet aëra cantu.
Concordia.
Pax rediit populis.
Gallia.
Nunc omnia Regna quiescunt,
Prædo.
Ah prædo, quid agam? me bella antiqua fovebant,

Gallica dum signis certabant signa Britannis,
Pascebantque meas aquilas furta, atque rapinæ:
Nunc quia pax rediit, quia bella antiqua recedunt,
Latranti esuriens patiar jejunia ventre.

FINIS.

Hujus Dialogi Interlocutores sunt; Tres Epicuri, Morbus, Dæmon, Angelus, & Mundus.

Incipit secundus Epicurus.

UNde fit ut brevibus pareant ingentia causis,
Attritisque cadant mœnia marmoribus?

Tertius Epicurus.

Unde fit ut quondam Cœloque Jovique propinquas
Verna ruinosas nunc tegat herba domos?

Secundus Epicurus.

Unde fit ut subitæ Babylon subjecta ruinæ
In modicos cineres jam resoluta cadat?

Tertius Epicurus.

Unde fit ut refluo Memphis contermina Nilo
Præcipitis casum viderit exitii?

Secundus Epicurus.

Unde fit ut Pharii turris prænuntia portus
Decidit, & Danais Troja perusta rogis?

Tertius Epicurus.

Unde fit ut Ninivem cariosa attriverit ætas,
Abstulerint Libycam tempore metropoliis?

Secundus Epicurus.

Unde fit ut factas lyrico modulamine Thebas,
Temporis annosi ruperit una dies?

Tertius Epicurus.

Cur doctis Pallas prodesse nequivit Athenis?
Cur non Dardaniæ profuit alma Venus?

Secun-

Secundus Epicurus.

Cur non Juno suæ juvit Carthaginis arces,
Ne Didonis opus Scipio dirueret?

Tertius Epicurus.

Unde fit ut tacitas lacerarit tempus Amyclas?
Aut quid Sparta suis legibus orba jacet?

Secundus Epicurus.

Dic Epicure?

Tertius Epicurus.

Tuæ referas mihi scrinia mentis.

Secundus Epicurus.

Quid pereunt rapidis omnia temporibus?

Tertius Epicurus.

Cur homo divitiis spoliatur, frondibus arbos?

Secundus Epicurus.

Torrida ramosis vinea palmitibus?

Primus Epicurus.

Nam corruptibilis quicquid natura creavit,
Materiæ subitum currit ad interitum.
Materiæ corruptibilis sunt infima rerum
Corpora, sic sensim deperitura cadunt.
Nam quid homo est, animæ incertum, nisi putre cadaver,
Quod citò jejunis vermibus esca datur?
Quidve humana caro, nisi quædam terrea moles,
Quæ fugiente anima mortua tota cadit?
Hoc caput, hi crines, hæc frons, cervixque manusque,
Hæ miseri partes corporis intereunt.

Secundus Epicurus.

Post mortem quid homo est?

Tertius Epicurus.

Nil est nisi terrea moles,
Terrea, quæ bullæ more tumentis abit.

Secundus Epicurus.

Ergo Philoctete lachrymas quid fundere prodest?
Et gemuli questum spargere in ora viri?

Epicurus.

Nil prodest.

Tertius.

Dubiis quid rodere pectora curis?

Epicurus.

Nil juvat.

Secundus.

Effusas dilaniasse comas?

Epicurus.

Nil servit.

Tertius.

Faciem manibus rapuisse cruentis,
Et miseris visum tollere luminibus?

Epicurus.

Nihil itidem prodest.

Secundus.

Homini quid credis agendum,
Si lachrymis studeat parcere, quid faciat?

Epicurus.

Æoliis pereat cùm vita rapacior Euris,
Et Jovis irati fulminis instar eat:
Consulerem æterno vitam consumere ludo,
Et madidis lachrymas eripuisse genis.
Assiduasque gravi noctes transire Falerno,
Spargereque immissis dulce cubile rosis.
Consulerem redimire comas, implere capillos
Unguento, & niveis comere pectinibus.
Consulerem niveas digitis imponere gemmas,
Assiduisque gulam pascere deliciis.
Suaderem celebrare jocos, servire puellis,
Et lateri dominæ composuisse latus.

Secundus.

Quid sublime bonum tibi cernitur esse?

Epicurus.

Voluptas.

Ter-

Tertius.

Utiliúsne aliquid ?

Epicurus.

Nil reor utilius.

Secundus.

Cùm nihil ergo juvet mentem consumere curis,
Et manibus fusas dilaniare comas :
Nec prosit stomachum rudibus contundere pugnis,
Aut gemulas lachrymis immaduisse genas :
Quid non ergo jocis, vino, ludisque vacamus,
Concutimusque novis aëra carminibus ?

Tertius.

Cùm vaga silvifragis sit vita rapacior Euris,
Et Jovis irati fulminis instar eat :
Quid non Orpheis concentibus aura redundat ?
Quod perit, hoc vacuum fletibus esset decet.

Secundus.

Quidnam discipulis suades Epicure ?

Epicurus.

Canamus,
Mobilibus digitis organa tacta sonent.

Cantus.

Audi Bacche pater, famuli tibi vina propinant,
Argutisque tibi cantibus aula sonat.

Epicurus.

Quid ludo melius ?

Tertius.

Quid risu suavius unquam
Extitit, aut hilari nobilius genio ?

Secundus.

Qui gaudet, spernit dubiæ contagia mortis,
Nec timor extremi hunc percutit exitii.

Epicurus.

Qui flet, inexhaustis rodit præcordia curis,
Infernisque parat manibus inferias.

Tertius.

Qui ridet, ſpernit creperi diſcrimina belli,
Clangere tortilibus non pavet arma tubis.

Secundus.

Qui luget, ſemper lachrymis humectat ocellos,
Nec ſpecioſa vagi lumina ſolis amat.

Epicurus.

Qui ridet, tacitus pulſis agit ocia curis,
Tempora perpetuæ grata quietis habet.

Tertius.

Qui dolet, inviſæ mœſtiſſima tædia vitæ
Suſtinet, & miſeræ vulnera mortis amat.

Secundus.

Qui canit expertes, mœroris perficit annos,
Riſibiliſque tenet gaudia Democriti.

Epicurus.

Ergo licet ſubitum ludis abſumere corpus.

Tertius.

Ergo licet lautis vivere deliciis.

Secundus.

Ergo animum curis qui vexat inanibus, errat.
Tutius eſt lætis incubuiſſe jocis.
Quidnam diſcipulis ſuades Epicure?

Epicurus.

Canamus,
Mobilibus digitis organa tacta ſonent.
Flet Boreas.

Tertius.

Spiret Zephyrus.

Secundus.

Sua fulmina mittat
Iuppiter.

Epicurus.

Aëriam jaculis perterreat Oſſam.

Tertius.

Æoliis Zephyros patiatur abire cavernis

Hip-

Hippotades.

Secundus.

Agitent concussi Nerea venti,
Bile Dei tumeant.

Epicurus.

Neque enim lætissima turba
Curamus summumque Jovem divosque beatos.

Tertius.

Porrectis pedibus dormimus.

Secundus.

Pectora curis
Immutata vacant.

Epicurus.

Facimus trieterica Baccho.

Tertius.

Tranquilli canimus, læti quoque vivimus.

Secundus.

Omnes
Vivimus expertes famis, & sitis.

Tertius.

Ocia semper
Ducimus.

Secundus.

Ac hyemes contemnimus.

Epicurus.

Et Jovis iras
Spernimus.

Tertius.

Internas nam quid cruciare medullas
Profuerit curis?

Secundus.

Stomachum quid rumpere pugno?
Dic Epicure parens, nunquid speciosa voluptas
Est homini sublime bonum?

Epicurus.

Sublimius ullam

Esse nequit: Nam cùm subitis peritura diebus
Vita fugit, titubatque annis pereuntibus ætas,
Et mortalis homo nihil est nisi terrea moles,
Terrea, quæ tandem vermi datur esca supino,
Quid querelo tempus subitum consumere luctis
Proderit, aut fibras miseris absumere curis?

Tertius.

Quidnam discipulis suades Epicure?

Epicurus.

Canamus,
Mobilibus digitis organa tacta sonent.

Morbus.

Turba relinque jocos, & nullis organa pulsent
Cantibus: indultum satis est ludisque jocisque,
Sat Veneri genioque datum: nocturna Lyæi
Orgia prætereant: aliis libamina fas est
Ponere numinibus, reliquasque frequentius aras
Excolere, & veteris mores expellere vitæ.
Mortales, alia ex aliis in fata vocamur,
Discendant Veneres, abeant convivia, risus
Filioli lateant, immixtaque basia ludis,
Permixtusque joco Bacchus: quid enim organa prosunt?
Quid Venus? in teneris impressaque basia labris?
Quidve puellaris nutus, quid risus amantum,
Aut collativi saniosa repletio ventris?
Aut visi speculo crines, faciesque peruncta
Unguento, in digitis veluti carbunculus ardet?
Turba relinque jocos, & nullis organa pulsent
Cantibus: indultum satis est ludisque jocisque,
Desistas Epicure pater Venerisque Lyæique
Haud meminisse juvat.

Epicurus.

Quid non meminisse juvabit?

Morbus.

Expedit extremæ meditari tempora vitæ.

Pri-

Primus.

Et quid profuerit curare novissima vitæ
Tempora?

Morbus.

Profuerit, supremum respice finem.

Epicurus.

Cùm periturus homo nihil est nisi putre cadaver
Post obitum, duris annos corrodere curis
Quid juvat?

Morbus.

Insanæ discedat opinio mentis.
Vitalis subitum corpus dum vita relinquit,
Cum fœdis ne putas animas discedere membris?

Epicurus.

Censeo.

Morbus.

Deciperis, vivunt post corpora.

Epicurus.

Vivunt!
Si vivant, quid agunt?

Morbus.

Vel syderis atria scandunt,
Aut furuis clausæ tenebris tormenta sequuntur.

Epicurus.

Quæ sunt, quæ clausæ tenebris tormenta sequuntur?

Morbus.

Queis virtus odiosa fuit.

Epicurus.

Quæ syderis aulam
Conscendunt?

Morbus.

Scelerum expertes.

Epicurus.

Quid obesse voluptas
Blanda potest?

Mor-

Morbus.

Morbus, qui termino cuncta dolore.

Epicurus.

Permittas annis saltem majoribus uti,
Si placet.

Morbus.

Armigeræ nulla est dilatio morti.

Epicurus.

Si placet.

Morbus.

Obtusas non si mihi ruperis aures.

Epicurus.

Si placet.

Morbus.

Assiduis precibus non si tibi fibras
Ruperis: hunc nostri fatalem vulneris ictum
Accipe, tartareas propera moribundus ad umbras.
Nunc discas quid consilio illusisse salubri
Profuerit, quid & illicitis incumbere ludis.

Tertius.

Heus Pylades, cernisne Epicurum occumbere?

Secundus.

Cerno.

Tertius.

Sed quid ais?

Secundus.

Stupeo.

Tertius.

Quid tandem credis agendum?

Secundus.

Ignoro.

Tertius.

Videas, moritur.

Secundus.

Vox faucibus hæret.

Tertius.

Quæramus quid agat.

Secundus.

Quæramus: docte magister,
Hei quid agis, dormisne parens Epicure? resurgas.

Tertius.

Magne parens Epicure taces? Epicure resurgas.

Epicurus somnians inquit.

Arma sonant, cultor componit aratra juvencis,
Adsunt Helvetii, rumpuntur mœnia, vinum
Porrigite, & manibus clypeos imponite, fas est
Deposito fletu lautis incumbere mensis.

Tertius.

Hei Pylades, quid ait?

Secundus.

Vacuo fantasma cerebro
Hunc rapit. & quid agat nescit.

Epicurus somnians.

Properate ministri.

Tertius.

Somniat.

Epicurus somnians.

Horrendis veniens armata flagellis
Nunc Bellona fremit, nunc mugit taurus in agro:
Rex ero.

Secundus.

Quid, quæso, memoras Epicure? relinquas
Somnia, tolle oculos, veteres non noscis amicos?

Epicurus somnians.

Ibo, ibo, & plenis imponam mira canistris,
Et nigris nivibus montes onerabo.

Tertius.

Magister,
Aspice nos.

Epicurus somnians.

Armenta sequar, multosque sagittis

Inte-

Interimam, & rudibus ſtellæ ſcindentur aratris.

Secundus.

Præceptor, quid agis?

Tertius.

Fantaſmata vana relinquas,
Ad cœlos extolle animum, meditare parumper,
Qui nos, qui cœlum, qui cuncta elementa creavit;
Et ſcelerum veniam poſcas.

Secundus.

Epicure, quieſcis?
Non loqueris? mutúſne manes?

Tertius.

Exſpirat. Jeſu!
Dic Epicure Pater noſter, dic, Optime Chriſte,

Secundus.

Dic Miſerere mei. Moritur.

Tertius.

Miſerere: Nequiret
Affari.

Secundus.

Tenues animam nunc efflat in auras,
Mortuus eſt.

Tertius.

Periit.

Secundus.

Jam ſpiritus oſſa reliquit.

Tertius.

Heu Pylades.

Secundus.

Quid ais?

Tertius.

Videas cacodæmona nigris
Cornibus elatum?

Secundus.

Miſerere redemptor Jeſu.
Quid petit?

Ter-

Tertius.
Infernas animam detrudere ad umbras.
Secundus.
Quis contrà niveo incedit velatus amictu?
Tertius.
Angelus æthereis, ut opinor, missus ab astris,
De præda subitò confliget uterque ferenda.
Dæmon.
Quisquis es, indutus niveo qui pergis amictu,
Siste gradum, reprimasque pedem, ne accedere pergas,
Ne propius forsan pigeat venisse.
Angelus.
Recedas,
Belua tartareis veniens emissa cavernis.
Dæmon.
At tu cœlesti properes qui mitteris aula.
Angelus.
Quid petis hic?
Dæmon,
Epicuri animam.
Angelus.
Violenta recedas
Belua, vel justum quod inest utrinque geratur,
Ostendas sceleris quidnam commiserit.
Dæmon.
At tu
Ostendas, dignum quid laude peregerit olim.
Angelus.
Multoties inopem nummis nutrivit egenum.
Dæmon.
Sacrilegis manibus decies delubra Deorum
Diripuit.
Angelus.
Decies mendicis contulit aurum.

Dæmon.
Undecies voluit patrem jugulare veneno.
Angelus.
Servivit Superis.
Dæmon.
Sed Divos ſprevit & omnes
Cœlicolas.
Angelus.
Duxit peregrinos ſæpe vagantes.
Dæmon.
Inceſtum decies nota cum matre peregit.
Angelus.
Quattuor hoſpitio miſeros donavit egenos.
Dæmon.
Corpus adulteriis ter mille in fecit.
Angelus.
Honorem
Exhibuit doctis.
Dæmon.
Ignaros ſæpe feſellit.
Angelus.
Multoties vacuo tenuit jejunia ventre.
Dæmon.
Ebrius undecies propriam ſtuprare ſororem
Non timuit.
Angelus.
Falſum eſt, ſeviſſima belua.
Dæmon.
Verum eſt.
Angele, conſpicias noſtris inſcripta papyris
Hæc documenta fidem perhibent.
Angelus.
Se ſemper amicis
Præſtiterat fidum.
Dæmon.
Patrem quater urere flammis

Inſen-

Infensus studuit.
Angelus.
Dilectos juvit amicos
Munificis manibus.
Damon.
Ter fratribus intulit arma.
Angelus.
Justitiam coluit cultor verissimus æqui.
Damon.
Latronum semper coluit commercia.
Angelus.
Falsum est,
Belua.
Damon.
Conspicias nostris inscripta papyris
Hæc documenta, fidem perhibent.
Angelus.
Quater obtulit armis.
Et morti corpus, patriæ stimulatus amore.
Damon.
Mille meretrices habuit, quas ære paterno
Nutrivit.
Angelus.
Sacros altaribus obtulit ignes.
Damon.
Sæpius immensi fuit olim prodigus æris.
Angelus.
Hic clemens fuerat.
Damon.
Fuerat sitibundus honoris.
Angelus.
Indoctos docuit.
Damon.
Lenones mille fovebat.
Pluribus & quid opus fuerit confligere verbis?
In sacris natam decies stuprare sacellis

Non

Non timuit, decies pueros inducere furto,
Et pro re nihili vitam committere ventis:
Undecies ter perjurum se præstitit ipsis
Judicibus, semper lingua detraxit iniqua
Vicinis, gaudens alienam rodere famam.
Non mihi si centum fuerint in corpore linguæ,
Innumeros scelerum cumulos patefecero longis
Temporibus.

Angelus.

Fallax mentiris belua.

Dæmon.

Nunquam
Mentior: inspicias nostris inscripta papyris
Hæc documenta fidem perhibent.

Angelus.

Obstare nequirem.
Cùm scelerum numerus virtutum vincat acervos,
Hanc animam rapias.

Dæmon.

Procede miserrima, perge
In tenebras, luctum, lachrymas, tormenta, colubros,
Ad furias, æstumque, hyemesque, sitimque famemque,
Ad furcas, laqueos, stridorem dentium, ad ignes.

Epicurus.

Væ væ væ væ væ væ væ væ væ mihi væ væ,
Væ matri quæ me peperit, væ væ tibi nutrix
Quæ me lactasti, væ mammis quas ego suxi,
Væ patri qui me genuit, væ denique stellis
Quæ mihi fulserunt, væ Soli qui mihi lumen
Fudit, væ pannis quibus implicuit mihi corpus
Obstetrix, terræ væ væ, quæ semper euntem
Me tulit, atque ipsis elementis omnibus, inquam,
Væ repeto, cur cùm nudus genetricis, ab alvo
Processi, rapidus tunc me non abstulit ursus?
Non lupus abripuit, non tigris Caspia rosit,

Non

Non leo diſcerpſit, catulis non dira leæna
Obtulit, aut caput hoc durus non ſuſtulit enſis:
O multum damnoſa viris, damnoſa voluptas!
O nimium damnoſa viris Venus, & damnoſa libido,
Damnoſi riſus damnoſaque baſia, torpor
Damnoſus, damnoſus amor, damnoſaque ſcorta,
O multum damnoſa viris, damnoſa voluptas!
Nunc qui per ſubitæ pereuntia tempora vitæ
Indulſi genio, ludiſque jociſque vacavi,
Mortuus æternis adjudicor ignibus, unde
Nemo redit, ſtat nulla quies, lux nulla, voluptas
Nulla, ſed æterni æternus quoque carceris horror:
Felix, qui noſtro fiet diſcrimine vitæ
Cautior, hinc abeo.

Dæmon.

Procede miſerrima, Perge.

Tertius.

Dic Pylades, quid ait?

Secundus.

Tremulis vox faucibus hæret.

Tertius.

Aſpicis ut nigras Epicurus pergat ad umbras?

Secundus.

Aſpicio.

Tertius.

Quid ais, miſeris quid credis agendum?

Secundus.

Expedit ejecto virtutem quærere luxu.

Tertius.

Quæramus.

Secundus.

Procul hinc ludiſque jociſque relictis
Pergamus ſubitò: ſtultum eſt ob gaudia vitæ
Æternis animam tandem committere flammis.

Tertius.

Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.

Secun-

Secundus.

Felix, qui sociis navim periisse procellis
Cùm videt, in tutum flectit sua carbasa portum.

Tertius.

Vestibus ejectis lacerum carpamus amictum.

Secundus.

Dimissis populis vastam subeamus eremum.

Tertius.

Quæramus, licet hinc aliò divertere passum.

Mundus.

State viri, quæ causa viæ? quive estis in agris?
Quóve tenetis iter?

Secundus.

Vastam scrutamur eremum.

Mundus.

Quid causæ est?

Tertius.

Fragilis pereũntia gaudia mundi.
Tunc animam Stygias Epicuri tendere ad umbras
Vidimus, & torto insanum cacodæmona cornu.
Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.

Mundus.

Hæc animo formido cadat, metus atque recedat,
Tranquillam mecum vultis deducere vitam?

Secundus.

Nolumus.

Mundus.

Et quid non?

Tertius.

Vitare pericula, cauti
Est animi.

Mundus.

Summos acquiret uterque triumphos.

Secundus.

Et quid Cæsareus prodesset utrique triumphus?
Divinis modò tutius est incumbere rebus.

Mundus.

Vos ego Theologos reddam.

Tertius.

Nos nolumus.

Mundus.

Unde hoc ?

Secundus.

Ambitione loci primi non ducimur.

Mundus.

Ergo,
Vos reddam arguto fœcundos ore ſophiſtas.

Tertius.

Nolumus his fruſtra tempus conſumere nugis.

Secundus.

Nos veri volumus non apparere, ſed eſſe.

Mundus.

Doctores faciam.

Tertius.

Nos pingues rodere coſtas
Non volumus.

Mundus.

Faciam primates Gymnaſiorum.

Secundus.

Clamores juvenum ac opprobria mille parentum
Ferre nequiremus.

Mundus.

Faciam vos mitra coronet
Pontificum.

Tertius.

Semper conamur vivere juſti
Diſpenſatores.

Mundus.

Faciam vos ergo loquaces
Cauſidicos.

Secundus.

Linguam venalem exponere nummis

Nolu-

Nolumus; aut aurum plenis excerpere dextris.

Mundus.

Vos faciam Reges.

Tertius.

Regum aspernamur honorem.

Mundus.

Cur?

Secundus.

Quia continuis agitantur semper in armis
Inter equos, inter clypeos, per tela, per ignes,
Formidantque sui diadema relinquere Regni.
Ocia tranquillæ nunquam diuturna quietis
Suscipiunt, ubi Gallorum Franciscus habenas
Sumpsit, & optati possedit Lilia Rêgni:
Protinus armorum subitas movere procellas
Helvetii, venitque atroxin præliæ Maurus.
Sic Italas rursum transcendere cogitur Alpes
Gallus, & Ausonias bellis invadere gentes.
Injusto nuper certabant Marte Britanni,
Hispanique alia sitiebant parte cruorem.
Lilia turbantur, veteres habitura procellas.
Insanos pariter nunquid modò sentio Turcas,
Qui nostræ fidei sacras contundere leges
Nituntur? desiste igitur promittere Regnum.

Mundus.

Desistam, soli si fortè colatis eremum.
Et quid profuerit vesci campestribus herbis?

Tertius.

Tutius est inhiare polo campestribus herbis,
Quàm lautis epulis Stygias meruisse cavernas.

Mundus.

Et quid profuerit corpus punire flagellis?

Secundus.

Tutius est carnem stimulis domvisse rebellem,
Quàm post aligeræ pereuntia tempora vitæ,
Pro modico tenebris animam committere luxu.

Sed quis, qui patulo blandiris molliter ore,
Et frustra Regum vanos promittis honores?

Mundus.

Mundus.

Tertius.

Abesto procul, non speres flectere verbis
Constantes animos Pylades intremus eremum.
Vidimus ad Stygias Epicurum pergere flammas.
Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.

Secundus.

Felix, qui socii navim periisse procellis
Cùm videt, in tutum flectit sua carbasa portum.

FINIS.

Dialogi Interlocutores, Calliope, Lectio quarta, Tres Pugiles.

Calliope.

GAudeo sopitas prius & mœrore sepultas
E somno ad cantus surgere Pierides.
Gaudeo, quòd cithara ludat redivivus Apollo,
Et priscos reparet docta Minerva jocos.
Nec me majori titillant gaudia plausu,
Nec magis arguta gestio lætitia :
Quàm cùm suavidicis video resilire theatrum
Cantibus, & lepidis cuncta sonare jocis.
Tunc ego, tunc semper veteris reminiscor arenæ,
Occurritque animo prisca palæstra meo.
Hic ubi tyrones exercebantur ephœbi,
Hi jaculis, alii corpore, pars clypeis.
Pars cantu tragico vilem aspirabat ad hircum,
Dedita liventes pars erat ad satyras.
Scribebant alii teneris elegidia culmis,
Mixtaque erat lachrymis Nænia flebilibus,
Et lyricis alii feriebant cantibus auras,

Rheto-

Rhetoricis alii legibus arma dabant.
Atque alii salsis epigrammata plena cachinnis,
Et pars flebilibus bella canenda tubis.
Tunc clari spelunca Dei reserata patebat,
Totaque Parnassi stabat aperta domus.
Pervia fatidicæ fuerat cortina Minervæ,
Omnia vaticines fata dabant tripodas.
Vidisses nitidum per Phocida currere fontem,
Quem rapidi præceps ungula fecit equi.
Nunc etiam tantis resonat concentibus æther,
Tam lepidum spargit fulsilis aura melos,
Totus ut in media videatur Apollo Navarra
Constituisse suæ jam pietatis opus.
Audivi Græcæ quondam documenta Minervæ,
Vidi Italis quantum robur in ingeniis.
Vidi myrtigenæ multos certare Maroni,
Qui canerent doctis versibus arma virûm.
Et lyrico multos vidi contendere Flacco,
Et multis vehemens cum Juvenale odium.
Nil tamen antiquis memini vidisse diebus,
Quod tulerit Regio Græca vel Ausonia,
Quod doctæ meritò possim præferre Navarræ,
Dulichiam quamvis surgat in Iliadem:
Hic siquidem pueros video, qui vel tibi Phœbe,
Plus placeant tali carmine Virgilii.
Pars cantant lyricis, scribunt epigrammata multi,
Pars satyras scribunt, pars recinunt elegos,
Est & cuique suus (quod plus miraberis) ordo,
Atque suam seriem lectio quæque tenet.
Prima mihi visa est sacra dignissima lauro,
Visa corymbiferis digna secunda hederis.
Tertiaque Elæa visa est dignissima palma,
Favisti, ut video dulcis Apollo, tribus.
Sed dum ad me redeo, tres tantùm ludere classes
Vidit Apollineo tota caterva choro.
Quarta ubi dormitat? Clarióne quiescit in antro,

An quærit solitis abstinuisse jocis?
Nondum Phœbeæ sese commisit arenæ.
An nulla penitus murice tincta fuit.
Hanc ut conjicio doctus non sprevit Apollo,
Nec pepulit gremio Pallas amica suo.
Cur ego silet, & clausis taciturna labellis
Hic remanet, mutum fingit & Harpocratem?
Desperátne sibi sperandæ præmia palmæ?
Lectio quarta, tuus, surge, triumphus adest.
Surge, tui venit tibi palma beata triumphi,
Palma etiam doctis invidiosa Deis.
Quid facio? surdis nota est querimonia ventis,
Nostra leves secum verba fremunt Zephyri,
Lectio quarta tacet, nisi fortè est illa puella
Quæ nigra accelerat veste adoperta humeros.
Accedam, & nomen secura rogabo puellam,
Cur ve gerat pullo tegmine cincta caput.
Tu passim dubiis tantùm quæ ambagibus erras,
Cur facies querulis tota madet lachrymis?
Dic quod nomen habes?

Lectio quarta.

Sum Lectio quarta Navarræ,
Infaustis, ut ego judico, nata avibus.
Infaustis avibus simul & bubone sinistro,
Et Scyllæ magicis pota veneficiis.

Calliope.

Pota veneficiis avibusque creata sinistris,
Cur ita te misero natam ais augurio?
Te ne aliquis crudo voluit mutilare flagello?
Durorum ne times verbera carnificum?
Dic soror, ipsa tuo forsan medicamina morbo
Inveniam, si quid nostra potest Deitas.

Lectio quarta.

Quæ Dea?

Calliope.

Calliope doctarum prima sororum,.

Pri-

Prima mei dicor Calliopæa chori.

Lectio quarta.

Calliope, per te has lachrymas, per Apollinis aras
Perque novem (quarum tu Dea prima) Deas
Te precor, hoc miseræ saltem concede sorori,
Assiduis mœrens perstet ut in lacrymis.
Perstet & insanum saturet malè sana dolorem,
Nanque aliud mœror non petit obsequium.

Calliope.

Stulta quid hæ lachrymæ tibi prosunt?

Lectio quarta.

Quid mihi prosunt?
Quæ lacrymis plena est nam mihi vita placet.

Calliope.

Cur placet?

Lectio quarta.

In tenebris miseri magis esse laborant
Quam roseum nitidi solis habere jubar.
Sic miser occisi post tristia vulnera patris
Luminibus visum sustulit Oedipodes.
Quid facerem, si nunc lachrimis imponere finem
Conarer?

Calliope.

Solito te licet esse joco.

Lectio quarta.

Nunc mihi nulla joci est occasio.

Calliope.

Quis tibi fletus?

Lectio quarta.

Quis? nisi lugerem dicerer esse lupa.
Dicerer aut fœtam catulis suxisse leænam,
Aut inter Libycas tigris iniqua feras.

Calliope.

Remigii priscos quæris ne extinguere ludos,
Et sola antiquum nunc sepelire melos?
Ecce tuæ ludunt comites, jam lectio prima

Certavit Clario ſcripta probanda Deo.
Et claſſis pariter ſonuit per amœna ſecunda
Buccina belliſonis invidioſa tubis.
Tertiaque in toto cecinit ſua carmina circo,
Carmina Pindaricis proxima carminibus.
Soláne mœſtifico ſectaberis ocia cantu,
Sola dabis lachrymas, ſola dabis gemitus?

Lectio quarta.

Non bene conveniunt lachrymoſo læta dolori
Carmina, nec mœſtæ cantica triſtitiæ.
Occiſis natis miſerandam turpe fuiſſet
Riſu plena ſequi gaudia Tantalidem.
Non decuit ridere Hecubam, quum durus Achilles
Hectoreas victor ſuſtulit exequias,
Turpe tibi Andromache infelix gaudere fuiſſet,
Dum cecidit muris parvulus Aſtyanax.
Et mihi turpe foret teneris incumbere ludis,
Luctificas mœror dum petit exequias.

Calliope.

Cras petit exequias mœror? nunc omnia rident,
Vicino plaudunt omnia Remigio.
Et tu ſola jaces, jam tres cecinere ſorores,
Dixerunt tragicis verba ſonanda tubis.

Lectio quarta.

Multos titillat nunc vani occaſio riſus,
Quos trahet inſanas cras dolor ad lacrymas.
Nuper ego tumida tollebam cornua criſta,
Sed nunc depreſſo vertice mœſta gemo.

Calliope.

Si tibi nuper erat jucundi occaſio riſus,
Si tibi erant teneræ tempora lætitiæ,
Cur non ridebas aliarum more ſororum,
Dum fuerat lepidis plena Navarra jocis?

Lectio quarta.

Quando.

Cali-

Calliope.

Dum Regis Lodoici nobile festum
 Traxerat huc tetrica tot gravitate vires.
Tunc cecinere tuæ Sirenum more sorores
 Proxima Romano carmina Virgilio.
Cur igitur reliquis modulantibus una tacebas,
 Torpebas lenta cur ita pigritia?

Lectio quarta.

Sed cum Cecropiæ recitassem docta Minerva
 Carmina Phœbeis æmula carminibus.

Calliope.

Cur non?

Lectio quarta.

Nec Deus est quum spumant vina cerebro,
 Et somnum saturi sarcina ventris amat.
Impleti ventres post fercula non nisi lectum,
 Et plumas quærunt, Sardanapale tuas.

Calliope.

Tu primo forsan recitasses ordine.

Lectio quarta.

Nunquam,
 Cuique suo dandus ordine circus erat,
Quam meruere alii, nolo mihi carpere palmam,
 Ordo mihi dandus non nisi quartus erat.

Calliope.

Cur ergo quarto nihil ordine sola parasti?

Lectio quarta.

 Nam saturis nimius tædia sermo parit.
Altera prætereo fuerat mihi causa doloris,
 Non risus.

Calliope.

Sed quæ causa doloris erat?

Lectio quarta.

Plus mihi profuerit clauso tacuisse labello,
 Quàm nostri quæ sit dicere causa mali.

Calliope.

Cur?

Lectio quarta.

Refricat ſiquidem repetitus vulnera ſermo.
Sopitamque acuit non niſi mæſtitiam.

Calliope.

Dic, dic.

Lectio quarta.

Muſa tuis non quæro reſiſtere dictis,
Verùm animus, ſi rem dixero, triſtis erit.
Mi ſtudioſus erat viduatæ navita claſſis,
Nauta infucatis moribus atque animo.
Nauta mei ſemper cupidus (dum vixit) honoris
Nauta meo ſemper deditus obſequio.
Vir vacuus fuco, verbis à felle remotis,
Vir nullis unquam deditus inſidiis.
Nomen adulandi vitans velut acre venenum,
Verba etiam fugiens blanda velut ſcopulum.
Hic ſex luſtra ſui nondum compleverat ævi,
Nec mediæ ætatis ſecula peregerat,
Cum mors, quam nullæ poſſunt avertere dotes,
Hunc jaculo ad manes miſit acerba ſuo.

Calliope.

Quod nomen?

Lectio quarta.

Nomen renuit lex carminis hujus,
Dictus erat Græco nomine Nicoleos.
Si carmen vitiare licet, Nicolaus amator
Doctrinæ & veræ cultor amicitiæ.

Calliope.

Si crudas nihil eſt poſſit, quod vincere Parcas,
Si nihil eſt mortem, quod revocare queat:
Quid facias ægris ſingultibus ilia rumpas?
Frange tibi fauces, quis tibi fructus erit?
Mors etenim claudit ſurdas lachrymantibus aures,
Claudit, & Æoliis omnia dat Zephyris.

Lectio

Lectio quarta.

An mihi jocandum censes?

Calliope.

Ego credo jocandum,
Quo tibi plus risus profuerint gemitu.

Lectio quarta.

Quid mihi profuerint gemitus, lachrymosa docebo
Quòd prius accepti sum memor obsequii.

Calliope.

Propterea antiquas veterum corrumpere leges
Non licet, & solitos nunc sepelire jocos.
Tu renuis satyras & blandos scribere amores,
Plenaque lascivis verba cupidinibus,
Funebres elegos & carmina digna sepulchris
Aggredere, & tristem quæ deceant tumulum
Ne solitos videare jocos sepelire Navarræ,
Majorumque sacris destituisse vias.

Lectio quarta.

Aggrediar pugilesque meos lachrymosa docebo,
Ut mæstas referant (quod decet) exequias.
Ergo meæ queruli tyrones surgite classis,
Vestra etenim mater Lectio quarta jubet.
Surgite, ne priscum videamur frangere morem,
Jussaque Phœbeæ spernere Calliopes.
Mos fuit hoc semper spectacula ferre theatro,
Adveniente sacri tempore Remigii.
Ergo trium fas est recitemus more sororum,
Hoc petit arrectis tota caterva oculis.

Primus pugil.

Ros matutinus citò deperit.

Secundus pugil.

Herba virescens
Protinus arescit.

Tertius pugil.

Flos citò quisque perit.

Primus pugil.
Protinus intereunt violæ.
Secundus pugil.
Citò lilia languent.
Tertius pugil.
Protinus infirmis frugibus aret ager.
Primus pugil.
Alba liguſtra citò flaccefcunt.
Secundus pugil.
Et roſa vernans
Tota exiguis arida temporibus.
Tertius pugil.
Et modò quæ viridem pingunt violaria campum,
Protinus invalidis ſunt ſpoliata comis.
Primus pugil.
Et vernos hodie flores qui parturit hortus,
Cras erit amiſſis horrida terra comis.
Secundus pugil.
Umbroſis hodie renitet quæ frondibus arbos,
Cras ſterilis nudo vertice truncus erit.
Tertius pugil.
Prata hodie viridi ſeſe extollentia fœno,
Cras æſtu nimio mortua deficient.
Primus pugil.
Quæ modò producit ſpecioſos vinea ramos,
Cras hyemes nudo ſtipite nuda feret.
Secundus pugil.
Quæ modò nube tenus patulas ſylva erigit ulmos,
Cras erit obductis pervia vomeribus.
Tertius pugil.
Et modò ſerpillum quæ parturit humida tellus,
Cras erit hyberna forſan operta nive.
Primus pugil.
Flos ſuus omnibus his momento deperit uno.
Secundus pugil.
Et citò depoſito cuncta virore cadunt.

Ter-

Tertius pugil.

Hæc citò florigeri deperdunt veris honorem.

Primus pugil.

Fluxa cadunt.

Secundus pugil.

Pereunt lubrica.

Tertius pugil.

Vana cadunt.

Primus pugil.

Sed tutiùs vanescit homo.

Secundus pugil.

Citiusque satiscit.

Tertius pugil.

In mortem amisso flore cadit citiùs.

Primus pugil.

Flaccescit leviùs.

Secundus pugil.

Breviori tempore languet.

Tertius pugil.

Invalido citiùs corpore morte perit.

Primus pugil.

Unde ergo Samii pavonis more superbit?

Secundus.

Cur ergo obscœnam labitur in Venerem?

Tertius.

Cur ergo torpet?

Primus.

Cur ergo accenditur ira?

Secundus.

Cur nummos cumulat?

Tertius.

Cur studet invidiæ?

Primus.

Cur instar pecudum ventri tam pronus obedit?

Secundus.

Cur odio livet?

Tertius.

Cur vacat illecebris?

Primus pugil.

Si saperent homines, propiùs sua facta viderent.

Secundus.

Si saperent homines, consulerent dubiis.

Tertius.

Si saperent homines, studium virtutis amarent.

Primus pugil.

Si saperent homines, deficerent vitiis.

Secundus.

Si saperent homines, ab acerbâ morte caverent.

Tertius.

Si saperent homines, à maculis fugerent.

Primus pugil.

Quæ modò ramosa modulatur in arbore passer,
Cras fortè argutis præda erit aucupibus.

Secundus.

Quæ modò per segetes dormit secura coturnix,
Cras in fallacem fortè cadet laqueum.

Tertius.

Et qui nunc vitrea lascivit piscis in unda,
Cras piscatorum perferet insidias.

Primus pugil.

Et lepus herboso qui nunc spatiatur in agro,
Fortè in latrantum cras cadet ora canum.

Secundus.

Et quæ nunc hilares tondent virgulta capellæ,
Cras fient rapido præda sinistra lupo.

Tertius.

Et qui nunc vitulus tenera lascivit in herba,
Cras erit Hyrcanæ fortè rapina leæ.

Primus pugil.

Qui Libycas hodiè terret formidine sylvas,
Venantum jaculis cras leo fortè cadet.

Secun-

Secundus.

Quique hodiè plumis oculosus pavo superbit,
Cras ducis ad cænam fortè paratus erit.

Tertius.

Cygnus arundiferi modulans ad prata Caystri,
Cras erit immundis pabula vulturibus.

Primus pugil.

Et pariter tetrica qui nunc gravitate superbit,
Cras insperata febre peremptus erit.

Secundus.

Quique hodiè tumida tollit sua cornua crista,
Cras improvisus decidet in tumulum.

Tertius.

Qui sibi nunc vitæ promittit secula longæ,
Cras subitum cernet mortis adesse diem.

Primus pugil.

Et qui nunc epulis ventrem saliaribus implet,
Cras misero vermes nutriet in tumulo.

Secundus.

Et qui nunc hilari consumit tempora ludo,
Cras vitæ dubio tempore captus erit.

Tertius.

Et qui nunc tendit longævis retia cervit,
Cras subitò mortis raptus erit laqueo.

Primus pugil.

Nunc exporrecto sequitur qui gaudia risu,
Cras insperatis plenus erit lachrymis.

Secundus.

Quem nunc saturat numerosa pecunia Crœsi,
Contentus tumulo cras erit exiguo.

Tertius.

Et qui nunc valido credit se corpore sanum,
Cras fortè invalido corpore fata petet,

Primus pugil.

Si saperent homines, observarent breve seclum
Et leviùs volucri tempus abire rota,

Secun-

Secundus.

Si saperent homines, fugerent mala gaudia vitæ,
Servantes fœdis corpus ab illecebris.

Tertius.

Nam tu qui rides, quid eris nisi putre cadaver,
Plusque latrinali stercore fœtidior?

Primus.

Et tu qui cantas quid eris nisi flatilis umbra?

Secundus.

Umbra, inquam, Zephyris vanior Æoliis.

Tertius.

Et tu qui cumulas aurum, quid eris nisi pulvis?

Primus.

Quid nisi vermiculis præda sepulchricolis.

Secundus.

Quid nisi putrescens caries?

Tertius.

Aut quid nisi vermis?

Primus.

Quid nisi (si liceat dicere) stercus eris?

Secundus.

Quid nisi latrinæ sanies, nisi terrea moles?

Tertius.

Quid nisi putredo, quid nisi marcor eris?

Primus.

Tu rides tamen.

Secundus.

Insanis tamen.

Tertius.

Et tamen instat,
Quem tibi, non speras mortis adesse diem.

Primus.

Et tamen hora fugit.

Secundus.

Volucris tamen interit ætas.

Tertius.

Et tamen incerta est funeris hora tui.

Primus.

Quot mala circumstant hominem?

Secundus.

Quot damna?

Tertius.

Quot, inquam,
Millia morborum proxima sunt homini?

Primus.

Multæ florieoma violæ nascuntur in Hiblâ,
Dum rediit veris candida temperies.

Secundus.

Et multis teretes granis onerantur aristæ,
Dum calidos ardens Syrius urit agros.

Tertius.

Et multis foliis oneratur fertilis arbos,
Dum viret umbrosis sylva beata comis.

Primus.

Multis sylva floret ramis.

Secundus.

Multis mare ventis.

Tertius.

Floriger & multas pascit Hymettus apes.

Primus.

Multas prata ferunt herbas.

Secundus.

Multos mare pisces.

Tertius.

Alcinoi multas hortus habet violas.

Primus.

Multos nutrit Achos lepores.

Secundus.

Dodona columbas.

Tertius.

Et multas ranas parturit uda palus.

Pri-

Primus pugil.

Vineaque & multos portat fœcunda racemos.

Secundus.

Et multas uvas quiſque racemus habet.

Tertius.

Multas aura gerit volucres.

Primus pugil.

Multas habet undas
Oceanus.

Secundus.

Multos Caucaſus & ſcopulos.

Tertius.

Marmora multa Paros.

Primus pugil.

Et multas Gargara meſſes.

Secundus.

Multos Sparta canes.

Tertius.

Spicula multa Cydon.

Primus pugil.

Sed plures hominem circundant undique morbi,

Secundus.

Plures inſidiæ.

Tertius.

Plura venena premunt.

Primus pugil.

Plures perpetuò febres.

Secundus.

Diſcrimina plura.

Tertius.

Tormentis vivens pluribus afficitur.

Primus pugil.

Plures emittit lacrymas.

Secundus.

Plura ulcera ſentit.

Tertius.

Pluribus ossa gerit subdita vulneribus.

Primus pugil,

Pluribus emoritur languoribus.

Secundus.

Et mala plura
Sustinet.

Tertius.

Ærumnis pluribus afficitur.

Primus pugil.

Et tamen hora fugit.

Secundus.

Volucris tamen interit ætas.

Tertius.

Et tamen incerta est funeris hora tui.

Primus pugil.

Quot tibi promittis fugientum lustra dierum?

Secundus.

Quot tibi spectandas credis Olympiadas?

Tertius.

Quot speras annos?

Primus pugil.

Quot menses?

Secundus.

Quòtve minores
Tu tibi promittis mensibus hebdomades?

Tertius.

Quòtve tibi speras vitam superesse dierum?

Primus pugil.

Puncta tibi horarum quot superesse putas?

Secundus.

Tu rides.

Tertius.

Tu bella geris.

Primus pugil.

Tu ludicra quæris.

Se-

Secundus.

Tu ventri indulges.

Tertius.

Tu petis illecebras.

Primus.

Tu Venerem sequeris.

Secundus.

Tu dicis turpia dictu.

Tertius.

Tu cristas tollis.

Primus.

Tu fremis invidia.

Secundus.

Quàm citò vana tuæ peritura est lineæ vita ?

Tertius.

Quàm citò lapsuri morte jubente dies !

Primus.

Mobilis est Zephyrus.

Secundus.

Levis est rota.

Tertius.

Mobilis Eurus.

Primus.

Fama levis.

Secundus.

Levis est pulvis.

Tertius.

Et aura levis.

Primus.

Turbo levis.

Secundus.

Levis est tempestas.

Tertius.

Et leve cœlum.

Primus.

Ros levis.

Secundus.

Unda levis.

Tertius.

Funda voluta levis.

Primus.

Sed levior vita eſt.

Secundus.

Hominis velocior ætas.

Tertius.

Et fræno levior non remorante dies.

Primus.

Lude puer.

Secundus.

Bibe tu leno.

Tertius.

Scorteris adulter.

Primus.

Sis meretrix mulier.

Secundus.

Sis latro cauſidice.

Tertius.

Rex ſpolia populum.

Primus.

Judex corrumpere nummis.

Secundus.

Tu requieſce piger.

Tertius.

Ebrie paſce gulam.

Primus.

Congere divitias ſitibunde.

Secundus.

Sequaris honores
Ambitioſe.

Tertius.

Et tu ſis homicida Nero.

Pri-

Primus pugil.

Sardanapalo miser sexum mentire virilem.

Secundus.

Miles mendicos opprime ruricolas.

Tertius.

Te tuus expectat finis.

Primus pugil.

Tua linea.

Secundus.

Præceps,

Terminus.

Tertius.

Accelerat mortis iniqua dies.

Primus pugil.

Fatales properant absolvere fila sorores,

Secundus.

Festinant anni.

Tertius.

Meta caduca venit,

Primus pugil.

Hæc condiscipuli doctæ spectate Navarræ.

Secundus.

Nos mæstas vobis tradimus exequias.

Tertius.

Qui subitò pereunt memores estote dierum,
Nunquam etenim redeunt, qui periere semel.

Primus pugil.

Ridetis, quis tum ?

Secundus.

Valido estis corpore, quid tum ?

Tertius.

Docti estis, quid tum ?

Primus pugil.

Nunquid habetis opes ?
Quid tum ?

Se-

Secundus.

Vóſne eſtis claris orti natalibus? ergo.

Tertius.

Eſtis formoſo corpore, quid ſequitur?

Primus pugil.

Eſtis robuſtis membris nervíſque, quid inde?

Secundus.

Robuſti pereunt.

Tertius.

Et validi intereunt.

Primus pugil.

Aſpicitis veſtri manes tumulumque magiſtri,
Quem brevis anguſto contegit urna loco?

Secundus.

Fortis erat.

Tertius.

Nervoſus erat.

Primus pugil.

Florebat & annis.

Secundus.

Syncera fuerat vir pietate bonus.

Tertius.

Hunc commenſalem veſtra vidiſtis in aula?

Primus pugil.

Cernite, quid veſtra eſt vita, niſi umbra levis?

Secundus.

Se bene ſperabat præſentibus adfore ludis.

Tertius.

Et quartæ claſſis ducere remigium.

Primus pugil.

Deceſſit tamen.

Secundus.

Interiit tamen.

Tertius.

Et tamen ævo.
Defunctus noſtra hæc ſecula deſeruit.

Pri-

Primus.

Mortuus est.

Secundus.

Obiit.

Tertius.

Docuit nos esse caducos
Morte sua, & nostræ mortis adesse diem.

Primus.

Dii faciant, ut syderea requiescat in aulâ.

Secundus.

Sit quoque divinæ tuta salus animæ.

Tertius.

Sit semper requies & vita beata sepulto.

Primus.

Sit divinorum gloria spirituum.

Secundus.

Præceptor studiose vale, tua lectio quarta
Has tibi funebres contulit exequias.

Tertius.

Auditor videas, morimur, citò labitur ætas,
Et fræno pereunt non remorante dies.

FINIS.

Sequentis Dialogi Interlocutores sunt; Pecunia, Piger, Labor, Patiens laboris.

Pecunia.

Prisca quid astriloquas miraris fama Sibyllas,
Aut Glauci, quid Deiphoben? Cur Phasidis ora,
Te, Medea, turbet? Cur Sparta superba Lacænam
Erigit, aut nitidam clarissima Troja Creüsam?
Induperatrices, Augustas Martia Roma?
His, fateor, species fuerat clarissima, candor
Corporis egregius, flavum qui vinceret aurum,
Attamen in thalamum pauci petiere jugalem.

Mem-

Membrorum fuerat tibi Tyndari, mira venustas,
Quæ non splendidulis, quas parturit India gemmis
Invideat solum tamen hæc commovit Atridam
Et Paridem Trjoæ excidium. Sidonia Dido
Pulchra fuit, rutilis etiam nitidissima membris,
Formoso cujus cedat carbunculus ori:
Sed tamen hanc solum fama est Phænica Siehæum
Exarsisse: fuit Medeæ in corpore pulchro
Excellens facies albo invidiosa ligustro:
Hanc tamen Æsonides solus quæsivit Jason.
Quamque opibus præstans eduxit Troja Crejisam,
Unicus uxorem petiit sibi Trojus heros.
Me multi petiere proci: per quirere nunquam
Desistunt multis post longos nubo labores:
Multos degeneres renuo, multis ego pastum
Confero quosque mihi sociavero fortè maritos,
Non mihi dant epulas, sed eos ego nutrio: quamvis
Uxores nullis tradant alimenta maritis.

Piger.

Estne tibi talis virtus, & tanta potestas,
Ut quos in thalamum susceperis ipsa jugalem,
Enutrire queas?

Pecunia.

An sit mihi tanta potestas?
Quis nitidas epulas & fercula lauta ministrat
Regibus, & flavo vestem, quæ splendeat auro
Porrigit? aut multis involuit colla catenis
Tortilibus? quis equo, vel quis calcaria præbet
Aurea? quis digitis aurum pulchrosque lapillos
Implicat? aut equites candentibus induit armis?
Quadrupedes armat phaleris? quis tela ministrat
Militibus? niveis quis pulchra monilia Nymphis
Porrigit & claris dat munera larga puellis?
Nunquid ego?

Piger.

Felix igitur si te mihi faustò

Connubio sociaret hymen: felicibus ovis
Essem progenitus, gallinæ filius albæ.
Sed ne nos lateas, quæ diva?

Pecunia.

Pecunia dicor.

Piger.

O toties votis mihi sæpè vocata diurnis,
Nocturnis toties precibus quæsita secundo
Veneris auspicio correptum in littore multis
Carminibus quæsivit Hylam Tyrinthia proles:
Sed majora dedi convicia, pluribus auras
Questibus implevi, major querimonia nostro
Gutture manavit, tandem post multa vocantis
Verba venis, igitur felici veneris Euro.

Pecunia.

Mi tantis, oro desiste applaudere verbis.

Piger.

Cur tibi non verbis applausero?

Pecunia.

Fortè repulsam
Votis stulte tuis tandem patiere.

Piger.

Repulsam?
Nónne petis forma egregium vultuque maritum?

Pecunia.

Non ego præstantes vultu formaque maritos
Inquiro; sed me ad connubia læta mariti
Sæpe vocant.

Piger.

Renuis mihi nubere?

Pecunia.

Nescio qui sis.

Piger.

Sum piger, in pannis & pluma Sardanapali
Torpescens somno semper vinoque sepultus,
Quin etiam putri solitus torpere veterno.

Pecunia.

Qui te delectant mores?

Piger.

Ego more marini
Dormito vituli, nec me præverteret ullo
Latmius Endymion ſono: quum cœna peracta eſt,
Ad lectum propero, quum me jam longa ſoporis
Tædia ceperunt, pigrum mox extraho corpus
E lecto, ad ludum me confero, deinde revertor
Ad paſtum, ſaturi quum plena eſt ſarcina ventris
Ad ludum redeo, calefactas ſæpe ego thermas
Ingredior, curas abigo, meminiſſe doloris
Non volo, non aliquas mentem mihi rodere curas
Permitto paucis, mihi ſola ignavia grata eſt.

Pecunia.

O lepidum caput, & dignum ſorbere meracas
Anticyras hominem! vis me tibi nubere?

Piger.

Quid ni?

Pecunia.

Ignavis nunquam quæſita pecunia nubit.

Piger.

Quos igitur gaudes thalamo ſociare jugali?

Pecunia.

Qui vigilant, ſudant, patiūntur frigora, longam
Eſuriem tolerant: qui ſicco gutture poſſunt
Tantaleam perferre ſitim: qui ducere noctes
Inſomnes: crebris ſimul impalleſcere chartis:
Qui ſua committunt incertis carbaſa ventis,
Qui nec aquas metuunt, nec diræ ſpicula mortis
Formidant, qui multa pati tormenta, dolores,
Ærumnaſque graves poſſunt, & tempore longo
Annoſiſque jugo collum ſupponere luſtris,
Qui ſenibus dominis ſervire fideliter audent,
Ipſorumque minas, faſtoſaque verba benignis
Auribus accipere, & preſſum cohibere labellum,

Et qui permultis studium exercere lucernis
Sicco ventre queunt, ferulæ supponere dextras,
Et bibere exiguis Acheloja pocula vasis,
Quos lactaca sedens aluit, & sectile porrum.
Qui sine culcitra, sine pannis, & sine plumis
In duro somnum potuerunt carpere scæmno
Pulvini immemores, quos Codri curtta supellex
Contentos aluit, pro vili & paupere cultu,
Frigida queis arctus calefecit membra caminus,
Et queis mensa brevis pastum dedit, his ego nubo,
Hos proprio admittit dilecta pecunia lecto.

Piger.

Sed nequeo tormenta pati.

Pecunia.

Tibi nubere nolim.

Piger.

Non possem perferre sitim.

Pecunia.

Consuescere fas est,
Aut nunc quam proprio te chara pecunia lecto
Suscipiet, nuncquam tibi nubet, nullus acervus
Nummorum tibi erit, tibi nulla opulentia crescet.

Piger.

Dic igitur paucis, quid agam?

Pecunia.

Perquire laborem,
Qui tibi quod factu censebitur utile paucis
Expediat verbis, nec longa ambage moretur.

Piger.

Scrutabor quibus occuluit sua membra cavernis,
Quasque habitet terras, aut qua regione vagetur.
Ab video, video quòd amica pecunia nullis
Nubat, quorum animos plumbosa ignavia vinclis
Implicet & putri faciat torpere veterno!
Jam non (ut video) pigris opulentia crescit,
Non aurum, nec opes, nec lati jugera campi,

Non

Non multas itidem messis quæ portet aristas,
Vinea non multas etiam quæ proferat vuas.
Conandum est igitur, remis velisque studendum,
Scire ubi deliteat labor, aut qua parte moretur.
Sed dum spinosos vepres, & lustra ferarum
Pervagor, & dumos & sepes devius erro,
Quis mihi sese offert, facie horrens crinibus hirtus
Callosis manibus nervosis viribus, ingens
Corpore homo, veras opus est agnoscere voces,
Dic igitur, quis tu, rigidis cui brachia setis
Horrent, & facies rugis caperata severis?

Labor.

Sum labor.

Piger.

At tetricæ quid denotat hispida frontis
Ruga?

Labor.

Mihi nullo perfundi pectora succo.

Piger.

Quid callosa manus?

Labor.

Quòd ego torpentia spernam.
Ocia.

Piger.

Quid macies.

Labor.

Tenui me vivere pastis
Innuit.

Piger.

Impexi quid signant inde capilli?

Labor.

Molliciem calvi me non curare cinædi.

Piger.

Quid lacer hic pannus?

Labor.

Quòd purpura nulla palato

Et qui permultis ſtudium exercere lucernis
Sicco ventre queunt, ferulæ ſupponere dextras,
Et bibere exiguis Acheloja pocula vaſis,
Quos lactuca ſedens aluit, & ſectile porrum.
Qui ſine culcitra, ſine pannis, & ſine plumis
In duro ſomnum potuerunt carpere ſcæmno
Pulvini immemores, quos Codri curtra ſupellex
Contentos aluit, pro vili & paupere cultu,
Frigida queis arctus calefecit membra caminus,
Et queis menſa brevis paſtum dedit, his ego nubo,
Hos proprio admittit dilecta pecunia lecto.

Piger.

Sed nequeo tormenta pati.

Pecunia.

Tibi nubere nolim.

Piger.

Non poſſem perferre ſitim.

Pecunia.

Conſueſcere fas eſt,
Aut nunc quam proprio te chara pecunia lecto
Suſcipiet, nuncquam tibi nubet, nullus acervus
Nummorum tibi erit, tibi nulla opulentia creſcet.

Piger.

Dic igitur paucis, quid agam?

Pecunia.

Perquire laborem,
Qui tibi quod factu cenſebitur utile paucis
Expediat verbis, nec longa ambage moretur.

Piger.

Scrutabor quibus occuluit ſua membra cavernis,
Quaſque habitet terras, aut qua regione vagetur.
Ah video, video quòd amica pecunia nullis
Nubat, quorum animos plumboſa ignavia vinclis
Implicet & putri faciat torpere veterno!
Jam non (ut video) pigris opulentia creſcit,
Non aurum, nec opes, nec lati jugera campi,

Non

Non multas itidem messis quæ portet aristas,
Vinea non multas etiam quæ proferat vuas.
Conandum est igitur, remis velisque studendum,
Scire ubi diliteat labor, aut qua parte moretur.
Sed dum spinosos vepres, & lustra ferarum
Pervagor, & dumos & sepes devius erro,
Quis mihi sese offert, facie horrens crinibus hirtus
Callosis manibus nervosis viribus, ingens
Corpore homo, veras opus est agnoscere voces,
Dic igitur, quis tu, rigidis cui brachia setis
Horrent, & facies rugis caperata severis?

Labor.

Sum labor.

Piger.

At tetricæ quid denotat hispida frontis
Ruga?

Labor.

Mihi nullo perfundi pectora succo.

Piger.

Quid callosa manus?

Labor.

Quòd ego torpentia spernam.
Ocia.

Piger.

Quid macies.

Labor.

Tenui me vivere pastis
Innuit.

Piger.

Impexi quid signant inde capilli?

Labor.

Molliciem calvi me non curare cinædi.

Piger.

Quid lacer hic pannus?

Labor.

Quòd purpura nulla palato

Grata sit, aut viridi textum velamen Acantho.

Piger.

Pollutus cœno quid signat calceus?

Labor.

Omnem
Corporis infirmi luxum contemnere.

Piger.

Tandem
Consule quid faciam, quid agendum, nescio.

Labor.

Nescis?
Quid vis?

Piger.

Ut misero mihi chara pecunia nubat.

Labor.

Ut tibi mendico dilecta pecunia nubat?
Quis tu?

Piger.

Tranquillo gaudens torpere veterno
Sum piger.

Labor.

O quid ais? tibi chara pecunia nubet,
Et torpere cupis? nullos capit illa maritos,
Languida continuo ut membra labore fatigent.

Piger.

Dic igitur, quid agam?

Labor.

Fas est tolerare labores,
Tormentis igitur patiens assuesce ferendis.

Piger.

Quid faciam?

Labor.

Tardis connectas bobus aratrum.

Piger.

Non possem æstatis rapidos tolerare labores,
Non frigus deforme pati.

Labor.

Labor.
Da lintea ventis,
Carbasa committas Zephyris, sis navita.
Piger.
Nauta?
Contiguum nitido cernes prius æquor Olympo.
Labor.
Cur?
Piger.
Timeo ventos, rapidas formido procellas.
Quid facerem, si me scopulis illideret Auster.
Labor.
Sis miles.
Piger.
Quid ais? jaculo fortasse perirem,
Opprimerer mediis forsan resupinus in armis,
Aut rapidæ volucres inhumatum corpus in agris
Arriperent, traheret jejunus & ilia vultur.
Labor.
Clitellis igitur lignum venale per urbis
Compita deportes.
Piger.
Humeros ego lædere nolim.
Labor.
Te mercatorem profugum decet esse.
Piger.
Nequirem.
Labor.
Cur?
Piger.
Quoniam timeo viscosi tela latronis.
Labor.
Desistas igitur tantis obtundere verbis,
Quum nolis tolerare hyemes, perferre laborem,
Frigora dura pati, rigidas sentire pruinas.
Turgida & Æoliis committere vela procellis,

Pauperiem te ferre decet: desiste morari.

Patiens laboris.

Salve dure Labor.

Labor.

Quis nostra ad limina tendit?
Quis tu, qui graderis?

Patiens laboris.

Patiens vocor ipse laboris,
Dic, quæso, cur pigrum hominem ignavumque repellas?

Labor.

Quòd velit ut conjunx sibi chara pecunia nubat,
Qui nullis animum velit exercere jacentem
Officiis.

Patiens laboris.

Si forte hyemem æstivumque laborem
Pertulero: mediis dormivero nudus in Austris,
Sub dio gelidas plerunque attrivero noctes,
Esuriem tulero, sudavero, sensero frigus
Æoliis pariter mea vela tetendero ventis.
An mihi propterea speciosa pecunia nubet?

Labor.

Nubet.

Patiens laboris.

Abibo igitur ventos passurus & imbres,
Servibo latomis, ero navita, Martis ad arma
Ibo, jugo collum supponam, bobus aratrum
Jungam, glebosæ mandabo semina terræ.

Labor.

Vade age, nec dubites, tibi chara pecunia nubet.

Patiens laboris.

Vado, vale.

Labor.

Pigri cupiunt opulescere nummis,
Et gazis inhiant, cupiunt æraria Crœsi,
Deliciosa petunt sibi fercula: prandia quærunt

Pon-

Pontificum, gaudeatque merum potare Falernum,
In molli noctem satagunt consumere lecto:
Purpureas quærunt tunicas, mirisque catenis
Colla onerare volunt, placidis incumbere ludis.
Utque loquar paucis: homini si fortè liceret,
Regificis cuperent divorum accumbere mensis:
Nec tamen algores, hyemes gelidasque pruinas
Pertulerint, nullumque volent tentare laborem,
Non sic ignavis dilecta pecunia nubet,
Non sic ignavæ poterunt opulescere mentes.

Patiens laboris.

Hem redeo studiose Labor.

Labor.

Phœbi ne calores
Atque hyemes, strictumque gelu, gelidasque pruinas
Sensisti?

Patiens laboris.

Sensi.

Labor.

Varias maris atque procellas
Sensisti?

Patiens laboris.

Sensi, paucis absolvere fas est.
Sudavi, fremui, emisi suspiria, nudus
Sub dio jacui sine pannis & sine plumis.
Pulvinique loco silicem plerunque jacenti
Supposui capiti, convicia plurima surdis
Auribus accepi, ac rapidis velut irrita ventis
Commisi, domini mandata severa benigno
Cæpi animo, mihi nec tetricis obsistere vatis
Contigit, aut ullum contra dimittere verbum.
Ligna tuli, vexi lapides, puteisque profundis
Lympham hausi, sensi quicquid natura laborum
Repperit, & pigrum non norunt ocia corpus.

Labor.

Ergo doloriferi patiens studiose laboris,

 Post

Post multas hyemes tibi chara pecunia nubet.
Hanc habeas, tutum te nutriet, hæc tibi castra
Extruet, auratas vestes tibi conferet, agros
Conquiret, multos tibi conciliabit amicos,
Hâc duce te dominum dicet plebecula, blando
Corde salutabit vulgus, famulique sequentur,
Regificis vives epulis, tibi fercula nulla
Defuerint, nullæ ambrosiæ, conclusio fiat:
Pauperies sequitur pigros, opulentia gnavos.

FINIS.

Sequentis Dialogi Interlocutores sunt, Ecclesia, Duo Episcopi, Tres hypocritæ, Stultus, Meretrix, Bacchus, Dives.

Ecclesia.

DIi immortales, quàm sinistre mecum agitur, nemo hercule quisquam infelicior me vivit hodiè: nulla fuit unquam tam agrestis aut barbara natio, quæ majoribus ceremoniis mihi non assurrexerit, quàm nunc hujus seculi mortales. Sed si decentius nequeat inveniri remedium, ad Pastores morbum meum deferam. Salvete igitur Episcopi.

Primus Episcopus.

Salve, nata Ecclesia.

Ecclesia.

Mea, & humani generis calamitas, me coëgerunt huc accedere.

Secundus Episcopus.

Quam ob rem, nata?

Ecclesia.

Postulatum opem.

Primus Episcopus.

Estne aliquis, qui malè te habeat morbus?

Ec-

Ecclesia.

Est, est, & tantus, ut vix audeam profari.

Secundus.

Si quid obsequii nostra duorum virtus queat afferre, erimus instar medicorum: causam erga vulneris tui detege.

Ecclesia.

Episcopi, vestræ oves gregatim pereunt.

Primus Episcopus.

Pereunt, bone Jupiter! quid audio?

Ecclesia.

Lupi turmatim gregem devorant.

Secundus.

Papæ! quid istud est?

Ecclesia.

Omnia paulatim eunt pessum.

Primus Episcopus.

Quid agunt igitur curati & vicarii nostri?

Ecclesia.

Gregis salutem nihili faciunt.

Secundus.

Predicántne interdum audiente populo viam salutis?

Ecclesia.

Et quid per Jovem prædicarent? elementarii & idiotæ sunt propè omnes.

Primus Episcopus.

Elementarii? seriò loqueris, an joco?

Ecclesia.

Extra jocum loquor, vidi vitulas plerunq; doctiores.

Secundus.

Quoniam huc verborum ventum est, nihil omittas, quæso, profer in publicum, quicquid videbitur dignum censoria nota.

Ecclesia.

Si cuncta seriatim vellem exprimere, dies me deficeret:

ficeret: propterea paucis admodum verbis enunciabo, quæ graviora sunt.

Secundus Episcopus.

Agè ergo, ut medeamur, modò curabilis sit hic morbus.

Ecclesia.

Primum omnium, maxima pars Sacerdotum (quos verbo & opere cæteris præstare decet) Abecedarii sunt, ut jam diximus, plerique syllabas articulatim nequeunt compingere, & ne auditoribus innotescat ea turpitudo, multas interim dictiones saltuatim omittunt, ne scrupulum videantur reperiisse. Et quum omnes castitatem voverint, pauci admodum reperiuntur, qui non scortentur liberiùs quàm muliones aulici, nonnulli comam nutriunt, & (quod magnum errorem parit) reperiuntur, qui more Longobardorum barbas habeant unguentatas. Alii sericati apparent, prospiciunturque, & adeò compositè se vestiunt, ut saltatriculis elegantiores videantur.

Primus Episcopus.

Verba tua magnoperè me terrent, si vera sunt,

Ecclesia.

Vera ut ex Tripode; Quod ad curam gregis spectat & animarum, minus curant quàm de ranis palustribus: dum tondeant lanas, & ad cutem usque rasitent, imò verò glabrent, satis est. Alii sunt vinolenti, & instar Mænadum noctes atque dies pergræcantur, ut semel omnia dicam, nihil omni ex parte reperies non corruptum, non contaminatum.

Secundus Episcopus.

Absolve, quæso, si quid superest.

Ecclesia.

Parum adhuc à portu promovi, multos reperias qui mercatorum more emendis vendendisque rebus

bus intendant, licitantur, quæ sub hasta veneunt, pecuniam fœnori credunt, judicares esse mercatores Nabathæos.

Primus Episcopus.

Res se habet contra quam opinabar.

Ecclesia.

Nihil audisti, permulti sunt, qui familias servant nepotum, ita enim vocare solent filios.

Secundus. Episcopus.

Nihilne comminisceris?

Ecclesia.

Nota cunctis & testata loquor, qui in matrimonio degunt, uxoribus suis cavere nequeunt.

Primus Episcopus.

Ariolari ergo licet cultum religionis aqud eos multum frigescere.

Secundus Episcopus.

Frigescere? vix certè, quia nunquam incaluit.

Stultus.

Quum ad aram properant, videntur esse porci ad haram.

Secundus Episcopus,

In cantu quam habent harmoniam?

Stultus.

Asinorum symphoniam rudunt, ululant, balant, Quum eos audio, audire videor grunnientes porcos.

Primus Episcopus.

Incipit me pudere tantæ turpitudinis.

Ecclesia.

Eorum probris aures omnium calent, nihil est theatro notius.

Secundus Episcopus.

Súntne multi ejus notæ?

Ecclesia.

Omnes ferè ad unum. Propterea nisi huic tantæ pesti properè obsistatur, actum est de Christianâ pietate,

Primus Episcopus.

Suspensi miramur, quod memoras.

Ecclesia.

Ego verò defleo, & hâc in re vestram imploro fidem: quam si recusetis jam vos lapideos & terreos voco. Gravem enim faciet jacturam grex animarum, si hoc diutius contagium serpere permiseritis. Date ergo operam, ne quid detrimenti capiat Ecclesia.

Secundus Episcopus.

Si habes ad manum quo modo hæc inveterata pestis evelli queat ab radice, eloquere, faciemus quæ usui fore videbimus.

Ecclesia.

Præficite vestris ovibus pastores bonos animarum curiosos, qui lucrum nihili faciant, verbo doceant & opere, lepram à leprâ dignoscant, putridis ulceribus medeantur, cum grege maneant, & ab omnibus luporum insidiis caveant.

Primus Episcopus.

Si qui tales reperiantur, tuo parebimus consilio. Sed non parum timeo, ne raræ sint hujusmodi aves.

Ecclesia.

Advertite, quæso: adsunt nescio qui palliati philosophi, qui miram vultu sanctitatem promittunt.

Primus hypocrita.

Omnipotens Deus rerum humanarum opifex, oro te per mortem unigeniti Filii tui, per crucem, per plagas, per coronam, per resurrectionem, per ascensionem, averte oculos meos ab omni vanitate.

Secundus hypocrita.

Esto mihi Domine turris fortitudinis à facie inimici, tu es refugium meum, tu Deus meus, tu creator, tu redemptor, pone custodi am ori meo, conserva me ab omni viâ iniquitatis.

Ter-

Tertius hypocrita.

In matutinis meditabor in te.

Secundus hypocrita.

Vespertina oratio mea ascendat ad te Domine.

Primus hypocrita.

Ego te concupisco, Deus meus, ego te sitio, absit mihi gloriari nisi in cruce tuâ.

Secundus hypocrita.

Domine meditabor in te, quia fuisti adjutor meus.

Primus Episcopus,

Magna hercle est horum philosophorum sanctitas, aut ego fallor.

Secundus Episcopus.

Miram præ se ferunt religionem.

Stultus.

Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis oviũ, intrinsecus autẽ sunt lupi rapaces.

Primus hypocrita.

Me miseret humanæ calamitatis, nemo curat salutem animarum.

Stultus.

Hic multum curat, scilicet.

Secundus hypocrita.

Dolet mihi, quòd gravitatem sceleris expendat nemo; corpus scelere contaminatum fœdius est cadavere.

Stultus.

Quàm egregiè sanctitatem simulant isti cucullati.

Tertius hypocrita.

Fratres mei ego vos oro per viscera charitatis, populum hunc palàm moneamus suæ salutis: horrori est mihi videre tot animas turmatim pereuntes.

Stultus.

Aliquid lucri sperant.

Primus hypocrita,

Fratres mei charissimi,

Audite verbum ſalutis.
Audite dilectiſſimi,
Verbum plenum ſanctitatis.

Secundus hypocrita.

Chriſtus noſtra redemptio,
Pro nobis naſci voluit.

Tertius hypocrita.

Ante Chriſti paſſionem
Omnes animæ peribant,

Primus hypocrita.

Chriſtus noſtra protectio
Pro nobis pati voluit.

Secundus hypocrita.

Omnes ad perditionem
Catervatim deſcendebant.

Tertius hypocrita.

Chriſtus ſuâ pietate
Servile corpus induit,
Et immensà bonitate
Nos vinculis eripuit.

Stultus.

Quam bene lachrymas ſibi excutiunt,
Ut ſanctitatis opinionem mereantur.

Primus hypocrita.

O mortalis creatura,
Sumpta ſervili natura,
Vide, vide quid patitur
Qui labe nullâ tingitur.

Secundus hypocrita.

Potes lachrymas tenere,
Dum proſpicis creatorem
Confoſſum plagis languere?
Heu non cadis in horrorem!

Stultus.

Vide lachrymoſas & fictas hypocritarum exclamationes,

Tertius

Tertius hypocrita.

Nemo fidem confiderat,
Et tamen omnes morimur.
Mors nostra sensim properat,
Omnes ad fatum labimur.

Primus hypocrita.

Hei quid dicet creatura
Tanto referta vitio,
Summo Deo responsura
In tremendo judicio!

Stultus.

Quem non falleret tam portentosa ejulatio? O fallax hominum genus, aliquam sperant prædam!

Secundus hypocrita.

Hic æterna miseria,
Luctus, & stridor dentium:
Hic tristis querimonia
Damnatorum gementium.

Tertius hypocrita.

Quid dices, homo mortalis,
Quum tot patebunt tormenta?
Quum lucebit flamma talis,
Tot emittentur lamenta?

Stultus.

Utinam lingua non dissentiret à corde, essetque talis operatio vestra, qualis oratio, fratres cucullati.

Primus hypocrita.

Nos morimur.

Secundus hypocrita.

Finem petimus.

Tertius hypocrita.

Nos fata morantur.

Primus hypocrita.

Tempus abit,

Secundus hypocrita.

Certa est mors.

Tar-

Tertius hypocrita.

Fugitiva dies.

Primus hypocrita.

Vermis ero.

Secundus hypocrita.

Caro putris ero.

Tertius hypocrita.

Me conteget urna.

Primus hypocrita.

Conquerar.

Secundus hypocrita.

Ardebo.

Tertius hypocrita.

Verbera mille feram.

Primus hypocrita.

O lachrymæ!

Secundus hypocrita.

O gemitus!

Tertius hypocrita.

O pœna!

Primus hypocrita.

Fleatis amici.

Secundus hypocrita.

Ibimus in cineres.

Tertius hypocrita.

Ibimus in tenebras.

Primus episcopus.

Pol, ego nunquam mihi persuasero non esse miram sanctitatem in his philosophis.

Secundus episcopus.

Maximam promittunt religionem.

Primus episcopus.

Non est credibile eos verba dare populo.

Secundus episcopus.

Quis putet tam sanctos viros fucum velle facere?

Pri-

Primus episcopus.

Damnant vitia.

Secundus episcopus.

Virtutem prædicant.

Primus episcopus.

Præ oculis semper habent diem judicii.

Secundus episcopus.

Auribus eorum intonare videtur terribilis illa Hieronymi tuba.

Primus episcopus.

Ut semel finiam videntur mihi omnibus virtutum numeris absolutissimi. His ergo committenda est nostrarum ovium cura, digni sunt sacerdotiis & canonicatibus.

Secundus episcopus.

Jubeamus convocari, & de his bene mereamur.

Primus episcopus.

Bene dixisti: grex noster erit securior ab insidiis lu-(porum.

Stultus.

Cavete episcopi cavete: fraudulenti sunt, attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intus autem sunt lupi rapaces.

Secundus episcopus.

Quid? ludi rapaces & fraudulenti? imò verò amantissimi virtutis.

Stultus.

Egregiè dicunt sed vita non est conformis orationi.

Primus episcopus.

Quid? sunt similes Curiis?

Stultus.

Curios simulant, & Bacchanalia vivunt.

Secundus episcopus.

Nihil frequentiùs loquuntur quàm de virtute.

Stultus.

De virtute loqui facile est, virtutibus uti
Hoc Samsonis opus.

Pri-

Primus episcopus.

Deum semper habent in ore.

Stultus.

Longè verò à corde.

Secundus episcopus.

Quâ causa hoc facerent?

Stultus.

Ut astutius fallant.

Primus episcopus.

Fallúntne promptiùs, quum ita loquuntur?

Stultus.

Fallunt: quia cùm verbis illis fidem sanctitatis populo promittunt, nemo est qui ab eorum insidiis timeat.

Secundus episcopus.

Quid? nihil sitjunt, nisi salutem animarum.

Stultus.

Imò verò pecuniam crumenarum.

Primus episcopus.

Falleris: nihil aspernantur magis quàm divitias.

Stultus.

Imò verò nihil appetunt magis.

Secundus episcopus.

Tu vides contrà, paupertatem prædicant.

Stultus.

Paupertas hâc ætate parit divitias, ut veritas odium, & familiaritas contemptum.

Primus episcopus.

Sordidè vestiuntur, ut vides: & involuto toto corpore.

Stultus.

Sedes hypocrisis est cucullus.

Secundus episcopus.

Comas habent supercilio breviores.

Stultus.

Ex curtis capillis non est arguenda sanctitas.

Pri-

Primus episcopus.

Caligis utuntur laxis, & inelegantibus, ita ut videantur induti sacco.

Stultus.

Ne videantur suspecti vanitatum.

Secundus episcopus.

Palàm sunt sanctissimi.

Stultus.

Tu nescis quid intus faciunt.

Primus episcopus.

Omnes amant, omnibus bene volunt.

Stultus.

Nullum est hominum genus, qui majore intabescant odio, aut ipsum diutius servent.

Secundus episcopus.

Pauperes nutriunt, pascunt jejunos, sitientes potant & nudos operiunt, ut opinor.

Stultus.

Promptissimi sunt ad capiendum, ad dandum tardissimi: majores sunt eleemosynæ fullonum.

Primus episcopus.

In incessu gravitatem servant.

Stultus.

Ut à transeuntibus salutentur.

Secundus episcopus.

Carpunt omnium peccata.

Stultus.

Vitam ipsi suam si prospicerent, & suo se pede metirentur. Carere debet omni vitio, qui in alterum dicere paratus est, inquit Cicero contra Salustium,

Primus episcopus.

Honores hujus seculi contemnunt.

Stultus.

Illud est, quod appetunt maximè.

Secundus episcopus.

Canes etiam rejiciunt.

Stul.

Stultus.

Utinam & invidiam caninam.

Primus episcopus.

Poëtas, musicos, histriones, devovent flammis.

Stultus.

Non sunt harmonicè compositi: similes sunt asino, qui stramina mavult quàm aurum.

Secundus episcopus.

Versantur assiduè in claustris & templis.

Stultus.

Perquirunt claves.

Primus episcopus.

Damnant pluralitatem beneficiorum, ut eorum verbis utar.

Stultus.

Qui habent, non improbant: qui non habent, latrant ut habeant.

Secundus episcopus.

Lites damnant.

Stultus.

Nusquam hominum majores reperias factiones.

Primus episcopus.

Macri sunt jejuniis.

Stultus.

Exterminant facies suas, ut appareant sancti.

Secundus episcopus.

Convivia damnant & compotationes.

Stultus.

Vino tamen utuntur omnium optimo: quod jam proverbio locum fecit.

Primus episcopus.

Sobrii sunt.

Stultus.

Non omnes, nam multos reperias obeso & omnipotenti ventre, carbunculata & saphirata facie; gemmato naso, rubentibus oculis, & stomacho protenso.

Se-

Secundus Episcopus.

Pecuniam contemnunt.

Stultus.

Imò verò congregant thesauros.

Primus Episcopus.

Ut fortè dispergant & dent pauperibus.

Stultus.

Pauperibus? nepotibus in primâ lineâ.

Secundus Episcopus.

Vinum multa aqua diluunt.

Stultus.

Incendio non possunt resistere.

Primus Episcopus.

Lumbos habent præcinctos, & lucernas ardentes in manibus.

Stultus.

In visceribus.

Secundus Episcopus.

Quid? eos indignos putas, quibus animarum committatur cura?

Stultus.

Cavete ne oves committatis lupo.

Primus Episcopus.

Per Jovem lapideum, quicquid dicat, persuaderi mihi non potest, quin probatissimæ sint vitæ.

Stultus.

Fronti nulla fides.

Secundus Episcopus.

Frater, ut agamus securiùs, experiamur cautè an nullis omninò moveantur voluptatibus: si videamus eos persistere in rigore suæ sanctitatis, committemus illis greges animarum & sacerdotia.

Primus Episcopus.

Astutè dicis & lepidè; mittamus cantores primos omnium, qui harmonia suavitate eos pelliciant ad voluptatem.

Se-

Secundus episcopus.

Properate meliti cantores & nostrorum Catonum severitatem suavidicis cantibus permulcete.

Cantores cantant.

Primus hypocrita.

Facessite hinc, illecebrosi musici, facessite.

Secundus hypocrita.

Abite in malam rem, corruptores morum perditissimi.

Tertius hypocrita.

Vos instar Sirenum cantu vestro demulcetis homines, sopitos domum submergitis.

Primus hypocrita.

Multò satius est lachrymis vacare.

Secundus hypocrita.

Longè foret utilius deflere vitia.

Tertius hypocrita.

Multò commodius Christo patienti condolere.

Primus episcopus.

Mirum in modum superstitiosi sunt, & tetrici.

Secundus episcopus.

Nulla est omninò voluptas quam non reprobent.

Stultus.

Reprobant lingua quam intus depereunt.

Primus episcopus.

Mittamus liberali forma puellam, quæ amœnitate verborum, & oris pulchritudine eos ad voluptatem pelliciat; hoc modo explorabimus quales sunt eorum animi.

Secundus episcopus.

Bene dicis: quoniam nulla est efficacior ad nocendum pestis, quàm compta mulier.

Primus episcopus.

Heus tu agedum puella, prodi in medium.

Secundus episcopus.

Sunt hic rugosi nescio qui Catones, qui miram vultu san-

ſanctitatem promittunt: potes experiri ſint ne fucati an verſipelles?

Meretrix.

Curabo rem aſtutè factam,
Salvete, ô tetrici & rugoſa fronte Catones.

Primus hypocrita.

Salve flammeolis pulchra puella oculis.

Meretrix.

Cur vos conſpicio torva gravitate ſeveros?

Secundus hypocrita.

Inconſtans levitas mollia corda decet.

Meretrix.

Cur facies madida eſt lachrymis, oculíque rubentes?

Tertius hypocrita.

Nos mortis memores efficit hora brevis.

Meretrix.

Nos mortis memores brevis efficit hora, quid inde?
An lachrymis fatum tardius eſſe poteſt?

Primus hypocrita.

Non, verùm lachrymis (quas illecebroſa voluptas
Extrudit) virtus clarior eſſe ſolet.

Meretrix.

Creſcere virtutem lachrymis fletuque putatis?

Secundus hypocrita.

Deliciæ riſum lætitiamque petunt.

Meretrix.

Scilicet has tetricæ frontis deponite rugas,
Et faciem lætis exhilarate jocis.
Pulchra mihi facies qualis tua, Tyndari forma,
Et mihi facundis lingua diſerta ſonis.

Secundus hypocrita.

Hanc linguam comedent vermes.

Meretrix.

Oculi mihi lucent.
Ardet ut in rutilo lucida concha mari.

Tertius hypocrita.

Et pulchris Helene formoſa micabat ocellis,
Quæ tamen immundis vermibus eſca fuit.

Meretrix.

Aureolum corpus vincit candore liguſtrum,
Et primas pariter quas jacit aura nives.

Primus hypocrita.

Dormit odorifera coluber plerunque ſub umbra,
Ulcera ſub nivea putrida pelle latent.

Meretrix.

Vóſne papilla movet gemipoma, flaviflua, mordax,
Quæ duo prominulo tubere poma facit?

Secundus hypocrita.

In mammis putredo latet, jam parce querelis.

Tertius hypocrita.

His verbis tenebras induit atra dies.

Stultus.

O hypocritarum aſtutiam! palàm damnant, quod intus cupiunt: nec aliam ob cauſam quàm ut negligentes voluptatum videantur, & doloſa hypocriſi venentur aliquid.

Meretrix.

Paſtores, ego hos Curios quanta verborum maximâ amœnitate potui, delinivi. Nulla eſt voluptas quam non oderint càne pejus & angue.

Primus Epiſcopus.

Niſi mea me fallit opinio, ſanctiſſimi ſunt, aut intus maximè doloſi.

Secundus Epiſcopus.

Pergamus adhuc, & aliis id genus irritamentis tentemus eorum animos.

Primus Epiſcopus.

Mittamus Bacchum aliquem aut vinolentum hominem, qui eos ad ebrietatem pelliciat.

Secundus Epiſcopus.

Mittamus: heus tu œnophile, cui cordi ſunt crateres

res & pocula, viden' superciliosos illos Fabricios?

Bacchus.

Video.

Primus Episcopus.

Vade ergo, & si ratione ulla fieri potest, diverte à temperantia & sobrietate.

Bacchus.

Quæ major meliórve potest homini esse voluptas,
Quàm bibere optatum terque quaterque merum?
Laudatur gravitas, consultaque vita Catonis,
Et tamen incaluit nectare sæpe Cato.
Vina sitim pellunt, & vires corporis augent,
Gutturibus mutis verba parata ferunt.
Vina fovent risus, sine vino cura dolorque,
Et lachrymæ in tota surgere plebe solent.
Nunc mecum ad choreas accedite.

Tertius hypocrita.

Vade vorago.

Primus hypocrita.

Vade colubrino vipera felle tumens.

Secundus hypocrita.

Discede hinc nebulo.

Tertius hypocrita.

Fuge, corruptissime serpens.

Primus hypocrita.

Vis me mortifero commaculare luto?

Secundus hypocrita.

Visne meam tantis animam potare venenis?

Tertius hypocrita.

Vis me ad tartareas ire Acherontis aquas?

Meretrix.

Si non fortè placent choreæ requiescite mecum,
In thalamo vobis crescet amica Venus.

Primus hypocrita.

Ho, quid ais, multo meretrix infecta veneno?

Secundus hypocrita.

Quid prodest homini deliciosa Venus?

Tertius hypocrita.

Quid prodest homini scuticis armata libido?

Meretrix.

Quid? vegetis hominem viribus esse facit.

Primus hypocrita.

Sed potius minuit vires.

Secundus hypocrita.

Effœminat artus.

Tertius hypocrita.

Membra facit musca debiliora brevi.

Primus hypocrita.

Hæc scabiem nutrit.

Secundus hypocrita.

Saniosis ulcera membris.

Tertius hypocrita.

Hæc pariter canos accelerare facit.

Meretrix.

Si vultis molli mecum requiescere lecto,
Tradite signa meis basia multa genis.

Primus hypocrita.

Quid mihi profuerint tua basia, fœda virago?

Meretrix.

Basiolum est omni dulcius ambrosia.

Secundus hypocrita.

Oscula parturiunt flammas, quibus atra libido
Urere cum venis viscera tota solet.

Tertius hypocrita.

Oscula porrectis pariunt incendia nervis,
Vix bene quæ totus deleat Oceanus.

Meretrix.

Spernitis hanc faciem, rutilo quæ clarior auro
Promicat æstivis invidiosa rosis?

Primus hypocrita.

Forma tua est cinctum speciosa pelle cadaver.

Secun-

Secundus hypocrita.

Forma tua est putris verùm adoperta caro.

Tertius hypocrita.

Forma tua est volucri donum velocius auræ.

Meretrix.

Frons mea Pæstanas vincit odore rosas.

Primus hypocrita.

Frons tua putris erit caries, tumuloque tegetur
Et nitida hæc dabitur vermibus esca caro.

Bacchus.

Propterea potate patres, genioque favete,
Natura & genius vina Falerna petunt.
Hanc cape tu primus pateram.

Primus hypocrita.

Vade, ebrie Bacche
Quid mihi cum vino? quid mihi cum pateris?

Secundus hypocrita.

Ebrie, vis homines sanctos corrumpere vino?

Stultus.

Sanctos homines!

Tertius hypocrita.

Discede, atque aliò pocula rubra feras.

Primus hypocrita.

Vina adimunt sensus.

Secundus hypocrita.

Lites & jurgia gignunt.

Tertius hypocrita.

Imponunt miseris cornua pauperibus.

Primus hypocrita.

Ebrie, vade foras, aliò tua vina reportes.

Bacchus.

Nónne solet vino surgere blanda quies?

Secundus hypocrita.

Dum molli Baccho internæ caluere medullæ,
Viscera flammifero mox cremat igne Venus.

Tertius hypocrita.

Vita brevis satis est nobis, & parvula mensa,
Et gelidæ ad fontem sufficit haustus aquæ.

Stultus.

Quàm abstemii sunt, qui faciem habent rubris pyropis illuminatam.

Primus Episcopus.

Nihil in eis reperio dignum nota.

Secundus Episcopus.

Mittamus adhuc opulentum hominem auro & gemmis ornatum, qui divitias offerat, quas si spreverint sufficiens probatæ vitæ argumentum præstiterint. Agedum opulente, perge cum tuis gazis, fac periculum, quales sint rugosi isti veterani.

Dives.

Cur te Fortunam facit ingeniosa vetustas
Esse Deam, terris, cœloque ereboque potentem,
Et manibus geminis opulentum ostendere cornu?
Nam sine te nec opes ullæ, nec habentur honores,
Tu sola es per quam magnos plebecula Reges
Suspicit, ornatosque auro gemmisque decoros.
Purpureus duce te magna cum laude Senatus
Jura dat & leges populo, numenque putatur.
Hoc facit in terris multarum copia rerum,
Divitiæ æternam pariunt per secula famam.
Hinc modo laurigeri Crassumque Mydamque Poëtæ
Laudibus innumeris cumulant: opulentia rerum
Comparat æternum diuturna in tempora nomen,
Paupertas modicæ moritur sine nomine plebis.
Propterea ô tetrica clari gravitate Catones,
Depositis rugis venturo intendite lucro:
Vultis opes? ego divitiis opulentus & auro
Possideo, quicquid Lydorum Regia Sardis,
Auriferoque Rhodos possedit nobilis imbro.

Primus hypocrita.

Nolumus.

Secun-

Secundus hypocrita.

Hæc locuples tantarum copia rerum
Delicias laxumque fovet.

Tertius hypocrita.

Male-ſuada libido
Theſauris alitur.

Primus hypocrita.

Cumulato paſcitur auro
Luxuries.

Dives.

Non vultis opes?

Secundus hypocrita.

Nos nolumus.

Dives.

Unde?

Tertius hypocrita.

Paupertate alitur generoſa & candida virtus.

Stultus.

Hi paupertatem amant, ſcilicet: mirabilis hypocritarum fucus: divitias aſpernari ſe fingunt, quas tamen velis & remis inſectantur.

Dives.

Sed ſine divitiis ingloria vita recedit.

Primus hypocrita.

Divitiis homines ſtygia merguntur abyſſo.

Secundus hypocrita.

Paupertate emitur cœlum.

Tertius hypocrita.

Penuria rerum
Felices animas tenebroſo liberat Orco.

Primus Epiſcopus.

Ego plura ſanctitatis argumenta non poſtulo.

Secundus Epiſcopus.

Per Jovem, quicquid garriat hic nugivendulus, ſanctiſſimi ſunt. Nulla eſt voluptas quam non reprobent. Voluptificis cantorum modulis non mo-

ventur, meretricum blandimenta respuunt, aversantur ebrietatem, divitias nihili pendunt. Placet mihi ut accersantur, eisque greges animarum & pinguia committamus sacerdotia.

Primus episcopus.

Adeste Philosophi, adeste.

Hypocritæ.

Salvete, vigilantissimi pastores.

Secundus episcopus.

Quoniam explorata est nobis sanctitas vestra, quoniam doctrinæ vestræ fecimus periculum, volumus greges ovium, & animarum curam fidei vestræ committere.

Secundus hypocrita.

Ha, reverendissimi patres absit, ut curas & beneficia (quod dicitur) accipiamus.

Stultus.

Jupiter, quid non fulminas? beneficia nolunt isti cucullati, quia munera non capit vulpes, odiosum mihi hominum genus.

Primus episcopus.

Velitis, nolitis, oportet pareatis, quoniam filia nostra ecclesia conquesta est gravissimè, quòd nullos habet doctrina, & sanctitate præditos pastores, vultis obsistere mandatis patrum vestrorum spiritualium?

Tertius hypocrita.

Ha, nolumus, vigilantissimi patres.

Secundus episcopus.

Accipite ergo sacerdotia & curas animarum, quas offerimus. Ego te qui primo stas loco, constituo curatum ecclesiæ S. Petri in Remensi diœcesi, B. Theodoberti Senonensis, atque unà canonicatum Meldensem tibi confero.

Primus hypocrita.

Gratiam ago tibi, sanctissime pater.

Pri-

Primus episcopus.

Tu secundus, habe curam S. Nicolai in Lotharingiâ, B. Adolphi in Ardeniâ, & S. Gandulfi in Burgundiâ.

Secundus hypocrita.

Gratias ago tuæ sanctitati, pater vigilantissime.

Secundus episcopus.

Tibi tertio conferimus quaternas curas, & binos canonicatus.

Tertius hypocrita.

Dominus velit ut meas pauperrimas oves ad portum salutis possim perducere.

Primus episcopus.

Sed audite, cucullati fratres, nos volumus ut gregi nostro assistatis.

Primus hypocrita.

Assistemus, pater: quia leo rugiens circumit & quærit quem devoret.

Secundus episcopus.

Cavete ne alibi terrarum aut gentium habitetis, quàm cum vestris ovibus.

Secundus episcopus.

Nusquam pater, quia qui gregem deserunt damnati sunt priusquam moriantur.

Primus episcopus.

Præterea nolite omnem succum ab ovibus extorquere.

Tertius episcopus.

Non faciemus, pater: quia boni pastoris est tondere pecus, & non deglubere.

Secundus episcopus.

Abite ergo in pace, & filiam nostram Ecclesiam quanta maxima poteritis deligentia conservate, ejusque oves pascite, & viam salutis annunciate populo.

Primus hypocrita.

Videte fratres, videte quàm prodest mentiri sanctitatem.

Secundus hypocrita.

Hoc nunquam extorsissemus ab Episcopis, nisi simulassemus aspernari voluptates.

Tertius hypocrita.

Eamus nunc, & genialiter vivamus cum cæteris hypocritis, vicarii nostri satis studiosè curabunt gregem.

Ecclesia.

Nunquámne aderit requies labori, sic oves meæ gregatim pessum ibunt? Eritne quisquam qui dispalantes & errantes ad bonam frugem revocet? Episcopi, nunquam miserebimini meæ calamitatis?

Primus Episcopus.

Equidem misertisumus, Ecclesia: & exploratæ sanctitatis viros ad te misimus, qui gregem tuum opere & verbo pascerent.

Secundus Episcopus.

Vidistine aliquos?

Ecclesia.

Nullos.

Primus Episcopus.

Jupiter, quantum jacturæ & detrimenti simulata parit sanctitas!

Stultus.

Nunquid consultè præmonueram, ut attenderetis à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces?

Secundus Episcopus.

Papæ! quid istud est? tanti erat apud me fides eorum, ut quoquo vellent naribus me traherent.

Primus Episcopus.

Quid? latrabant palàm, eosque fatebantur damnatos, qui gregi suo non assisterent.

Stul-

Stultus.

Egregiè dicunt, sed frigescunt opere.

Secundus Episcopus.

Eamus quæso, & visamus ubinam sint.

Stultus.

Ellos.

Primus Episcopus.

Quidnam rerum istic agunt?

Stultus.

Stant in costulis arietinis.

Secundus Episcopus.

Heus Philosophi, ubinam est illa prædicatio in grege, quam pollicebamini?

Primus Episcopus.

Quid? vestræ oves sunt sine custode.

Secundus Episcopus.

Lupi agnos cum matribus devorant.

Primus Episcopus.

Vultis subsidium afferre?

Stultus.

Tacent, habent enim ora ossibus præpedita.

Secundus Episcopus.

Jam nunc video nullam esse fronti fidem, nulla me amplius trahit admiratio si malè agatur cum Ecclesia, nam pastores idiotæ populum docere nequeunt, literati nolunt.

Primus Episcopus.

Concludamus ergo cum Euangelista Matthæo, spectatores: Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

FINIS.

Hujus sequentis Dialogi personæ sunt, Theophilus, Contemptor mundi, Mors, Morbus, Fortuna, Salus animæ, Mortis meditatio, Peccatum, Oblivio mortis, Iuvenis, Vir, Senex.

Theophilus.

Contemptor mundi quid ais?

Contemptor mundi.

Jecur æstuat ira,
Theiphile.

Theophilus.

Unde tument flava tibi viscera bile.
Contemptor mundi?

Contemptor mundi.

Quòd vita caduca recedat
Theiphile.

Theophilus.

Æternis velles obsistere fatis?

Contemptor mundi.

Nolo ego fatales Parcarum rumpere fusos.
Sed doleo quòd nos fugitivi terminus ævi
Sic lateat.

Theophilus.

Velles mortis præscire futuræ
Momentum? suprema vetat novisse potestas.

Contemptor mundi.

Theiphile hoc nihil est, gravior mihi cura medullas
Compungit, tacitè quod cùm venit ultima vitæ
Linea, & in tenues discedit spiritus auras,
Nemo sciat quò flectat iter.

Theophilus.

Quid? noscere velles?

Con-

Contemptor mundi.

Tu ſcis hic varias curarum creſcere ſpinas.

Theophilus.

Hoc ſcio.

Contemptor mundi.

Scis hominem tormentis, credo ferendis
Progenitum,

Theophilus.

Verum eſt.

Contemptor mundi.

Variis obnoxia curis
Membra.

Theophilus.

Scio.

Contemptor mundi.

Poſt lætitiam citò ſurgere fletum.

Theophilus.

Et ſcio.

Contemptor mundi.

Scis etiam nihil omni ex parte beatum:
Et quòd vita hominis nihil eſt, ac lubrica.

Theophilus.

Noſco.

Contemptor mundi.

Nónne grave eſt homini, quem ſemper cura metuſque
Et ſitis, & maleſuada fames, & turpis egeſtas
Viventem oppreſſit, dum tandem vita peracta eſt,
Tunc profugæ neſcire animæ ſedemque domumque?

Theophilus.

Quid facias?

Contemptor mundi.

Saltem ſi tempora noſtra carerent
Ærumnis.

Theophilus.

Superi prohibent.

Con-

Contemptor mundi.

Si tempore saltem
Perfecto, & subiti completis mensibus ævi,
Certam animæ requiem cæli promitteret aula,
Post hujus vitæ exitium.

Theophilus.

Cœlestia nolunt
Numina.

Contemptor mundi.

Si certam mortis cognosceret horam
More pilæ fugitivus homo: tunc fortè futuris
Consuleret rebus, mores mutaret iniquos,
Staret in excubiis, altaria sacra Sabæo
Thure vaporaret, cumulatum traderet aurum
Pauperibus, scelerum maculas purgaret iniquas.

Theophilus.

Cum Dii permittunt, faciat.

Contemptor mundi.

Non te latet, omnes
Majoris semper capit exspectatio vitæ.

Theophilus.

At malè spes hominem majoris decipit ævi.

Contemptor mundi.

Nunquid plenus erit lachrymarum, qui modò ridet?
Qui nunc indulget genio, qui corpore sanum
Se credit, fato cras fortè peribit acerbo?
Qui risus, qualésve joci, quæ gaudia vitæ?

Theophilus.

Et tibi fortè etiam mors est vicina loquenti.

Contemptor mundi.

Nescio quid referas, sed adest rugosa virago
Quæ nos à tergo sequitur.

Theophilus.

Bone Jupiter.

Contemptor mundi.

Et nunc

Quòd

Quòd cecini verum est, forsan cras es periturus.

Theophilus.

Quæ Dea ?

Mors.

Mors.

Contemptor mundi.

Sed quis lateri comes additus hæret ?

Morbus.

Sum morbus, mortis famulus.

Theophilus.

Bone Iupiter, & quid
Cùm loquimur sequeris ?

Mors.

Nemo est cui terminus ævi
Non instet.

Morbus.

Nemo cui non contagia morbi
Immineant.

Contemptor mundi.

Sequeris pariter regésne, ducésne ?

Mors.

Omnia mors æquat.

Morbus.

Nulla est electio morbi,
Tam subitò perimit Crœsum, quàm vulnerat
Irum.

Theophilus.

Si fortis fuero?

Mors.

Fortem Samsona peremi.

Morbus.

Et nostris jaculis fortes periere gigantes.

Contemptor mundi.

Si pulcher?

Mors.

Periit Judith, periere Sibyllæ.

Morbus.

Pulchra Helene, Dido nostris cecidere sagittis.

Theophilus.

Si sapiens?

Mors.

Cecidit Salomon.

Morbus.

Cecidere Solones.

Contemptor mundi.

Si gravis?

Morbus.

Occubuit Crassus.

Mors.

Cecidere Catones.

Theophilus.

Si locuples?

Mors.

Cecidit Crœsus.

Morbus.

Periere Monarchæ.

Mors.

Mortuus est Xerxes.

Morbus.

Et mortuus ille Darius.

Contemptor mundi.

Et si bellator validus?

Mors.

Duo fulmina belli
Scipiadæ cecidere.

Morbus.

Jacet clarissimus armis
Hannibal.

Mors.

Et geminæ belli civilis Erynnes
Pompejus gener, & Cæsar socer.

Mor.

Morbus.

Occidit Ajax.

Mors.

Hector decessit.

Morbus.

Salvus non mansit Achilles.

Theophilus.

Sic lautis vivens epulis?

Mors.

Cleopatra recessit.

Morbus.

Ingluvies ventris tibi nec famose Vitelli
Profuit.

Contemptor mundi.

Et si me comitetur amica voluptas;
Si Venus, & Veneris petulans ancilla libido.

Mors.

Nec matricidæ Venus illecebrosa Neroni
Profuit.

Morbus.

Et mollem non juvit Sardanapalum.

Mors.

Pasiphaë occubuit.

Morbus.

Periitque Corinthia Lais.

Mors.

Vis semel expediam? quicquid natura creavit,
Currit ad interitum.

Morbus.

Nulla est res invia morti.

Theophilus,

Sed cur pubescens annis juvenilibus ætas
Subjicitur fatis, velut enervata senectus?

Mors,

Sic placuit superis, ne si prolixior ætas
Aut mage certa esset pueris, nunc mortis amaræ

Im-

Immemores quodcunque nefas sine lege patrarent.

Morbus.

Multis terrori est incognita linea vitæ.

Contemptor mundi.

Post mortem quò tendit homo?

Mors.

Duplex via.

Morbus.

Duplex
Mansio.

Mors.

Si vivens bene vixerit, ætheris aulam
Conscendet.

Morbus.

Sed si male vixerit, ibit ad umbras.

Theophilus.

Sufficit, est ne igitur prudens, quisquis bene vivit
Contemptor mundi?

Contemptor mundi.

Prudens, Deus optime, prudens,
Theophile, atque etiam vigili vigilantior Argo.

Theophilus.

Est ne etiam stultus, qui cùm velocior Euris
Defluat, atque instar bullæ vanescat in auras,
Non tamen extremi consideret ultima fati
Tempora. non animæ studeat propriæve saluti
Consulat, ac semper ludis vacat, ocia quærit,
Et quodcunque nefas sequitur virtute relicta,
Contemptor mundi?

Contemptor mundi.

Stultus, Deus optime, stultus.
Theophile & multum imprudens, & stultior ipsa
Stultitia.

Theophilus.

Certum est, mortale hoc corpus iturum
In cineres,

Con-

Contemptor mundi.

Certum est putre ac deforme cadaver
Hoc hominis corpus vilem fore vermibus escam.

Theophilus.

Sensibus attentis igitur perpendere fas est
Quò flectamus iter.

Contemptor mundi.

Quid in hâc re consulis ?

Theophilus.

Audi,
Fortuna est, quæ dat mortalibus omnia.

Contemptor mundi.

Verum est.

Theophilus.

Expedit hanc igitur pronis deposcere votis,
Det vitæ nobis ritumque modumque futuræ,
Quò nos posthabitis vitiis virtutis amore
Ducamur.

Contemptor mundi.

Salve mundi fortuna caduci,
Formidatorum nutrix suavissima regum,
Atque noverca inopum.

Fortuna.

Salvete.

Theophilus.

Caduca videntes
Tempora, & incerti quòd sit rota mobilis aër
Utque etiam duplex post vitam mansio cœli
Atque Erebi, vitæ ritumque modumque futuræ
Expetimus dare, namque potes, quò crimine puri
Simus, & æthereæ virtutis amore trahamur.

Fortuna.

Quid petitis? vultis fieri regésve ducésve ?

Contemptor mundi.

Nolumus in summis regnat lascivia castris.

Theo-

Theophilus.

Hic fraudes habitant.

Contemptor mundi.

Hic invidiosa potestas.

Theophilus.

Multa veneficiis illic medicata bibuntur.

Contemptor mundi.

Illic vicini fidentis ab ense cavendum est.

Fortuna.

Verùm incedentes famulorum turba sequetur.

Theophilus.

Nec famulis adhibenda fides fratrive propinquo.

Fortuna.

Vestra catenati concludent atria vectes.

Contemptor mundi.

Nil prosunt vectes, quando insidiatur amicis
Proditor.

Fortuna.

At populus vos formidabit.

Theophilus.

Amare
Malumus.

Fortuna.

Armorum primi vexilla feretis.

Contemptor mundi.

Malumus auctores pacis, quàm Martis haberi.

Fortuna.

Pontificis summi grata est si fortè potestas,
Pontifices faciam.

Theophilus.

Christi patrimonia nollem
Vendere, & in Turcas bellum stimulare nequirem.

Contemptor mundi.

Venales rubros exponere nolo galeros.

Theophilus.

Nec plumbum aut calices.

Fortuna.

Summi sed numinis instar
Vos humilis recolet populus.

Theophilus.

Popularibus auris
Non lætor.

Contemptor mundi.

Subitæ non laudis amore movemur.

Fortuna.

Judicis officium vobis assumite.

Theophilus.

Corvis
Parcere non volumus.

Contemptor mundi.

Timidas punire columbas
Non volumus.

Fortuna.

Faciam patronos ergo forenses.

Theophilus.

Justitiam colimus.

Contemptor mundi.

Nullo corrumpimur auro.

Fortuna.

Munera multa rei tradent.

Theophilus.

Nos munere nullo
Flectimur.

Contemptor mundi.

A recto nos nulla pecunia flectit.

Fortuna.

Vos mercatores faciam.

Theophilus.

Mihi quæstus iniquus
Displicet.

Contemptor mundi.

Et nullis cupio ditescere furtis.

For-

Fortuna.

Vultis bella ſequi?

Theophilus.

Miſeri mihi diſplicet uſus

Militis.

Contemptor mundi.

Agricolas inopes ego rodere nolo.

Fortuna.

Neſcio quid petitis, majora offerre nequirem

Vultis opes?

Theophilus.

Non ſunt fragiles, fluxæ atque caducæ.

Contemptor mundi.

Multarum paucis prodeſt opulentia rerum.

Fortuna.

Impartiri aliud nequeo.

Theophilus.

Fluxum atque caducum eſt

Quicquid promittis.

Fortuna.

Si fluxum eſt atque caducum,

Ite aliò.

Contemptor mundi.

Frater, converte parumper ocellos:

Hinc ne Deam ſpectas vultu formaque nitentem?

Theophilus.

Aſpicio.

Contemptor mundi.

Fas eſt illuc convertere paſſus,

Forſitan anguſtis tradet medicamina rebus,

Tu quæ diva?

Salus animæ.

Salus animæ.

Theophilus.

Nutrix ne caduci

Corporis?

Sa-

Salus animæ.

Hoc hominis moribundum neglige corpus.

Contemptor mundi.

Quid curas igitur?

Salus animæ.

Cœleſtia.

Theophilus.

Spernis honores?

Salus animæ.

Sperno.

Contemptor mundi.

Voluptates?

Salus animæ.

Contemno.

Theophilus.

Deſpicis aurum?

Salus animæ.

Deſpicio.

Contemptor mundi.

Vigilas?

Salus animæ.

Vigilo.

Theophilus.

Sequerisne labores?

Salus animæ.

Inſequor.

Contemptor mundi.

Inſequeris rixas?

Salus animæ.

Non.

Theophilus.

Jurgia vitas?

Salus animæ.

Effugio.

Contemptor mundi.

Nutris inopes?

Salus animæ.

Ego nutrio.

Theophilus.

Pascis
Virtutes?

Salus animæ.

Pasco.

Contemptor mundi.

Pellis peccata?

Salus animæ.

Repello.

Theophilus.

Fortunæ contemnis opes?

Salus animæ.

Aspernor.

Contemptor mundi.

Iniquæ
Despicis illecebras Veneris?

Salus animæ.

Mihi quæque voluptas
Displicet.

Theophilus.

Ingluviem ventris pellisné?

Salus animæ.

Veneni
More.

Contemptor mundi.

Et desidiam?

Salus animæ.

Colubri exitiabilis instar.

Theophilus.

Quid fugis?

Salus animæ.

Invidiam.

Contemptor mundi.

Cur quæso, talia vitas?

Sa-

Salus animæ.

Non est pollutis animabus gloria cœli
Pervia.

Theophilus.

Cur spinæ horrentes, utricaque pungens
Te circum apparent?

Salus animæ.

Stimulis caro prava domanda est:
Hoc aculeolis reprimendum corpus amaris,
Ætheréæ requiem si quis sibi postulet aulæ.

Contemptor mundi.

Æthéream si fortè velim conscendere sedem:
Sed quid opus facto est?

Salus animæ.

Fragilem contemnere mundum;
Spernere divitias: duci virtutis amore:
Reprimere à vitiis animum.

Theophilus,

Quo more caducum
Hoc reprimam corpus?

Salus animæ.

Quæris cognoscere?

Contemptor mundi.

Quære.

Salus animæ.

Est ancilla mihi, cui si noctesque diesque
Impendas animum, nunquam peccata sequeris,
Sed tu perpetuo virtutis amore traheris.

Theophilus.

Est ancilla tibi, cui si noctesque diesque
Tradamus mentem, nunquam peccata sequemur?
Quod nomen famulæ?

Salus animæ.

Mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Mortis

Sic meminisse juvat?

Salus animæ.

Memorare novissima, nunquam
Peccabis.

Theophilus.

Verum: sed quid si fecero quod tu
Præcipis, extremæ quum mortis venerit hora
Quid mercedis erit?

Salus animæ.

Paradisi gloria.

Contemptor mundi.

Frater
Theophile, hæc igitur nobis meditatio mortis
Quærenda, hæc siquidem ventura ancilla Salutis,
Nos tandem faciet mensis accumbere divûm.

Theophilus.

Quæramus.

Contemptor mundi.

Video hic attrita veste adopertam,
Lugentem, & passis stantem post terga capillis,
Quæ lachrymis deflet correptum morte cadaver,

Theophilus.

Est, ut conjicio, mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Salve
Virgo.

Mortis meditatio.

Et vos.

Theophilus.

Nomen?

Mortis meditatio.

Mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Tantum
Aspersum lachrymis cur gemis ad tumulum?

Mor-

Mortis meditatio.

Humanum quid sit lachrymans considero corpus
Quodque sit immundum, debile, putre, olidum.

Theophilus.

Ergo quid est corpus?

Mortis meditatio.

Nihil est nisi flatilis aura:
Quodque instar Zephyri prætereuntis abit.

Contemptor mundi.

Quid caro?

Mortis meditatio.

Vermiculus putris, lethale venenum:
Stercoris immundi sordida congeries.

Theophilus.

Quid mortalis homo?

Mortis meditatio.

Quid? mobilis umbra recedens,
Labilis, & bullæ perbrevis effigies,

Contemptor mundi.

Quid pulchra hæc facies, quam fuco ornamus, & ista
Quam niveo colimus pectine cæsaries?
Quid molles oculi? quid frons speciosa? quid aures?
Quid labra? quid verbis lingua diserta novis?

Mortis meditatio.

Quid pulchra hæc facies? immundo pastio vermi,
Et sanies fœdo stercore sordidior?

Theophilus.

Quid venter, quem deliciis oneramus amænis,
Et quem replemus nectare quid stomachus?

Mortis meditatio.

Quid fœda illuvies, sanies, contagio, marcor?
Putor, & immensæ pergrave facis onus.

Contemptor mundi.

Et quid vita?

Mortis meditatio.

Nihil.

Theophilus.

Quid mors?

Mortis meditatio.

Mirabile visu
Portentum, anguicoma Gargone deterius.

Contemptor mundi.

Et quid post mortem?

Mortis meditatio.

Multis damnatio: paucis
Parta salus animæ.

Theophilus.

Quem tegit hic tumulus?

Mortis meditatio.

Hic stat Pontificis defunctum corpus Juli,
Hic tua stet pariter rex Lodoice, caro.
Aspice mendico quid Rex à paupere distet.
Papa quid à vili differat agricola.

Contemptor mundi.

Theophile, ecce quod est omnes sumus ista futuri,
Et modicos tandem vertimur in cineres.
Pontifices pereunt: non prodest regibus aurum:
Nec magnis rerum copia principibus.
Lugentem hanc igitur nigro comitemur amictu,
Depositis vani corporis illecebris.

Theophilus.

Lugere hic tecum volumus, Meditatio mortis
Et fluidas mundi spernere delicias.
Incipe.

Mortis meditatio.

Quis nescit periturae incommoda vitæ?
Quæ nivis in morem sole cadentis abit.

Contemptor mundi.

Quis formidandas mortis neget esse sagittas,
Quæ venit incerto sic inopina gradu.

Theo-

Theophilus.

Quis neget ad fletus, lachrymas, tormenta, labores,
Ex utero matris progenitum esse hominem?

Mortis meditatio.

Cùm simul est infans gravida resolutus ab alvo,
Ortus prima sui munera sunt gemitus.

Contemptor mundi.

Nudus & in terram jacitur: lugetque priusquam
Fecerit inflictis dignum aliquid lachrymis.

Theophilus.

Cætera diverso natura exornat amictu,
Nataque quo primum se tueatur habet.

Mortis meditatio.

Corticibus plantas operit, quibus omnia vitent
Frigora, & imbriferas despiciant hyemes.

Contemptor mundi.

Glandibus est cortex.

Theophilus.

Nucibus sua testa.

Mortis meditatio.

Rigentes
Castaneis spinæ.

Contemptor mundi.

Fulcra levant hederas.

Theophilus.

Testa tegit cochleas.

Mortis meditatio.

Tauros sua cornua servant.

Contemptor mundi.

Se contra jaculum dentibus armat aper.

Theophilus.

Ungue rigent ursi.

Mortis meditatio.

Feritas genuina leonem
Protegit.

Theophilus.

Solus ad infernæ verbera Persephones,

Mortis meditatio.

Solus ad infernæ tormenta severa gehennæ.

Contemptor mundi.

Perpetui solus carceris in tenebras.

Theophilus.

Post vitæ exitium solus damnabitur: ergo

Cum brutis egit mitius ipse Deus.

Mortis meditatio.

Et nos ridemus.

Contemptor mundi.

Convivia lauta paramus.

Theophilus.

Et nos obliqua rodimur invidia.

Mortis meditatio.

Et nos impetimus fratres hostilibus armis.

Contemptor mundi.

Et nos perpetuo discimus arma odio.

Theophilus.

Et nos vicinum volumus potare veneno.

Mortis meditatio.

Et nos incautis tendimus insidias.

Contemptor mundi.

Et nobis mentes inflata superbia pungit.

Theophilus.

Nos semper sitiens pungit avaritia.

Mortis meditatio.

Nos semper laqueis irretit iniqua voluptas.

Contemptor mundi.

Nos capit insidiis illecebrosa Venus.

Theophilus.

Enervant nobis resupinas omnia vires.

Mortis meditatio.

Nos urit flammis ira prophana suis.

Con-

Contemptor mundi.

Nos collatiuum cogit gula pascere ventrem.

Theophilus.

In nobis virtus non habet ulla domum.

Mortis meditatio.

Nos sacra despicimus.

Contemptor mundi.

Nos non curamus egenteis.

Theophilus.

Nos nihili facimus relligionis opus.

Mortis meditatio.

Et nos nescimus pœnæ tormenta futuræ.

Contemptor mundi.

Nos tetricæ mortis vivimus immemores.

Theophilus.

Perpetuum nobis stulti promittimus æuum.

Mortis meditatio.

Credimus æternis viuere temporibus.

Contemptor mundi.

Hi duo vixerunt.

Theophilus.

Multos habuere ministros.

Mortis meditatio.

Vixerunt lautis non nisi deliciis.

Contemptor mundi.

Egregias habuere domos.

Theophilus.

Non defuit aurum.

Mortis meditatio.

Innumeris olim non caruere opibus.

Contemptor mundi.

Regnarunt.

Theophilus.

Vixere hilares.

Mortis meditatio.

Habuere triumphos.

Fortuna.

Vultis bella sequi?

Theophilus.

Miseri mihi displicet usus
Militis.

Contemptor mundi.

Agricolas inopes ego redere nolo.

Fortuna.

Nescio quid petitis, majora offerre nequirem
Vultis opes?

Theophilus.

Non sunt fragiles, fluxæ atque caducæ.

Contemptor mundi.

Multarum paucis prodest opulentia rerum.

Fortuna.

Impartiri aliud nequeo.

Theophilus.

Fluxum atque caducum est
Quicquid promittis.

Fortuna.

Si fluxum est atque caducum,
Ite aliò.

Contemptor mundi.

Frater, converte parumper ocellos:
Hinc ne Deam spectas vultu formaque nitentem?

Theophilus.

Aspicio.

Contemptor mundi.

Fas est illuc convertere passus,
Forsitan angustis tradet medicamina rebus,
Tu quæ diva?

Salus animæ.

Salus animæ.

Theophilus.

Nutrix ne caduci
Corporis?

Sa-

Salus animæ.

Hoc hominis moribundum neglige corpus.

Contemptor mundi.

Quid curas igitur?

Salus animæ.

Cœleſtia.

Theophilus.

Spernis honores?

Salus animæ.

Sperno.

Contemptor mundi.

Voluptates?

Salus animæ.

Contemno.

Theophilus.

Deſpicis aurum?

Salus animæ.

Deſpicio.

Contemptor mundi.

Vigilas?

Salus animæ.

Vigilo.

Theophilus.

Sequerîſne labores?

Salus animæ.

Inſequor.

Contemptor mundi.

Inſequeris rixas?

Salus animæ.

Non.

Theophilus.

Jurgia vitas?

Salus animæ.

Effugio.

Contemptor mundi.

Nutris inopes?

Sa-

Salus animæ.

Ego nutrio.

Theophilus.

Pascis
Virtutes?

Salus animæ.

Pasco.

Contemptor mundi.

Pellis peccata?

Salus animæ.

Repello.

Theophilus.

Fortunæ contemnis opes?

Salus animæ.

Aspernor.

Contemptor mundi.

Iniquæ
Despicis illecebras Veneris?

Salus animæ.

Mihi quæque voluptas
Displicet.

Theophilus.

Ingluviem ventris pellisné?

Salus animæ.

Veneni
More.

Contemptor mundi.

Et desidiam?

Salus animæ.

Colubri exitiabilis instar.

Theophilus.

Quid fugis?

Salus animæ.

Invidiam.

Contemptor mundi.

Cur quæso, talia vitas?

Sa-

Salus animæ.

Non est pollutis animabus gloria cœli
Pervia.

Theophilus.

Cur spina horrentes, utricaque pungens
Te circum apparent?

Salus animæ.

Stimulis caro prava domanda est:
Hoc aculeolis reprimendum corpus amaris,
Æthereæ requiem si quis sibi postulet aulæ.

Contemptor mundi.

Æthereąm si fortè velim conscendere sedem:
Sed quid opus facto est?

Salus animæ.

Fragilem contemnere mundum;
Spernere divitias: duci virtutis amore:
Reprimere à vitiis animum.

Theophilus,

Quo more caducum
Hoc reprimam corpus?

Salus animæ.

Quæris cognoscere?

Contemptor mundi.

Quære.

Salus animæ.

Est ancilla mihi, cui si noctesque diesque
Impendas animum, nunquam peccata sequeris,
Sed tu perpetuo virtutis amore traheris.

Theophilus.

Est ancilla tibi, cui si noctesque diesque
Tradamus mentem, nunquam peccata sequemur?
Quod nomen famulæ?

Salus animæ.

Mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Mortis

Sic meminisse juvat?

Salus animæ.

Memorare novissima, nunquam
Peccabis.

Theophilus.

Verum: sed quid si fecero quod tu
Præcipis, extremæ quum mortis venerit hora
Quid mercedis erit?

Salus animæ.

Paradisi gloria.

Contemptor mundi.

Frater
Theophile, hæc igitur nobis meditatio mortis
Quærenda, hæc siquidem ventura ancilla Salutis,
Nos tandem faciet mensis accumbere divûm.

Theophilus.

Quæramus.

Contemptor mundi.

Video hic attrita veste adopertam,
Lugentem, & passis stantem post terga capillis,
Quæ lachrymis deflet correptum morte cadaver,

Theophilus.

Est, ut conjicio, mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Salve
Virgo.

Mortis meditatio.

Et vos.

Theophilus.

Nomen?

Mortis meditatio.

Mortis meditatio.

Contemptor mundi.

Tantum
Aspersum lachrymis cur gemis ad tumulum?

Mor-

Mortis meditatio.

Humanum quid sit lachrymans considero corpus
Quodque sit immundum, debile, putre, olidum.

Theophilus.

Ergo quid est corpus?

Mortis meditatio.

Nihil est nisi flatilis aura :
Quodque instar Zephyri prætereuntis abit.

Contemptor mundi.

Quid caro?

Mortis meditatio.

Vermiculus putris, lethale venenum :
Stercoris immundi sordida congeries.

Theophilus.

Quid mortalis homo?

Mortis meditatio.

Quid? mobilis umbra recedens,
Labilis, & bullæ perbrevis effigies,

Contemptor mundi.

Quid pulchra hæc facies, quam fuco ornamus, & ista
Quam niveo colimus pectine cæsaries?
Quid molles oculi? quid frons speciosa? quid aures?
Quid labra? quid verbis lingua diserta novis?

Mortis meditatio.

Quid pulchra hæc facies? immundo pastio vermi,
Et sanies fœdo stercore sordidior?

Theophilus.

Quid venter, quem deliciis oneramus amænis,
Et quem replemus nectare quid stomachus?

Mortis meditatio.

Quid fœda illuvies, sanies, contagio, marcor?
Putor, & immensæ pergrave facis onus.

Contemptor mundi.

Et quid vita?

Mortis meditatio.

Nihil.

Theophilus.

Quid mors?

Mortis meditatio.

Mirabile visu
 Portentum, anguicoma Gargone deterius.

Contemptor mundi.

Et quid post mortem?

Mortis meditatio.

Multis damnatio: paucis
 Parta salus animæ.

Theophilus.

Quem tegit hic tumulus?

Mortis meditatio.

Hic stat Pontificis defunctum corpus Juli,
 Hic tua stet pariter rex Lodoice, caro.
Aspice mendico quid Rex à paupere distet.
 Papa quid à vili differat agricola.

Contemptor mundi.

Theophile, ecce quod est omnes sumus ista futuri,
 Et modicos tandem vertimur in cineres.
Pontifices pereunt: non prodest regibus aurum:
 Nec magnis rerum copia principibus.
Lugentem hanc igitur nigro comitemur amictu,
 Depositis vani corporis illecebris.

Theophilus.

Lugere hic tecum volumus, Meditatio mortis
 Et fluidas mundi spernere delicias.
Incipe.

Mortis meditatio.

Quis nescit perituræ incommoda vitæ?
 Quæ nivis in morem sole cadentis abit.

Contemptor mundi.

Quis formidandas mortis neget esse sagittas,
 Quæ venit incerto sic inopina gradu.

Theo-

Theophilus.

Quis neget ad fletus, lachrymas, tormenta, labores,
Ex utero matris progenitum esse hominem?

Mortis meditatio.

Cùm simul est infans gravida resolutus ab alvo,
Ortus prima sui munera sunt gemitus.

Contemptor mundi.

Nudus & in terram jacitur: lugetque priusquam
Fecerit inflictis dignum aliquid lachrymis.

Theophilus.

Cætera diverso natura exornat amictu,
Nataque quo primum se tueatur habet.

Mortis meditatio.

Corticibus plantas operit, quibus omnia vitent
Frigora, & imbriferas despiciant hyemes.

Contemptor mundi.

Glandibus est cortex.

Theophilus.

Nucibus sua testa.

Mortis meditatio.

Rigentes
Castaneis spinæ.

Contemptor mundi.

Fulcra levant hederas.

Theophilus.

Testa tegit cochleas.

Mortis meditatio.

Tauros sua cornua servant.

Contemptor mundi.

Se contra jaculum dentibus armat aper.

Theophilus.

Ungue rigent ursi.

Mortis meditatio.

Feritas genuina leonem
Protegit.

Contemptor mundi.

Herbivoras lana tegit pecudes.

Theophilus.

Vestit equos corium,

Mortis meditatio.

Stimulis armantur echini;
Spina frequens hirtis hæret in histricibus.

Theophilus.

Servatur levitate lepus.

Mortis meditatio.

Volucres fuga cervos
Liberat.

Contemptor mundi.

Aërias pluma tegit volucres.

Theophilus.

Squama tegit pisces.

Mortis meditatio.

Et habet domiporta cavernam
Testudo.

Contemptor mundi.

In caveis mus latet improbulus.

Theophilus.

Terra tegit talpas.

Mortis meditatio.

Servat se rana palude.

Contemptor mundi.

Musca suis alis effugit insidias.

Theophilus.

Solus homo luget.

Mortis meditatio.

Soli natura noverca est.

Contemptor mundi.

Assiduas solus nascitur ad lachrymas.

Theophilus.

Solus & egreditur nudus genitricis ab alvo.

Mortis meditatio.

Solus & in terræ viſcera nudus abit.

Contemptor mundi.

Solus humi repit.

Theophilus.

Solus ſibi noxia quærit.

Mortis meditatio.

Solus bella gerit.

Contemptor mundi.

Solus in arma ruit.

Theophilus.

Arguitur ſolus ſceleris.

Mortis meditatio.

Solum omnia terrent.

Contemptor mundi.

Soli damnoſa eſt illecebroſa Venus.

Theophilus.

Soli damnoſa eſt, & pernicioſa voluptas.

Mortis meditatio.

Et ſoli pariter pernicioſa gula eſt.

Contemptor mundi.

Solus ſollicitus mortis.

Theophilus.

Solum anxia cura
Comprimit.

Mortis meditatio.

Et ſolum vulnerat anxietas.

Contemptor mundi.

Solus divitiis inhiat.

Theophilus.

Solum indiga terret
Paupertas.

Mortis meditatio.

Solus dicitur eſſe nocens.

Contemptor mundi.

Solus tartareas poſt mortem vadit ad umbras.

Theophilus.

Solus ad infernæ verbera Persephones,

Mortis meditatio.

Solus ad infernæ tormenta severa gehennæ.

Contemptor mundi.

Perpetui solus carceris in tenebras.

Theophilus.

Post vitæ exitium solus damnabitur : ergo

Cum brutis egit mitius ipse Deus.

Mortis meditatio.

Et nos ridemus.

Contemptor mundi.

Convivia lauta paramus.

Theophilus.

Et nos obliqua rodimur invidia.

Mortis meditatio.

Et nos impetimus fratres hostilibus armis.

Contemptor mundi.

Et nos perpetuo discimus arma odio.

Theophilus.

Et nos vicinum volumus potare veneno.

Mortis meditatio.

Et nos incautis tendimus insidias.

Contemptor mundi.

Et nobis mentes inflata superbia pungit.

Theophilus.

Nos semper sitiens pungit avaritia.

Mortis meditatio.

Nos semper laqueis irretit iniqua voluptas.

Contemptor mundi.

Nos capit insidiis illecebrosa Venus.

Theophilus.

Enervant nobis resupinas omnia vires.

Mortis meditatio.

Nos urit flammis ira prophana suis.

Con-

Contemptor mundi.

Nos collativum cogit gula pascere ventrem.

Theophilus.

In nobis virtus non habet ulla domum.

Mortis meditatio.

Nos sacra despicimus.

Contemptor mundi.

Nos non curamus egenteis.

Theophilus.

Nos nihili facimus relligionis opus.

Mortis meditatio.

Et nos nescimus pœnæ tormenta futuræ.

Contemptor mundi.

Nos tetricæ mortis vivimus immemores.

Theophilus.

Perpetuum nobis stulti promittimus ævum.

Mortis meditatio.

Credimus æternis vivere temporibus.

Contemptor mundi.

Hi duo vixerunt.

Theophilus.

Multos habuere ministros.

Mortis meditatio.

Vixerunt lautis non nisi deliciis.

Contemptor mundi.

Egregias habuere domos.

Theophilus.

Non defuit aurum.

Mortis meditatio.

Innumeris olim non caruere opibus.

Contempter mundi.

Regnarunt;

Theophilus.

Vixere hilares.

Mortis meditatio.

Habuere triumphos.

Contemptor mundi.

Terrori populo vivus uterque fuit.

Theophilus.

Nunc ubi sunt?

Mortis meditatio.

Rodunt inhumata cadavera vermes.

Contemptor mundi.

Sed quò discessit fluxa utriusque anima?

Theophilus.

In cœlo Dominus requiem concedat utrique.

Mortis meditatio.

Talis erit nostris linea temporibus.

Contemptor mundi.

Nos tales erimus.

Theophilus.

Similis nos urna moratur.

Mortis meditatio.

Qui sapit, in mortem sit vigil excubitor.

Contemptor mundi.

Theophile ecce vides perituræ incommoda vitæ.

Theophilus.

Prospicio.

Contemptor mundi.

Mortis nos meminisse juvat.
Consulo ut hortentem spinis intremus eremum:
Consulat ut propriæ tutus uterque animæ.
Hoc aurum, has tunicas, hæc aurea vincula, & istas
Linquamus vani corporis illecebras.

Mortis meditatio.

Ite, sed à stimulo carnis Venerisque cavete:
Cauta est, atque dolis undique plena Venus.

Peccatum.

Quæ mihi tam rigidos peperit natura Solones?
Quæ tot inauditos secula Pythagoras?
Quos neque florigero titillet mello voluptas,
Nec caro blandificis contrahat illecebris?

Unde

Unde tot horrendos accepit terra Solones,
Qui moveant tracto cuncta supercilio?
Quorum frons rugas caperans terreret Achillem?
Barbaque pugnacem concuteret Priamum?
Nunc Epicureæ quid agit meditatio sectæ?
Prisca voluptatum cur documenta silent?
Hoc ævo nullus spectatur ubique locorum
Contentus modico tegmine Diogenes.
Regnabat terris quondam speciosa libido:
Præfuerat regnis imperiosa Venus.
Quique sagittiferi flamma percussus Amoris,
Gnosidis æquabat crimina Pasiphaes.
Ambitio regum timidas influerat aulas:
Castraque fallaces tunc habuere doli.
Lauta parabantur multis convivia mensis:
Nulla dies Baccho non genialis erat.
Ridiculis comes ebrietas erat addita rixis,
Post vivum flammas tunc acuebat Amor.
Histrio tunc ludis populum ducebat hiantem:
Nulli non populo fabula dulcis erat.
Nunc tantum ad lachrymas mortis meditatio cuncta
Evocat: & multa garrulitate trahit.
Et contemptores mundi blando allicit ore
Colligit & multos undique Theophilos.
Ergo quid hic torpes ancilla Oblivio mortis,
Cuncta voluptatum jura perire sines?

Oblivio mortis.

Peccatum, quid agam?

Peccatum.

Quid ages? hanc excute labem:
Fac mortis populum non meminisse suæ.

Oblivio mortis.

Si nequeo?

Peccatum.

Factu facile est.

Oblivio mortis.

Cur?

Peccatum.

Nam caro prona est
In vitium: & fragiles vergit ad illecebras.

Oblivio mortis.

Quos primùm alliciam?

Peccatum.

Juvenes.

Oblivio mortis.

Quo more?

Peccatum.

Supinis
Illecebris, risu, cantibus, & choreis,
Illud stultitia exerce, ne cernere possint
Post mortem profugæ quæ domus est animæ.
Dum loquimur video juvenem cui forma decora est,
Hunc facilè arcanis pellicies laqueis.

Iuvenis.

Si quem multarum felicem copia rerum
Efficiat, si quem prodiga lauticies.
Sum felix: sed dum morituri corporis annos
Perpendo, & vitæ quàm brevis hora meæ:
Ex oculis lachrymas nequeo cohibere fluentes,
Et fio rigidæ penè lapis Niobes.

Oblivio mortis.

Stulte quid hæc trutinas?

Iuvenis.

Quæ diva?

Oblivio mortis.

Oblivio mortis.

Iuvenis.

Cur tibi frons læta est?

Oblivio mortis.

Nutrior illecebris.

Iuve-

Iuvenis.

Cur oculi rident?

Oblivio mortis.

Lachrymas gemitusque repelle.

Iuvenis.

Cur coma sic pexa est?

Oblivio mortis.

Non nisi compta sequor.

Iuvenis.

Qui tibi sunt comites?

Oblivio mortis.

Ludi, risusque jocique,
Plena voluptificis gaudia deliciis.

Iuvenis.

Venturæ-ne times tempus lachrymabile mortis?

Oblivio mortis.

Cur timeam? mortis quid meminisse juvat?

Iuvenis.

Quid contrà meminisse nocet?

Oblivio mortis.

Stultissima cervix,
Quid nocet? æternas vis cadere in lachrymas?

Iuvenis.

Sed timeo ne delicias, risusque caduci
Corporis extinguat funeris atra dies.

Oblivio mortis.

Excute ridiculæ vanum formidinis ictum:
Vis hilares lachrymis posthabuisse jocos?

Mortis meditatio.

Fili quicquid agas semper reminiscere mortis,
Hæc meretrix vanas te trahet in pedicas.

Iuvenis.

Quæ virgo?

Mortis meditatio.

Mortis meditatio: respice fili,
Hoc speculum: hic mortis flebilis effigies.

Obli-

Oblivio mortis.

Tu potius meretrix miseris mortalibus hamos
Tendis, & occultas instruis insidias.

Mortis meditatio.

Quos tendo laqueos?

Oblivio mortis.

Miseris tu tollere risum
Niteris, & crebras pellicere in lachrymas.

Mortis meditatio.

Ergo?

Oblivio mortis.

Quid hæ lachrymæ prosunt?

Mortis meditatio.

Dant gaudia cæli.

Oblivio mortis.

Scilicet id curant, Jupiter & Superi.

Mortis meditatio.

Scilicet? hic modicis præstat lugere diebus,
Post vitam æternis quàm miserum esse malis.

Oblivio mortis.

Tu formose puer meretricem hanc neglige.

Mortis meditatio.

Fili
Si sapis, occulto subtrahe te laqueo.

Oblivio mortis.

Fraus nulla est, speciose puer depone timorem:
In nostro jaceas blande puer gremio.

Iuvenis.

Quid faciam?

Oblivio mortis.

Ludas.

Mortis meditatio.

Fili, reminiscere mortis.

Oblivio mortis.

Dormi lascivas inter Hamadryades.

Iuve-

Iuvenis.

Sed mortem timeo.

Oblivio mortis.

Metuis, tu vix bene natus?
Et quid maturus faceris ergo ſenex?

Mortis meditatio.

Fili, mors etiam juvenes rapit, aſpice finem.

Oblivio mortis.

Nil timeas, hilares ſemper amato jocos,
Si ſemper ſtatuas mortis meminiſſe futuræ,
Æterna duces tempora triſtitiæ.
Vis tibi formoſum pugnis contundere corpus,
Et niveam manibus rumpere cæſariem?
Vis in perpetuo vitam conſumere luctu?
Vis juvenum placidis abſtinuiſſe jocis?
Hei miſer, hæc placidis fallax matrona ſagittis
Te rapit!

Iuvenis.

Hæc mortis me movet effigies.
Fluxa recedentis conſidero tempora vitæ:
Et quòd poſt mortem debile corpus erit.
Membra ſepulchrigenis video fore vermibus eſcam,
Vis dicam, hæc mortis me movet effigies.

Oblivio mortis.

Hoc vanum mortis ſpeculum depone, ſequaris
Quò duco.

Iuvenis.

Quò vis ducere?

Oblivio mortis.

Ad illecebras,
Ad riſus, ad delicias.

Mortis meditatio.

Reminiſcere mortis
Fili, poſt mortem putre cadaver eris.

Oblivio mortis.

Avertas faciem, ne te hæc verboſa virago

Faſci-

Fascinet, aut tacitas ducat in insidias,
Impositum clausis capias velamen ocellis,
Me sequere ad risus, gaudia, ad illecebras.

Iuvenis.

Si facerem quicquid mortis meditatio mandat,
Quid facerem?

Oblivio mortis.

Corpus vile putrisque caro
Vellet purpureæ florem sibi tollere frontis,
Forcipe promissam radere cæsariem,
Et tibi quin etiam solito interdicere fuco,
Dilectasque tibi tollere delicias.
Posthabitis igitur lachrymis, gemituque frequenti,
Me sequere ad risus, gaudia, & illecebras.

Iuvenis.

Te sequor: ergo vale, mortis meditatio.

Meditatio mortis.

Fili,
Quid facis? ô fili, tu cadis in tenebras.
O dolor, excæcas juvenes oblivio mortis:
Quid mirum si nunc cæca juventa perit?

Oblivio mortis.

Peccatum, adduco juvenem, tibi serviet ergo
Hunc inter lautas suscipe delicias.

Peccatum.

Accedas fili, redeas oblivio mortis,
Et vana allicias ambitione viros.
Ecce virum video, satagas hunc flectere verbis:
Nam quid agat nescit, jactat utrinque caput.

Oblivio mortis.

Quas tendam pedicas?

Peccatum.

Verbis si fortè moveri
Hic nequeat, vana hunc ambitione trahas.
Ambitio ætatem titillat sola virilem.

Obli-

Oblivio mortis.

Vado igitur, quid ais, vir bone?

Vir.

Sum dubius.

Oblivio mortis.

Cur dubius?

Vir.

Video vicinum putre cadaver.

Oblivio mortis.

Ergo?

Vir.

Ferox mortis me movet effigies.

Oblivio mortis.

Cur movet?

Vir.

Hæc siquidem in cineres hoc corpus iturum
Denotat.

Oblivio mortis.

Ergo isto vis miser esse malo?
Quid faceres aliud?

Meditatio mortis.

Fili reminiscere mortis,
Occultas meretrix hæc vocat in pedicas.

Vir.

Quid faciam ignoro?

Meditatio mortis.

Memorare novissima, nunquam
Peccabis.

Vir.

Sed quid commoditatis erit?

Meditatio mortis.

Quid? preciosa salus animæ.

Oblivio mortis.

Riminiscere ludi,
Non mortis.

Medi-

Mortis meditatio.

Fili, putre cadaver eris.

Oblivio mortis.

Ne cures.

Vir.

Sed vermis ero.

Oblivio mortis.

Ne sis miser ante
Tempus.

Vir.

Qui vivam?

Oblivio mortis.

Non sine lætitiâ.

Vir.

Sed lachrymæ suberunt.

Oblivio mortis.

Lachrymas cur ergo futuras
Prævenies, stultum est anticipare malum.

Vir.

Sed brevis hora fugit.

Oblivio mortis.

Fueris dementior ergo.
Si quod tam subitum est, attribuas lachrymis.

Mortis meditatio.

Fili perpetuæ timeas tormenta gehennæ,
Atque colubricomæ verbera Persephones.

Oblivio mortis.

Hæc meretrix vana mentem formidine terret,
Da quicquid memorat flatilibus Zephyris.

Meditatio mortis.

Inspicias mortis speculum charissime fili,
Talis eris tandem quale cadaver adest.

Vir.

Nescio quò dubium liceat divertere passum,
Hæc vocat ad lachrymas, hæc & ad illecebras.
Scire licet quid agam; referas oblivio mortis,

Si

Si tibi paruero, quis mihi fructus erit?

Oblivio mortis.

Perpetuis semper gaudens lætabere ludis.

Mortis meditatio.

Ludus abit fili.

Oblivio mortis.

Tu speciosus eris.

Mortis meditatio.

Forma perit, fili.

Oblivio mortis.

Tibi magna opulentia crescet,
Dives eris.

Mortis meditatio.

Fili, divitiæ pereunt,
Dives erat, tumulo qui nunc requiescit in isto.

Oblivio mortis.

Avertas oculos, tu bene comptus eris.
Tu bene nutritus, precioso indutus amictu,
Vina bibes summo non renuenda Jovi.

Vir.

Nil mihi laudis erit?

Oblivio mortis.

Tibi plebs assurget eunti,
Et magni in populo Cæsaris instar eris.

Mortis meditatio.

Gloria fluxa perit, fili.

Oblivio mortis.

Tibi census, honores,
Afferet, & multas census amicitias.
Fortunatus erit quem tu dignabere parvo
Colloquio: felix qui tibi servus erit.
Felix quique tuas poterit contingere vestes.
Vis dicam? Augusto Cæsare major eris.
Consul eris, dictator eris, princeps eris: omnes
Anteferent summis teque tuosque Deis.
Impositum clausis capias velamen ocellis,

Me sequere ad risus, gaudia, ad illecebras.

Meditatio mortis.

Tu cadis in tenebras, fili reminiscere mortis,
Nil nisi post mortem putre cadaver eris.
Inspicite ô patres: trahit hæc oblivio mortis
Ad vitium cæcos ambitione viros.

Oblivio mortis.

Peccatum, vir adest, epulis hunc excipe lautis.

Peccatum.

Ille meis stabit proximus illecebris.
Nunc laqueis include senes, oblivio mortis.

Oblivio mortis.

Quis laqueus vetulos carpet?

Peccatum.

Avaritia.
Ecce procul video confectum ætate senectæ
Decrepitum: hunc multis allice divitiis.

Oblivio mortis.

Vado: Senex salve, quid agis?

Senex.

Quid? nescio.

Oblivio mortis.

Nescis?

Senex.

Heu doleo vitæ tempora lapsa meæ.

Oblivio mortis.

Lapsa doles, quid? sunt validæ tibi corpore vires,

Senex.

Sed potius membris debile corpus abit.

Oblivio mortis.

Deciperis: tibi sunt robusti in corpore nervi,
Sunt humeri teretes, & caput est vegetum.

Senex.

Ah scio quàm fragiles nervi, jam deficit humor,
Aspicio mortis tempus adesse meæ.

Obli-

Oblivio mortis.

Quid si vidisses Priamum, si Nestoris annos?
Quorum si inspicias tempora, tu puer es.

Senex.

Et periere senes.

Mortis meditatio.

Fili reminiscere mortis,
Si petis æternæ præmia lætitiæ.

Oblivio mortis.

Cùm sis decrepitus, risum tua postulat ætas.

Senex.

Cur risum?

Oblivio mortis.

Pereunt omnia tristitia.
Nil hominem magis occidit quàm cura dolorque,
Si diuturna petas tempora, ne doleas.

Meditatio mortis.

Accipias mortis speculum charissime fili:
Hunc cinerem videas putre cadaver eris.

Oblivio mortis.

Deponas mortis speculum meditatio mortis,
Protinus infernas te trahet ad tenebras.

Mortis meditatio.

Te potius trahet in tenebras oblivio mortis,
Flecte oculos, Reges contegit iste locus.

Senex.

Quid faciam mortis meditatio?

Mortis meditatio.

Gaudia pellas,
Indulge lachrymis, tristitiam insequere,
Sperne voluptates, jejunum contere corpus,
Solaque dum sities sit tibi potus aqua.

Oblivio mortis.

Audisti veterane pater: tua labilis ætas
Hæc ne pati poterit tædia?

Senex.

Non poterit
Huic oneri corpus miserum succumbere.

Oblivio mortis.

Ergo
Ad nostræ properes atria lætitiæ.
Tu cumulabis opes, & magnos æris acervos,
Magnificam poteris divès habere domum,
Tantum agri tibi erit, quantum nec milvus oberret:
Plena & erunt granis horrea triticeis,
Aurea portabis tunc vincula tortilis auri,
Splendebit digitis undique gemma frequens.
Perdere vis istæc solatia? perdere noli.
Me sequere ad risus, gaudia, ad illecebras,
Impositum clausis capias velamen ocellis.

Mortis meditatio.

Quid facis? ô fili, tu cadis in tenebras.
Ecce quidem, mortis fallax oblivio, cæcos
Decrepitos cupida perdit avaritia.

Conclusio.

Nunc ne verbis majoribus aures vestràs oneremus, viri percelebres, talem præcedentis dialogi ponimus conclusionem. Contemptores mundi & Theophilos Dei amatores, mortis meditatione ad salutem animæ proficisci: juvenes verò stultitia, viros ambitione, senes avaritia excæcatos mortis oblivione ad peccatum à peccato in damnationem trahi.

Sic igitur clausa est primæ sententia classis,
Hoc speculum mortis lectio prima dedit.

FINIS.

Sequen-

Sequentis Dialogi Interlocutores sunt, Thersites, Vulcanus, Mater Thersitis, & Miles.

Thersites incipit.

MUlciber iratis fabricas qui fulmina divis,
Cujus opus glandes, & ferrea tela fuere,
Quæ serpentigeros Erebo misere Gigantes,
Cujus opus fax illa fuit flammata coruscis
Fulguribus, quâ tartareas Epidaurius anguis
Concidit in tenebras, si quid tua ferrea Lemnos
Artis habet, si quid chalybis modò parturit Ilua
Insula diversis quondam fœcunda metallis.
Conde mihi galeam lucentem, auroque trilicem.

Vulcanus.

Quam tibi vis galeam?

Thersites.

Quam nullus perforet ictus,
Quam nullæ glandes, contortaque spicula rumpant,
Non etiam iratum fulmen si torqueat in me
Jupiter, aut nostrum velit evibrare cerebrum.

Vulcanus.

Hanc galeam imponas capiti, te fulmina nulla,
Telorum nullus saxatilis obruet imber.

Thersites.

Nunc ego non timeam rabidis contendere tauris,
Armatumque caput Libyco objectare leoni,
O quales mihi sunt nervoso in corpore vires!
Non fuit Herculeo tam magnum in corpore robur
Quando Erymanthæo fauces & guttura monstro
Dissecuit, multisque ferocem mortibus Hydram
Contudit, aut Stygium custodem in vincula traxit.
Mulciber, armato mihi vertice membra supersunt
Cætera, quæ fas est præduro cingere ferro.

Fac

Fac mihi perpetuò loricam adamante rigentem,
Et quam Gnosiacæ nequeant penetrare sagittæ,
Quæque Caryſtæo ſit marmore durior, & quæ
Intorta nunquam ſaxorum mole ſatiſcat:
Quam rabidæ nequeant dentes penetrare leænæ,
Nec quos intorquet bombarda fragoſa molares,
Nec quod funda ſolet Balearis mittere plumbum:
Namque mihi certum eſt acri contendere bello,
Et niſi diſcedat mihi flava & cærula bilis,
Et placata ſuum citò ſorbeat ira furorem,
Conſtitui Herculeas etiam penetrare columnas,
Heſperiaſque metu magno percellere Gades.

Vulcanus.

Quam vis loricam? fabricabo.

Therſites.

Quam mihi toti
Theſſaliæ populi nequeant lapideſque Britanni
Rumpere, nec miſſo balliſta induſtria telo.
Sed nec Amazoniæ metuendus mucro ſecuris.

Vulcanus.

Indue loricam, ſi te Scyronia ſaxa,
Et Pyrrhi ſilices, & marmora dura Laconum,
Et quas intorſit bellator Monychus ornos,
Si montes quibus Enceladus, fraterque Ryphæus
Tentavere Jovem Superis detrudere regnis,
Impeterent, caderetque in te ſcopuloſus Olympus,
Pondere ſub nullo rigida hæc lorica fatiſcat.

Therſites.

Quando ego robuſtos humeros, nervoſaque membra
Intuor, & magnos membrorum conſpicor artus:
Non puto Phlegræos Titanas mole ſuperba
Eſſe pares quantus ſtomachus, bone Jupiter & qui
Quamque graves nervi! videor ſpectare catenas
Vinclaque queis memorant robuſtum Ægæona vinctum.

Quàm

Quam latus ſtomachus ! quæ crura rotunda, pedeſque
Expaſſi, ſtrictæque manus, humerique patentes!
Non puto poſſe Deos tantis obſiſtere membris.
Mulciber, armato ſtomacho jam crura ſuperſunt,
Fac mihi ſquallentes ocreas, auroque decoras,
Quas nequeat catapulta ſuo diſrumpere ictu.
Mox ego terrigenas omnes in bella vocabo,
Nec rabiem poterunt irati ſiſtere divi.
Quòd ſi defuerint hoſtes, certabo leænis,
Interimam tauros, apros jugulabo feroces.
Objiciam corpus colubris, nec torrida Tigris,
Nec me corrigeri poterunt terrere ceraſtæ :
Non ſpumoſus aper, viroſo aut dente chelydrus.
Si mihi fortè feræ deſint, colubrique draconeſque
Invitabo Deos, nec me clamoſa movebunt
Fulgura, nec piceas fructura tonitrua nubes.

Vulcanus.

Quas tibi vis ocreas ?

Therſites.

Quas nullus perforet ictus,
Aptorumque armis nec frangant ſpicula Parthum ;
Hiſpanæ terebrent non longa haſtilia gentis,
Non & Dædalidem oppreſſit quæ tegula Pyrrhum.

Vulcanus.

Accipe lucentes ocreas : is tutus in hoſtem,
Sit Samſone licet, vel olympifero Hercule major :
Impetus armorum nullus, nullique molaris,
Cui non obſiſtant rejecto fortiter ictu.
Si te peſtiferæ turmæ quas duxit Amazon,
Et quas in bellum traxit dux belliger ille
Qui potuit tenebras raditao imponere Phœbo.
Neptunum trahere in pedicas, fluctuſque morari
Et plenis, per Athon montem decurrere velis,
Proſpiciant, mox terga dabunt, & fulminis alis
Ocyus, & volucres nymbos æquante ſagitta,

Cui non terrorem incuteret tua squallida barba,
Dum sic armatus pavidum prodibis in hostem!
Pol si te videat quæ cœli fulmina torquet,
Quidque diem gelidæ cogit succedere nocti,
Acrisono rursus Corybantum se occulet antro,
Ultoresque iterum sibi credat adesse Gigantes,
O si te videat per quem omnia bella geruntur,
Quique bicornigera Gradivus fulminat hasta,
Armorum numen tibi conferet ense relicto:
Teque Deum belli primum volet esse cruenti,
Atque suum fratrem te diva vocabit Enyo,
Jamque vale, arma petas nostris circumdatus armis.

Thersites.

Mulciber, astrigero stabunt dum sydera cœlo,
Dumque jubar Phaëthontis equi, lucemque coruscis
Naribus efflabunt, nocturnaque sydera vesper
Anteibit, tenebrasque nitens aurora repellet,
Æternas tibi agam tanto pro munere grates.
Ne tamen ulla mihi desint Mavortia tela,
Cinge latus gladio ancipiti, qui saxa, trabesque
Findat, & aërias uno impetu dissipet ornos.
Hinc manibus jaculum, hinc sanguineamque sarissam,
Ut procul insidias si fortè paraverit hostis,
Corruat hoc telo, & vitam cum sanguine fundat.

Vulcanus.

Pareo, jam lateri cingatur lucidus ensis,
Et nitidus capulo & stellatus jaspide fulva.
Fraxinea demum hac humeros tibi cingimus hasta.

Thersites.

Discedo, & multi, vitam committo periclis.
Estne aliquis cui teligeri discordia Martis
Grata sit, & creperi placeant discrimina belli?
Estne aliquis, flammas nebuloso gutture spargens,
Sparsit ut ille Cacus, qui capta armenta cavernis
Condebat nigra in cavea furtimque tegebat,

Op-

Oppositum inversa ducens vestigia cauda?

Mater.

Quid memoras fili? cui vis te credere bello?
Vis dare portentis vitam quæ terra nefando
In tenebris peperit fœtu vis credere vires
Flatilibus Zephyris, animamque exponere monstris?

Thersites.

Ibo, Ibo: & si quis forsan, leo, si qua leæna
Terreat attonitos metuendo dente colonos,
Si qua & in Arcadico metuendo leæna Erymantho
Concidet his jaculis.

Mater.

Fili, vis perdere matrem?

Thersites.

Nolo, ego dilectæ sævire in viscera matris.

Mater.

Certè ego, si tantis committas brachia monstris,
Desiliam in fluctus, & pisces, corpore pascam.
Ægæis veluti qui nomina præbuit undis:
Nuda ve transfixo terebrabo viscera ferro,
Et mammas quæ te in cunis pavere jacentem,
Et lac jejunis tenerum fudere labellis,
Abscindam: mortisque meæ sevissimus author
Dicêris fili, maternis annue votis.

Thersites.

Littus aras, mater: nam me furialis Enyo
Roddidit & Marti & bellis furialibus aptum.
Hei quot bellipotens dabit hæc mea dextera morti,
Dum me sanguinea rabies commoverit ira
Ictibus, erraboque aures & tempora circum.
Arrectus stabo in digitos, & utraque rotabo
Tela manu, feriam lapidosi fulminis instar.

Mater.

Hei fili, tua te curvato poplite mater
Orat, ut abstineas bello.

Therſites.

Metiris arenam,
Verba moves ſurdo non ſi me Jupiter ipſe
Atque omnes Superi revocent & maxima Juno
Cœlicolûm, paciſque author ſtudioſa Minerva,
Abſtineam bello nullúſne parabitur hoſtis?
Si quis erit gladio validus, clavaque trinodi
Amphitryoniades, ſi quis portenta, feraſque
Mactet, & in Libyca fœtas regione leænas,
Si Buſiris equos moderans quos ſanguine paſcat
Adſit, ego dextram dextræ, jaculiſque ſagittas
Opponam, & quantæ mihi ſint in corpore vires
Teſtabor lucta nullúſne parabitur hoſtis?

Mater.

Hei fili, ſi quod mater tibi contulit unquam
Obſequium, hanc animi rabiem durumque furorem
Exue, cæruleamque brevis dilatio bilem
Mitiget, exiguum tempus concede furori,
Dum mea me victam doceat fortuna dolore.

Therſites.

Uſque adeò furor in venas & viſcera ſerpit,
Ut ruptum videar collidere dentibus hoſtem,
Dum me bellipotens Gradivus in arma vocabit,
Dii ſuperi quot ego tenebroſa in tartarâ mittam.
Non tot habent glandes hyberno tempore quercus
Chaoniæ neque tot fruges cerealis Eleuſis,
Non tot apes Hybla, atq; thymo fœcundus Hymetas,
Quot dabit hæc hoſtes morti mea dextera ſurge
Si quis es inſenſi placeat cui gloria belli.
Heu ſtridor, nemo ſe audet concredere pugnæ?

Mater.

Omnes te metuunt fili victoria parta eſt.
Vis certare levi Zephyro? vis bella movere,
In volucres ventos? ludit reſonabilis Echo
Quicquid ais, ridetque tuas obſtruſa loquelas.

Ther-

Therſites.

Surge inquam, ſi quis Martem pugnamque laceſſas,
Hoſtis adeſt, qui te media remoratur arena.

Mater.

Spes mihi placandi ſupereſt jam nulla furoris,
Jam licet ut torvæ furioſus pareat iræ,
Non datur hunc querula motum compeſcere lingua,
Ultimas ſpes erit in votis, ego cuncta vocabo
Numina, conſervent natum, incolumemq; reducant.
Dii faciant fili, quum te furor iraque Martis
In medias acies liteſque & tela vocabunt,
Ut neque tu quenquam perimus haſtilibus hoſtem,
Nec te etiam occidat jaculis penetralibus hoſtis.

Therſites.

Dii faciant, mater, verbis linguaque ſeverus,
Mitis ero facto, & nullum niſi dormiat, hoſtem
Aggrediar, firmiſque habeat religata catenis
Brachia, & ex ima nequeat conſurgere terra.
Mater amica vale, ſolitus furor arma parare
Imperat, atque iterum dubiæ me credere pugnæ.
Jam ſi cui maneat præſens in corpore virtus,
Qui velit intrepidas Marti committere vires,
Adſit, amor pugnæ, laudumque incenſa cupido
Removet armata ſed quæ mihi bellua fronte
Occurrit? num Lemonicæ mirabile terræ
Portentum geminis teſtudo armata ſagittis,
Forniculiſque minax? ego te mala bellua perdam.
Túne audes in me gemino conſurgere cornu?
Heus famuli, manibus clypeos & tela parate.

Miles.

Quàm bellicoſus eſt, qui teſtudinem aggredi non (audet?

Therſites.

Heus famuli, galeas ſimul & thoraces ahenos
Induite, & monſtrum hoc valido contundite bello.

Mater.

Videtur eſſe Dares Virgilianus.

Therſites.

Nulláne vos pietas, ſamuli, diſcrimina nulla
In tantam cogent aſſumere ſpicula peſtem?

Miles.

Credo, ſi formica adeſſet, non aggrederetur.

Therſites.

Conde tuas criſtas mala bellua, conde & utrumque
Sanguineum cornu : rubra quid fronte minaris?
Aut ego confodiam longa tibi cuſpide corpus.

Miles.

Bone Jupiter, qualis Therſites!

Therſites.

Non condes, inquam, geminum mala beſtia cornu?
Condidit extincta rabies jam præterit ira.
Quærere jam fas eſt aliis regionibus hoſtem.

Miles.

Ego ſtatim probabo tuas vires.

Therſites.

Eſt ne aliquis Samſon, tauros qui vincat inermes
Qui jugulet magnos diſtenta fauce leones?

Miles.

Tu qui magnifico laudas tua robora faſtu,
Nunc utranque manum tollas, ego Marte probabo
Quid tam magnifico poſſint in corpore vires,
Aut moriar.

Therſites.

Mater larga me contege palla
Accipe me gremio.

Mater.

Quid habes chariſſime fili?

Therſites.

Armati plus mille equites mea terga ſequuntur.

Mater.

Tu ſolus nequeas tantis obſiſtere turmis?

Therſites.

Non mater, ſed ſi decimus me invaderet hoſtis,

Non

Non fugerem, tege me mater, ne fortè repertum
Interimant, dubium eſt tantæ me credere cladi.

Miles.

Tu qui magnificis te dicis ad arma creatum
Carminibus, magnos perquiris in arma Gigantes,
Egredere, & quantæ doceas ſint corpore vires.

Therſites.

Contege me mater, nec verbum effuderis ullum.

Miles.

Tu pedibus vicina meis carioſa virago,
Vidiſtine hominem galea & thorace recinctum,
Qui Superos omnes & cœlum territat armis?

Mater.

Non vidi princeps, alia regione receſſit.

Miles.

Conſultè: nam ſi armato ſeſe offerat hoſti,
Sentiet ille meo quantus de vulnere ſanguis
Effluat, & noſtro, ſit quanta in pectore virtus.

Mater.

Egredere, ô fili, torvus jam evanuit hoſtis
Nil timeas, tota ceſſit violentus arena.

Therſites.

Tu prudenter agis, quicunque es, namq; ego corpus
Hoc tibi fodiſſem jaculo, vitamque dediſſes,
Audes me modicis armatum inceſſere nervis?
Quem ſerpintigeri ſolum timuere Gigantes,
Accenſique Jovis ſolus qui fulmina & iras
Negligo & inmedia commota tonitrua nube.
Egredere, atque iterum primis te crede periclis,
Per caput hoc juro, & dilectæ viſcera matris,
Diſcerpam in modicas raptim tua viſcera partes,
Et medio impinguam gladium hunc enſemque cerebro.

Miles.

Arma pares, clypeum, opponas & conſere dextram,

Hostis adest quem tu metuenda in bella fatigas.
Abjicias tumidæ fastus & carmina linguæ,
Verba nihil prosunt, Mars experiatur utrumque.
Quid tu terga fugæ mandas, hastamque relinquis,
Et clypeum, volucrique fugis velocius aura?

Conclusio.

Spectator, ostendit hic Dialogus verum esse quod docet adagium illud, Canes qui multum latrant, rarò mordent. Nam ut videre est, qui superbis utuntur comminationibus, quique lingua sunt præferoces, & cœlum armis territant, ubi res jam virum postulat, sunt timidissimi.

FINIS.

Introducuntur duæ Personæ, Mors & Viator.

Mors.

Advena stes.

Viator.

Tu quis?

Mors.

Mors ultima linea rerum,
Sta.

Viator.

Quid stabo?

Mors.

Licet.

Viator.

Si ne me stare necesse est?

Mors.

Sic jubeo.

Viator.

Quid vis?

Mors.

Mors.
Anima privare caducum
Corpus.

Viator.
Quæ caussa est?

Mors.
Lachesis sua fila peregit.

Viator.
Cur adeò brevis hora?

Mors.
Brevis citò devolat ætas.

Viator.
Cur sola incedis?

Mors.
Nullos quòd vivere mecum
Permitto.

Viator.
Quid habes privatos lumine sensus?

Mors.
Ne videam quos percutio.

Viator.
Cur corripis omnes?

Mors.
Non habeo lectos.

Viator.
Facies cur torva subintrat?

Mors.
Ante diem summum ne sim præcognita.

Viator.
Falcem
Quid fers?

Mors.
Hæc fragilis meto semina lubrica vitæ.

Viator.
Cur arcum portas?

Mors.

Ignotis artibus altos
Ut feriam reges.

Viator.

Æqualis pondera libræ
Cur tibi sunt?

Mors.

Cunctis quia dicor gentibus æqua.

Viator.

Non parcis cuiquam?

Mors.

Non parco.

Viator.

Quâ ratione?

Mors.

Omnibus æqua volo dici.

Viator.

Perimis sapientes?

Mors.

Mortuus est Salomon.

Viator.

Bellorum sternis alumnos?

Mors.

Mortuus est Hector.

Viator.

Nullis opibus redimuntur
Dites?

Mors.

Divitiæ Crœsum non eripuerunt.

Viator.

An cæco gradiens præceps audacia vultu
Nullos eripuit?

Mors.

Cum læto Thessalus agro
Obrutus est Typhis, periit Pagaseus Jason,
Per quam rapta fuit sopito præda draconi.

Via-

Viator.

Succurret nunquid gravitas?

Mors.

Periere Catones:

Viator.

Nulláne relligio?

Mors.

Divinus cultor obivit.

Viator.

An nullæ vires?

Mors.

Cecidiſti maxime Samſon.

Viator.

Nulláne virginitas?

Mors.

Conſumpta eſt virgo pudica
Penelope.

Viator.

Cur tam ſubitò nos percutis ictu?

Mors.

Quod vobis dederat tempus fortuna, peractum eſt?

Viator.

Nondum conficior ſenio.

Mors.

Nuba obvia nobis
Eſt ætas.

Viator.

Vis me juvenem mactare ſecuri?

Mors.

Cum ſenibus juvenes perimo;

Viator.

Cohibeto furorem:

Mors.

Fata obſtant.

Viator.

Nulla redimi pietate valebo?

Mors.

Non obstat morti pietas.

Viator.

Clementia fatum
Nunquid tardabit?

Mors.

Nec agit clementia mortem.

Viator.

Si tibi dem nummos?

Mors.

Nequeunt me flectere nummi.

Viator.

Si tibi vota feram?

Mors.

Precibus non flector amicis.

Viator.

Si certare velim?

Mors.

Certes.

Viator.

An viribus ullis
Armorum superata cades?

Mors.

Non vincor ab armis.

Viator.

At cur tot jugúlas populos.

Mors.

Superesse recusant
Fatales Parcæ.

Viator.

Perimis cur falce feroci
Tot gentes?

Mors.

Subsunt mihi multa pericula fati.

Viator.

An regnas in aquis?

Mors.

Mors.

Ego mille per æquora nautas
Fluctibus immersi.

Viator.

Quod habes per stagna periclum?

Mors.

Sunt mihi Sirenes.

Viator.

Quid agunt?

Mors.

Dulcedine cantus
Sopitos reddunt nautas, sic mergitur undis
Cymba carens vigili nauta.

Viator.

Regnásne per urbes?

Mors.

Hic mihi sunt lites.

Viator.

Quid agunt?

Mors.

Certamina fiunt.

Viator.

An sylvas habitas?

Mors.

Nemus est prædonibus aptum.

Viator.

Quid præda hæc servire potest?

Mors.

Homicidia nobis
Præparat, & stricto peregrinum comprimit ense.

Viator.

Quas habitas terras?

Mors.

Dubiæ domus est data morti
Nulla mihi.

Via-

Viator.

Dic, nulla poteſt te vincere cauſa?

Mors.

Vincere non poteris mortem, nullus ſuperavit
Sed tu quò graderis? quò te via ducit euntem?

Viator.

Neſcio quò gradiar.

Mors.

Speras num vivere ſemper?

Viator.

Non ſpero.

Mors.

Quem vis igitur tibi ſumere greſſum?

Viator.

Ire volo ad Superos.

Mors.

Ad cœlum pergere tentas?

Viator.

Tento equidem.

Mors.

Quò quæris iter tibi ſumere?

Viator.

Mens eſt
Neſcia.

Mors.

Nunquid ego paradiſi limina ſervo?

Viator.

Non ſervas.

Mors.

Cœli quoniam nunquam aula pateſcit,
Quin prius extinctus fueris, cape vulnera mortis.

Viator.

Méne mori fas eſt?

Mors.

Licitum eſt occumbere fato,
Occumbas igitur.

Via-

Viator.

Vitam permitte parumper.

Mors.

Supremæ referas citò verba novissima vocis?

Viator.

Summe Deûm cui terra subest, quem sydera laudant,
Qui Regis imperio mundum, fluctusque marinos,
Mortalem redimas peregrinum à carceris antro
Tartarei, majus carmen mihi fata recusant.

Mors.

Exspires: gladio cogor nam cingere guttur.

FINIS.

Sequens Dialogus nostris omnium oculis duplex proponit speculum, vitandæ scilicet avaritiæ & prodigalitatis. Primum tractum est ex verbis Horatii scribentis eos delirare plurimum, qui lucro & quæstui nimis indulgent, ut nepotibus consulant: sunt autem ejus verba:

Parcus ob hæredis curam, nimiumque severus,
Assidet insano.

Secundum tractum est ex historiâ notissimâ de puero prodigo. Interlocutores, *Genius, Senex, Fortuna, Interpres, Mors.*

Genius.

Quid dicis rugose senex, frontemque remittis,
Et tetricos semper terræ defigis ocellos?

Cur

Cur lachrymis humere genas, atque humida fletu
Tempora conspicio? nihil hæc suspiria prosunt.
Si quis fortè tibi consumit corpora morbus,
Vulneris edoceas caussam, fortasse medebor.
Namque machaoniam manus hæc exercuit artem.
Responde caperate senex, frontemque serena.

Senex.

Quis tu?

Genius.

Naturæ genius, qui nubila mentis
Discutio, fletus abigo, solatia mœstis
Affero, spinosas languentibus aufero curas,
Invito ad risus, hilaris trieterica Bacchi,
Ad saltatrices choreas, atque oscula blanda,
Qualia Chaoniæ dant verna in fronde columbæ
Propterea si vis iratæ nubila mentis
Discutere, & rigidas animi deponere vepres,
Detege si qua tuis infixa est plaga medullis.
Tacta Philoctete sanavit crura Machaon,
Peliaca sensit medicinam Telephus hasta,
Hippolytum infernis serpens Epidaurius umbris
Abstulit, at morbi causam si fortè reveles,
Certius his atque utilius medicamen habeto.

Senex.

Si medicæ compertor opis mihi Phœbus adesset,
Phillyrides Chiron Amythaoniusque Melampus,
Et quem fulminiger jaculo tetigisse trisulco
Dicitur, Hyppolyto miseranda morte redempto,
Non mihi discutiat curas, quas ira dolorque
Parturiunt, faciuntque insomnes ducere noctes.

Genius.

Nil tamen obstiterit conceptum prodere vulnus.

Senex.

Ne tibi longa meæ pariant fastidia nugæ,
Has mihi multarum paupertas indiga rerum
Ingeminat curas animo, tacitamque quietem

Eri-

Eripit, atque omnes facit interrumpere somnos.

Genius.

Ante paupertas, multarumque indiga rerum
Afficit aut torquet penuria?

Senex.

Vix mihi nummus
Plumbeus, unde inopem possim nutrire senectam.

Genius.

Pauperes?

Senex.

Argolico longe mendicior Iro.
Utque meæ exivi nudus genitricis ab alvo,
Sic ego sum nudis membris, & corpore nudo.

Interpres.

Quàm verum est Catonis verbum: Mendicant semper avari, dolium habent inexplebile: qui si Persarum gazas & rubri maris lapillos incluserint, adhuc pauperes se vocant.

Genius.

Fortè aliquo æthereos læsisti crimine divos,
O veterane senex!

Senex.

Adsit reverentia vero,
Innumeris semper cumulavi altaria donis.
Votivas pecudes sacris mactavimus aris.
Teque Hecatombæo in formis Proserpina sacra
Excolui tibi magne Deûm Saturnia proles
Mille die quandoque boves, totidemque bidentes
Mactavi, interdum magnorum horrentia centum
Terga suum, & plenis vinum tibi sæpe Falernum
Porrexi pateris, & pocula multa paravi.

Genius.

Mira refers, nisi sint nugæ.

Senex.

Phœbeia credas,
Atque etiam Euboicis oracula reddita templis.

Genius.

Genius.

Tu fortè ætatem vitiis luxuque nefando,
Et multo infamem temerasti crimine vitam?
Si nescis, diva est, Nemesin dixere Poëtæ.
Armata & scuticis, & acuto cincta flagello,
Quo plerumque solet sceleratos plectere sontes.

Senex.

Juro per infernos manes, Stygiamque paludem,
Per Furias omneis, tria virginis ora Dianæ,
Per nomen patris æquorei, sævumque tridentem,
Per te qui refugis terram complecteris undis,
Oceanè austripotens, & per Nereidas omnes,
Per Jovis ignitum fulmen, falcemque recurvam
Saturni veteris, per numina cuncta deorum,
Me scelerum vitasse vias cane pejus & angue,
Ut Jovis armigerum rostro pedibusque minacem,
Attonitæ fugiunt penna stridente columbæ.

Genius.

Motus es æterno sacræ virtutis amore?

Senex.

Sola mihi placuit virtus, nihil arctiùs unquam
Dilexi, aut animi studio majore petivi.

Genius.

Est igitur fallax fortuna bonisque noverca,
Quæ sic destituit justos, ditatque nocentes.

Senex.

Fortuna est inimica bonis, contraria justis.
Opprimit innocuos, & paupertate suprema
Afficit, atque inopem cogit deducere vitam.
Castius Hyppolyto, quid enim natura creavit?
Et tamen hunc raptim volucres traxerè quadrigæ.
Fortius Oetæo quid protulit Hercule mundus?
Hunc fortuna tamen crudis plerunque leænis
Obtulit, & Libycis jussit certare colubris.
Quis fuit Ænea major pietate vel armis,
Et tamen Æneas Libycis erravit in undis.

Quis

Quis Lariſſæum bello ſuperavit Achillem?
Hunc tamen Idæi Paridis fixere ſagittæ.
Fortuna eſt rationis inops, & neſcia veri.

Genius.

Scilicet hanc veteres cœlo adſcripſere Poëtæ,
Quæ concedat opes numeroſo & divite cornu,
Præbeat injuſtis ſceptrum & diadema tyrannis,
Deque caſis & vomeribus bobuſque & aratris
Agricolas inopes quandoque ad caſtra domoſque
Evehat auratas, & pulchra palatria Regum.
Hanc tamen & ſatyris & amaro perſequar ore.
Heus rerum regina potens, verſatilis, anceps,
Quæ modò ridentem & blandum promittis ocellum,
Moxque rotam incertam mutato numine volvis.
Huc pauliſper ades, motumque volucribus alis
Auſer, & incertæ veſtigia comprime plantæ.
Hic quem proſpectas confectum ætate ſenecta,
Cuique vides rugis caperatum horreſcere frontem,
Supremoſque dies vicino inſtare feretrō.
Te vocat injuſtam, diriſque armatus jambis
Formidanda tuum trahit ad convicia nomen.

Fortuna.

Sed cur me ſatyris & acutis mordet jambis?

Genius.

Quòd nequeat modicis opibus nutrire ſenectam.

Fortuna.

Quid? tenet innumeris opulenta æraria nummis.

Genius.

Se vocat & membris & toto corpore nudum.

Fortuna.

Dic rugoſe, quo te fortuna flagello,
Quâ læſit ſcutica?

Senex.

Compellor ad oſtia dextram
Porrigere, atque humilem ſupplex mihi quærere victum.

Inter-

Interpres.

Vide spectator, quàm maligna & præpostera sit avaris natura: quantumcunque divites sint & opulentes, semper tamen paupertatem simulant, & inopes videri volunt.

Fortuna.

Mentiris veterane senex: opulentia rerum
Est tibi, quam nunquam veteres habuere Mycenæ,
Quæq; mari gemino incumbit celebrata Corinthus.

Senex.

Vix ego lactucis ad victum hortensibus utor.

Fortuna.

O reprobanda tuæ multum perjuria linguæ!
Mille tibi agrorum sunt jugera, pascua mille,
Quæ volucri penna vix pica aut milvus oberret.

Senex.

Paupertate premor dura: vix est mihi pannus,
Quo tremulum possim tutari à frigore corpus.

Interpres.

Utinam diis volentibus mihi liceret irrumpere in tuum thesaurum: ego facerem ne mentireris, partemque acciperent placentarii, partem fartores, partem pomarii, partem etiam illi myropolæ, qui ficus vendunt & saccharum.

Fortuna.

Sunt tibi viniferæ vites, quæ vina Falernis
Nobiliora ferunt.

Senex.

Nulla est mihi vinea, præter
Labruscam, absumptamque gelu, glaciesque nivali.

Fortuna.

Mille tibi pecudes latis in montibus errant:
Mille gregres òvium tibi sunt, balantque per agros
Lanigeri passim teneris cum matribus agni.

Senex.

Nulla mihi pecus est, nullus grex errat in agris.

For-

Fortuna.

Sunt armenta boum tibi plurima, ſunt tibi tauri,
Fœcundam innumero ſulcant qui vomere terram.

Senex.

Nulla armenta boum mihi ſunt, tauri quoque nulli
Qui mihi diſcindant numeroſo vomere terram.

Fortuna.

Plena tibi ſubſunt cerealibus horrea granis.

Senex.

Non ſunt ulla mihi cerealibus horrea granis.

Fortuna.

Auratæ tibi ſunt clamydes, pulchrique tapetes,
Purpura quos circum multis nitidiſſima lucet
Meandris volucreſque vagæ, cervique fugaces,
Quos acri venator equo curſuque fatigat.

Senex.

Nec mihi ſunt clamydes ullæ, nullique tapetes.

Fortuna.

Sunt tibi mille domus, quaş Lydi Regia Crœſi
Non ſuperat, Phariæ moles aut inclyta turris,
Priſcaque coctilibus Babylon circundata muris.

Senex.

Nulla mihi domus eſt, Auſtris agitatus & Euris,
Dormio ſub dio, caput inter ſaxa reclino.
Atque paludigenis inſterno corpora pannis.

Interpres.

Egregiè mendicum ſe fingit.

Fortuna.

Ut vìdeo, tibi nulla ſitim myrmecia nummi,
Nulla famem pariter minuit farrago bonorum,
Si tibi laxaret precioſos Lydia fontes.
Oſque tuum impleret collecto turbidus auro
Pactolus, bibereſque Tagi flaventis arenas,
Teque ſuis gemmis locuples ditaret Erythra,
Nondum extincta foret lucri furioſa libido.
Sed dum fatales Lacheſis tibi clauſerit annos,

Teque

Teque ſuis Pluto lachrymoſis junxerit umbris,
Quas multo ſudore paras longoque labore,
Has citò divitias conſumet prodigus hæres,
Vera meæ citò percipies oracula vocis.

Genius.

Quid memoras, annoſe ſenex ? tu te eſſe fateris
Mendicum : fortuna negat, cur ergo recuſas,
Et genio pariter lætiſque incumbere ludis ?
Quid tibi profuerint cumulatæ in ſcriniâ gazæ ?
Quid tot in effoſſa congeſta æraria terra,
Hoc tibi theſauro nutritur nulla voluptas.
Præterea dum te modico teget urna ſepulcro,
Contentus panno exangues migrabis ad umbras.

Senex.

Spero ego his denos me poſſe videre decembres.
Quid valida mihi ſunt nervoſo in corpore vires :
Perdidit inferior nullos maxilla molares,
Et nondum mihi crura labant tardante ſenecta.
Cur moriar, jam parce tuis me obtundere nugis ?

Fortuna.

Vive tuo arbitrio, numeroſos congere nummos,
Atque Corinthiacis imple tua ſcrinia gazis.
Sed citò mors aderit lethali armata veneno,
Quæ tibi ſurripiet fragili de corpore vitam.
Omnia momento conſumet parvulus hæres,
Qui modò cum pueris ſpacioſa ludit in aula.

Senex.

Verba moves ſcopulis, & inania murmura jactas :
Namque ego vix mediæ complevi tempora vitæ.

Interpres:

Dii immortales, quanta eſt mortalium cæcitas! ſic omnes caligant & cæcutiunt, ut quamvis mors excubet pro foribus, diu tamen ſe confidant victuros, neque reminiſcantur interitus.

Mors.

Exue theſauros, aurique talenta relinquas,

Dimit-

Dimittenda tibi est uxor pulchrique nepotes,
Et methymneis vitis fœcunda racemis.
Huc propera rugose senex, vitamque relinque,
Nam tibi vicina est periturae linea vitae.

Senex.

Quàm torva hæc facies, & acerbo pallida vultu!
Quàm triste edictum! dic nomen opaca virago.

Mors.

Mors, Regum atque inopum furiosus & hispidus horror.

Senex.

Nulláne te flectet magnarum copia rerum?

Mors.

Nulla.

Senex.

Et opes nullæ?

Mors.

Nullæ.

Senex.

Querimonia nulla?

Mors.

Nulla.

Senex.

Aurum nullum?

Mors.

Nullum.

Senex.

Non tortilis auri
Vincula?

Mors.

Non.

Senex.

Nullæ præcioso murice vestes?

Mors.

Nec vestes,

Senex.

Senex.

Ego te per summi numina cœli
Oro, dies paucos miseræ permitte senectæ.

Mors.

Stat sua cuique dies; Lachesis: sua fila peregit,
Æternus fati non est mutabilis ordo.

Senex.

Scilicet ad nigros animam descendere manes?
Nec jam lanificas mollit querimonia Parcas?
Saltem pauca mihi liceat mandare nepoti.
Parve nepos ego divitias aurique talenta,
Auratas chlamydes, gemmas, gazásque relinquo.
Aspice confectos auro argentoque lebetes,
Aspice magnifico fabricata palatia sumptu.
Hic ubi multiplices monstrant asarota figuras,
Respice mille meis ludentes montibus agnos,
Mille greges ovium, multorum armenta, boumque;
Hæc tibi congessi diuturno corporis æstu,
Sæpe sitim passus, passus plerumque calores:
Nudus humi in duris scopulis plerunque quievi,
Dum pluviam plena versaret aquarius urna,
Frigore dirigui, nivibusque geluque severo.
Abstinui Venere & Baccho ludisque relictis,
Incubui lucro, commisi lintea ventis.
Exposui vitam Zephyris, scopulisque frequenter,
Vorticibusque quibus sonat irrequieta Charybdis,
Per medias nemorum latebras: spelæa ferarum,
Inter & armatos transivi sæpe latrones,
Noctem hyememque ferens,& mille periculâ mortis,
Ut tibi congererem nummos, cumulosque monetæ.
Saltem si qua tibi cura est, memorare parentis,
Has tibi qui longo cumulavit tempore gazas.

Hæres.

Ne dubites: delubra tibi pulcherrima condam:
Hic ubi mille novi cingent altaria flores,
Et centena mea tibi concidet hostia dextra,

Quo-

Quotidie tibi quinque boves, totidemque bidentes,
Hic meus occidet gladius, cultroque cruento.
Frondiferis semper nova victima concidet aris.

Interpres.

Quot tauros immolabit, quot victimas dicabit patruo? multas scilicet, maximam hercle bonorum partem habebunt tabernæ vinariæ, partem sphæristeria, partem alea & fritilli, non modicam meretrices.

Senex.

Jamque ego nec finem timeo mortĕmve recuso,
Consulet huic animæ post mortem parvulus hæres.

Interpres.

Consulet gulæ potius, absumetque momento, quod tu jejunus multis annis congregasti.

Mors.

Accipe mortifera violentum cuspide vulnus:
Jam morere, & nostra vitam depone sagitta.

Hæres.

Mortuus est patruus, calor omnis corpore cessit,
Ecce dies optata venit, votoque frequenti,
Et nostris toties præcibus quæsita recessit,
Immotas agitat nulla exhalatio venas,
Fortè tamen simulat mortem, recubatque supinus,
Ut nostri indicium tacitè cognoscat amoris.
Propterea fas est lachrymas simulare sepulchro:
Nam quid obest falso querimonia ficta vlulatu?
Incipiam populis saltem pius esse videbor.
Heu patrue, imberbem sic destituisse nepotem
Te decuit fragilique prius decedere vita?
Heu quid agam quis me simili amplectetur amore
Pupillum? O utinam me Clotho inimica priorem,
Atque Acherontæas Lachesis pepulisset ad umbras.

Interpres.

Hæ sunt crocodili lachrymæ. Hæredis fletus, sub persona risus est, dicebat Publius mimogrophus.

Hæres.

Mors propera, & simili tollas mihi cuspide vitam,
Nolo ego post patruum diuturnos vivere menses.
Mors propera, & simili tollas mihi cuspide vitam,
Mortuus est gelidæque rigent per viscera venæ:
Propterea in risum suspiria vertere fas est.
Nunc aperire licet capsas, quibus ille tegebat
Thesauros longo pridem sudore paratos,
Jupiter, ô opulens numerosi copia nummi!
O immensorum locuples farrago bonorum!
Et tamen ille senex comedebat oluscula & herbas
Agrestes sicco & jejunia ventre ferebat.
Non ita parcus ero, congesta pecunia multis
Temporibus tandem è tenebris prodibit in auras.
Jam primum fas est eleganti incumbere cultu,
Auratasque meis tunicas inducere membris.
Ut populus mihi per vicos assurgat eunti,
Hinc croceos fas est cerussa ornare capillis,
Atque Cytheriaca passim discernere buxo.
Ut placeat nitidis mea forma venusta puellis,
Vúltne aliquis mecum volucri certare fritillo?
Est ne aliquis dives cui grata sit alea pernox?
Surgat, ego plena statui certare crumena.

Prima meretrix.

Sorores, si quando prospera lucri occasio sese nobis obtulit, nunc maximè præstò est: adest enim adolescens, cui, ut opinor, nihil jucundius esse potest quàm inter nos (quæ meretricum sumus pulcherrimæ) conversari.

Secunda meretrix.

Egregiè sanè oportet eum tondere, aut etiam radere ad cutem. Ego has ei plumas extorquebo. Tu quæ es omnium longè astutissima, illum aggredere. Nos deinceps caput ei demulcebimus, percutiemus palpo, perungemus melle, nihilque quod peritas decet adulatrices, omittemus.

Pri-

Prima meretrix.

Ut ego te lubens video pulcherrime adolescens, dispeream si quid hodiè tua forma mihi charius est.

Secunda meretrix.

Pol ego nec cibum ore, nec somnum oculis capere potui, ex quo tempore recessisti à nobis.

Tertia meretrix.

Amplectere me mea rosa: tuus enim amplexus charior est mihi vita.

Interpres.

Vide meretricum insidias & blandimenta, cùm se amare simulant quem nec noverunt nec viderunt unquam.

Hæres.

Cognoscitis me speciosæ virgunculæ?

Prima meretrix.

Quis non noverit tam bene formatum & natum adolescentem, tam speciosum, tam melleum, tam pulchrâ facie, ludibundis oculis, coma crocea, rubris genulis, manibus crystallinis, pauculo ventre, teretibus tibiis, pedibus neque obtortis, neque oblongis?

Secunda meretrix.

Sine ut hanc osculer manum, mi passercule, relinque mihi linguam in labiis, voca me tuam amiculam, tuam columbulam, tuam turturillam.

Tertia meretrix.

Væ vobis negligentes famuli, qui lutulentos tam speciosi adolescentis calceos non detergitis! Ego hercle meâ manu hoc ipsum faciam nunc primum.

Hæres.

Dii immortales quis me felicior vivit hodie? nemo hercle usquam.

Interpres.

Pœnitebit te felicitatis hujus,

Hæres.

Hæc mihi ridet, alia me amplectitur, alia mellitis

laviis me mordicat, lutulentos etiam detergit calceos. Nusquam gentium vidisse puto magis obsequiosas; teneræ virgunculæ, ego hos annulos auratasque crumenulas vobis dono.

Interpres.

Multas tibi plumas auferent, aut etiam relinquent implumem.

Prima meretrix.

Das mihi aureolum hoc xeniolum, mi animule?

Hæres.

Do tibi meum saccharum.

Prima meretrix.

Ego pol tui caussa servabo quandiu vivam, neque erit qui extorqueat nisi mors.

Secunda meretrix.

Ego hanc passercule mi, crumenam feram non pensilem, ut solent cæteræ mulieres: sed in mammis, atque ut vicinior sit cordi prope lævam papillam.

Tertia meretrix.

Annule gemmato longè mihi charior auro,
Implicitum digitis te semper habebo decoris,
Dum memor ipsa mei, dum spiritus hos reget artus.

Hæres.

Jupiter! ut me amant istæ puellæ, emoriar si usquam gentium majus argumentum benevolentiæ reperi.

Interpres.

Non amant te, sed crumenam tuam, inconsulte.

Hæres.

Abi nebulo, ego sufficiens argumentum feci.

Interpres.

Ubi crumenam tuam exhauserint, certiùs multò periclitaberis.

Prima meretrix.

Sorores oportet adhuc aliquid ærușcare, Per Jovem ego

ego morior, nisi te qualibet hora osculer plusquam millies.

Secunda meretrix.

Quum te suavior, nihil mihi durius quàm à complexu tuo avelli.

Tertia meretrix.

Permitte me pectere tuos capillos, mea rosa, & unguento delibuere.

Prima meretrix.

Pectamus ergò unà, quoniam partem obsequii volo conferre.

Secunda meretrix.

Jupiter, quàm bene olet hæc cæsaries!

Tertia meretrix.

Spirare videtur balsama & myrrham.

Hæres.

Vultisne pannos sericos ad conficienda vobis dextrocheria, amiculæ?

Prima meretrix.

Meliùs te decent, meum corculum: satis est mihi, dum me ames.

Hæres.

Accipite, accipite, ego his carere possum.

Secunda meretrix.

Maximè vellem habere fasciam aliquam pectoralem ad tegendas mammas.

Hæres.

Habe tibi, atque accipe.

Tertia meretrix.

Men' solam relinquis indonatam, quæ tamen plus cæteris, te amo, mi vitelle?

Hæres.

Absit, ego potius me mea tunica exuero.

Interpres.

Paulatim exhaurietur dolium, & ad fundum exsiccabitur crumena.

Prima meretrix.

Fortunatæ sumus, sororculæ meæ, quibus talem reperire contigit.

Secunda meretrix.

Ne vivam, nisi meis medullis plus diligam.

Interpres.

Scilicet exitus docebit.

Tertia meretrix.

Maximè mihi placent hæ plumæ, quas gestas in pileo, mea medulla.

Hæres.

Habe tibi cum plumis pileum.

Interpres.

Implumem te relinquent & involucrem, priusquam ab earum manibus effugias.

Prima meretrix.

Sorores, jam multum auri & argenti ab eo extorsimus: nudus est, ut videtis, tanquam ex matre. Periculum est, ne adactus paupertate velit reposcere quod dedit, propterea si me auditis, properemus hinc aliò.

Secunda meretrix.

Me hercule sanè consulis: non constitui tamen hinc abire quin manibus involavero furtim quicquid auri est in ejus scrinio.

Tertia meretrix.

Rapuisti omnia? fugiamus.

Hæres.

Ego jam contuli meis amasiis quidquid vestimentorum indutus eram. Superest ut alia mihi comparem. Ibo ergo ad scrinium, & illic capiam unde emam. Jupiter, quid istud est! latrones omnia surripuerunt. Perii, nisi melior fortuna subsidium ferat.

Interpres.

Serò sapiunt Phryges: noluisti parere rectè monenti, si nunc asciam cruribus tuis illiseris, patere.

Hæres.

Hæres.

Me miserum, súmtne harpagatrices illæ meretriculæ quæ divitias meas suis manibus involaverunt? ibo ad illas, nam si fecerunt, joco fortè fecerunt, non seriò. Quòd si seriò, mei tamen miserebuntur, à quo tantum auri acceperunt; nisi miserebuntur, nihil superest mihi nisi ut properem ad furcas, & fauces laqueo constringam. Salvete amasiæ & amiculæ meæ.

Prima meretrix.

Quis hic bubulcus aut stabularius mulio, qui nos compellat?

Hæres.

Men' dicitis mulionem?

Secunda meretrix.

Nempe tu sordidior es cloaca.

Hæres.

Hoc fecit mea in vos liberalitas.

Tertia meretrix.

Ecquis homo tressis & trioboli?

Hæres.

Non agnoscitis cui toties oscula porrexistis?

Prima meretrix.

Ego te osculata sum, porcarie?

Secunda meretrix.

Ego te suaviata sum, plagiarie nebulo?

Tertia meretrix.

Pol ego stercoratas meas nates non traderem tibi osculandas.

Interpres.

Vide amicitiam meretricum, ubi omnem exhauserunt succum, personam non agnoscunt.

Hæres.

Vos toties tenuistis me gremio.

Prima meretrix.

Te scabiose?

Secunda meretrix.

Abi in malam crucem ulcerose, putride, saniose, cadaverose. Audes hoc probro nos afficere, ut gremio nostro te incubuisse dicas?

Tertia meretrix.

Egon' huic semitario homuncioni genua mea reclinaverim? abi ad furcas, & suspende te.

Interpres.

Vide spectator, hic prodigorum finis: ubi omnia stulte decoxerunt, nudi redeunt ad mendicitatem. Meretrices verò similes sunt formicis, quæ vacua granaria deserunt, sic bona majorum malè partæ malè dilabuntur, concludamus cum poëta:

Non minor est virtus, quàm quærere, parta tueri.

FINIS.

Introducuntur in hoc Dialogo, Mystillus, Thrasones & Taratalla.

Primus Thraso.

NUnc audit populus. Surgas Mystille minister.

Mystillus.

Exurgo, princeps.

Secundus Thraso.

Tu Taratalla veni.

Taratalla.

Ecce adsum, dux armipotens.

Primus Thraso.

Dum turba quiescit,
Dic Mystille.

Mystillus.

Loquar.

Pri-

Primus Thraso.

Quot mihi sunt famuli?

Mystillus.

Quot Princeps? fermè innumeri, sed vix habet unum.

Primus Thraso.

Quid dicis?

Mystillus.

Sunt sex millia, vel Deus est.

Secundus Thraso.

Ho Taratalla, veni quot sunt mihi prædia?

Taratalla.

Quot sunt?
Innumera, hoc falsum est.

Secundus Thraso.

Quot mihi regna?

Taratalla.

Decem,
Nil habet.

Secundus Thraso.

Hem.

Taratalla.

Tu ditior es Crœso atque Dario.
Sed nudo potius paupere pauperior.

Primus Thraso.

Dic Mystille: quot agrorum mihi jugera?

Mystillus.

Centum
Millia, vel Deus est.

Primus Thraso.

Quot mihi divitiæ?

Mystillus.

Quas memorare queat, princeps, nemo: quia nullæ.

Primus Thraso.

Hem.

Myſtillus.

Sunt innumeræ.

Primus Thraſo.

Nónne?

Myſtillus.

Ita, vel Deus eſt,

Secundus Thraſo.

Dic, Taratalla, quot in caſtris mihi millia equorum?

Taratalla.

Quot Princeps? plus ſex millia, vix aſinus.

Secundus Thraſo.

Quot currus?

Taratalla.

Centum, nullus.

Secundus Thraſo.

Quot caſtra?

Taratalla.

Ducenta.

Vix habet iſte caſam.

Secundus Thraſo.

Quid canis?

Taratalla.

Innumera.

Primus Thraſo.

Dic, Myſtille, pater quis erat mihi?

Myſtillus.

Rex, ſed agaſo,

Primus Thraſo.

Quæ mater?

Myſtillus.

Regis filia, ſed meretrix.

Secundus Thraſo.

Dic, Taratalla, pater mihi quis fuit?

Taratalla.

Induperator,

Rex, Dux, atque Comes, ſed miſer agricola.

Secundus Thraso.

Mater?

Taratalla.

Regina, aut mendica.

Secundus Thraso.

Quid?

Taratalla.

Induperatrix,
Obstetrix.

Secundus Thraso.

Frater?

Taratalla.

Rex, sed agaso.

Secundus Thraso.

Quid est?

Taratalla.

Rex erat armipotens, sed agrestis mulio.

Secundus Thraso.

Nobis
Quis census, quot opes, quot bona?

Taratalla.

Multa, nihil.

Primus Thraso.

Dic Mystille, domi quæ vina?

Mystillus.

Falerna, sed unda.

Primus Thraso.

Qualia sunt nobis fercula?

Mystillus.

Lauta, olera,

Primus Thraso.

Nunquid perdices, pavi, peregrina coturnix,
Multaque sunt volucrum millia?

Mystillus.

Multa, nihil.

Primus Thraso.

Quæ patri vestis?

Mystillus.

Quæ? argentea, rustica.

Primus Thraso.

Matri?

Mystillus.

Aurea, sed multa rupta foraminibus.

Primus Thraso.

Nupta soror quam dotem habuit?

Mystillus.

Cum divite regno
Mille talentorum millia, nil habuit.

Primus Thraso.

Et mater?

Mystillus.

Duo regna, duas capras.

Primus Thraso.

Duo fratres?

Mystillus.

Alter papa, alter præsul, uterque miser.

Primus Thraso.

Cognati?

Mystillus.

Reges omnes: figuli atque bubulci.

Primus Thraso.

Quid dicis?

Mystillus.

Reges, sed miseri agricolæ.

Secundus Thraso.

Ho Taratalla, domi quæ vasa?

Taratalla.

Argentea, verùm
Terrea.

Secundus Thraso.

Quot? nunquid plurima?

Tara-

Taratalla.

Multa, nihil.

Secundus Thraso.

Nunquid quotidie gero bellum?

Taratalla.

Tu geris, ergo
Pulicibus.

Secundus Thraso.

Nunquid ſum validus?

Taratalla.

Validus,
Therſites alter.

Secundus Thraso.

Nónne audax?

Taratalla.

Inſtar Achillis.

Secundus Thraso.

In bello quid ago?

Taratalla.

Quid facis? interimis,
Vermiculos.

Secundus Thraso.

Nunquid primus paro prælia?

Taratalla.

Primus.
Ultimus ingreditur, primus & egreditur.

Secundus Thraso.

Fracta mihi nunquid plerumque eſt lancea?

Taratalla.

Fracta eſt.
Servandis porcis.

Secundus Thraso.

Méne timent populi?

Taratalla.

Te metuunt, propter ſcabiem.

Pri-

Primus Thraso.

Mystille.

Mystillus.

Magister.

Primus Thraso.

Quid de me passim commemorant homines?
Nónne vocor prudens?

Mystillus.

Prudens! Deus optime, prudens,
Sed stultus.

Primus Thraso.

Nunquid viribus egregius?

Mystillus.

Sancte Deus! forti Samsone potentior, atqui
Debilior musca.

Primus Thraso.

Quid loqueris?

Mystillus.

Validus.

Primus Thraso.

Quando domi maneo, quid ago?

Mystillus.

Tu nil nisi castra
Ædificas, tardis bobus aratra ligas.

Primus Thraso.

Quæ castra?

Mystillus.

Ad nubes sublimia, scilicet.

Primus Thraso.

Audi,
Quot mihi sunt equitum millia?

Mystillus.

Multa, nihil.

Primus Thraso.

Quot turmæ?

Mystil-

Mystillus.

Innumeræ,

Secundus Thraso.

Surgas, Taratalla.

Taratalla.

Magister.

Secundus Thraso.

Quo jaceo lecto?

Taratalla.

Non nisi molliculo,
Nudus humi dormit.

Secundus Thraso.

Quot me comitantur euntem?

Taratalla.

Cingeris innumeris, undique pulicibus.

Secundus Thraso.

Quot dedit in bello morti mea dextera?

Taratalla.

Sancte
Jupiter innumeros! credite vermiculos.

Secundus Thraso.

Quas aulas habeo?

Taratalla.

Pictas auro atque lapillis.

Secundus Thraso.

Nónne?

Taratalla.

Ita, vel Deus est.

Secundus Thraso.

Quot mihi sunt pecudes?

Taratalla.

Innumeræ.

Secundus Thraso.

Quot oves?

Taratalla.

Tercentum millia.

Secundus Thraso.

Tauri?

Taratalla.

Et totidem.

Secundus Thraso.

Muli?

Taratalla.

Millia multa, nihil.

Secundus Thraso.

Quid comedo?

Taratalla.

Pavos.

Secundus Thraso.

Et quid bibo?

Taratalla.

Nil nisi nectar.
Potat aquam, & lardo vix satur esse potest.

Primus Thraso.

Mystille, argenti atque auri quot habere talenta
Me credis?

Mystillus.

Tibi sunt millia mille, nihil.

Primus Thraso.

Quot canibus venor lepores?

Mystillus.

Multis. habet unum
Qui custodit oves, herbigerumque gregem.

Primus Thraso.

Num me vidisti quondam certare? quot ursos
Occidi?

Mystillus.

Innumeros, scilicet aut Deus est.
Formidare solet miseros.

Secundus Thraso.

Taratalla.

Tara-

Taratalla.

Magister.

Secundus Thraso.

Dic, quot ego everti mœnia ?

Taratalla.

Multa Deus ?

Secundus Thraso.

Quot turres !

Taratalla.

Centum & mediam partem unius.

Secundus Thraso.

Ho, ho,
Quis neget hoc magnæ nobilitatis opus ?
Quis neget in valido magna mihi corpore vires ?

Primus Thraso.

Quis neget æthereo me similem esse Jovi ?

Secundus Thraso.

Thraso recedamus quoniam brevis hora recedit,
Contenta est nostris tota caterva jocis.

FINIS.

Hujus Dialogi Interlocutores sunt, Pauper & Fortuna.

Pauper loquitur.

QUæ regina ?

Fortuna.

Potens rebus Fortuna caducis,
Divitias varias sedulitate movens.

Pauper.

Cur sceptrum portas ?

Fortuna.

Quia vastis impero terris,
Et me pro vero numine terra colit.

Pauper.

Quid rosa designat ?

For-

Fortuna.

Miseros sublimat in altum,

Et sublimatos rursus ad ima trahit.

Pauper.

Quid prosunt alæ?

Fortuna.

Subito me turbine versant,

Et quanta curram mobilitate, docent.

Pauper.

Cur tegeris larvâ?

Fortuna.

Ne fiam cognita mundo,

Ex improviso fallere cuncta valens.

Pauper.

Cur risum simulas?

Fortuna.

Ridendo fallere novi,

Sub risus specie deprimo quenque mei.

Pauper.

Cur pila te portat?

Fortuna.

Me denotat esse fugacem,

Et docet instabili stare nequire loco.

Pauper.

Cur visco plena es?

Fortuna.

Qui se putat esse beatum,

Ut posthac cursu deteriore ruat.

Pauper.

Cur inopem torques?

Fortuna.

Ut totâ mente laboret,

Et nostro supplex pareat imperio.

Pauper.

Cur adeò levis es?

For-

Fortuna.

Nequeo cohibere volatum,
Et me in multiplices convenit ire vias.

Pauper.

Quod nomen?

Fortuna.

Dicunt inopes me ſæpè novercam:
Divitibus cunctis dicor alumna potens.

Pauper.

Cur largiris opes?

Fortuna.

Ut nos opulentus honoret.

Pauper.

Cur aufers illis?

Fortuna.

Videant nempe omne caducum.
Non venit incertæ ſpes adhibenda rei.

Pauper.

An ſubitò pereunt?

Fortuna.

Crœſi te caſtra docebunt:
Indicat hoc Phrygii nobilis aula Midæ.

Pauper.

An facias inopem de divite?

Fortuna.

Lydia Cræſo
Paruit, & Crœſus pertulit ipſe jugum.

Pauper.

Regnas in bellis?

Fortuna.

Victor qui dejicit hoſtem,
Sæpius hoc uno victus ab hoſte cadit.

Pauper.

An regnas in aquis?

Fortuna.

Fauſta qui navigat unde,

Adver-

Adverso flatu mox subeunte perit.

Pauper.

Et ne potens, referas gazis fortuna ferendis?

Fortuna.

Hunc Regem facio, qui modò pastor erat.

Pauper.

Cùm tibi pervia sit donandi tanta potestas,
Et clari teneas solis utranque domum:
Da mihi virtutes.

Fortuna.

Nequeo.

Pauper.

Cur?

Fortuna.

Non ego præsum.
In nostro virtus non jacet arbitrio.

Pauper.

Sum jam decrepitus, juvenem me redde.

Fortuna.

Nequirem.

Pauper.

Da mihi cœlorum culmen.

Fortuna.

Non præferor astris,
Sed soli subsunt cælica Regna Deo.

Pauper.

Da mihi divitias stabiles.

Fortuna.

Firmæ mihi non sunt,
Et mihi nil servit mobilitate carent.

Pauper.

Ergo nihil firmum defers?

Fortuna.

Nil defero firmum,
Sed bona flatilibus do leviora Notis.

Pauper.

Cernite quàm variis fortuna volatibus erret,
 Quæ bona dat, levibus sunt leviora Notis.

FINIS.

Sequentis Comœdiæ personæ; Moria, duo Mendaces, duo Deceptores, Oenopola, Pastifer, duo Stulti.

Moria loquitur.

CEnsores tetrici quos nil nisi seria dictu,
 Nil nisi verborum fulmina rauca, juvat:
Contractæ frontis caperatas ponite rugas,
 Ponite contracti signa supercilii.
Ludicra præsenti affertur comœdia circo,
 Gaudia flebilibus larga ferens animis.
Tædia si vestro stomacho jucunda ministret
 Pabula si fronti ludicra displiceant,
Ad gravium celeres discedite verba Catonum,
 Grandiloqui numeros vertite Virgilii.
Seu vestræ placeat mage rauca tragœdia menti
 Atque Thyestææ cœna cruenta domus:
Ite, cothurnati spectate Lycophronis artem,
 Dos ubi fastosi carminis hircus adest.
Si petitis mordax satyræ liventis acetum,
 Persius hoc vehemens, hoc Juvenalis habet.
Ite aliò: nullos dabis hæc comœdia fletus,
 Sed pulcher tumulos hos Jovianus habet.
Deductum tenero petitis si pollice carmen,
 Aut lyricis lubeat pangere carminibus:
Mulcebit patulas Venusinus Horatius aures,
 Nil nisi lætificum fabula nostra dabit.
Scitis cur tumido spargam mea verba palato,
 Et tumeam inflatis turgida visceribus?
Unde hæc turgiditas crevit mihi, vultis habere?

Unde

Unde gravis resono clamor in ore tonet?
Maxima pars hominum nostra se lege gubernat,
Et nostri canones sustinet imperii.
Tempore quo celebres duxisti Roma triumphos,
Atque tuas aquilas Phœbus uterque tulit:
Millia multa tuis hominum subjecta catenis,
Roma tuæ laqueo sub ditionis erat.
Plura meas hominum patiuntur millia leges,
Plura meo collum supposuere jugo.
Moria sum Græcis, alio dixere Latini
Scriptores fatuam nomine stultitiam.
Túne vides aliquos verbis petulantibus uti,
Quos linguæ stimulat prodiga garrulitas?
Túne vides alios qui se & sua stemmata laudant,
Et claris genitos esse canunt atavis?
Túne vides aliquos porrectâ fronte Poëtas
Se magno similes dicere Virgilio?
Nónne vides aliquos qui brachia inania jactant,
Seque putant magnos vincere Scipiadas?
Nunc toto vacuum non conspicis esse cerebro,
Dignum hunc qui virides naviget Anticyras?
Omnes stultitiæ leges & jura sequuntur,
Omnes stultitiæ sub ditione manent.
Ne plenos epulis lædent mea verba gulosos,
Qui saturi quærunt solvere ventris onus:
Incipiam ludis populum oblectare jocosis,
Cornigeræ plausus cernite stultitiæ.
Surgite stultitiæ famuli felix ego, felix
Quum nostro populus audiat imperio.
Si qui prudentes fuerint nunc lumina claudant,
Fundant ergo preces, aut choreas agitent.
Nulli prudentes adsint, quum tanta potestas
Multiloquæ semper sit data stultitiæ.
Nunc aliquo reparare joco nugisque facetis
Expedit auriti corda quieta chori.
Multiplices igitur ludos celebrare decebit,

Ut

Ut vestris plaudant amphitheatra jocis.
Surgite mendaces.

Primus mendax.

Dominæ parere necesse est
Stultitiæ.

Secundus mendax.

Domina est Moria? surgo igitur.

Moria.

Confligatis uter melius mendacia dicet,
Clarior aut verbis nugigeris fuerit.

Primus mendax.

At quæ victori concedes præmia?

Moria.

Regnum,
Regificis faciam semper adesse epulis.

Secundus mendax.

Ingeniosa igitur mendacia quærere fas est:
Mentiri incipias tu prior, heus Pylades.

Primus mendax.

Vidi barbigeras volitare per aëra capras.

Secundus mendax.

In media vidi nube volare boves.

Primus mendax.

Vidi multipedes muscas pro bobus aratrum
Ducere, & impositum sustinuisse jugum.

Secundus mendax.

Legislatoris vidi duo cornua Mosis.

Primus mendax.

His oculis plumas vidimus angelicas.

Secundus mendax.

Vidi carbones albos.

Primus mendax.

Ego lilia nigra.

Secundus mendax.

Facta ego compactis mœnia caseolis.

Pri-

Primus mendax.

Vidi gallinas, vidi cum vulpe propinqua.

Secundus mendax.

Agnam ego jejunis concubuiſſe lupis.

Primus mendax.

Vidi qui vino meliorem diceret undam.

Secundus mendax.

Vidi qui ferulas diceret eſſe bonas.

Primus mendax.

Vidi diſcipulum pro præceptore precantem.

Secundus mendax.

Vidi qui nollet lædere diſcipulum.

Primus mendax.

Et ſcalas vidi quibus æthera Chriſtus adivit.

Secundus mendax.

Vidi qui nummos nollet habere ſenem.

Primus mendax.

Exiguum leporem vidi jugulaſſe moloſſos.

Secundus mendax.

Et muſcam vidi quæ jugulavit apros.

Primus mendax.

Et vidi colubrum tangentem ſydera criſta,
Cujus erat Stygiis cauda propinqua locis.

Secundus mendax.

Vidi formicam cujus pede facta columna eſt,
Quæ pontem in rapido ſuſtinet Eridano.

Primus mendax.

Vidi qui traheret turres ac mœnia vermem,
Atque urbem propriis ſedibus excuteret,

Secundus mendax.

Vidi cum flammis intactas urere ſtupas.

Primus mendax.

Vidi ignes gelidos.

Secundus mendax.

Ipſe nives calidas.

Pri-

Primus mendax.

Vidi pisciculum traheret qui per mare nave.

Secundus mendax.

Vidi formicam quæ Rhodanum biberit.

Primus mendax.

Vidi ramiferas quercus ductare choreas.

Secundus mendax.

Vidi saxa levi mobiliora Noto.

Primus mendax.

Et vidi Pario graviores marmore plumas.

Secundus mendax.

Et vacuum vidi, piscibus esse fretum.

Primus mendax.

Vidi qui ferrum croceo præponeret auro.

Secundus mendax.

Vidi asinum Græcas discere litterulas.

Primus mendax.

Quando per Ionium traherem mea carbasa pontum,
Et quo Dædalidem Icaron unda levat,
Vidi balenam cujus crescebat in alvo
Sylva ingens, patulis arboribus revirens.

Secundus mendax.

Ignotum Nili peterem dum sectilis ortum,
Lustrarem & Phariæ templa superba Deæ,
Terrigenam inveni mirâ feritate gigantem
Nubibus aëriis corpore contiguum:
Cujus major erat poples & crassior index
Quàm Capitolinæ nobile turris opus:
Pesque unus tegeret sex millia jugera campi;
Majores porta hac extiterant oculi.

Primus mendax.

Dum juvenis fuscos irem peregrinus ad Afros,
Perque vagos passus dirigerem Numidas:
Occurrit mihi testudo velocior Euris,
Pervertens ulmos cornibus aëriis.

Secundus mendax.

Vidi apud Æthiopas hominem qui gutture largus
Quingentas uno dente vorabat oves.

Primus mendax.

Hoc nihil eſt : vidi puerum qui ventre latranti
Vel ſola cæna dente voravit apros.

Secundus mendax.

Vidi qui primo tria dolia ſumpſerit hauſtu.

Primus mendax.

Vidi qui gelidas viveret inter aquas,

Secundus mendax.

Vidi qui ſolis gauderet vivere rapis.

Primus mendax.

Vidi homines vento quos alit aura ſuo.

Secundus mendax.

Vidi qui rapidis nutrirent corpora flammis.

Primus mendax.

Vidi hominem ſolis vivere pulicibus.

Secundus mendax.

Vidi hominem fuerat brevius cui culice corpus.

Primus mendax.

Vidi cui Solis lumine majus erat.

Secundus mendax.

Atque ego vidi hominem qui ferrum dulcius uva
Diceret, atque cavo ſubere non gravius.

Primus mendax.

Vidi hominem membris cui verbera dira placerent.

Secundus mendax.

In medio vidi ſaxa natare freto.

Primus mendax.

Majus adhuc vidi : vidi montem ſine valle.

Secundus mendax.

Viſa mihi vallis ſic ſine monte fuit.

Primus mendax.

Vidi cauſidicos mutos.

Se-

Secundus mendax.

Justos ego fures.

Primus mendax.

Et livore carens gloria visa mihi est;

Moria.

Mentitum satis est, famuli: obmutescere mandat
Moria, tu vitula dignus, & hic vitula.
Vos ego divitibus regum præfecero castris,
Vestra hinc tolletur gloria, crescet honos,
Sufficit: ad ludos convertere vela secundos
Expedit: astuti surgite discipuli.
Contendatis uter fraudesque dolosque parabit
Cautius, & melius subdola verba dabit.
Neuter muneribus mihi non donatus abibit:
Pellite corde metus, incipe Mopse prior.

Primus deceptor.

Quid per Deos immortales in hunc vaframentis mihi fuerit contendendum, qui bardus est, & Amphistide stultior?

Secundus deceptor.

Men' bardum appellitas? Egon' tibi Amphistide magis delirus videor? Erras maximè, si verbis tuis mihi terrorem incuti credas.

Primus deceptor.

Terrorem tibi incutere si possim, nolim: pudet dolis & stratagematibus congredi, qui nec in mari quidem aquam reperias, nec in sylvis arbores.

Secundus deceptor.

Mihi hercle difficilius fateor aquam in mari reperisse quàm in te salsuginis quicquam.

Primus deceptor.

Tu naso tenus quæ futura sunt conspicis.

Secundus deceptor.

Tu verò occipitio tenus quæ facta sunt advertis?

Primus deceptor.

Sed quid unquam fraudis gloria dignum commentus es?

Secundus deceptor.

Tu verò qui tantopere gloriaris, quas unquam tragulas in homines fabricasti?

Primus deceptor.

Astutia mea saliariter & opiparè vixi semper, nec tamen obolum profudi.

Secundus deceptor.

Vulpino stratagemate nitidis semper vestimentis indutus sum, neque tamen quicquam furoribus, veteramentariis, plagionibus aut alutariis quicquam impertivi.

Primus deceptor.

Id ego mihi persuaserim, scilicet.

Secundus deceptor.

Periculum si voles, face.

Primus deceptor.

Jam primum omnium si nobis vino fuerit opus, poteris œnopolam tabernam vinariæ magistrum technis aliquibus eludere?

Secundus deceptor.

Sancte Jupiter, quid ni? illustre.

Primus deceptor.

Istuc igitur properiter fiat, videam verum nec ne fiet quod tu satis prædicas.

Secundus deceptor.

Oenopola seu venditor vinarie.

Oenopola.

Quis me vocat?

Secundus deceptor.

Adesdum: paucis te volo.

Oenopola.

Dic igitur uno verbo quid est quod me velis.

Se-

Secundus deceptor.

Actutum cuncta recensuero : istinc foras & peregrè quidem profecturus sum.

Oenopola.

Quid demum ?

Secundus deceptor.

Nostin' pestilens nescio quod contagium passim locorum serpere ?

Oenopola.

Novi.

Secundus deceptor.

Et aërem maximè contaminatum ?

Oenopola.

Id est quod dicis.

Secundus deceptor.

Huic malo nullum magis efficax dari potest remedium, quàm si quis rejecta formidine domesticos parietes nunquam jejunus egrediatur.

Oenopola.

Et id ego expertus sum.

Secundus deceptor.

Velim igitur si quod in penu aut œnopolio tuo vinum regale & nectare dulcius tibi extiterit, pintam (ut Gallica utar) mihi actutum deferas, quo desiccatum jam guttur irrorare valeam.

Oenopola.

Faciam quod dixti.

Secundus deceptor.

Experire tu nunc commanipulo, quibus ego vertar.

Primus deceptor.

Si fuero expertus, molestè non feram.

Oenopola.

Heus tu qui vinum tibi deferri praeceperas, adesdum.

Secundus deceptor.

Auspicatè veneris. Est ne bonum ?

Oenopola.

Est optimum.

Secundus deceptor.

Anniculum, an bimum?

Oenopola.

Trimum hercle.

Secundus deceptor.

Pretium accipe.

Oenopola.

Turoni duo supersunt.

Secundus deceptor.

Duo, denuo id tantillum venit?

Oenopola.

Venit ædepol.

Secundus deceptor.

Ergo igitur ideo optimum, vade, vade, nihil aliud te volebam, nunc deguſtabo & pitiſſabo ut experiar quale fiet. Revertere inquam, tabernarie fraudulente.

Oenopola.

Quid aliud eſt?

Secundus deceptor.

Quid aliud eſt ſcelus?

Oenopola.

Perperam quicquam egi?

Secundus deceptor.

Perperam quicquam egiſti? promiſeras te vinum optimum daturum, quod non minimo venit pretio.

Oenopola.

Et hercle dedi.

Secundus deceptor.

Dediſti furcifer imò verò acetum ſtipticum & acidum pitiſſa fraudulente. Corripite ſatellites latronem hunc: hic unumquenque deludit, ſic rudes & ignaros fallit agricolas: corripite inquam ſatellites, & ad furcas nunc primùm ducite.

Oeno-

Oenopola.

Hei domine, ne velim ſic tum graviter in me ſuccen- ſeas, aliud ibo quæſiturus, nec tamen abs te pecuniæ quicquam exigo, quin etiam acceptas tibi reſtituo!

Secundus deceptor.

Poſt ad furcas duceris.

Oenopola.

Inopis te nunc miſereſcat mei.

Secundus deceptor.

Aliud igitur longè melius quæſiturus propera.

Oenopola.

Immortales tibi gratias ago, quòd me venia donaris.

Secundus deceptor.

Feſtina, inquam.

Oenopola.

Feſtino.

Secundus deceptor.

Quid tibi videtur tyruncule, qui me fraudis ignarum prius duxeris? vinum habeo optimum gratis quidem, aliquid nunc primum habiturus, nec obolum quidem daturus unum.

Oenopola.

Euge aliud vinum longè præſtantius, quod nec renuat Jupiter, tibi affero,

Secundus deceptor.

Ne me denuo fallas, te præſente pitiſſabo, placet iſtud, diſcede. Sed nunquam ad hunc vomitum tibi redire contingat.

Oenopola.

Vale, Domine.

Secundus deceptor.

Vale, inquam. Ignarus ne fraudis tibi videor? Nunquam ego periclitari velim, quin ipſe fraudem noveris.

Primus deceptor.

Cuivis nunc illudam ?

Secundus deceptor.

Vinum suppetit : habendus est cibus, versutum stratagema faterer si quem pastiferum posses eludere.

Primus deceptor.

Potero, & citius quàm tu Oenopolam fefelleris.

Secundus deceptor.

Agedum igitur.

Primus deceptor.

Pastifer.

Pastifer.

Ho, ho.

Primus deceptor.

Quid ho ? rustici me dominum vocant.

Pastifer.

Domine.

Primus deceptor.

Estne tibi farcimen aliquod delicatum ?

Pastifer.

Quatuor, quinque, sex si voles, sunt mihi Jovis cerebro dulciora.

Primus deceptor.

Istinc igitur quoddam optimum quæsiturus propera.

Pastifer.

Actutum rediero, quinque videbitis.

Primus deceptor.

En qui Oenopolam fefellisti, vide quo stratagemate claream.

Secundus deceptor.

Videam precor.

Pastifer.

Adest quod petis.

Primus deceptor.

Frigidiusculum mihi videtur istud.

Pasti-

Pastifer.

Alterum si voles aliquantò calidius ibo quæsiturus.

Primus deceptor.

Propera, ut vel utrunque capiam, vel alterutrum eligam.

Pastifer.

Propero.

Primus deceptor.

Ego tantisper dum redierit istud subter foraminabo, & quicquid intus succi & carnium latet, clanculum extraham,

Secundus deceptor.

Bene est.

Pastifer.

Alterum tibi offero, nisi igitur voles utrumque, alterutrum eligas.

Primus deceptor.

Istud novissimum oblatum eligo, sufficiet ut opinor, Quanti constat?

Pastifer.

Tribus duodenis.

Primus deceptor

Ha, tu rides.

Pastifer.

Da duos, propter nostram antiquam necessitudinem, accipe, benè vale.

Primus deceptor.

Quid ais? quid ais?

Secundus deceptor.

Hominem egregiè fefellisti.

Primus deceptor.

Moria, inter promissa munera utrique nostrûm exsolve qui cautius fefellerit.

Moria.

Tanta hercle mihi visa est utriusque astutia, & adeò

quidem subdola, ut utrum victorem judicem me lateat. Nihil tamen sitis solliciti, nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

Tertia jam nostræ tollenda est palma palæstræ,
Surgite tyrones, ludam revocate sequentes,
Confligatis uter vestrûm sit stultior.

Primus stultus.

Ipse
Victor ero.

Secundus stultus.

Certè potius clavam Herculi magno
Eriperes.

Primus stultus.

Et Mæonio tu carmen Homero.

Moria.

Incipito, his nihilum prodest contendere verbis.

Primus stultus.

Interdum in mediis volui cœnare latrinis,
Et rapido fœdum deglubere stercus hiatu,
Quum tamen & carnes & candens panis adessent.

Secundus stultus.

Crater sæpe fuit mihi calceus, unde remotis
Ebiberem cyathis.

Primus stultus.

Quum cœlo maximus imber
Efflueret, rapidum projeci corpus in æquor
Vitandæ caussa pluviæ.

Secundus stultus.

Dum pergo, sequensque
Umbra mihi apparet, raptis plerunque sagittis,
Hanc jugulare volo, vel aperto figere Marte.

Primus stultus.

Nescivi plerunque parens quis me peperisset,
An pater, an mater.

Secundus stultus.

Correptas sæpe ego muscas

Car-

Carceribus clausi, quæ me dormire volentem
Turbarent stimulis.

Primus stultus.

Hircos mulgere bicornes
Tentavi.

Secundus stultus.

Volui interdum numerare quot essent
In pratis herbæ, vasto quot in æquore guttæ.

Primus stultus.

Sæpius in nitido Solis candore lucernam
Apposui.

Secundus stultus.

Visco squamosos capere pisces
Tentavi.

Primus stultus.

Volui conjectos ungere crines
Vel pice vel visco.

Secundus stultus.

Fallaces vivere vulpes
Cum tauris & equis volui, currumque sequentem
Jungere.

Primus stultus.

Ego vinum ranis appono bibendum.

Secundus stultus.

Dormivi in mensâ.

Primus stultus.

In lecto plerunque comedi.

Secundus stultus.

Quum vellem interdum lignis affigere clavos,
Et quo percuterem nullus mihi malleus esset,
Percussi capite, & duro me vulnere læsi.

Primus stultus.

Quum mihi quæ corpus vincirem zona deesset,
Mammarum tenus à pedibus de corpore pellem
Extraxi, & zonam tali mihi more paravi.

Secundus stultus.

Dum mecum stulti loquerentur, stultior esse
Contendi.

Primus stultus.

Coram populo me sæpe poëtam
Jactavi, aut alia dixi virtute potentem.

Secundus stultus.

Implicitos urbis si fortè perambulo vicos,
Obstupeo, & miror quod culmina summa domorum
Non se reclinent, ut me plerumque salutent.

Primus stultus.

Candelam interdum pluvia aut humore madentem
Siccandam exposui flammis.

Secundus stultus.

Ego sæpe coquendas
In vitro carnes.

Primus stultus.

Servandas sæpe ego milvo
Commisi.

Secundus stultus.

Ipse & alendos sæpe molossis
Commisi lepores.

Primus stultus.

Servandos felibus ipse
Caseolos.

Secundus stultus.

Audi, mucosas sæpe ego nares
Emunxi urtica.

Moria.

Ludis imponite finem,
His aures patulas satis est obtundere verbis.

Primus stultus.

Dic age utar tibi visus stultior.

Moria.

Id mihi dictu

Diffi-

Difficile est, adeò mihi stultus uterque videtur,
Ut dare judicium nequeam. Concludere paucis
Expedit, & finem nostris imponere nugis.
Nunc tanta humanas pungit vecordia mentes,
Ut de stultitia certent, quid mentibus illud
Imponat, princeps stultorum Moria, dixi.

Interpres.

Si tibi spectator leviuscula fortè videtur
Fabula, si modici versus, absiste precamur
Mirari; sed tu quid dicat Horatius audi.
Difficile est propriè communia ducere, tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quàm si proferres ignota indictaque primus.

FINIS.

Hujus Dialogi Interlocutores sunt Fortuna & Aulicus.

Aulicus incipit.

AH Fortuna quàm egregiè me mea spe fefellisti, habebam te loco numinis, tibi assurgebam, aras tuas victimis onerabam, ut felicem aliquàm mihi largireris professionem, in quâ requies esset.

Fortuna.

Nunquid abundè satisfactum est tuo voto?

Aulicus.

Satisfactum est meo voto? qui nullam unquam dormivi noctem satis ex animi sententia.

Fortuna.

Nullam noctem? fucata est igitur aulicorum prosperitas.
Nullum enim opinabar hominum genus cui prosperitas rideret melior.

Aulicus.

Nullum Fortuna, nullum cui non sit requies major.

For-

Fortuna.

Quid vos aulici estis inter delicias?

Aulicus.

Inter immunditias, Fortuna.

Fortuna.

Hoccine credibile est, sericatis comitem esse miseriam?

Aulicus.

Sericceis pannis operiuntur mille calamitates.

Fortuna.

Hoc divitiæ permittunt?

Aulicus.

Quænam illæ divitiæ?

Fortuna.

Aurum & argentum, quo vos omnes sericati consuevistis abundare.

Aulicus.

Fortuna, qui sericati sunt, byssoque & purpura divite induti, plerunque nec obolum habent unde restim emant.

Fortuna.

Ubinam ergo absumuntur vectigales illi proventus? nonnulli vestrûm decem habent quotannis aureorum millia, an tantum thesaurum absumit venter?

Aulicus.

Fortuna, non illud est.

Fortuna.

Quid ergo?

Aulicus.

Quid alea, fritillus, sphæristerium, luxus, equorum phaleræ?

Fortuna.

Nihil ne aliud?

Aulicus.

Meretrices.

Fortuna.

Quid præterea?

Auli.

Aulicus.

Domestici latrones œconomi sæpe fingunt talento emisse, quod unico tantùm aureo emptum est. Præterea adulatores qui cauda blandiuntur, qui cervices confricant, qui percutiunt palpo, qui nos palàm plenis buccis ad cœlum ferunt, qui virtutem in nobis commendant, & hirudinum instar exugunt quicquid possunt.

Fortuna.

Vos tamen nunquam video, nisi sericatos & gemmatos.

Aulicus.

Ha Fortuna, creditores sunt, quibus si pistrina, sylvas, stagna, fundos & prædia vendiderimus, non satis faceremus dimidiatim: Vis dicam? nos animam debemus.

Fortuna.

Semper tamen utimini sternacibus & præstantissimis equis.

Aulicus.

Ha, ha! Paupertatem dissimulamus, Fortuna, tamen sunt permulti, qui non habent unde asinum nutriant.

Fortuna.

Sed non æstimas plurimi illas epularum delicias, pavos è Samo, Phrygias attagenas, grues mellitas, hœdos recentes, pelamides Chalcedonias, murænas Tartesias, pectuculos Chios, Rhodios belopes, scaros Cilices, nuces Thasias, quæ mensis vestris quotidie solent apponi?

Aulicus.

Egregiè dicis Fortuna, habemus interdum scarorum jecinora, phasianorum & pavonum cerebella, linguas, Phœnicopterorum, plerunque murænarum lactes, cæterasque patinæ Vitellinæ cupedias: sed hoc ipsum non facit ad voluptatem.

For-

Fortuna.

Quid ni?

Aulicus.

Primum omnium non eſt certa hora prandii aut cœnæ.

Vivimus non noſtro ſed homini arbitrio, non prandamus niſi cum ſoli illi lubet, ſi cœnam aut ludum proroget, in longam noctem ſumus in expectando.

Fortuna.

Quid? interim non dormitis?

Aulicus.

Ha Fortuna! piaculum eſt & ſcelus commiſſum non expectare dominum, neſas eſt dormire priuſquam venerit, ſi liceat erunt paraſiti qui vigilabunt, & gratiam & ſavorem præripient, & in benevolentiam domini ſe profundiùs intrudent.

Fortuna.

Semper tamen eſt vobis lauta culina, ſemper dapſilis menſa.

Aulicus.

Sic ita tribuis hoc magnæ felicitati, ventrem ſaginare, & nihil aliud proficere?

Fortuna.

Interim tamen ſemper vivitis;

Aulicus.

Et canes victum reperiunt, at ut lautè vivamus, putas tamen ſecuras eſſe quas comedimus dapes?

Fortuna.

Unde immineret diſcrimen?

Aulicus.

Unde Jupiter? inſidiis malevolorum.

Fortuna.

Quid diſpendii poſſunt adferre inſidiæ illæ?

Aulicus.

Quid? neſcis aulicos omnes emendicaſſe à Longobardis veneficia?

Fortuna.

Hoccine credibile eſt uti veneficiis, & potionatis oculis?

Aulicus.

Utuntur Fortuna, idque ita ut nemini ſecuro eſſe liceat, nullum eſt illic frequentius malum.

Fortuna.

Quid audio?

Aulicus.

Argumentum & hiſtoriam. Vis me argumento probare quod dixi?

Fortuna.

Agedum, non recuſo.

Aulicus.

Vide apud te quot præſides & epiſcopi agminatim mortui habeantur paulo tempore.

Fortuna.

Erant fortaſſe ſenio confecti.

Aulicus.

Plerique vix mediam ætatis partem abſolverant.

Fortuna.

Ita fortè placuit fatis.

Aulicus.

Fata illa accelerata ſunt, & ante maturum tempus advecta.

Fortuna.

Hoc ſi ita eſt, adhuc tamen promptum eſt vobis facile cavere.

Aulicus.

Quonam illud modo?

Fortuna.

Si fideles ſunt vobis domeſtici.

Aulicus.

Bene dicis Fortuna, ſi fideles.

Fortuna.

Nónne res ita ſe habet?

Auli-

Aulicus.

Tot habemus hostes, quot familiares.

Fortuna.

Omnes tamen domestici vos utroque genu complicato salutant & reverentur.

Aulicus.

Altera manu ferunt lapidem, altera panem ostentant.

Fortuna.

Adduci nequeo ut istud credam.

Aulicus.

Est quod credas multi amicitiam verbis palàm simulant, qui sub columbinâ specie teterrimam ferunt caudam scorpionis.

Fortuna.

Et quamobrem familiares vestri vobis insidiarentur?

Aulicus.

Invidia.

Fortuna.

Quamobrem inviderent? persuadere mihi nequeo invidiam vobiscum habitare.

Aulicus.

Hoc tantum fabulosum est, quantum si dicas Jovem esse sine liberis Fortuna, nusquam gentium, nullibi terrarum aut hominum majores sunt status livoris aut invidiæ.

Fortuna.

Dic ergo, unde livor iste enascitur?

Aulicus.

Quandoque ex fumo, ex re nihili si dominus sereniore vultu huic arriserit quàm illi si Taratallam salutet insalutato Mystillo, si arcanum aliquid committat Fabulino absente Nasica, si Tertidianum propius quàm Gellium corpori suo admiserit, si dextram porrexerit Diodoro relicto Corbulone.

For-

Fortuna.

Nascuntur livores ex his fumis?

Aulicus.

Ex longe minoribus, Fortuna, invidia crepabit Hermogenes, si viderit Hiarbitam placere domino.

Fortuna.

Saltem qui benevolentiam dominorum sibi comparant, felices putandi sunt.

Aulicus.

Felices utcunque, si favor ille sit pertinax & diuturnus.

Fortuna.

Quid? nónne sibi constant principes?

Aulicus.

Ut mulieris animus. vis paucis dicam? versatiliores sunt Cothurno, & Proteo mutabiliores.

Fortuna.

Quamobrem mutarent sententiam, & versatili essent animo?

Aulicus.

Ha! nefas est percunctari causam.

Fortuna.

Semper tamen habent pædagogos doctrina & sanctitate præditos.

Aulicus.

Fortuna, nescio cui mortalium hodie sit habenda fides. Nam qui severos & tetricos palàm se ostendunt pædagogi, iisdem nudato capite blandiuntur intus, & appellant Reges tragicos. Fortuna, nescio cuinam mortalium hodie sit habenda fides.

Fortuna.

Non confidis hominum probitati?

Aulicus.

Ubinam est illa probitas? in fronte? miror te adhuc ista nescire, quum sis omnium rerum largitrix & domina.

For-

Fortuna.

Si concessero has in aulica vita esse calamitates, non fatebor tamen vos esse miseros propterea.

Aulicus.

Quid impediet ut non fatearis?

Fortuna.

Aliæ felicitates plurimæ.

Aulicus.

Quænam sunt illæ?

Fortuna.

Videtúrne tibi modica voluptas, diversas regiones circumspicere, hominum mores intueri, illustrare urbes, & ubique terrarum nullam non experiri voluptatem? quæ omnia vobis aulicis accedunt quotidie?

Aulicus.

Qui non experti sunt, opinantur multum mellis esse in nostra conditione: expertis verò nihil videtur deterius.

Fortuna.

Scire nequeo satis quorsum tendant isthæc tua verba.

Aulicus.

Quando foras proficiscimur, quam nobis voluptatem putas inesse?

Fortuna.

Eam saltem, quòd diversos hominum mores videtis.

Aulicus.

Quid si perferamus miserias?

Fortuna.

Miserias! utinam miseri omnes nihil aliud paterentur infelicitatis.

Aulicus.

Estne illud felicitatis, imbre humectari, cadere in lutum, in tenebris ambulare, equum habere strigosum & macilentum, dormire in cubilibus, quibus scabiosi,

ſcabioſi, cancroſi, leproſi, podagrici, ulceroſi, paralytici fortè jacuerunt?

Fortuna.

Plura, ut opinor, non toleratis quàm principes veſtri, quos tamen ajunt inter delicias in culcitris ſub alaribus perdicũ plumis refertis molliter quieſcere.

Aulicus.

Ut video, non ſatis noſti miſeriam noſtram, quam ut intelligas, illud inprimis compertum habe, vix unicum eſſe dominum in familia, qui benè quieſcat.

Fortuna.

Alii quid?

Aulicus.

Nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitans, omnes imperare volunt, ſervire nulli, hic ait ſuis tantùm muneris eſſe vinum præminiſtrare domino, alius cubicularium ſe vocat, alius œconomum, non reperitur qui ea curare velit, quæ aliquid præ ſe ferant vile.

Fortuna.

Hæc tamen (ut ſuſpicor) non impediunt quò minus munda ſint omnia vobis.

Aulicus.

Immunda omnia: & quò quiſque ſordidior eſt, eò plerumque laudatior. Alii ubi ſatis ſe ingurgitarunt vinò, reclinant ebria capita & cervices in ſcamna & ſcrinia & quemcunque poſſunt locum. Videres alios ſumptum præter modum vinum ructare, alios evomere: ſi qui vigilent, dormientibus oppedunt, aut eorum nares tetro aliquo odore ſuffumigant.

Fortuna.

Verum (ut opinor) liberum eſt vobis per ocium ſtare in templis, & ab aurora uſque ad veſperum cum Diis verſari.

Aulicus.

Date mihi pelvim, hæc verba excitant nauſeam ſtomacho

macho me Aulici refugiunt templa non minus quàm carceres.

Fortunâ.

Video tamen permultos eò nonnunquam ire.

Aulicus.

Hoc ergo faciunt ne impii videantur, & religionis contemptores, aut si qui fortasse illuc iverint, eunt non ut orent, sed ut devoratum plus æquo cibum longâ deambulatione digerant, aut perniciosum saturo ventre somnum fabulosis impediant colloquiis.

Fortuna.

Verùm est alia felicitas cujus nondum memini, generis vestri nobilitas immodicam laudem vobis parturit,

Aulicus.

Nobilitas nostra cogit ut velimus nolimus vitam nostram exponamus periculis, quæ Reges delirant.

Fortuna.

At cùm estis in aulâ illâ Regiâ, & populus videt, vos sericatos, paludatos, purpuratos, gemmis ornatos, & monilibus, suspicit & veneratur.

Aulicus.

Cùm sumus in pagis nostris, aureæ vestes commutantur in penulas, gemmatæ caligæ in soccos, & si præcedens aulicæ vitæ luxuria opulentiam nostram penitus absorbuerit, subjectos radimus, extorquemus quicquid possumus, convertimus omnia pulmusculo:

Fortuna.

Si subditis, desit pecunia?

Aulicus.

Extorquemus gallinas, tauros, arietes, & quicquid agrestis gazæ comperimus: prægnantibus interdum paganorum mulierculis auferimus lectum & culcitram, & solum stramen relinquimus.

For-

Fortuna.

Non te istud movet, quòd in aulâ principum magna est spes futuri boni?

Aulicus.

Spem non video.

Fortuna.

Dant tamen interim per luxum.

Aulicus.

Frequentius per vim extorquent.

Fortuna.

Quem semel amarunt, nunquam relinquunt indotatum.

Aulicus.

Hodie te amant, cras vitrum ruperis odio prosequentur. Propterea, Fortuna, si vis mihi gratificari, eripe me his miseriis.

Fortuna.

Non constitui tibi quicquam aliud largiri.

Aulicus,

Vado ergo, nam certum est mihi unamquamque potius subire miseriam, quàm diutius huic insistere professioni: vado igitur, & me quibuscunque periculis expono. Valete auditores, & expectate hic tantisper, dum redeam.

FINIS.

Sequentis Dialogi Interlocutores sunt Amor, Salomon, Interpres, Hercules, David, & Eremita.

Amor.

SCire cupis venas quo torreat igne cupido,
Quasve gerat faculas deliciosus amor?
Quas paret insidias, quo se præmuniat homo,
Et quibus incautos arripiat laqueis?

Audi

Audi laurigeræ lusus numerosque Camœnæ:
Accipies quali vulnere lædat amor.

Salomon.

Vis fili, æternæ requiem tibi quærere vitæ,
Cœlicolasque inter cives & amæna piorum
Agmina spirituum fœlicem vivere vitam?
Abstineas vitiis, & mundo corpore vivas:
Illorum fugias commercia qui tibi virus,
Qui tibi delicias, luxusque & molle venenum
Obtulerint, & qui te ad vina & scorta vocarint.
Vis fili, hanc animam tenebris auferre malignis?
Vis Acherontææ dominum regemque cavernæ
Fallere? tartareæ vis prædam auferre Megæræ?
Abstineas verbis quæ sunt lasciva petulcis,
Immundam spirant Venerem tetramque Mephitim.
Nam prætextatos juvenes, croceaque decores
Cæsarie solet immundus corrumpere sermo,
Et tener infirmas titillat sermo medullas.
Vis fili, in tuto tua carbasa sistere portu?
Sirenum fuge blanditias, & agmina linguæ,
Et cave ne meretrix perjura & subdola casses
Comparet, atque suis pedicis tua crura moretur.
Lingua meretricis favus est, & blandior omni
Ambrosia, sicco pariter jucundior omni,
Ridet, adulatur, tremulo blanditur ocello,
Nec muris adeò firmis complexibus hærent
Flexipedes hederæ, nec mollis concha Lucrini
Arctè adeò juncta est, ut se tibi complicat illa:
Nam medium amplexans, compressaque basia donans,
Fallaci mordet linguámque humerósque labello,
Castoriique tenax vinclum promittit amoris.
Verùm ubi, tam in vacuâ sentit nihil esse crumena,
Mutatis verbis aliò vestigia mutat.

Interpres.

Sanctissima sunt hujus Salomonis præcepta, si quis
cis

eis morem gereret, & tanquam oracula amplectere-retur.

Salomon.

Vis fili, ad tutæ portum tranare salutis?
Despicias luxus, queis gaudet iniqua voluptas.
Quid tibi candentes prona cervice capilli?
Quid madida unguento facies, madidataque membra
Profuerint tandem, nitidæque superbia formæ?
Annulus in digitis, & gemma dives & auro?
Quidve chlamys Samii gemmis conspersa tyranni
Profuerit? quid opes, omnesque libidinis artes?
His animam pedicis trahit insidiosa voluptas.

Amor.

Te Curium tua verba docent, hic sermo parentum,
Hæc morosa refert gravitas & vita Catonem:
Attamen arrepto si vis contendere telo,
Multa quoque armatis impingere vulnera dextris,
Non renuo pugnam, aut alacri certare duello,
Sive graves cestus, & iniquo pondere massas,
Seu liceat validis torquere hastilia nervis.

Salomon.

Quis tu qui modicas audes attollere vires,
Quum tibi sit fragilis formæ nunc umbra pusillæ?

Amor.

Quis? nostíne hominem?

Salomon.

Nudus mihi cerneris infans,
Pygmæo brevior.

Amor.

Major mihi corpore virtus,
Quàm gracilis doceat facies, & parvula membra.

Salomon.

Dic quod nomen?

Amor.

Amor.

Salomon.

Dic quæso quas tibi vires
Præbuerit malesuada Venus, petulansque voluptas?

Amor.

Mollitiem quamvis oculi splendore micantes
Promittant, teneræque manus, mellitaque membra,
Quem tamen intactæ percussi cuspidis ictu,
Ardet, ut in mediis stipulæ sulphurque cavernis.
Vis sentire mei lethalem vulneris ictum?
Hoc patere, & nostræ toleres incendia flammæ.

Salomon.

Intima quàm torrent diræ mihi viscera flammæ!
Quis rogus in venas serpit? quæ incendia flagrant?
Uror, ut ignifera perit arida spica sub Ætna.
Qui morosa dabam tetrici præcepta Catonis,
Carpebam imberbis qui facta inhonesta juventæ,
Succubui flammis, refugo quas parturit arcu
Illecebrosus Amor, fucataque melle voluptas.
Ut video, Veneri sapientia nulla resistit.

Hercules.

Sanguine clava rubens, & multa morte ferarum,
Me docet esse Jovis natum quem noscit Iberus,
Et Tartassiaco semota in littore Gades,
Et quem flammiferi rutilans videt orbita Solis.
Fatidici vates nostræ miracula vitæ,
Egregiasque canunt vires, & robora nullis
Expugnata feris, nullis concussa leænis,
Morte ferox serpens & fertilis ictibus Hydra,
Cui caput obryzo præcinctum splenduit auro,
Et deprensa pedum cursu, celerque volatu:
Igniferas taurus spirans ex ore favillas,
Qui poterat terrere vagæ centum oppida Cretæ,
Concidit æratæ nodoso robore clavæ.
Harpyias fœdis maculantes aëra pennis,
Nubibus in mediis rapui retigique sagittis,
Arcadas antiquos radiato Sole priores,

Ful-

Fulmineus terrebat aper sylvisque relictis
Cogebat domibus ferratos claudere postes:
Cui tamen eripui setoso in corpore vitam.
Quis dabit Alcidæ similem? mea vincula sensit
Cerberus immanis terrens Acheronta latratu.
Meque tuæ Pluton pater expavere tenebræ,
Dum me ad Tænareas invitus portitor umbras
Vexit, & informem compressi pondere navim.

Amor.

Mira refers, certasse feris, truncasse colubros.
Eripuisti animam metuendo dentibus apro
Æripedem cervum, volucer cui cesserat Eurus,
Pegasea rapuisse fuga, occidisse rapaces
Harpyias, taurum manibus jugulasse cruentis,
Hoc opus, hic labor est, cui non Maurusius Atlas
Sufficiat, valida quamvis cervice humerisque
Sustineat firmis molem stellantis Olympi.
Et quamvis tibi sint nervoso in corpore vires,
Tam robusti humeri, cervix tam firma, capútque in
Quod queat auratum securè in cumbere cœlum.
Si tamen invicta mecum certare palæstra
Fortè velis, ego nec tecum certare recuso.

Hercules.

Tu pupe imbellis croceo redimite capillo,
Cui sunt unguiculi molles, lascivius hædo
Corpus, lanigera pellis quoque mollior agna,
Ridentes oculi, quales virguncula nondum
Nubilis in molli solet ostentare juventa,
Méne audes verbis incessere nudule pupe?

Amor.

Sum nudus, fateor, forma est mihi mollis, & omnes
Lascivo teneræ mihi sunt in corpore partes,
Mollius est oleo guttur, & mollior alis
Perdicum facies, & rubri more pyropi
Splendet uterq; oculus, nivis instar mollia splendent
Crura, utrunque femur vincit candore ligustrum:

Quæ quamvis deceant imbelles signa puellas,
Clavigero tamen audebo certare giganti,
Et fortasse mea victus moriere sagitta.

Hercules.

Quid tua tela mihi poterunt obsistere? nunquid
Reptilis occidit magnum formica elephantem?
An fortè Enceladum vincet Pygmeus, & omnes
Titanas: vincétne alacrem testudo molossum?
Has contemno minas, si quid tua spicula possunt,
Utere, missilibus terebres mihi corda sagittis.

Amor.

Accipe mortiferum vulnus. cognosce sagittis
Quanta sit in nostris quamque insidiosa potestas.

Hercules.

Nunc video aligeri nihil esse Cupidinis arca
Acrius, atque tua Venus illecebrosa sagitta,
Ille ego monstrorum domitor, nunc ardeo, & uror,
Ardet ut incensis Lipare fumosa caminis:
Nunc ego me victum fateor, clypeóque relicto
Turpiter in media cedo fugitivus arena.

David.

Inter fatidicos prima est mihi gloria vates,
Et mea prospiciunt præsagi verba prophetæ,
Ille ego sum David, tortæ qui verbere fundæ,
Magna Philistæi percussi membra gigantis.
Relligionis amor divino me cremat igne,
Cura mea est cœlum: duce ego pietatis amore,
Rejicio stimulos Veneris, pedicásque dolosas,
Queis solet incautos capere insidiosa libido.

Amor.

Magna tua est virtus, sola est tibi cura salutis,
Tu veneris laqueos & blandimenta recusas:
Nulla Venus tibi titillat mentemque animumque,
Plurima fatidico præsagia concinis ore,
Sacrifici tepsalmicinem sanctum esse fatentur.
Vis tamen armata mecum contendere dextra?

Junge

Junge manum manui toto ſpectante theatro,
Non ego conflictum renuo.

David.

Tu parvula muſca,
Pygmæo brevior, tremulæ quem verbere pennæ
Concutiunt Palamedis aves ſcarabæus & ater,
Audes fatidicum lingua irritare prophetam?
Quære parem tibi Pygmæum cui debile corpus,
Cui faciles humeri, cui ſit molliſſima torma,
Nam tecum armatis manibus certare puderet.

Amor.

Experiere meo quæ ſint in vulnere vires,
Quamque pharetrigero ſit torridus ignis Amori
Ni tibi cornea ſit præduro in corpore fibra,
In venis adamas, & ſubter viſcera marmor,
Vita tibi triplex, tria colla tricorporis umbræ,
Experiere meo nihil eſſe potentius ictu.

David.

Quanta mihi Superi ſerpunt incendia venis!
Quàm mihi flagrantes torrent incendia venas!
Viſceribus calor eſt, quem Tethis utroque nequiret
Delere oceano, variiſque reciprocus undis
Euripus trimaris, pontúſve uterque Corinthi;
Nec qui venturos præſagit ſpiritus annos.
Subſidium confert ſenſim crepitante favilla
Labitur in cineres reſolutum debile corpus.
Mallem ego Theſſalicis intus frigere venenis,
Et bibere ignotas quas Caucaſus educat herbas,
Socraticæque gravem ſuccum potare cicutæ,
Prælatæque ſibi quicquid Medea Creüſæ
Præbuit, incertis cecidit cum regia flammis.

Amor.

Tu tamen audebas noſtris illudere telis,
Mortiferaſque meæ pennas ridere pharetræ:
Nónne vides quanta Veneris modò filius arte
Eminet, & jaculum quàm certo torqueat ictu?

Hæc tua, quam pateris, maneat fortuna superbis,
Sed vasto nihil esse potest sub cardine mundi,
Quod quandoque acri non torreat igne Cupido.

Eremita.

Ecce ego desertæ latebrosus cultor eremi,
Nil nisi radices comedens, lapidosaque corna;
Agrestesque herbas, quas concoquit ignis aheno
Suppositus, cui longa terunt jejunia corpus,
Ossa cutem penetrant, laxo cui viscera ventre
Dependens, macra est facies, vix languida crura
Insistunt pedibus geminis, spelæa ferarum
Incolo, quasque habitat villosa leæna latebras.
Et ne porrecto me pungat melle voluptas,
Furtivisque dolis trahat insidiosa libido,
Pungo me scuticis, & acutis vulnero flagris.
Ne lascivus Amor parvos mihi pungat ocellos,
Aut me suaviloquæ seducat forma puellæ,
Linteolo faciem mihi velo, & pectore prono
Quadrupedum aspicio tellurem more ferarum.

Amor.

Magna tua est virtus, & iter meditaris ad astra:
Macra tibi est facies, jejuno corpore latrat
Venter, & ossa cutem penetrant, Veneremq; repellis:
Te faciam tamen injectis ardere savillis,
Flammataque deæ Veneris flagrare sagitta.

Eremita.

Teque tuasque faces atque ignea spicula temno:
Nec Veneris timeo pedicas: utare flagello
Qualicunque voles, virtus tibi nostra resistet.

Amor.

Experiare meæ nunc ergo vulnera dextræ,
Disce pharetrati non spernere numen Amoris.
Jupiter ignifero terras qui fulmine torquet,
Neptunus refugis qui terras alluit undis,
Exanimes torva facie qui concutit umbras,
Sustinuere meæ lethalem cuspidis ictum.

Eremita.

Rugosum quisquis mira gravitate Catonem,
Atque supercilio Fabios Curiosque severos
Mentiris, castaque audes te dicere vita,
Tolle tuæ rugas elataque cornua formæ,
Moribus antiquis noli confidere, quamvis
Et Veneris flammas, tenerique Cupidinis ignes
Per multos castus superaveris ante decembres.
Agrestes colui latebras, atque antra ferarum,
Abstinui Venere & Baccho, jejunia macro
Corpore servavi multos abstemius annos:
Sic ut jam à Veneris stimulo secura putarem
Viscera, & ignitas jam deservisse favillas:
Attamen ecce nova torret præcordia flamma
Acrior igniferæ vasta fornace Chimæræ
Sævus amor. Paucis igitur conclusio fiat,
Omnia vincit amor, nulla superabilis arte.

FINIS.

Introducuntur in hoc Dialogo, *Troja, Salomon, Samson.*

Troja.

Flete senes.

Salomon.

Plorate viri.

Samson.

Lugete puellæ.

Troja.

Causa jubet.

Salomon.

Res est congrua.

Samson.

Fata volunt.

Troja.

Flere licet.

Salomon.

Plorare juvat.

Samſon.

Lugere neceſſe eſt.

Troja.

Fletus adeſt.

Salomon.

Deſunt gaudia.

Samſon.

Riſus abeſt.

Troja.

Abſit amor.

Salomon.

Citharæ taceant.

Samſon.

Querimonia ſurgat.

Troja.

Terra fleat.

Salomon.

Doleant omnia.

Samſon.

Cuncta gemant.

Troja.

Cuncta gemant.

Salomon.

Choreæ pereant.

Samſon.

Moriantur amores.

Troja.

Cedant vana.

Salomon.

Cadant baſia.

Samſon.

Flete ſenes.

Troja.

Flete senes.

Salomon.

Plorate viri.

Samson.

Lugete puellæ.

Troja.

Causa jubet.

Salomon.

Res est congrua,

Samson.

Fata volunt.

Troja.

Troja vocor.

Salomon.

Salomon ego sum.

Samson.

Samson ego dicor.

Troja.

Pulchra fui.

Salomon.

Sapiens ipse ego.

Samson.

Fortis ego.

Troja.

Nos tres quos variis cruciavit fœmina damnis,
Dicemus quid sit fœmina, quid ve ferat.

Salomon.

Nos tres informi jugulavit fœmina cultro,
Fœmina cerbereum digna fovere canem.

Samson.

Nos tres implicuit tacitis fortuna catenis,
Fœmina tartareo nubere digna Jovi.

Troja.

Nos tres in dubium contraxit fœmina rete,
Fœmina Menaliis projicienda lupis,

Salomon.

Nos tres à recto virtutum calle retraxit
Fœmina, Trinacrio viva cremanda specu.

Samson.

Nos tres Idaliæ Veneri servire coëgit
Sola Perillæum digna probare bovem.

Salomon.

Troja, quid est mulier? nam jam definire necesse est
Quid sit, quidve ferat fœmina, Troja quid est?

Troja.

Est ex Lernæis oriunda paludibus Hydra,
Turgida saxificæ Gorgonis ora gerens.

Salomon.

Est mel interna concludens parte venenum,
Mascula Palladia corpora voce trahens,

Samson.

Est flos arcano portans in cortice vermes,
Frigida sub nivea toxica pelle ferens.

Troja.

Est Siren capiens verbis fallacibus aures,
Ignoto mergens naufraga vela mari.

Salomon.

Est fallax blandam prætendens scorpio caudam,
Qui dum blanditur, mordet & interimit.

Samson.

Est rosa quæ prima dulcedine fundit odorem,
At grave formosa sub cute virus olet.

Troja.

Est Circe, nisi se cautum quis præstet Ulyssem,
In fædos vertens corpora nostra sues.

Salomon.

Est Harpyia ferox, deturpans aëra pennis,
Quæ solet humanum dilaniare genus.

Samson.

Est serpens, vermis, vultur, crocodilus, & hydra,
Gorgone portentum dirius hydrigena.

Troja.

Troja.

Fœmina blanditur.

Salomon.

Laqueos parat.

Samſon.

Arma miniſtrat.

Troja.

Decipit.

Salomon.

Excæcat corpora.

Samſon.

Membra necat.

Troja.

Debilitat vires.

Salomon.

Hominem attrahit.

Samſon.

Oſſa perurit.

Troja.

Flet.

Salomon.

Ridet.

Samſon.

Simulat.

Troja.

Dat.

Salomon.

Petit.

Samſon.

Odit.

Troja.

Amat.

Salomon.

Haurit opes.

Samſon.

Plenas ſolet evacuare crumenas.

Troja.
Bella gerit.
Salomon.
Frangit mœnia.
Samſon.
Caſtra domat.
Troja.
Fert violas.
Salomon.
Gaudet ſpeculis.
Samſon.
Solet eſſe jocoſa.
Troja.
Gaudet odore.
Salomon.
Petit baſia.
Samſon.
Corpus amat.
Troja.
Diſponit crines.
Salomon.
Faciem lavat.
Samſon.
Ocia quærit.
Troja.
Ludere vult.
Salomon.
Sumptu gaudet.
Samſon.
Amat choreas.
Troja.
Vult benè veſtiri.
Salomon.
Bene pecti.
Samſon.
Et pexa videri.

Tro-

Troja.

It tacitè.

Salomon.

Atque mali eſt prodiga.

Samſon.

Parca boni.

Troja.

Pigreſcit.

Salomon.

Querula eſt.

Samſon.

Solet illaqueare maritum.

Troja.

Contemnit mores.

Salomon,

Eſt vaga.

Samſon.

Mobilis eſt.

Troja.

Bella movet propriis.

Salomon.

Fratres committit in armâ.

Samſon.

Auctori res eſt pernicioſa ſuo.

Troja.

Cum Salomon, ſapiens fueris: ſapientia non te
Eripuit, res eſt imperioſa Venus.

Salomon.

Et tu Troja, potens fueras: te nulla redemit
Nobilitas, non te Pergamus eripuit.

Troja.

Tu Samſon robuſtus eras: nec te tua virtus
Servavit, fraudes ſæpe miniſtrat amor.

Samſon.

Incolumem nec te Priami fecere nepotes,
Troja tuæ cecidit nobilitatis honos.

Troja,

Troja.
Bella gerit.
Salomon.
Frangit mœnia.
Samſon.
Caſtra domat.
Troja.
Fert violas.
Salomon.
Gaudet ſpeculis.
Samſon.
Solet eſſe jocoſa.
Troja.
Gaudet odore.
Salomon.
Petit baſia.
Samſon.
Corpus amat.
Troja.
Diſponit crines.
Salomon.
Faciem lavat.
Samſon.
Ocia quærit.
Troja.
Ludere vult.
Salomon.
Sumptu gaudet.
Samſon.
Amat choreas.
Troja.
Vult benè veſtiri.
Salomon.
Bene pecti.
Samſon.
Et pexa videri.

Tro-

Troja.

It tacitè.

Salomon.

Atque mali eſt prodiga.

Samſon.

Parca boni.

Troja.

Pigreſcit.

Salomon.

Querula eſt.

Samſon.

Solet illaqueare maritum.

Troja.

Contemnit mores.

Salomon,

Eſt vaga.

Samſon.

Mobilis eſt.

Troja.

Bella movet propriis.

Salomon.

Fratres committit in armâ.

Samſon.

Auctori res eſt perniciosa ſuo.

Troja.

Cum Salomon, ſapiens fueris: ſapientia non te
Eripuit, res eſt imperioſa Venus.

Salomon.

Et tu Troja, potens fueras: te nulla redemit
Nobilitas, non te Pergamus eripuit.

Troja.

Tu Samſon robuſtus eras: nec te tua virtus
Servavit, fraudes ſæpe miniſtrat amor.

Samſon.

Incolumem nec te Priami fecere nepotes,
Troja tuæ cecidit nobilitatis honos.

Troja.

Troja.

O Salomon, non te moles celeberrima templi
 Eripuit : cautos sæpe fefellit amor.

Salomon.

Nec te Troja, tui salvam fecere Penates,
 Quin minus Argolico diruta Marte fores.

Troja.

O Samson, non te præstantes robore nervi
 Servarunt : scivit te superare Venus.

Samson.

Nec te præstantes Hyblæo marmore turres
 Troja reservarunt, nec Venus aut Cybele.

Troja.

Priamides Phrygia si nunquam pastor ab urbe
Isset ad Argolicæ florentia mœnia Spartæ,
Uxorem Menelae tuam rapturus, haberet
Troja recens nomen, vicinaque nubibus esset
Clara domus Priami, nec putrida saxa laterent
In campis, nec tot Simois correpta sub undis
Corpora Trojanæ prolis cooperta jacerent,
Si te, inquam, Phrygius nusquam rapuisset adulter.
Tyndari, non geminos bellis armasset Atridas
Ardor vindictæ : nec si Priamejus Hector
Te jugulasset falsis, Patrocle, sub armis
Hectora non etiam fortis mactasset Achilles :
Non itidem Paris incurvo clarissimus arcu
Læsibilem solo pede trajecessit Achillem :
Nec Paridem Pyrrhus, nec Pyrrhum immanis Orestes.
Quid reliquos omnes memorem, quos Marte sinistro
Ipsa decennali vidi periisse ruina ?
Quid jactum aëriæ summo de vertice turris
Astyanacta loquar ? quid cæsa cadavera dicam ?
A Græcis credas mendacia verba Maronis,

Qui

Qui canit Æneam certasse viriliter armis,
Blandiri Augusto cupiens: Maro falsa recenset,
Fatali cùm dicit equo venisse ruinam.
Nullus equus Trojam, nec machina Palladis ulla
Venit, & antiquæ patefecit limina Trojæ:
Sed Trojam Græcis reseravit proditor ipse
Æneas, sociis Heneto cum Pelydamante,
Queis comes Antenor fuerat sic sum data Græcis,
Sic me nocturna Graji invasere procella.
Quis mihi tam diræ cladis monumenta paravit?
Fœmina, quæ primos belli mihi contulit ignes,

Salomon.

Ipse ego, si nunquam muliebri captus amore
Libera fœmineis donassem colla catenis
Frivola vanorum nunquam simulachra deorum.
Pronus adorassem, non idololatra fuissem.
A vera sed quis me relligione retraxit?
Fœmina, quæ menti rationis detrahit usum.

Samson.

Non me terruerat feritas fugienda leonis,
Non me mille viri jaculis invadere quibant.
Rumpebam Paria fabricatas rupe columnas,
Frangebam silices, superabam castra, domabam
Extremos quicquid fuerat crudele per agros.
Me tamen excisso delusit fœmina crine,
Fœmina Gætulo convivere digna leoni.

Troja.

Deludit sensus.

Salomon.

Enervat corda.

Samson.

Medullas
Urit: Opes haurit.

Salomon.

Homicidia plurima
Patrat.

Samſon.

Gaudet adulteriis.

Troja.

Stupris.

Salomon.

Inceſtibus.

Samſon.

Aſtu

Gaudet;

Troja.

Amat rixas.

Salomon.

Eſt perfida.

Samſon.

Fallit amantem.

Troja.

Decipit ignaros.

Salomon.

Et vires fortibus aufert.

Troja.

Me fregit.

Salomon.

Me me idolis ſervire coëgit.

Samſon.

Abſtulit illa mihi vires.

Troja.

Mea Pergama rupit.

Salomon.

Me ſtultum fecit.

Samſon.

Mihi crines forcipe raſit.

Troja.

Fraudibus exultat.

Salomon.

Quærit convivia.

Samson.

Bacchi
Orgia concelebrat.

Troja.

Populo vult grata videri.

Salomon.

Vult dici sapiens.

Samson.

Quærit formosa vocari.

Troja.

Gaudet honore.

Salomon.

Jocos adamat.

Samson.

Vana omnia quærit.

Troja.

Est fallax.

Salomon.

Est vafra.

Samson.

Nequit compescere linguam.

Troja.

Est mendax.

Salomon.

Et hypocrisin amat.

Samson.

Scelus omne ministrat.

Troja.

Quis generi humano Paradisi limina clausit?

Salomon.

Fœmina. Quis lyrici cantus Davida peritum
Fecit adulterium committere?

Samson.

Fœmina. Sed quis
Æneam valido fecit confligere Turno?

Troja.

Troja.

Fœmina. Quis veteres fecit pugnare Sabinos
Contra Romanos paſtores?

Salomon.

Fœmina. Sed quid
Cauſa fuiſſe tui narratur Pyrame cæſus?

Samſon.

Fœmina Baptiſtæ, ſed quis capitale prophetæ
Supplicium inferri præcepit?

Troja.

Fœmina. Regis
Ægiſthi natos decies quis quinque peremit?

Salomon.

Fœmina. Quis ſocios olim mutavit Ulyſſis
In porcos magno in contamine?

Samſon.

Fœmina. Sed quis
Olim Dulichium tardaſſe putatur Achillem,
Quo minus ad bellum properaret?

Troja.

Fœmina. Quis te
Sardanapale habitum muliebrem ſumere juſſit?

Salomon.

Fœmina. Sed contra te quis fortiſſime Theſeu
Juſſit Amazonides concurrere?

Samſon.

Fœmina. Verùm
Facta procis belli quæ cauſa eſt prima curulis?

Troja.

Fœmina. Quis ſobolem Davidis morte cruenta
Occidi ferro præcepit?

Salomon.

Fœmina. Samſon
Cur tam longævis odiis Agamemnona fortem
Æacides habuit quæ cauſa eſt?

Sam-

Samson.

Fœmina. Troja,
Dicito, quis mediis submergi fecit in undis
Leandrum forma speciosum?

Troja.

Fœmina. Quisnam
Orphea membratim discerpsit?

Salomon.

Fœmina. Sed quis
Fecit ab inferno Plutonem exurgere, & Ætno
Frugales campo inquirere?

Samson.

Fœmina. Quisnam
Fecit ut Alcides vitam finiverit igni?

Troja.

Fœmina. Quis diri flamma combussit amoris
Infantem cæcum, cui nomen Acontius extat?

Salomon.

Fœmina. Quis propriis lacerandum Actæona quondam
Donavit canibus per sylvas?

Samson.

Fœmina. Quisnam
Incestus vitium fecit patrare Thyestem?

Troja.

Fœmina. Quis vasta sorberi fecit abysso
Amphiaraum vatem Græcorum?

Salomon.

Fœmina. Quisnam
Andromedem fecit monstro exposuisse marino?

Samson.

Fœmina. Quis frenis rapidorum fecit equorum
Hippolytum juvenem discerpi?

Troja.

Fœmina. Quisnam
Romule te cum fratre tuo projecit in undas?

Salo-

Salomon.

Fœmina. Quis pariter furioſo ſuaſit Oreſti
Ut Pyrrhum gladio jugularet?

Samſon.

Fœmina. Quiſnam
Fecit ut immani gladio ſe occiderit ultro
Petus. Quis ſuaſit Pelopi ut ſe mergeret undis?

Troja.

Fœmina. Quis contra Lapithas certare bimembres
Arboribus juſſit Centauros?

Salomon.

Fœmina. Verùm
Quis ſceleris falſo accuſavit Pelea ſortem?

Samſon.

Fœmina. Quis tenerum à colubro permiſit Ophel-
tem
Dimiſſum in campis occidi?

Troja.

Fœmina. Verùm
Quis filum in lanas robuſtis nere lacertis
Amphitryoniadem ſtimulavit?

Salomon.

Fœmina. Sed quid
Argolicum Regem fecit pugnare Dario?

Samſon. (tro

Fœmina. Quis proprio ſibi mortem adſciſcere cul-
Impulit indigna pereuntem morte Lycamben?

Troja.

Fœmina. Lyſimacho formoſum occidere natum
Quis quæſo verbis perſuaſit?

Salomon.

Fœmina. Quiſnam
Fecit ut Archemorum extinxerit anguis in herba?

Samſon.

Fœmina. Quis Phœbo Græcis immittere peſtem
Suaſit, & innumeras ærumnas?

Troja.

Troja.

Fœmina. Sat sit,
Fœminea satis hic fuimus de fraude locuti:
Plura tamen restant, & adhuc majora supersunt.

Salomon.

Sunt quæ se perimunt.

Samson.

Sunt quæ jugulare maritos
Nituntur.

Troja.

Sunt quæ vigilant occidere fratres.

Salomon.

Sunt quæ bella movent.

Samson.

Sunt quæ nec stupra nec ullas
Spumigenæ Veneris flammas vitare laborant.

Troja.

Byblis concubuit fratri, & tandem sibi mortem
Conscivit laqueo.

Salomon.

Canace de fratre scelestе
Infantem peperit.

Samson.

Sed quid? concumbere patri
Myrrha furens non erubuit.

Troja.

Mixta est quoque patri
Nyctimene.

Salomon.

Docti Chryseis mater Homeri
Fecit adulterium.

Samson.

Pulchram Nycteida tauri
Cœcus amor traxit.

Troja.

Facti de crinibus angues

Palla-

Palladis in templo liventis facta Medusa
Stupra docent.

Salomon.
Tanto longæva Semiramis igni
Ferbuit, & tanta Veneris fuit incita flamma,
Ut brutalis equi, ne dum commercia nati
Quæsierit.

Samson.
Matrem fertur novisse Jocastam
Oedipus.

Troja.
Insano se Demophoontis amore
Suspendit Phyllis.

Salomon.
Matris delubra Cybelles
Hippomenis coitu violare ausa est Atalanta.

Samson.
Absyrtum fratrem lacerans Medea necavit,
Atque ut prædonem sequeretur Jasona, patrem
Decepit, tandem à profugo deserta marito,
Occidit natos.

Troja.
Celebrans trieterica Bacchi
Penthea formosum mater jugulavit Agave.

Salomon.
Ignaro coram fallax Theroclea marito
Innocuum juvenem falsi accusare reatus
Non verita est.

Samson.
Non erubuit sævissima Progne
Occisum natum comedendum offerre marito.

Troja.
Ægypti præses sese Cleopatra peremit.

Salomon.
Erigone laqueo vitam clausisse putatur.

Samson.
Ino cum puero Melicerta se dedit escam
Piscibus.
Troja.
Æthiopham Circe impellente putatur
Dimisisse Lycas.
Salomon.
Doctæ præferre Minervæ
Se non erubuit dextris subtilis Arachne.
Samson.
Pellibus hircinis Isaac Rebecca fefellit.
Troja.
Et Capitolinam virgo Marpeja turrim
Donavit regi Latio, populisque Sabinis.
Salomon.
Et variis Circe novit mutare figuris
Incautos homines.
Samson.
Regina Cherotina cives
Innocuos non erubuit transfigere ferro.
Troja.
Et Cyri pariter junioris reproba mater,
Fecit ut immundos alerent sibi corpora vermes,
Queis corrosa forent.
Salomon.
Mulier sceleratæ Polyxo
Fecit ut arboreis Helenam pendére lacertis.
Samson.
Consciyitque sibi gladio Sophronia mortem.
Troja.
Tullia caussa tuæ mortis fuit optime Servi.
Salomon.
Luxuriosa fuit quoque Julia.
Samson.
Bacchades omnes
Ebria nocturno replebant guttura potu.

Troja.

Troja.

Hæc eſt fœmineæ prolis clariſſima virtus.

Salomon.

Hæc bene facta patent muliebria.

Samſon.

Cernite quales
Sint luſus, qualeſque joci, qualiſve voluptas.

Troja.

Si cautos homines deludat fœmina fallax,
Quid mirum, cùm luxuriæ ſervire potentes
Fecerit illa Deos?

Salomon.

Fama eſt ex ſideris aula
Deſcendiſſe Jovem toties.

Samſon.

Dixere Poëtæ
Diverſas ſolitos olim veſtire figuras
Eſſe Deos, quò luxuriam complere valerent.

Troja.

Jupiter Europam deluſit imagine tauri.

Salomon.

Ab Jove quæ fuerat volitans effecta coturnix,
Aſterie, Jovis armigeri certamine rapta eſt.

Samſon.

Jupiter effigiem nivei veſtitus oloris.
Fecit olorinæ Lædam ſuccumbere pennæ.

Troja.

Jupiter in Satyrum quondam Nicteida verſus,
Antiopam implevit gremio peperitque gemellos.

Salomon.

Amphitryonis habens ſpeciem te Alcmena feſellit.

Samſon.

Te pariter rapuit Danaë pluvia aurea factus.

Troja.

Ignis erat quando peramatam Aſopida luſit.

Sal.

Salomon.

Mnemosynen rapuit pastoris imagine capta.

Samson.

In colubrum versus aliam rapuisse putatur.

Troja.

Quid de Neptuno memorem, quem forma juvenci
Formosæ lectum fecit temerare puellæ?

Salomon.

Idem & Aloidas geminos simulatus Enipeus
Suscepit.

Samson.

Pulchram rapuit Bisaltida balans,
Effectus veruex.

Troja.

Et frugum flava repertrix
Neptuno miscetur equo.

Salomon.

Sensit quoque talem
Hydrigenis horrens colubris tua Pegase mater.

Samson.

Fœmina multorum scelerum est amplissima caussa.

Troja.

Oppressit pariter Machareida Cynthius olim
Pastoris formam non dedignatus Apollo.

Salomon.

Erigonem Bacchus rapuit mutatus in vuam.

Samson.

Ut Saturnus equum se finxerit, hoc tibi notum
Phyllira: nam de te genuit Chirona bimembrem.

Troja.

Si lasciva Deos in tantum traxerit ignem
Fœmina, diversis ut se vestire figuris
Sint soliti pro luxuria, quid dixero mirum
Si pereant homines?

Salomon.

Fertur superare gigantes

Jupiter: ipse tamen muliebri est victus amore.

Samson.

Te colubri rapiant rabidi, sis præda leonum,
Te voret infernus, perimat te cuspide tigris,
Omnia te fugiant, te tartara sola requirant,
Te crucient Superi, pulsataque more triumphi,
Æquoreis pereas tanquam Palinurus in undis,
Prospera nulla tibi sit nox, nullum tibi tempus
Vitæ sit, Phœbus renuat ibi spargere lumen,
Non tibi demonstret rubicundum Cynthia cornu,
Te comedant vermes, tellus tibi deneget uvas,
Pontus aquas, & flava Ceres det tibi germen,
Mille tibi veniant morbi, te mergat abyssus,
Fel tibi pro potu detur, tibi sit malus aër,
Sit tibi rara quies, perimat te frigida pestis,
Non tibi sint epulæ, nisi stercora: semper abundes
Fletibus assiduis, singultibus ilia rumpe,
Aut moriare siti, vel missum ex æthere fulmen
Te perimat, moriare fame, te mille dolores
Perpetuò vexent, aliquis te devoret ursus,
Te perimant tigres, pascant tua viscera corvos,
Cerbereis nubas canibus, facies tibi crebris
Humescat lacrymis, precor ut non antè quiescas,
Quàm se blanda lupis comedendam præbeat agna.
Semper vexeris, nullum faveat tibi lumen,
Est ne satis? non, non: victum tibi terra recuset,
Morte repentina pereas, væ væ tibi fallax
Fœmina sanguineas dignissima poscere tigres,
Pascere digna lupos, digna est satiare leones,
Sed brevis ut stricta fiat conclusio pausa,
Fertilis in terrâ paucos natura creavit,
Quos flamma intactos mulier scelerata relinquat.
Vicerunt multi colubros, portenta, leones,
Quos tamen immundo superavit fœmina luxu.

FINIS.

In

In hoc Dialogo introducuntur, quæ facilè agnoſcentur.

Pavo.

POſtquam centoculum domuit Cillenius Hermes
Paſtorem, ipſius tribuit mihi pronuba Juno
Inſomnes oculos caudæ apponendo ſuperbæ.
Sum Pavo, gaudens multum ſublimibus alis,
Regaleſque domos habitans: nobis caro dura eſt,
Vox Satanæ par eſt, incedo more latronum,
Scintillant pennæ. Samos inſula protulit; ipſa
Me Juno ſervat, dicor Junonius ales.

Aquila.

Si quis laudet aves, præferri debeo cunctis,
In cœlum nulla territa nube volans.
Me Jovis armigerum veteres dixere poëtæ.
Dicta ego ſum reliquis pulchrior alitibus,
Quando formoſus Ganymedes natus in Ida
Arguto dulces pangeret ore jocos:
Hunc ipſa innocuis raptum unguibus intuli ad aſtra,
Namque erat illius forma decora Jovi.
Nulla avis eſt quæ me poſſit ſuperare volatu,
Sola aquila eſt ſummi fida miniſtra Jovis.

Cygnus.

Cygnus ego dicor, veteres qui primus Amyclas
Incolui gratus divis, qui dirigo currum
Idaliæ Veneris, nam me Venus aurea ſervat.
Eſt mihi Sirenum cantus: nam morte propinqua
Defleo venturum facundo gutture finem,
Præſaguſque meæ mortis dulcem effero cantum,
Pennarum corpus fluviali aſpergere lympha
Gaudens, & vaſtis alas immergere ſtagnis.
Non habitare caſas ſoleo, regalibus aulis

Exulto: si quis duro me vulnere lædat,
Et vivum perimat, citò pascet in arbore corvos.

Vultur.

Vultur ego appellor: curvatos mordicus ungues
Hostibus infigens. fœda ego dicor avis.
Et putri infestas assumo cadavere carnes
Et mihi quæque carò mortua præda fuit.
Me multi quamvis odioso carmine spernant,
Et reliquis dicar fœdior alitibus:
Non tamen olfacta reperitur charior ales,
Non homo, non pardus, non leo, non aquila.

Bubo.

Bubo vocor modulis semper feralibus utens,
Infortunatis referens præsagia rebus.
Me cunctæ fugiunt volucres, cunctæque repellunt
Unde ego dum reliquæ volitant, abscondita tectis
Deliteo, quando tenebrosa nocte quiescunt,
Obscuram celeres immitto per aëra pennas,
Et tanquam fures radiosum negligo lumen.
Si forsan canet ferali carmine bubo,
Tristia venturæ docet infortunia pestis.

Grus.

Grus vocor: agresti semper nocitura colono.
Nam missum in viridi detraho germen agro,
Nascentesque fabas depascor mollibus arvis,
Unde grues nunquam curvus arator amat:
Nunquam sola volo: lateri semper comes astat,
Aërium nunquam turba peragrat iter,
Turmatim incedunt sociæ, perque aëra pennis
Unitæ scindunt sum, Palamedis avis.

Cornix.

Appellor nymbosæ hyemis prænuncia cornix.
Cras cras cras canto, durus sed me odit arator.
Namque nuces rapie, at quisquis cognoverit artem
Augurii, expertus rebus dare signa futuris,
Cornicem foveat quoniam dignissima semper

Ales

Ales aruſpicio cornix memoratur habendo.
Et quanquam toto nigra ſit mihi corpore pluma,
Simque nigra, ipſe tamen me Phœbus ſemper amavit.

Perdix.

Inter aves reliquas dicor mœſtiſſima perdix.
Inter primatas prima ego quæror aves,
Me noctu inquirunt domini, laqueóſque miniſtrant,
Ut miſera in caſſes pergere poſſit avis.
Cur me tot laqueis inſidus decipit auceps?
Præ reliquis avibus eſt mihi grata caro.
Vilibus an cernas prætendi retia corvis?
Non; nimia dura eſt aſperitate caro.
Verùm ſum mollis, domino comedenda miniſtror,
Et ſoleo ſummis regibus eſſe cibus.

Milvus.

Sum milvus pullis & gallinis odioſus:
Nam cùm dira fames vacuo me ventre laceſſit,
Huc illuc, iſtuc gradior, redeo atque recurro.
Hinc, iſtinc; illinc redeo, ſto illic, hic & iſtic,
Hac, illac. iſtac pernici tranſeo penna.
Tandem ego dum levibus ſecui ſatis aëra pennis,
Ore cibum arripio tollens ad ſydera prædam,
Inſidior pullis: luget gallina, nec ultrà
Correptum expectat fœtum. Quiſquis bene vivis,
A te milvinos ſemper procul ejice fures.

Phœnix.

Solus ego Phœnix annoſo tempore vivo,
In ſummis degens montibus Arcadiæ.
Rarus ego in terris: quicquid rarum precioſum eſt,
Aurum ſic ferro rarius eſſe vides.
Poſtquam quod dederit tempus fortuna peregi,
Cogor & extremos claudere morte dies:
E ſylvis magnos lignorum congero acervos,
Incenſo tradens oſſa cremenda rogo.

Anser.

Anser ego dicor, ſtrepero ſed garrulus ore,
Per quem ſervata eſt à Gallo milite Roma,
Dum Capitolinam cupiens invadere turrim,
Hoſtica Romuleis tentoria figeret armis.
Semper ego ſervo fluvios, & nutrio plumam,
Qua poſſint homines mollem contexere lectum.
Hoc in me ſcelus eſt, nimiæ quòd garrulitatis
Fœmineo generi prohibent me exempla dediſſe.

Accipiter.

Accipitrem aërium cautus me nominat auceps,
Quòd reliquas poſſim fallere primus aves,
Me ſemper felix dominorum dextera portat,
Ut reliquas volucres protinus ore ſequar.
Non ego ſum veluti milvus, ſed differo ab illo:
Nam ſolùm pro ſe quæritat ipſe cibum.
Ipſe mihi & domino per quirere geſtio prædam,
Poſſeſſor raptor non ego dicar avis.
Cruribus apta meis ego tintinnabula geſto;
Ut ſic ſim reliquas notior inter aves.

Gallus.

Sum gallus, mediæ deſignans tempora noctis,
Auroramque canens dum primæ clara diei
Lux oritur, tenebriſque micat lux alma fugatis.
Me cum gallinis ſæpè in prædam improbus aufert
Armatus miles, dùm villas tranſit agreſtes.
Carnem habeo mollem breviorem dat caro vitam.
Si fierem corvus me nullus miles amaret.
In parvis habito domibus: nam diligo granum
Quod dat aratori cereali meſſis ariſta.

Pſittacus.

Pſittacus appellor, viridis cui ſplendicat ala,
Inter pennatas primus habendus aves.
Sum ſiquidem humana qui voce propinquius utor,
Humanum viſus ſæpè ſonare ſonum.
Præſenti populo pergratum profero χαῖρε

Vox

Vox mea me multis denotat esse hominem.
Qui me conspiciunt credunt mirabile visu,
Quòd pennata hominum voce loquatur avis.

Hirundo.

Garrula venturæ æstatis prænuncia hirundo
Dicor, quæ soleo in summis habitare caminis.
Erectos nidos æstivum & diligo tempus.
Exoptet quamvis hyemalia tempora cornix.
Nam ego prima hyeme, & dum nullo frigora regnant
Intercepta gelu, discedo & desero frigus,
Ad calidas partes orientis abire coacta:
Nec semper ver est, si sola volarit hirundo.

Passer.

Plumeus appellor passer, qui tempore verno
Gaudeo prædulci sæpius ore canens.
Gaudeo per virides victum mihi quærere sylvas,
Et si sum exilis, dulciter ore cano
Quisquis eris magnus, caveas contemnere parvos:
Sæpe etenim magnos corpora parva domant.

Gryphus.

Gryphus ego dicor diris metuendus in armis,
Cui nusquam Lybici possunt certare leones,
Non pariter fœtu tigris lymphatica rapto
Constricti mihi sunt ungues, ac ungula mordax,
Qua penetro clypeos: mihi nec lorica, nec ensis,
Nec galea obsistunt, armatum bellicus unguis
Sublimare potest equitem, non se mihi Gorgon
Offerat, aut validi sumus labor Herculis Hydra.
Gryphus ego appellor, qui cunctas vincere solus
Dicor aves, odiosus equis: etenim mihi pugna est
Quas me semper equis hostem conferre necesse est.

Mergus.

Me summi pascunt proceres, quoniam caro mollis
Est mihi, sic molli carne peremptus ero.

Pelicanus.

Sum Pelicanus, reliquas qui vinco volucres
Altuumque genus: qui rostro vulnero corpus
Et mihi pro pullis lugubrem comparo mortem:
Nam mihi trajecto veniens è pectore sanguis
Educit natos, tanti est mihi pignus amoris.
Quisquis es, in vitâ proprios sic dilige natos,
Et tu perpetuæ nomen lucrabere famæ.

Turtur.

Sum turtur lachrymans, vivens per pascua granis
Agricolis semper sic odiosa fui.

Anas.

Appellor fluvialis anas, quæ semper arenis
Infigo nostrum limo victum mihi quærens.
Sæpe hinc evibrans alacres ballista sagittas,
Dulcibus in fluviis (dubium mors impia funus
Præparat) in figit, nec possum occurrere telo.

In Dialogum sequentem,

ARGUMENTUM.

Maximilianus Frederici Cæsaris filius bellici furoris suasu Gallis bellum minitatur, qui ad imperiali diadema iter ei præcluserant, rejectaque pace, fortunæ arborem ascendendo in terram lapsus proprio se tentat confodere gladio. Pacis tamen consilio ac monitis ad se reversus, bellicum furorem tandem ejicit.

Collocutores, Maximilianus, Furor Bellicus, & Pax.

Maximilianus incipit.

ERgóne Francigenæ durum patiere ferocis
Roma jugū tantum ne feret sine Marte triumphum

Gallus

Gallus & immensum quondam dominata per orbem
Ardua barbaricus subiget Capitolia Mavors?
Sic ne Quirinales nullo mihi Franca cruore
Lilia præripient faces? spoliabor avitis
Sedibus? an Latii nobis illustre sinister
Invidet altitonans sceptrum, fiamne paterni
Ex hæres solii? potius resoluta dehiscat
Terra mihi, aut Stygias me Jupiter igne sub undas
Trudat, & immanis jecur immortale recurvo
Vultur edat rostro latóve Ixionis orbi
Inserar, & corpus fugiamque sequarque rotatum,
Perpetuóve feram tua Sisyphe saxa labore,
Maláve siccatis fugientia prendere labris
Cogar, & arenti lymphas haurire palato.

Furor bellicus.

Sic igitur totum perages inglorius ævum,
Nec primæ quicquam conaberis addere laudi?
Quò vires abiere tuæ? quo vivida quondam
Dextera? quò Latiæ virtus mavortia gentis?
Siccine degenerant aquilæ, sic mascula cedunt
Pectora, quæ Medos toties Gallumque comatum
Nervosaque manu fortes domuere Lemanos?
Sic tibi Romuleum claudet sine sanguine Gallus
Ad diadema viam? nodo sua colla jugali
Roma dabit, Libycæque lues Oenotria vulpis?
Nunc age Martigenas accerse in bella cohortes,
Et toto Hesperium petito molimine regnum.
Nónne parata ferox pro laude subire duellum
Suppetit ala tibi? sed quænam tanta retardat
Segnicies? abrumpe moras differre paratis
Sæpe nocet.

Maximilianus.

Superos & conscia sydera testor,
Ausonias vel ego nullo prohibente secures
Assequar, aut diræ, numeroso milite fretus
Obvia quæque dabo morti temeraria, discet

Gallica Romanæ quàm magna potentia genti,
Quàm validæ armatos dextra prorumpit in hostes.

Furor.

Egregium haud dubiè, Latio nec inutile sceptro
Moliris facinus sic nomen ad alta volabit
Astra tuum, totoque potens dominaberis orbi.
Sic fortes Marius Cymbros Pœnumque Jugurtham
Sub sua sanguineo juga Marte venire coëgit,
Sic Senonum populos Cæsar, flavosque Britannos,
Arvernosque truces, Germanorumque subegit
Oppida, sic urbes atque arva Philistica David,
Et Carthagineas delevit Scipio turres.

Pax.

Quò raperis demens? quænam te vexat Erinnys?
Quæ nova successit rabies? hæc tradita regi
Dextera Liligero? quisnam te talia Cæsar,
Tam subitus posito furor egit in arma calore?
Siccine sancta pie dissolves vincula pacis?
Istaque inhumano temerabis fœdera ritu?
Jam tandem assuetos, bellorum Auguste tumultus
Comprime bifrontis claudantur limina Jani.

Furor.

Delirat, nimióve madent post prandia Baccho,
Et stabili raptæ hæc detrusa est cardine mentis.
Tolle moras vanumque necis depone pavorem,
Mors etenim forti magis expectanda Monarchæ,
Quàm metuenda venit; contempsit Scævola mortē,
Contempsit Decius, fortis contempsit Achilles.

Maximilianus.

Scilicet infensos quà tristis Enyo per hostes,
Qui fortuna trahet ferro tentanda cruento
Est via, qua Tyrio tandem conspectus in ostro
Alta triumphali vehar in Capitolia curru.

Pax.

Aëre tamen levis es, fulvo caret arca metallo:
Unde sibi accitus stipendia miles habebit?

Maxi-

Maximilianus.

Id patiar Grajis tumidum prius arca profundum
Aut tenuis solo formica vorabit hiatu.

Pax.

Heu rationis inops tibi jam canescere crines
Incipiunt, tempusne ferum compescere Martem
Decrepitos saltem curis mordacibus annos
Exue & emeritæ pacem concede senectæ:
Ocia vult senium.

Maximilianus.

Nolisque velisque virili
In pugnam prodibo manu, totisque superbos
Viribus in Celtas Gallumque movebo rebellem.

Pax.

Non ita principibus subeunda pericula primo
Intuitu veniunt: æquali singula lance
Sunt trutinanda priùs, celeri quàm lintea vento
Carbasa credantur, nec enim sua farra colonus
Culta mandat humo, donec quæ sydera picto
Imperitent cœlo, varia exploraverit arte.
Adde quòd antiquis bellorum attrita ruinis
Roma diu optatam sub te sperare quietem
Incipit, & vultu Saturnia terra supino
Orat ut effrenem studeas pacare Gradivum.

Maximilianus.

Ecquid adhuc nostræ frustra circumstrepis auri?
Inculto nullum est olitori fœnus ab horto:
Nec nisi cum magno pariter sudore triumphus.
Si fortasse cadam, missaque per aëra telo
Trajectus moriar, qui Romula regna gubernet,
Et mea nudato qui funera vindicet ense,
Dives opum belloque potens successor abundat.
Præterea assiduis vitam clausisse sub armis,
Laus erit, at patrios redeam si victor in agros,
Digna profectò mihi merces, celebrisque resurget
Gloria, si verò calvam contraria frontem

Prætendat Nemensis, Galloque subactus ab hoste
Tristibus addicar tenebroso carcere pœnis,
Parva quidem ductoris erit jactura redempti.

Pax.

In te quæso redi: tantum moderare furorem
Cæsar, & indomitum tondere caveto leonem.
Nec temere ancipiti puppis credatur Abydo.
Compertúmne tibi satis est quàm vivida Gallis
Dextera, quam calidus vegetet præcordia sanguis?
Hoc equidem Paduana satis, satis Italia norunt
Arua, sat Allobroges, studiisque asperrima belli
Parthenope, & campo stratus Genuensis aperto,
Octavoque probat devicta Britannia Carlo,
Nulla etenim Supero tellus supponitur axi,
Quam non armipotens æquo certamine vincat
Francia, virtutis gladius murusque ruentis
Æneus in Turcas adamantinus omnia contra
Tela Gothi clypeus, quem non truculentus acuto
Rhinoceros cornu, quem non laniare superbus
Possit aper, Venetusque leo, pardusque rebellis.

Maximilianus.

Fœmineóne regam voto? discede.

Pax.

Relictam
Perfide, sed serò repetes.

Maximilianus.

Commercia tecum
Posthac nulla velim.

Pax.

Facti te sæpe pigebit,
Sed tardè gregibus clauduntur ovilia raptis.

Furor.

Fac age nobilium tibi sceptra gerenda Quiritum
Dentur, & auspiciis Superis ad summa vehare
Culmina fortunæ: fac imperialia forti
Arma manu, Latiique geras insignia regis;

Ut.

Ut postquam exierit voti sententia compos,
Dum Venetas Francus properat Lodoicus in oras
Majori Gallos moveas molimine.

Maximilianus.

Jacta est
Alea.

Pax,

Quò male sane ruis? tibi scilicet ingens
Exorietur honos.

Maximilianus.

Procul hinc fuge, nihil mihi tecum
Amplius.

Pax.

Hinc igitur cedam, proh quanta malorum,
Ilias Ausoniis impendet finibus! unde,
Unde tibi ista recens rabies præcordia pulsat?

Furor.

Quis novus iste fragor? tibi rex Romane caveto.
Ecce prehensa manu nimio frons pondere pressa
Rumpitur.

Maximilianus.

O fatis nimium contraria nostris
Fata! sub æthereo quisquam ne infaustior axe?
Semper an ingenti curarum mole sepultus
Vixero? quin moriar potius, potiusque supremam
Fatifera lucem claudat mors turbida falce.
Discite primates orbis, qui lata tenetis
Imperia, incertæ nimium non credere sorti.
Quin morere, & stygias ultro descende sub umbras,
Intima transfossus proprio præcordia telo.

Pax.

Siste manum, positis animum compescito frenis,
Et temerata precor meliori fœdera firmes
Robore, nec vano Gallorum regna deinceps
Marte velut torvum formica lacesse leonem.
Cerne quot egregii Francis è finibus olim

Emer-

Emersere viri, sævi quot fulmina belli
Alpinas armis domuere minantibus urbes,
Hungarus hoc Scythico novit prognatus ab Hunno
Antiquumque trahens Abrahami à conjuge nomen
Sarracenus atrox, spurcique potentia verbi.

Maximilianus.

Martie cede furor.

Pax.

Præstat concordia bello.

Maximilianus.

Præstat dissidio.

Pax.

Martie cede furor.

Maximilianus.

Pace vireta nitent.

Pax.

Fructus habet arbor amænos.

Maximilianus.

Arbor habet fructus.

Pax.

Pace vireta nitent.

Maximilianus.

Appetit arma furor.

Pax.

Reddit sine cultibus aras.

Maximilianus.

Depopulatur agros.

Pax.

Appetit arma furor.

Maximilianus.

Obvia quæque necat.

Pax.

Sontes discrimine nullo
Sternit & insontes.

Maxi-

Maximilianus.

Obvia quæque necat

Pax.

Pace Minerva viget.

Maximilianus.

Vastat furor arva cruentus.

Pax.

Arva furor vastat.

Maximilianus.

Pace Minerva viget.

Pax.

Impie cede furor.

Maximilianus.

Sceptro inclementia reges
Efficit indignos.

Pax.

Impie cede furor.

Gallica plaude manus, mœror procul omnis abesto,
Mœror abesto procul, Gallia plaude manus.
Franca per Oenotrios fruticantur lilia fines,
Lilia coccineis anteferenda rosis:
Lilia stellatum tangentia culmine cœlum,
Lilia supremi dona beata Jovis.
Ecce redit Veneto victor Lodoicus ab orbe,
Succubuitque tuo Brixia victa jugo:
Succubuit longo superata Cremona labore,
Plaude tibi tantum Gallia nacta Decus,
Gallica plaude manus, &c.
Mœror abesto procul, &c.
Tuta refrenato potes ocia ducere Marte
Dum tua tam claras preteget arva pugil.
Dum dabitur tanto Francum diadema Monarchæ,
Liligeros armis nemo lacesset agros.
Nil aper exerto bacchans tibi dente nocebit,
Nil leo, nil aquilæ, nil & Iberus atrox.
Rhinocerota domat, pardum necat ense rebellem:

Ense

Ense necat pardum, rhinocerota domat,
Gallica plaude manus, &c.
Mœror abesto procul, &c,
Voce, labris, animo cœlestia numina flecte,
Duret ut æternos gloria tanta dies.

Epigrammata aliquot JOANNIS RAVISII *Textoris.*

De puritate Virginis, & Christi nativitate.

QUum Deus humanis voluit primordia rebus
Fingere, & incultum dissociare chaos:
Principio cœlum ac terras camposque creavit,
Illic astra locans, hic segetes statuens.
Fraternis lunam voluit succedere bigis:
Hæc noctem radiis proderet, ille diem,
Et nubes voluit circumvolitare caducas,
Unde fluens teneram spargeret imber humum.
Æra dehinc statuit per quem sua flamina princeps
Carceris Æolii mitteret Hippotades.
Corporibus partem hanc levibus concessit, ibique
Pennigeras passim currere jussit aves.
Denique squammigeris habitandum piscibus æquor
Fecit, ubi vitreas currere jussit aquas.
Hanc partem, licet huc fluvii fontesque recurrant,
Noluit innumeris crescere fluminibus.
Utque prius dictum repetam, secrevit ab astris
Æra, cuncta suo sunt elementa loco.
Terra ferax curvi nihil indiga vomeris, omnes
Ubertim peperit tunc inarata dapes.
Aurea permixtas non sensit messis arenas,

Tunc vacuum tribulis germen habebat ager.
Creverunt violæ sine semine, crevit acanthus,
Emisit gemmas flos hyacinthe tuus.
Et vario guttas clepsydra foramine spargens
Non fuerat semen terra inarata dabat.
Hic dominus posuit diversæ animantiæ formæ
Rhinocerota, leas, tygres, apros, lepores,
Lanigeras pecudes, damas, taurosque, canesque,
Atque asinos veteris nunc pecus Arcadiæ.
Et licet incurvis armasset dentibus aprum,
Ramosis cervum cornibus, ungue leas:
His tamen exciterat stabilis concordia amorque,
Securumque lupo præbuit agna latus:
Cum canibus poterant imbelles ludere damæ,
Et vicina alacri stare columba aquilæ:
Tutus in effossis latitare lepusculus antris,
Currere securus per nova prata lepus.
Restabatque hominem sensus formare caparem,
Quem felix proprio germine terra aleret.
Ergo Deus modica compegit viscera massa,
Atque Damasceno membra creata luto.
Quem quoniam sociale animal cognoverat esse,
Sopiti ex costâ protulit huic comitem.
Atque horto clemens inclusit utrúnque virenti,
Hic ubi perpetua murmurat amnis aqua.
Hic rigui fontes, hic aura benigna tepensque
Spirat, & æternis terra viret violis.
Lilia non desunt, non alba ligustra, rubensque
Caltha, nec Assyrii quicquid odoris habent.
Sunt etiam fructus, pyra, Persica poma, nucesque
Castaneæ, cerasis mixtaque pruna rubris,
Hic utrúnque Deus statuit, mediisque locavit
Deliciis, miræ qui locus ambrosiæ est.
Hic etiam omnigenis concessit fructibus uti;
Immensæ fuerat quod probitatis opus.
Uno interdixit tantùm, tantùm unius usum

Abstu-

Abstulit, at reliquas contulit ambrosias.
O dolor! irrepsit serpens & Gorgone pejor
Anguicoma, & colubris sævior hydra tuis.
Quæ tam dulce bonum tristans utrique parenti
Concessum, misera tabuit invidia.
Ferbuit, Ætnæa veluti fornace recoctus,
Imperio fervet nunc Jovis Enceladus.
Impatiens igitur tanti furiosa doloris,
Induit humanam protinus effigiem,
His demum properè verbis utrumque parentem
Convenit, & tacitis fraudibus illaqueat:
O stulti! fructum vitæ gustare timetis,
In quo stat rerum prævia cognitio?
Gustate, & vestri mandata repellite patris.
Et Quid mandat, tecta non sine fraude jubet.
Vos arcana suæ deitatis nosse pavescit,
Participes laudis vos timet esse suæ.
Carpite, gustetis, nulla formidine pectus
Hæreat, ignavum pellite corde metum,
His dictis, bibito sumpsit prior Eva veneno,
Atque avidis primum dentibus arripuit,
Cunctanti morsum mox obtulit illa marito,
Et rogat ut vetito compleat ora cibo.
Fœminea & colubri deceptus fraude momordit:
Sic summi legem fregit uterque Dei.
Protinus immani dominus succensuit ira,
Jussa dolens legis jam temerata suæ.
Vade age & armatus gladio, vade angele præceps
Ad paradisiaci limina fausta soli.
Hinc primos hominum subitò detrude parentes:
Sudoris pœna vivet uterque sui.
Dura laborifero ducentur aratra marito,
Et sterilem duro vomere scindet humum.
Terra feret tribulos, nascetur carduus agris,
Crescet cum lolio non nisi rara seges.
Stridorem in partu mulier durosque labores

Sen-

Sentiet innumeris exululans lachrymis.
Et famulus lethi morbus torquebit utrumque,
Mixta siti esuriens crescet utrique fames:
Totaque posteritas primæ subjecta ruinæ,
Post mortem furvas corruet in tenebras.
Nullus erit salvus, nullus qui limina cœli
Scandat, & æthereæ regna beata domus.
O grave judicium! natos peccata parentum
Damnant, damnatur totaque posteritas.
O Adam tenero nequisses parcere pomo?
Eva gulæ & ventri parcere non poteras?
Tandem post multos soles, multosque Decembres,
Postque diuturnum tempus Olympiadum
Majestas veterem divina coërcuit iram,
Antiqui revocans numina judicii,
Verbigenam in terras voluit descendere natum,
Qui fieret pura in virgine verus homo.
Venit, fœmineaque humilis se clausit in alvo,
Humani sumens corporis effigiem.
Quæ fuit hæc virgo tam sacri conscia partus,
Et tam divino digna puerperio?
Virgo Palæstinæ columen, laus, gloria gentis,
Virgo Palæstinis candidior violis,
Virgo rosas superans, niveis mage candida cygnis,
Purior & conchis virgo Cytheriacis.
Cujus frons antestat ebur cervixque ligustrum,
Puraque Erythrœos lumina Sardonyches.
Et cujus flavis cedit rosa verna capillis,
Candidaque exiguis lilia brachiolis.
In quâ nulla fuit labecula nullaque sordes
Deformem impressit, nullaque ruga notam.
Innatum antiqua primaque ab origine crimen
Non habuit: toto corpore pura fuit.
At dices, primam, quæ postera secla ruinam
Sensere, & primum cuncta habuere scelus.
Stulte quid obgannis? qui cuncta elementa creavit,
Qui

Qui pinxit rutilis æthera ſyderibus :
Non eſt fas aliquid propriæ concedere matri,
Quod nullis unquam contulerit populis ?
Credis in impura Chriſtum latuiſſe caverna,
Credis in immundo delituiſſe utero ?
Dic mihi, rex Gallus fœdo dormire cubili
An velit, aut ſpurcas incoluiſſe domos ?
An princeps olida vellet latitare cloaca ?
Hic ubi ſtat graveolens quicquid Avernus habet ?
Purpureis reges lectis auroque quieſcunt,
In fœdo Chriſtum vis latuiſſe utero ?
Ergo Palæſtinæ ceſſes maledicere Nymphæ,
Crimina nam primi nulla parentis habet.

De brevitate vitæ.

Eſt leve Phœbeo telum quod mittitur arcu,
Sunt volucres Parthi poſt ſua terga faces.
Eſt leve quod reſugo deſcendit ab æthere fulmen,
Turbida cœligenas dum manet ora deos.
Eſt volucer Boreæ flatus, ſi quando relaxat
Æolii clauſtrum carceris Hippotades,
Naufragæ pariter velox eſt turba procellæ,
Dum vaga Scyllæis carbaſa mergit aquis.
Sunt volucres etiam lepores, quos fortè per herbas
Auditi petulans terruit aura canis.
Imbelles volitant mira levitate columbæ,
Vitinum inſpiciant ſi Jovis armigerum,
Aëripedes miro decurrunt impete cervi,
Quos venatoris percutit haſta ferox.
Eſt agilis cœlo veniens ſaxatilis imber,
Miraque projectæ grandinis eſt levitas.
Et levis eſt multo vibratus robore corpus,
Stûpea quem torto verbere funda jacit,
Sulphure fæcundi rapida eſt violentia ſaxi,
Quod cava terrifica machina fauce vomit.

Cre-

Creduntur celeres itidem volitare favillæ,
Fumiferis torrens quas jacit Ætna globis,
Fulmineo volitant Hyrcanæ turbine tigres
Armatus catulis quas spoliavit eques:
Et timidi levis est Rhodani decursus in æquor,
Dum vaga terrificis flatibus aura sonat.
Et levibus squamis tuus, ó tibicen Arion,
Æquoreas fertur scindere piscis aquas.
Est levis Elæa certans mercede palæstra,
Quem pugil infesto verbere pungit equus.
Magna tuæ levitas erat Hippodomia quadrigæ,
Diceris insanos qua superasse Procos,
Semiferique fuit præceps violentia Nessi,
Dum misero rapta est Deianira viro.
Téque agilis portavit equus, validissime Perseu,
Expositam dum te vexit ad Andromedam,
Famá est te volucri Phaëthon cecidisse ruina,
Implicitus patriis dum rapereris equis.
Et tu præcipiti rapta es Proserpina curru,
Luderet ut Siculis nescia mater agris.
Si tamen observes fugitivi temporis annos,
Quamque vagis pereat vita caduca rotis,
Quamque citis hominum discedat passibus ætas,
Quam volucri properet more inopina gradu:
Censebis tardas quas vibrat Apollo sagittas,
Segnipedem cervum quem petit hasta ferox,
Sic pereunt anni, sic lubrica vita recedit,
Sic brevis aligeris passibus hora perit.
Quisquis es ergo tuæ studeas si forte salutis
Si sapis, in mortem sis vigil excubitor.

A D

Ad MAXIMILIANUM *quondam Insubrium Ducem in ingressu Navarræ.*

ARmipotens Cæsar, te tota Nauarra salutat
 Arcadicis brevior tota Navarra casis.
Dignus erat nitidi caperes quem regia Phœbi,
 Factaque Cæsarea larga theatra manu.
Nec tamen exigui magalia neglige ruris
 Nec modicæ numeros despice Calliopes:
Cernis ut occurrat juvenum tibi turba, superbo
 Quòd tanti fruitur principis intuitu.
Tristaturque sibi spacium non majus haberi,
 Quo titulis possit luxuriare tùis.
Hæc quum non habeat gemmas quas offerat, offert
 Interni quicquid scrinia cordis habent,
Ocia dum nostris aderunt majora Camœnis,
 Indicium nostri majus amoris erit.

De passione Christi.

Hunc ego cervicem proprii fregisse parentis
 Dixero, & Arcadicæ concubuisse lupæ:
Aut quondam in patrio cineres minxisse fatebor,
 Aut rabiem Libycis eripuisse feris,
Marmaricæ pastum jurabo lacte leænæ,
 Aut scopulis genitum dixero Caucasiis:
Jurabo & miserum spurcas habitasse latrinas,
 Vixisse & fœdis non nisi stercoribus:
Marcida vel turpi rapuisse cadavera corvo,
 Extaque jejunis putrida vulturibus:
Tartareis dicam flammis arsisse Megæræ,
 Gutture tergimini more latrasse canis:
Vincere tartareos credam feritate leones,

Vincere

Vincere & horrendas impietate lupas:
Mixtum Phasiacis potasse aut pharmacum herbis,
Et quæcunque parit toxica mœstus ager:
Quicquid habent Psylli, quicquid vel Pontica tellus,
Quicquid in os fluxit Socratis intrepidi,
Huic furias corpus lavisse paluftribus undis
Credidero, & Stygio ter maculasse luto:
Ursorum aut inter catulos mansisse fatebor,
Aut in Lerneis delituisse vadis:
Aut etiam in mediis serpantem ferre medullis,
Et colubros imis pascere visceribus:
Ferre triplex chalybis jurabo in pectore robur,
Et circa rigidum crescere saxa jecur:
Vinclaque tortilibus portare adamantina fibris,
Ferre truces oculos, ferre Perilli animos:
Ferre canis Stygii tria guttura, ferre Meronis
Sævitiam, & crudæ viscera Persephones:
Qui modò qui visa morientis imagine Christi,
Et mutilo visis corpore vulneribus:
Immotus siccis lachrymas cohiberet ocellis,
Nec rigidam exueret pectore duriciem:
Qui sacrum inspiceret venis exire cruorem,
Saucia clavorum brachia cuspidibus:
Et solito posset pariter non parcere ludo,
Aut finem primis imposuisse jocis.
Qui transis, geminos huc flecte parumper ocellos,
Ad crucem subitum siste viator iter.
Hic Deus est, cujus pietas elementa creavit,
Mortales proprio qui regit arbitrio.
Præbuit hic udis habitandum piscibus æquor,
Et refluis pontum currere jussit aquis.
Et volucres nitidum volitare per aëra jussit,
Jussit & in sylvis delituisse feras,
Fæcundam æstivis terram grave fecit aristis,
Pomaque crispicomis fecit in arboribus,
Irriguos vernis depinxit floribus hortos,

Pra-

Prataque odoriferis humida graminibus.
Fecit ut Assyrium pareret rosa dulcis odorem,
Tangeret atque ipsas spina propinqua rosas,
Turgida vinifluis penderet & vua racemis,
Et quæcunque suas terra crearet opes.
Piscibus injecit squamas armavit & ursum
Unguibus, & dentes præbuit arma lupis.
Utque aliis pariter sese defenderet armis,
Vivaci cervo cornua longa dedit.
Néve canum imbelles paterentur vulnera damæ
Pegaseo leviùs currere jussit equo.
Denique ne longis onerem clamoribus aures,
Humanus propriam contulit effigiem.
Jussit & hunc aliis unum superesse creatis,
Depressaque leas hunc timuisse juba.
Infunditque animum regeret qui fictile corpus,
Auspice quo sensus viveret interior.
*Libera quin etiam est animis infusa voluntas,
Ut proprio liber viveret arbitrio.
Sed postquam vetita decerpsit ab arbore pomum,
Tartareas moriens corruit in tenebras.
Totaque posteritas primæ subjecta ruinæ,
Præda fuit nigris languida dæmonibus.
Nec sanctis licuit pœnam vitare prophetis,
Verbigenæ adventum qui cecinere Dei.
Unus erat carcer miseris, locus unus & aula
Exciterat cunctis unica spiritibus.
Hæc domus æternis horrebat opaca tenebris,
Nullaque divinæ visio lucis erat.
Supremique boni privatio longa dolorem
Auxerat, æternas agglomerans lachrymas.
Et captivorum gemitu chaos omne tremebat,
Dixisset rapidi fulminis esse sonum.
Flebilis at tandem cœlo querimonia movit,
Et summi pepulit tecta suprema Dei.
Hic igitur tactus lachrymas, fletuque gementum,

Spi-

Spiritibus miseris contulit obsequium.
Verbigenam in terras si quidem descendere jussit,
Inque Palæstinæ virginis ire uterum.
Et fragilem nostræ formam sibi sumere carnis,
Sumere & humani corporis effigiem.
Paruit æterno proles divina parenti,
Verus in intacta Virgine factus homo est.
Huc oculos, huc huc oculos convertere viator,
Marmoreamque animis exue duritiem.
Aspice divini clementia quanta Tonantis,
Quanta sit & nati gratia verbigenæ:
Hic mortis dominus morti se subdit acerbæ,
O miræ speculum mortis, & effigies!
Quique pati nihilum poterat, vult ferre dolores,
Vult perferre famem, vult tolerare sitim,
Qui simul ac puræ genitricis claustra reliquit,
Maternóque infans prodiit ex utero,
Non aulas petiit, non plumas Sardanapali,
Castraque magnificis edita marmoribus:
Non lautas epulas, auleaque maxima regum,
Sidonia Pallas quæ fabricavit acu.
Posthabuit stabulis aulas, magalia castris
Prætulit, ingrediens pauperis antra casæ.
Post habuit thermas afflatu segnis aselli,
Et fœnum molli prætulit inde thoro.
Non renuit (speculum summis hoc regibus esto)
Molle super silices imposuisse caput.
Nec sat erat primis cuncta hæc tolerasse diebus,
Et medios inter delituisse greges:
In cruce sacrilegi tandem nisi more latronis
Traderet indignæ saucia membra neci.
Erige peccator faciem mentemque supinas
Tolle manus, tanti sis memor obsequii.

Ad Graviſſimum patrem dominum N. Bouſſard Cancellarium Pariſienſem.

Claudere qui modica Rhodanum tentaverit urna,
  Aut numerum cunctis ponere ſyderibus:
Qui volet exili pelagus concludere teſta,
  Dicere quot piſces parturit Oceanus:
Æſtivis quot apes modicas parit Hybla diebus,
  Quotque geris ſuaves dulcis Hymetta favos:
Ponere littoreæ numerum conetur arenæ,
  Dicere quot foliis ſylva ſuperba viret:
Quotque Ceres campis flavas emittat ariſtas,
  Quot violas verno tempore terra parit:
Anticyras nunquid dignus ſorbere meracas
  Eſſet, & immodici hic indigus hellebori?
Dignus & à fœdis ſquillas auferre ſepulchris,
  Aut Superis porcum cædere numinibus,
Virtutum pariter numerum tituloſque tuarum
  Qui modicis ſataget claudere carminibus
Sit licet & Muſis & Phœbo digna locutus,
  Et gerat egregia laurea ſerta coma:
Nunquid mentis inops fuerit, rationis & expers,
  Aut auſu pluſquam præditus Icario?
Ergo mihi ſat erit dignum te dicere ſummos
  Feliceſque inter vivere ſemideos.
Plura quid eloquerer, quum vaſtis cognita terris
  Laus tua percurrat ſolis utramque domum?
Nota ſatis, nulla fas eſt operire camœna:
  Hoc igitur ſat erit commemoraſſe Vale.

Ad Virginem Oratio.

O Chriſti genitrix ſemen non paſſa virile,
  Quæ pariens pura virginitate vires:

De-

Devius ecce tuas clamo peregrinus ad aures,
  Et te curvato flebilis oro genu.
Ex oculis factum lachrymantibus aspice fontem.
  Pronaque clamantis respice verba rei.
Supplicium merui, nec me peccasse negabo,
  Æterni dignum carceris exilio.
Ni mihi contulerit subitum tua dextra juvamen,
  Aut adjutrici suppetiere manu:
Forsitan instantis patiar nocumenta pericli,
  Et quo non spero tempore raptus ero.
Fortè mei advenit vicinus terminus ævi,
  Corporeasque ferit mors inopina fores.
Ergo Dei genitrix, enixa puerpera natum,
  Qui propria amissas morte redemit oves:
Aspice me in misera lachrymarum valle gementem,
  Instantique animum subtrahe naufragio.
Atque redemptoris Christi mihi passio prosit,
  Lancea, crux, plagæ, spongia, spina, cruor.
Prosit & horrendis qui fixus in arbore clavis,
  Obtulerit crudis brachia vulneribus.
Prosit & arreptos inter periisse latrones,
  Cui nullum in puro corpore crimen erat.
Imprime vim tantam mihi virgo pudica doloris,
  Sitque tui mihi mens conscia cordolii.
Fac me parva lavet preciosi gutta cruoris,
  Et mihi tam sacro sanguine cor madeat.
Hinc brevis exanimum dum clauserit urna cadaver.
  In cœlis profugæ sit requies animæ.
Sit requies animæ, quam torvo quærit hiatu
  Carceris inferni bellua, Virgo vale.

Epitaphium primi Præsidis Parisiensis defuncti.

Quis modò non credat rigidæ penetrabile morti,
  Vasta suo quicquid terra parit gremio?

Cæcutitne aliquis tanta caliginis umbra,
Sanificas mitti dignus ad Anticyras.
Ut putet esse aliquid rigidas quod flectere Parcas,
Possit, & infernæ vulnera Persephones?
Est aliquis qui se preciosæ munere formæ,
Aut immensarum pondere fretus opum,
Speret inhumanas fati vitare ruinas,
Atque cruoribibæ flebile mortis iter?
Est ne aliquis tumidum faciat quem bellica virtus,
Centimani præstans robur & Enceladi?
An quisquam regno titulisque superbit avitis,
Egregiis ducens nobile stemma atavis?
Hos magis extremæ deceat meminisse diei,
Inspicere & cursu quam fluat hora brevi.
Quòd videt immensos orbis periisse monarchas,
Corporis & nullas vivere relliquias.
Et finem pauci faciant, ubi Cæsar, & ille
Imperio cujus non satis orbis erat?
In cineres abiere suos, pastumque dederunt
Vermibus: orbis opes nunc nihil esse docens.
Et qui tortilibus reges traxere catenis,
Arbitrio mortis suppostuere caput.
Sed si census, opes, regnum; metuenda potestas
Fatipetas nequeant eripuisse homines:
Quid mirum? propriis virtus non servit amicis.
Quo minus ad duræ vulnera mortis eant,
Quod ne delirum credas fortasse viator,
Accede, & videas quem tegit iste lapis.
Huic fuerat quicquid Jove dignos, & Jovis aula
Mortales posset reddere semideos.
Justo dulcis, atrox scelerato, largus egenis,
Doctrina eximius, consilio sapiens.
Judicio tardus, præstans gravitate, severus
Censura, & toto corpore mundus erat.
Hic meritis fortuna dedit sua præmia, quamvis
Parca bonis extet, prodiga sæpe malis,

Consul

Consul Burdegalæ primùm fuit, inde secundus
Præses, successit maximus inde locus.
Et quo lucidiùs populo fuit agnita virtus,
Altiùs hoc crevit gloria, crevit honos,
Factus enim tuus est, populosa Lutetia primus
Præses. ubi cursum fata dedere suum.
Nec tamen hæ dotes potuere resistere fatis,
Nec generis pariter splendida nobilitas.
Sed scio quid visum est Superis : quia gloria mundi
Usque adeò claris non sat erat meritis :
Tradere cœlestis voluerunt gaudia palmæ,
Participemque suis vivere deliciis.
Si fortasse petas nomen, moriture viator,
Mandorus jacet hic mortuus, hoc satis est.
Decessit Blesis, canos non vectus ad annos,
Nec primas senii vidit olympiades.
Profluvio fertur ventris periisse, cadaver
Terra tenet, Superi corripuere animam.

FINIS.

Carmen Bellici conflictus narrativum.

MArtius in terras jam prosilit horror, & atrox
Armorum rabies mediis bacchatur in agris,
Prodigaque humani jam sanguinis ardet Enyo,
Effusum patula deglubens fauce cruorem
Sparsa comas, fervens oculis, armata venenis,
Ore ferox, nullo satiata cadavere, nullis
Corporibus, sed quò majorem crescere stragem
Cernit, cò duris serventior extat in armis,
Arcadico par ipsa lupo, cui fortè latrantem
Si premat esuries stomachum, dentesque rapaces
Affligat triduana fames, ingressus ovile
Non uno ventris rabiem satiaverit agno,

Quin semper crescente siti non ante quiescit,
Vindicta gnaras pecudes quàm torvus ad unam
Fuderit, atque sitim supremæ in sanguine claudat.
Præterea nigris fontem redimita colubris
Extulit, Alecto, majoris femina flammæ
Faucibus eructans: oleumque datura camino,
Hæc utrasque acies animat, promittit utrique
Vincentes lauros, & docti rhetoris instar
Persuadet, quicquid fieri cautissima suasit,
In mortem currunt equites, peditesque decorum
Persuasi in media vitam profundere pugna,
Vulneribus factis inhiant, in utramque parati
Fortunam, seu fortè mori, seu vivere detur.
Efficit immensas nubes saxatilis imber
Tullorum, tenebrisque diem permixtus opacat
Insolitis, timidum faciens pallescere Phœbum,
Atque iterum versa cursum mutare quadriga,
Dira Thyesteæ velut olim fercula mensæ,
Horrentem ad primum, fama est, rediisse cubile.
Vix bene quæ triplex viderunt Nestoris ævum
Sufficiunt jaculis quercus, ulmique parandis.
Non Veneris myrtos, non quas turrita Cybelle
Conservat pinus, non quas Tyrinthius heros
Dilexit, Superum contemptrix ora deorum
Intactas patitur, quin spretis omnia truncat
Numinibus sacrosque tibi, Bacche optime, lucos,
Rumpuntur clypei, galeas horrere videres
Pannicomas, raucoque tubas incendia cantu
Spargere, & effusis superare tonitrua bombis.
Ferrea lunatus tot spicula projicit arcus,
Ut nunc ruricolis requies sit nulla ministris
Mulciberi non Lemniacis corpere caminis
Detur, & impletis vento requiescere flabris:
Sed nudum liceat sudare Pyracmona membris.
Rustica præfixis (miserum) spoliantur aratra
Vomeribus: nec habet falcem gemebundus arator.
Prædia

Prædia quæ flavis spoliet jejunus aristis,
Aut quæ frigidulus discindat ligna securim.
Omnia deglubit violenti Martis abyssus.
Hic perit inter aquas, alius consumitur igni,
Huic jaculum fibras penetrat: cadit ille, cadentem
Nemo juvat, mediis sic interit obrutus armis.
Illos morsus equi quosdam necat ungula, multos
Armorum rimas quærens interficit ensis.
Hic uno geminis alius privatur ocellis:
Illis dextra manus plerisque sinistra, quibusdam
Utraque nonnullis inhonesto vulnere nares
Truncantur: quosdam contortæ in crura sagittæ
Flexipedes reddunt: huic altera scinditur auris:
Quatuor hic digitos, tres hic, unum ille reportat:
Trajectoque alius sua conspicit ilia ventre
Et si sola hominum patiantur corpora vulnus,
Inventum bombarda novum radicitùs urbes
Diruit, ereptis veniam dare nescia templis,
Nesciaque auratis divorum ignoscere spectris.
Hæc si nubivago maculaverit aëra fumo,
Nec tibi Sol clarus, nec erit lucida Phœbe,
Non oculis septem poteris spectare triones.
Tu tibi tartareas jurabis adesse tenebras.

Carmen de Pace.

Agricolæ pigris infundite semina campis,
Ut spicata duplex fœnus arista gerat.
Reptile cornigeris invertite bobus aratrum.
Torpentes itidem vomer hiulcet agros.
Et quum protulerint flavi sua gramina culmi,
Jugera productis tunc spoliate comis.
Nec vos mortiferi turbent incendia belli,
Omnia pestiferæ semina litis eunt.
Infernas te, Persephone comitatus ad umbras
Mors, habitat Stygii carceris exilium.
Præteritis Bellona jacet viduata triumphis,

Et veteris sceptrum perdidit imperii.
Pax hominum votis quoties quæsita resurgit,
Et capit auricómi Solis utramque domum.
Nec modicæ patitur scintillam vivere litis,
Quin terras omnes imperiosa tenet,
Dicite jo juvenes, redeunt Saturnia regna,
Venit & antiquæ relligionis honos.
Ecce hilares suavis tendit concordia pennas,
Vernaque Cecropiæ crescit oliva deæ.
Claudite Romulidæ Jani modò templa bifrontis,
In media captus langueat æde furor.
Innumerisque etiam victus post terga catenis
Sanguineo rabie percitus ore fremat,
Tu modò Lemniacis requiem concede ministris,
Ferrea cœligenæ qui facis arma Jovi.
Nil opus est missa Parthi post terga sagitta,
Tela nec inflexis arcubus acta juvant.
Penthesilæam nec opus vectare securim,
Quæ levis Harpalice Thermodoonta secat.
Saxea nil prosunt Balearis verbera fundæ,
Nec quæ fulminiger projicit arma tonans.
Nil opus objectis corpus defendere peltis,
Compressam galea nil onerasse comam.
Nil juvat aëriis componere turribus ignes,
Aut tacitas summis turribus excubias.
Nec tereti fas est portas occludere ferro:
Proditor à tutis urbibus hostis abest.
Dicite jo juvenes: lætum Pæana canamus:
Mascula cœlitibus ponite thura Deis.
Innocuæ siquidem venerunt tempora pacis,
Mortua sopitæ semina litis eunt.
Per vicos celebres, per compita spargite flammas,
Suavidicis nubes tangite carminibus.
Depositoque metu, ferratas pandite portas:
Exulet à veteri Marspiter imperio
Neptuni bellator equus concessit olivæ:

Pal-

Palladis arma tacent, pax diadema capit.
Pax capit imperium: Mavors discessit ad umbras
Discessit Mavors, pax capit imperium.

Viri celebris defuncti Epitaphium.

O quos fata sinunt fungi vitalibus auris!
Mortales cohibete gradum, spectate parumper,
Quid nostri gemitus, lachrymæ, suspiria, planctus
Verbaque mœsta velint, ut nostra pericula cautos
Vos faciant, quibus est majoris copia vitæ.
Divitias natis miseri cumulate parentes,
Pervigiles nummis incumbite, parcite somno,
Et ventis & aquis dubiam committite vitam.
Vos quoque Pontifices cumulate nepotibus aurum,
Dum tamen occurret vestræ brevis ultima vitæ
Linea, dum vestros Lachesis finiverit annos,
Nullus erit, nullus tota de plebe nepotum,
Qui vestri memorem se præbeat inde sepulchri,
Ne dum animæ: vel qui miserum sepelire cadaver,
Effossæque jacens corpus supponere terræ
Tunc velit. O iterum cumulate nepotibus aurum
Pontifices, & opes natis cumulate parentes.
Ecce ego quem capulo claudit brevis urna supino,
Gallorum qui primus eram, charissimus ipsis
Principibus, regi Lodoico semper adhærens,
Divitiis plenus multis stipatus amicis,
Dum vixi innumeris studui ditare nepotem
Divitiis, sperans nostræ post tempora vitæ
Hunc fore, qui sacris libamina funderet aris,
Et pro me precibus Superos, ipsumque tonantem
Placaret, tumulique jacens sepeliret honore
Corpus, & extrueret nobis sublime sacellum.
Hanc tamen ut corvi crocitantes more recepit
Prædam expectatam, satis est, nil curat agendum.
Nunc opibus nostro quondum sudore paratis
Nutrit equos, magno celebrat convivia sumptu,

Turgidus incedit, contracta fronte superbit:
Stipatus famulis graditur: bellisque videtur
Aptior, ac pariter Geticis mage idoneus armis,
Quàm qui verbigenæ CHRISTI conducat ovile.
Nec patrui corpus dignatur honore sepulchri.
O ingrate nepos, quò nostri cura recessit?
Quò promissa fides? Stygiæ ne oblivia Lethes
Potasti? an gravidum sumpsisti fauce papaver?
Siccine, quod multis peperi sudoribus aurum,
Dilapidas? sic nam nostri tibi cura recessit?
Tu peregrine meo mihi mitior esto nepote,
Posce Deum precibus modicis, & poplite curvo,
Dat mihi cum Sanctis requiem per secula cuncta.

Aliud.

Disce superba tui fastigia ponere vultus,
　Et tetrici rugis parce supercilii,
Quisquis ad immensos vivis provectus honores,
　Cui fortuna suo cuncta dat arbitrio.
Nec tibi majoris speres fore tempora vitæ,
　Dilatum vulnus proferet una dies,
Nec semper Zephyris duces tua vela secundis,
　Instant pestiferi tempora naufragii.
Mors quoque missilibus semper redimita sagittis,
　Incustoditas excubat ante fores.
Vulnera si patris speras evadere nummis,
　Atque tuis Parcas flectere divitiis:
Falleris, & lolio vivis: mihi copia rerum,
　Argenti atque auri maximus agger erat,
Nulla tamen potuit mortem lenire facultas,
　Nullaque nummorum copia, nullus amor.
Quòd tibi si reges fueris causatus amicos,
　Aut gratum summis te fore principibus:
Quid tū, si (verbo Senecæ) mors omnibus æqua est,
　Nec mage mendicis aspera quàm ducibus?
Plus reliquis me rex quondam Lodoicus amabat,

Mors

Mors tamen insidiis cepit utrumque suis.
Quisquis ad immensos igitur conscendis honores,
Cui fortuna suo cuncta dat arbitrio,
Disce superba tui fastigia ponere vultus,
Et tetrici rugis parce supercilii.
Fac bene dum subitæ peragis modò tempora vitæ:
Fac bene dum rapidis passibus hora perit:
Néve salutem animæ satagas committere natis:
Ne nimias vivens accumularis opes.
Est mihi namque nepos, qui partis sanguine nostro
Divitiis opulens ducitur illecebris.
Non nostræ non solùm animæ memor esse videtur,
Quin etiam modici nec memor est tumuli.
Nec tenui corpus recubans operire sepulchro
Dignatur: nostræ nec memor est animæ.
Et ne te lateat nomen fortasse gementis,
Miles ego quondam Gallicus hic jaceo.
Funde preces pro me Superis, peregrine viator,
Præmodico claudit quem brevis urna loco.
Hic quem tu modico clausum specularis in antro,
Fecit templa sacris plurima cœlitibus,
Erexit castrum visu spectabile, templis
Munera longa dedit, multaque pauperibus,
Hoc duce Rothomagi cives habuere senatum,
Et crevere suis lilia consiliis.
Quanta amplo tulerit Gallorum commoda regno
Ipsius edocuit flebilis interitus.
Hoc si quidem extincto sunt territa lilia bellis,
Adversumque habuit Gallia Pontificem,
Qui tamen ornavit tantis altaria donis,
Rothomagum tanta qui cumulavit ope,
Nunc modica & vili clausus requiescit in urna,
Angustoque jacens clauditur hoc tumulo.
Hæc est de patruo vani modò cura nepotis,
Immemor accepti qui manet obsequii.
Discite mortales moniti, ditare nepotes,

Quid juvet, & multis tollere divitiis.
Hic moriens proprio donarat ovile nepoti,
Nec tamen est nostri corporis iste memor.

De contemnenda voluptate Elegia.

O quem mortifera titillat peste voluptas,
Et Sirenæis pellicit illecebris :
Sæva Dionæus cui præparat arma Cupido,
Et nocitura levis mella propinat amor.
Si sapis; insomni maneas vigilantior Argo,
Assiduis persta cautus in excubiis,
Nam Cytherea novas artes, nova pectore versat
Consilia, & tacitas præparat insidias.
Allicit interdum lascivis pectora verbis,
Qualia Sirenum gutture missa putes :
Aut te si nequeat venali flectere lingua
Altera perplexis fraudibus arma parat.
Hæc tamen Argolici fallax stratagema Sinonis,
Et tibi quicquid erat Dædale pennipotens.
Sæpe puellari cupiens te fallere forma.
Hybleis unguet putrida membra favis.
Ornabitque cutem fuco, tumidasque mamillas
Deteget, & nudos proferet illa humeros.
Vermigerum faciet benè olere cadaver amomo,
Corpus Idumæis imbuet illa rosis.
Et quos arte reget parvos sibi finget ocellos :
Plenaque vulpinæ simplicitatis erit.
Non nisi molliculis mittet sua verba labellis :
Purpureis risum deteget illa genis.
Purgatos faciet lentisco fulgere dentes,
Maxillæ innatum forte putabis ebur.
Sæpe Cytheriaco disponet pectine crines.
Ut croceam videas undique cæsariem.
Aurifici cura lunatos proferet ungues,
Turgidulo tumulum finget & in stomacho,
Quem super imponet clarissima tortilis auri

Vin-

Vincula cœlitibus vel placitura Deis.
Néve tuo cultu careas avidissime venter,
Defluet ad teneros pendula zona pedes,
Est etiam cultus cariosis clunibus idem,
Quo caro tota suis diffluat illecebris.
Hic tumidus multas pannus tibi proferet ulnas,
Vix triplex nexus conficit ulna duos.
Sic benè dispositum tota nitet in cute corpus,
Sic sunt purpureis illita membra rosis.
Si tamen occultas partes spectare liceret,
Colchica prospiceres toxica visceribus.
Ilia conspiceres tetram exhalare Mephitim.
In Stygio qualem credimus esse lacu,
Illic reptitios producunt ilia vermes,
Quos alit immundi corporis atra caro,
Vis paucis dicam quid olet dea mater amorum ?
Excrementitium nil nisi stercus olet.
Si blandis igitur satagat te fallere verbis,
Aut tibi fallaces præparet insidias :
Auribus occlusis astutum imiteris Ulyssem
Circæis ne tu decipiare dolis.

De Natali Dominico Carmen.

Cur vagus angelicis resonat modò cantibus aër,
Infernum querulo dum gemit ore chaos ?
Aëris & terræ princeps de virginis alvi
Nascitur, & Stygiis tollit ovile lupis.
Et quia pallentes nox expulit atra tenebras,
Nocturno radians tempore rex oritur.

Ad versipellem.

Quod loqueris, non id sentis : tua mellea vox est,
Sed sunt vulpinis dicta referta malis.

Ad invidum.

Ducere difficile est teneros ad aratra juvencos,

Et

Et premere insolito libera colla jugo:
Libera lingua etiam frenos non passa pudentes.
Non valet insuetis verba tenere modis.

De amicis acquirendis.

Diligier quicunque cupis, des plurima, pauca
Accipe: sic poteris plures acquirere amicos.

Aliud.

Quisquis amicitiam quæris superantia census
Dona Midæ tribuas, hic solidatur amor.

Ad amicum.

Salve doctiloquos inter dignissime vates,
Inclyta qui dulci concinis acta sono:
Vincis Gorgoneos qui scuto Palladis angues,
Cui suavis linguæ gloria celsa manet:
Carmina suscipias parvis resonantia plectris,
Qui viridi lauro tempora cincta geris.

Ad quendam formosum appetentem sacerdotium.

Regales meritò poterunt lugere puellæ,
Si sacrum norint te fore presbyterum.
Nulla quidem in terris pulcherrima virgo quiescit,
Quæ tua non fieri sponsa benigna velit.

Ad quendam fidissimum Orestem.

O mihi visceribus propriis & lumine vitæ
Charior, ô cordis gloria tota mei!
Quem mihi Lemniacis à longo tempore vinclis
Conjunxit charæ pignus amicitiæ:
Me me perpetuos faustum jactabo per annos,
Semper & in nostro gaudia corde frement,
Quòd mihi contigerit talem reperisse sodalem,
Pro quo desereret Thesea Pirithous.

Pro quo Phocæum juvenem Pelopæus Orestes,
  Patroclumque ferox linqueret Æacides.
Tu mea dulcedo, mea spes, mea vita, meum cor,
  Solamenque meum, gaudiolumque meum.
Si doleas, doleo: si rides, rideo: gaudes,
  Gaudeo: si moreris, teque repente sequor.
Nisus ut Euryalum cæsum cognovit, in hostes
  Irruit, ad Stygias & comes ivit aquas:
Nec tamen ante truci voluit procumbere fato,
  Aspera quàm socii mors foret ulta sui.
Sic ego, si rutilo quisquam tua viscera ferro
  Impetat, ut noster dissocietur amor:
Protinus invisam nitar mihi tollere lucem,
  Corde vel insano subtrahet ipse dolor:
At priùs infestum gladio mactabimus hostem,
  Si Deus exiguis viribus addat opem.

Ad invidum.

Zoile, cur aliquo rides me vulnere læsum?
  Alterius semper, Zoile, vulnus amas.
Cur ploras, si sum votorum, Zoile, compos?
  Semper in alterius commoditate doles.
Dum fleo, tu rides; dum rideo, Zoile, tu fles:
  Invidia in risu non sinit esse duos.

Ad eundum.

Zoile, miraris si te appellavero monstrum?
  Si quæris causam, Zoile, caussa patet,
Nullum animal novi quod lingua mordeat usquam,
  Hoc tamen est in te quod tibi nomen erit?
Primùm Marmarici norunt rugire leones:
  More canum latras, non eris ergo leo.
Si canis es, tua proprietas est dentibus uti:
  Tu lingua mordes, non eris ergo canis,
Tu non es cervus; quia cornu non petis ullum:
  Ergo te monstrum dicere jure queo.

Si

Si fueris leo, sive canis, cervus quoque vivax:
  Si leo sis, bruti more leonis eas.
Si canis es, fias furiosi præda leonis:
  Si cervus, fias altera præda canis.

Frustra est deplorare mortuos.

Littus aras, piscaris in aëre, persodis Isthmum.
  Qui gemis extincti tristia fata viri.

Ad petendos agros.

Postquam jam volucres multum cecinere, Camœnæ
  Et longas Ismaria verba dedere chely:
In vernis gaudent fessæ requiescere campis,
  Sæpe tulit fessis gaudia lætus ager:
Ergo animis juvenum fessis permittite campos,
  Ut studiis aptos reddat amica quies.

Ad avunculum.

Hoc tibi jejunum tradatur avuncule carmen,
  Quod meus inculta protulit arte stylus.
Non mea Phœbeam sectatur musa poësim,
  Nec fero Palladia congrua verba chely,
Attamen insipido missos è gutture cantus,
  Non indignata fronte videre velis.
Concedi tibi millenas exopto salutes,
  Ut tua sit lætos vita habitura dies.
Me non ignores sanum, sum corpore sano.
  Nostra tamen nummis orba crumena dolet.
Membris parta salus, superest adhibenda crumenæ:
  Hanc si tu sanes, undique sanus ero.
Dum gravis est morbus, magnum medicamen habendum est,
  Nodosam podagram pharmaca pauca abigunt.
Et quum difficiles descendit in ossa catharrus
  Exili morbus non eget auxilio.
Sic longos dudum perpessa crumena dolores,

Ut

Ut sit sana, ingens supplicat auxilium
Nec bene perpaucis sanabitur anxia nummis,
Auro sanari tutiùs illa potest.

Ad eundem.

Zoilus accedat, vacuas baubatibus auras
Zoilei quatiant ore fremente canes.
Utque adamantæi solvatur nodus amoris,
In nostrum jaciant atra venena caput.
Atra venena spuant Furiarum exerta colubris,
Detque Theoninos lingua proterva sonos.
Spernito mendaces, aures claudantur, & illos
Effuge, perpetuo tempore vivet amor,
Quicquid lingua loquax aut vanus blattero dicet,
Florescet stabilis pignus amicitiæ.
Afferat Ætneis fabricata incudibus arma,
Afferat aut Parii marmora dura soli:
Quicquid Caucaseæ rupes, aut alta Caristos,
Quicquid habent summo Caspia saxa jugo:
Ictibus horrisonis contundat sydera: nunquam
Perpetuæ vinclum franget amicitiæ.

Ad eundem.

Non ea Patrocli caussa fecisset Achilles,
Quod pro te facerem frater, amore tui.
Transversa poteris subitò cognoscere Roma,
Quod mihi te, & tibi me copulat unus amor.

Epitaphium.

Risi, ploro: fui, non sum: studui, requiesco:
Lusi, non ludo: cecini, nunc muteo: pavi
Corpus, alo vermes: vigilavi, dormio: dixi
Salve, dico vale: rapui, rapior: superavi,
Vincor: certavi, pace utor, jure ego vixi,
Jure igitur morior: non obito, obstare nequirem.

Terra fui quondam, rursus sum terra, nihil sum.
Terra caduca vale, vermes, salvete, recumbo.

Gratiarum actio.

Rex tibi summe pias devoto pectore grates
  Pro sumptis epulis nos tibi Christe damus.
Est tibi casta parens, nostræ via prima salutis,
  Quæ te tam sacris nutriit uberibus,
O virgo & genetrix, ô nati filia, nobis
  Auxilium miseris stella marina veni.
Stella marina veni, magnum regè vela per æquor,
  Ne fragiles rapiant horrida monstra rates.
Horrida monstra serò nos quærunt undique morsus:
  Sed famulos serves numine diva tuo:
Numine diva tuo, mortis quum venerit hora,
  Duc nos ad Superi regna beata Poli.
Gloria magna patri, pax vivis detur amœna,
  Defunctis requies, assiduumque jubar.

Ad amicum.

Cur amo quicquid amas? & quod non vis, ego nolo?
  Unum cor nobis præbuit unus amor.
Unde fit ut rides, si rideo? dum fleo, tu fles?
  Nos unit votis intemerata fides.
Unum cor sociis, amor unus, & una voluntas,
  Æternum fœdus præbet amicitiæ.

Ad eundem.

Quando petit turtur sylvas & lustra ferarum,
  Et flet cùm sponsum nescit habere suum:
Languida præ nimio moriuntur membra dolore,
  Et vehemens cruciat pectora mœsta dolor.
Sic ego Caucaseas rupes, scopulosaque trano
  Saxa, petens te, me evius adurit amor.
Quem quum non habeo, sævus furor ilia torquet,
  Sordescit vitæ mobilis hora meæ.

Ad

Ad eundum.

Sint licet hæc nostræ vilissima fercula mensæ,
Istaque sit tenui mensa parata cibo:
Vos tamen, immensas rerum cognoscere vires
Queis datur, & modica quicquid in arte latet:
Hoc præsens epulum jucundo sumite vultu,
Antiquæ memores semper amicitiæ.
Hæc est vestra domus, vestra hic sunt omnia vestrum
Gymnasium, vestri sunt quoque discipuli:
Nunc quòd vestra gravis gravitas hanc viserit aulam
Non aulam, at modicæ rustica tecta casæ:
Immensas agimus grates sint omnia vobis
Prospera: post mortem sit sine fine quies.

Ad amicum, & ad invidum.

Invidus omnis eat, discedas Zoile mordax,
Zoile discedas, invidus omnis eat.
Invidus omnis eat, mendaces neglige linguas.
Neglige mendaces, invidus omnis eat.
Te (quicquid dicant inimici) semper amabo,
Semper amicus eris, quicquid amasse juvet.

Ad amicum.

Non ea Piritheo Theseus fecisset amore
Quæ faceret Pylades, suavis Oreste, tuus,
Non ego fortunæ cæcos horrebo tumultus,
Si mecum es, Stygios nec trepidabo greges,
Non metuam Parthi stridentia tela fugacis,
Myssa nec Odrysia spicula dira manu.
Thermodoontiacas audax penetrabo phalanges,
Inferni aggrediar guttura trina canit.
Massagetem penetrabo fures, qui sanguine mixto,
Lactea præcipitis pocula sumit equi.
Cyaneos intrabo sinus, & culmen Olympi,
Ripheasque nives, Sithoniasque petam.

Tu

Tu mihi cuncta jube, Pindum transcende nivalem,
Frigus Hyperboreum, Sarmaticumque gelu,
Aggredere immota Getulos fronte leones,
Sæve vel Hyrcanæ tigridis antra subi.
Et quicquid potero, quod charus amabit Orestes
Mox indefessis artubus illud agam.

De amicitia.

Antiquos recolit celebranda poësis amicos,
Concordes eadem laudat amicitias.
Nil tamen agnovit nostris quod conferat annis,
Aut nostræ laqueum vincat amicitiæ:
Adde quod insanum Pylades Phocæus Orestem
Ad Scythicæ tulerit templa superba deæ,
Seque Mycenæum fuerit mentitus Orestem,
Nil dubitans socii fata subire sui.

Ad amicum.

Si fortasse voles stabilem dissolvere nodum,
Qui nos perpetua jungit amicitia:
Affer Lemniacis decocta metalla caminis,
Affer & irati fulmina rauca Jovis.
Accipe belligeri prædurum marmor Hymetti,
Et lapidum quicquid Caucasus asper habet.
Marmore, fulminibus, scopulis dissolvere nodum
Nitere, tange feri percute, firmus erit.
Firmus & incusso non dissociabilis ictu:
Nam tibi sum Theseus, tu mihi Pirithous.

Ad patrem.

Si mihi ter centum nunc donet Jupiter ora,
Ipse tuas laudes promere non potero.
Dum tamen undosi pisces per summa natabunt
Æquora, & in vasto curva carina mari:
Æthere dum pennis volucris depicta volabit,
Dum feret exactus sydera clara polus:

Ipse

Ipse tuum nitar clarum describere nomen,
 Quod semper dulci laude nitente viget.
Ergo agè, sume meam tranquillo pectore chartam,
 Metraque quæ nullo culta nitore micant.
Musa licet magno non sit confecta chothurno,
 Luminibus tamen hæc grata sit (oro) tuis.

Ad amicum.

Sæpe rogare soles qua tandem temporis hora
 Cessabit nostræ zelus amicitiæ.
Hyblæum marmor fac mollius esse butyro,
 In media facias nube volare boves.
Junge lupis agnos, fac rectè incedere cancrum,
 Fac noctis tempus clarius esse die.
Adde catis mures, milvis adjungito pullos,
 Fac noctem tenebris, luce carere diem.
Fac albos corvos, & nigros effice cygnos,
 Redde gelu calidum, frigida non sit hyems.
Ignis frigidior sit aqua, fac ludere blandos
 Cum canibus lepores, des aliquid vacuum.
Ventorum flatus cohibe, freta sint sine motu,
 Piscis aquas fugiat, mors nihil interimat.
Gallina & vulpes sub eodem tegmine vivant,
 Pax odio vivat, vivat amore odium.
Sit sine aquis pontus, facias montem sine valle,
 Non habeat plantas sylva, nec astra polus,
Potet aquas formica maris, non sit Deus usquam
 Si sit, finem habeat, non moriatur homo.
Fac scopulos gemmas, fac ferro vilius aurum,
 Ebrietas mores sobrietatis amet.
Fama loquax non sit, muliebrem comprime linguam,
 Fac Venerem castam, non moritura mori.
Fac humiles Gallos, Italos quoque redde pudicos,
 Fac sit ut Hispanis non temerata fides.
Velitibus furtum, & Veneto depone rapinas,
 Fac sine avaritia vivere posse senes.

Arver-

Arvernis rapas, Normanis tolle polentam.
Hypocrisin claustris, tolle jocos pueris.
Flamingos populos fac uti nolle butyro:
Sint simul atque semel partus & integritas.
Vita anima careat, Nivernenses malè vivant,
Ver careat violis, Zoilus invidia,
Quando feceris hoc, vel factum videris illud,
Cessabit nostræ zelus amicitiæ.

Ad eundem.

Sit licet inter nos distantia magna locorum,
Est tamen unito corde propinquus amor.
Sit licet & longè disjunctum corpore corpus,
Est tamen æterno pignore juncta fides.
Firmius esse puto nostri glutimen amoris,
Quàm sint è Paria marmora tracta specu,
Sic nostro firmi nexus in amore ligantur,
Ut nodus nunquam separet ira Jovis.
Adde quòd hybernas quanquam transiveris Alpes,
Quæsierisque vagi solis utramque domum:
Aut te cum magno pascat Maurusia fœtu,
Sisque pharetratos vectus ad usque Getas:
Haud tamen ille tuus nostro de pectore vultus
Excidēt, aut veteris fœdus amicitiæ.

Ad eundem.

O mihi Pirithoo semper fidissime Theseu.
Suscipe fraterna carmina scripta manu.
Hæc scripsi, ut quanto fueris mihi junctus amore,
Te nostræ doceat pagina Calliopes.
Ut quem nulla tibi facit experientia notum,
Versibus inscriptis edoceatur amor.
In primis tibi sum frater, si frater haberi
Sufficit, & pro te qui moriatur adest.
Unius, ex una matris non venimus alvo,
Ergo natura non mihi frater eris.

Quos

Quos non una parens effecit sanguine fratres,
  Pignus amicitiæ reddit amore pares?
Talem me credas, qui post te vivere nolit,
  Sed qui te vivo malit obire prius.
Talem me credas, qui te quocunque jubebis
  Iverit, & metas transfeat Oceani.
Non ego me pro me, sed me pro te puto natum,
  Ergo sit inter nos intemerata fides.

Carmen invectivum in ferulas.

Ultores utinam mihi Musa pararet jambos
Archilochi, & veteris satyræ prænobile carmen;
Armatum stimulis & amaro pejus echino,
Quo ferulas teneræ lignum exitiale juventæ
Plagosi sceptrum Orbilii damnare liceret,
Sauromatasque vagos ultra præscribere, væ væ,
Væ tibi ramorum mater miserabilis arbos,
Quæ tales generas fouticas, quæ nil nisi virus
Mortiferum rigida spinosior histrice mittis,
Congrua vulneribus, laniandis congrua membris,
Aptaque detractum venis potare cruorem,
Et nunquam missura cutem, nisi defluat ingens
Sanguinis oceanus, nisi magnus decidat imber,
Et mutili rubeant humeri, rubeatque supinus
Infantum stomachus, distillent sanguine venæ,
Mille cicatrices puteant in ventre fluantque
Ilia, dum lacero rapiantur corpore pelles,
Brachiaque exertis sint penè simillima fibris,
Quas lupus occisi de corpore diripit agni.
Quis modò feralem quis dixerit esse cupressum?
Cui, quæso, salicis cortex videatur amarus?
Aut quis Cyreneas damnarit carmine taxos.
Arbor adest (tanto si digna est nomine planta)
Asperior gladiis, ferro violentior omni,
Deterior spinis, & acuti cuspide teli,
Unguibus ursorum, violentis dentibus apri,

Ser-

Serpentum pejor spiris, pedibusque draconum,
O scelerata arbos, si te immatura juventæ
Corpora si sexus te detestatur uterque,
Quid mirum? cùm cœlitibus miseranda supernis
Displiceas! auros servat citharœdus Apollo,
Grata Jovi est quercus, chara est quoque vinea Baccho,
Navigiis aptas servat Berecynthia pinos.
Delectant myrti Venerem, frondosa sub Hercle
Populus, armigero cornus dilecta Gradivo est.
Ast te nullus amat, Stygiæ te dixero plantam
Persephones, nigrique satam radice barathri.
Digna es tartareis quæ comburare caminis:
Quandoquidē prodesse nequis Jovis arbore glandes
Hybernæ veniunt, oleum dat planta Minervæ,
Vinea fert uvas dulces, lapidosaque corna
Mespilus atque nuces corni, tu nil nisi spinas,
Nil præter scuticas & flagra nocentia nutris.
O qui flammigerum jacularis ab æthere fulmen,
Frugiferam ramis permittas crescere quercum,
Utilis est: hanc percutias quæ vulnera tantùm
Progenerat, tantumque ferendis apta flagellis,
Si potes, in flammas, rapidi tonitrua cœli
Projice, & ardenti nutritam sulphure flammam,
Ardens Ætna globos jacias: Vos antra Pelori
Ardentes vibrate rogos, comburito plantam
Quæ pueros mutilat, quæ mollia terga fatigat,
Brachia corrumpit, faciem deformat, & ossa
Atterit, & miseros inhonesto vulnere clunes
Lancinat, & tenera assiduum de pelle cruorem
Elicit, ô fœdis arbos damnanda cloacis!
Te nullæ flectunt lachrymæ, te nulla gementum
Verba movent, non vincta manus, non poples aduncus,
Non mollis juvenum promissio blandaque lingua.
Prostrato parcit catulo brevis ira leonis,

At

At tu Marmaricum superas feritate leonem,
Blandus adulatur juvenis, suavissima labro
Verba movet tremulo: cervicem inclinat, ocellis
Te poscit gemulis, te præcipiente misellum
Denudat corpus, monstratque rapacibus Euris
Inflatos clunes, caligas demittit ad imos
Usque pedes: te nulla tamen querimonia flectit
Nulláq; signa movent: lachrymarũ maximus imber
Non movet: ô fœdis arbor damnanda cloacis!
Te rapiant flammæ, Siculus te devoret ignis,
Éque tuo fiant serratæ stipite furcæ,
E foliis domus hydrorum, nidusque draconum.
E trunco fiant immundis fulcra latrinis,
Penthesileæam vel tu patiare securim
Quas, quæso meruit pœnas, quo carcere claudi
Verbere quo plecti, quo lædi vulnere, vel quam
Tormenti meruit faciem, qui primus in usum
Te tulit, éque fecit sibi vimine sceptrum?
Ferreus ille fuit, fuit illi cornea fibra,
Robur & æs triplex in pectore, lacte lupino
Nutritus, rabidæ natus de Tigridis alvo.
Illum Gætulæ nutrivit mamma leænæ,
Illum ursus genuit, fuit exitiabile monstrum.
Per caput hoc juro, dignus fuit in cruce corvos
Pascere, & immundis miseram dare vermibus escam,
Solertisque fuit dignus qui more Perilli,
Primus facta sua pateretur vulnera dextra.
Ista per antiphrasim qui dicta putaverit, errat.

Defensio ferularum.

Quid me carminibus laceras? quid quæris jambos?
Quid veteris satyræ convicia, cæca juventus?
Purpureum si fortè tuum depello cruorem,
Elicio; tumidosque incenso robore clunes
Vulnero vel nudis infligo verbera membris,
Si ventrem mutilo, si verbero brachia, venas

Contero, vel crebris tibi perforo crura flagellis,
Me tibi propterea capitalem dixeris hostem?
Infligine tuo censes ea verbera damno?
Falleris: ipsa meis me sæpiùs exuo ramis,
Et foliis spoliata meis mihi nil nisi duras
Conservo scuticas, & nil nudum nisi vimen,
Ut tibi porrectum majus fateare juvamen,
Inspice quid pro te patior, mea vimina flecti
Permitto rudibus laqueis, me perfero stringi,
Me vel ad usq; tuas humilis prope deprimo plantas,
Si fortasse aliquis pungat tibi corpora pulex,
Protinus expello modicos si sensero vermes,
Si sciero minimas clunes tibi pungere muscas,
Impositis abigo ramis, tibi confrico venas,
Et nudos titillo humeros, tibi more periti
Tonsoris traho corruptum de pelle cruorem.
Separo permixtos crines, scabiem aufero, semen
Doctrinæ infundo, virtutum confero germen.
Hoc potes obsequium rapidis committere ventis?
Non meminisse potes meriti? resipisce parumper:
Virgo tui siquidem studiosa est mater honoris.
Ne tamen exclamans capitalem dixeris hostem:
Nutricem potius dicas jactantia verbo,
Desuerit ferulas torpentibus utile calcar,
Dignas crediderim quas aurea capsa recondas,
Et quibus Assyrio juvenes libetis amomo,
Thuraque odorati spargaris mascula fumi,
Quas vel uterque genu curvato sexus adoret.
Sensissent ferulas si tempora prima Neronis,
Non tu, quem fausto generavit Corduba partu,
Efflasses animam, truncatæ sanguine venæ:
Non secto infelix periisset corpore mater:
Non simile Ideis vidisses Roma favillis
Diluvium; felix igitur studiosa juventus,
Cui tam divini medicamina sumere ligni
Contigerit, stimulosque mei sensisse flagelli.

Cen-

Censuerim parili felices jure magistros,
Qui tam divino vitiorum germina sceptro
Ejiciant, quantasque habeant in corpore vires
Ictibus assiduis perhibent jurabo parentem,
Orbilium lautis divinorum occumbere mensis,
Quin & cœligenæ vicinum astare tonanti,
Quod crebris semper juvenilia corpora plagis
Fixerit, atque malo vacuarit sanguine venas.
Ista per antiphrasim credas studiosa juventus.

Ad Thaidam de Fragilitate vitæ.

Si tibi candentes niteant ô Thais ocelli,
  Formaque conspicuis æmula sideribus:
Si nivibus certet facies, manus alba ligustris,
  Frons ebori, violis brachia, lingua favis:
Vincat Erythæum cervix preciosa lapillum,
  Si labra Pastanis invidiosa rosis:
Chaoniæ fuerit guttur si molle columbæ,
  Si facies teneris mollior anseribus:
Candida nobilibus certent si lilia venis,
  Corycio certent omnia membra croco:
Compactas superent quæ porrigis oscula conchas,
  Et sacer in mammis esse putetur odor;
Herbaque dicatur reliquis præstantior, illa
  Clausa tuo meruit quæ latuisse sinu:
Annulus & Samii gemmam superasse tyranni,
  Qui fuit antè tuæ præda beata manus:
Sicque tuos felix tetigit quæ fascia crines,
  Sopitam felix qui te habuit thalamus:
An tamen elato debes turgescere fastu,
  Aspicere & torvo quemque supercilio?
Esse putas niveæ decus immortale juventæ
  Perpetuum formæ credis habere decus?
Forma quid est, nisi flos primævi labilis ævi,
  Quem teneris membris subripit hora brevis?
Forma quid est, nisi naturæ donum breve, donum

Contero, vel crebris tibi perforo crura flagellis,
Me tibi propterea capitalem dixeris hostem?
Infligine tuo censes ea verbera damno?
Falleris: ipsa meis me sæpiùs exuo ramis,
Et foliis spoliata meis mihi nil nisi duras
Conservo scuticas, & nil nudum nisi vimen,
Ut tibi porrectum majus fateare juvamen,
Inspice quid pro te patior, mea vimina flecti
Permitto rudibus laqueis, me perfero stringi,
Me vel ad usq; tuas humilis prope deprimo plantas,
Si fortasse aliquis pungat tibi corpora pulex,
Protinus expello modicos si sensero vermes,
Si sciero minimas clunes tibi pungere muscas,
Impositis abigo ramis, tibi confrico venas,
Et nudos titillo humeros, tibi more periti
Tonsoris traho corruptum de pelle cruorem.
Separo permixtos crines, scabiem aufero, semen
Doctrinæ infundo, virtutum confero germen.
Hoc potes obsequium rapidis committere ventis?
Non meminisse potes meriti? resipisce parumper:
Virgo tui siquidem studiosa est mater honoris.
Ne tamen exclamans capitalem dixeris hostem:
Nutricem potius dicas jactantia verbo,
Defuerit ferulas torpentibus utile calcar,
Dignas crediderim quas aurea capsa recondas,
Et quibus Assyrio juvenes libetis amomo,
Thuraque odorati spargatis mascula fumi,
Quas vel uterque genu curvato sexus adoret.
Sensissent ferulas si tempora prima Neronis,
Non tu, quem fausto generavit Corduba partu,
Efflasses animam, truncatæ sanguine venæ:
Non secto infelix periisset corpore mater:
Non simile Ideis vidisses Roma favillis
Diluvium: felix igitur studiosa juventus,
Cui tam divini medicamina sumere ligni
Contigerit, stimulosque mei sensisse flagelli.

Cen-

Censuerim parili felices jure magistros,
Qui tam divino vitiorum germina sceptro
Ejiciant, quantasque habeant in corpore vires
Ictibus assiduis perhibent jurabo parentem,
Orbilium lautis divinorum occumbere mensis,
Quin & cœligenæ vicinum astare tonanti,
Quod crebris semper juvenilia corpora plagis
Fixerit, atque malo vacuarit sanguine venas.
Ista per antiphrasim credas studiosa juventus.

Ad Thaidam de Fragilitate vitæ.

Si tibi candentes niteant ô Thais ocelli,
Formaque conspicuis æmula sideribus:
Si nivibus certet facies, manus alba ligustris,
Frons ebori, violis brachia, lingua favis:
Vincat Erythæum cervix preciosa lapillum,
Si labra Pastanis invidiosa rosis:
Chaoniæ fuerit guttur si molle columbæ,
Si facies teneris mollior anseribus:
Candida nobilibus certent si lilia venis,
Corycio certent omnia membra croco:
Compactas superent quæ porrigis oscula conchas,
Et sacer in mammis esse putetur odor;
Herbaque dicatur reliquis præstantior, illa
Clausa tuo meruit quæ latuisse sinu:
Annulus & Samii gemmam superasse tyranni,
Qui fuit antè tuæ præda beata manus:
Sicque tuos felix tetigit quæ fascia crines,
Sopitam felix qui te habuit thalamus:
An tamen elato debes turgescere fastu,
Aspicere & torvo quemque supercilio?
Esse putas niveæ decus immortale juventæ
Perpetuum formæ credis habere decus?
Forma quid est, nisi flos primævi labilis ævi,
Quem teneris membris subripit hora brevis?
Forma quid est, nisi naturæ donum breve, donum

Æoliis longè mobilius Zephyris?
Cui nunc pulchra nitet facies, cui tersa venustas
Et roseo multus fulget in ore decor:
Cui crocei crines, cui cervix purior auro,
Cui coma cœlesti dulcior ambrosia:
Cras feret exanguis forsan contagia morbi,
Qui nivei extinguet corporis omne decus.
Contrahet aut tremulæ rugas in fronte senectæ,
Sic brevis est formæ prætereuntis honos.
Sic variis species hominum est obnoxia morbis,
Sic primæ ætatis flos fugitivus abit.
Disce igitur Thais formæ deponere fastum,
Quem volucri leviùs cernis abire Noto.
At si tu hæc forsan nauci mea carmina pendas,
Atque putes nugis vaniùs hæc Siculis:
Te saltem faciant aliena pericula cautam,
Arguat in primis perdita forma Helenæ.

Oratio ad Virginem Mariam.

Pura Dei mater, cœli castissima lampas,
Stella maris, radix virginitatis ave.
Palma virens, nardus redolens, pietatis asylum,
Justitiæ rivus, fons bonitatis ave.
Fons dulcis, regina poli, patrona reorum,
Humanæ lucis prævia lampas ave.
Lux terræ, limen paradisi, gloria mundi,
Spes inopum, Christi regia mater ave.
Virgo, tuum generis nostri est defendere causam,
Ne miserum satanas devoret ore pecus.
Tuque potes nostræ conducere lintea navis,
Ne sub avernali detineamur aqua.
Te reparatricem nostræ licet esse ruinæ,
Ne cadat in nigrum machina tota chaos.
Te penes est humana salus, nullamque repulsam
In voto poteris regia sponsa tuo.
Ergo pudica parens, ô virgo puerpera Christi,

Re-

Rebus in adversis suppetiere reo.
Scis quanto nixu, quantum subtilibus armis
Corporibus dæmon præparet insidias.
Torpenti nunquam declinat lumina somno,
Ut dubiè vinclis illaqueentur oves.
Pervigiles agit excubias, pergitque reditque,
Amissas semper quærit habere animas.
Vidit enim hic homines Christi pro morte redem-(ptos,
Et salvum ad Superos evolitare gregem:
Invidiam nostræ produxit origo salutis,
Quæ solet infaustis rebus habere locum.
Ergo pudica parens, illæsa puerpera Christi,
In satanæ fraudes fer mihi suppetias.
Irrita ne maneat regalis passio Christi,
Sed fragili prosint vulnera quæque animæ.
Per tua quæ dulcem fuderunt ubera succum,
Te precor, & claustri viscera casta tui:
Ut quocunque iero, mea sis certissima custos,
Et nostræ semper fida magistra ratis.
Seducit dæmon, stipulat caro, mundus adurit,
Solus ego nequeo belligerare tribus,
Sola trium poteris diras contundere fraudes,
Sola trium vires vincere & arma potes.
Quando igitur veniet pereuntis terminus ævi,
Quo mihi supremum finiet hora diem:
Non me permittas armis hostilibus angi,
Et nigra tartareæ quærere tecta Stygis:
Sed tua festivum concedat dextra levamen,
Et mihi cum sanctis sit sine fine quies.
Sponsa Dei, regina poli, dia mater amoris,
Christi ex te nati filia pulchra, vale.

Ad eandem.

Salve munimen viventum, regia mater,
Præsidium populi, nutrix prædulcis, alumnæ
Naturæ fragilis: virgo castissima, sacræ
Janua virtutis, astrum, fomes pietatis,

Lucis asylum, sobrietatis amoris imago.

Ad eandem.

Virgo Dei mater nullo corrupta virili
Semine, sis nostræ fida magistra ratis.

Ad Deum omnipotentem.

Rex regum, benedicte parens, qui trinus & unus
Regnas, infirmæ suppetiere animæ.

Ad Papam.

Si nolis servare greges ex ore luporum :
Te saltem in pecudes non decet esse lupum.

Ad Regem.

Tu rex, regnando regimen sic dirige regni,
Ut post hoc regnum regna superna habites.

Ad Episcopum.

Pastor oves serva : servando sis velut Argus :
Ne lupus inferni te voret, atque gregem.
Tu tondere gregis lanas, non radere debes,
Custodi teneras ut vigil Argus oves.
Nil mirum si nulla salus sit ovilibus ægris :
Custodes etenim cernimus esse lupos.

De Iudicibus.

Exiles telis captivat aranea muscas,
Pauperibus nudis fert sua vincla Cato.
Iustitia extiterat quondam sine lumine, sed nunc
Iustitiæ visum munera restituunt.
Si vis lucrari causam, satiare patronos
Convenit, & donis frangere causidicos.

Ad amicum.

Limosum bibulas voluit quot littus arenas,
Frigida piscosum dum mare turbat hyems :
Aurifluo celeres volitant quot in aëre muscæ,
Dum mediæ æstatis tempora verna calent :
Pinguia quot mittunt cereales jugera spicas,
Quotque itidem spicæ grana minuta ferunt :
Squammosi gelido vivunt quot in æquore pisces,
Quot

Quot varias aër nutrit amœnus aves:
Quot foliis sylvæ, quot guttis æquor abundat,
Quot stellis æther, quot creat Hybla favos:
Tot tibi perpetuæ succedant dona salutis,
Sit tibi per vitæ tempora faustà salus.
Nondum præsagam norunt mea dicta poësim,
Pieriis tinctum non fero guttur aquis:
Hoc tamen incultum quamvis tibi misero carmen,
Non hoc Zoileo carpere dente velis.
Sum velut immersus non notis Icarus undis,
Qui mihi inexpertum quærere nitor iter.
Sum velut ætheræ Phaëton moderator habenæ
Qui vo'o non notæ ducere plaustra rotæ.
Sum tanquam ductor Pegasææ navis Jason,
Qui volo inassueta carminis ire via.
Sim tamen ignoto quamvis temerarius ausu,
Et mihi non nota carminis arte loquar:
Non tamen infigas sermoni mordicus unguem,
Sed potius gratâ fronte videre velis.
Carmen non scribo ut videaris carminis expers,
Nam tua Pierius currit in ora latex,
Et tibi laurigeræ donarunt oscula Musæ,
Est tibi Phœbea non minor arte lepos.
Thracia si lyrico cantes præconia vati,
Tuque tuis pariter diceris esse decus.
Sic solitæ non sunt Dryades assurgere Phœbo,
Ipsa nec Andino Mantua vate tumet:
Ut te tota tuæ collaudat concio gentis,
Jam te semideum secula nostra putant.
Si te spectaret vivum Phœbeia Delos,
Te Clarium in terrâ crederet esse Deum.
Si Smyrnam peteres, te fortè putaret Homerum,
Corduba Lucanum, Gnosia Creta Jovem.
Et brevis ut nostrum claudat sententia carmen,
Normano populo crederis esse Deus.
Jamque vale, errantem non spernas Psittace corvum,

Obſtreperam picam ſpernere nolit olor.

Ad eundem.

Quando Menœtiades Phrygiis Patroclus in armis
Hectoreo vulnus mortis ab enſe tulit :
Quamvis ob raptam Bryſeida Phthius Achilles
Argivis ducibus ferre negaret opem :
Attamen auditum poſt cæſi vulnus amici,
Sumpſit in Idæos protinus arma Phryges.
Vindictamque petens Getuli more leonis
Sævit in Iliadas, ut lupus inter oves.
Nec prius abſtinuit dubiis furioſus in armis,
Ultor quàm Phrygio dirus ab hoſte fuit.
Sic rediit vindex proſtrati juſtus amici,
Conſperſa Hectoreo tela cruore gerens.
Sed quorſum hæc, ſocii mortem expectavit Achillis ?
Non erat hoc veræ pignus amicitiæ.
Illa ſequi in gladios ſocium debebat euntem,
Ultio poſt mortem ſumpta juvare nequit.
Inter nos habitat majoris zelus amoris,
Quàm ſit Achilleæ nodus amicitiæ.
Si tibi conſpicerem præſens inſtare periclum,
Objicerem intrepidè corpus in omne malum.
Nec credas quòd te ſufferrem in corpore lædi,
Me vivo nunquam læſus ab hoſte fores.
Et ſi me vivo percuſſus fortè perires,
Hoc guttur cultris te moriente darem.
Quòd ſi interfector forſan mihi deforet hoſtis,
Iſta meæ mortis conſcia dextra foret.
Non ego me pro me, ſed me pro te puto natum,
Ergo ſit inter nos intemerata fides.

Epitaphium Magiſtri Adæ de ſancto Victore.

Hæres peccati naturâ filius iræ,
Exiliique reus naſcitur omnis homo.
Unde ſuperbit homo, cujus conceptio culpa,
Naſci pœna, labor vita, neceſſe mori ?

Vana

Vana salus hominis, vanus decor, omnia vana,
  Inter vana nihil vanius est homine.
Dum magis alludit præsentis gloria vitæ,
  Præterit, immò fugit : non fugit, immò perit,
Post hominē vermis, post vermem fit cinis : heu, heu,
  Sic redit ad cinerem gloria nostra cinis.
Hic ego qui jaceo miser & miserabilis Adam,
  Pro summo modicas munere posco preces.
Peccavi, fateor : veniam peto : parce fatenti.
  Parce pater : fratres parcite : parce Deus,

Carmen ad imitationem Virgilii.

Non sibi, sed cunctis	Quærit avarus opes. Vina racemus alit. Hortus alit violas. Juppiter esse dedit. Multa ministrat humus.
Non tibi, sed domino.	Prata Molosse teris. Fercula serve paras. Porrigis olla cibum. Porrigis arbor opes.

Est Jure	aliis	servire qui	tenetur.
Sum Jure tibi		servire me	necesse est.
Te nulli Aut		cunctos Are	videris.
Cùm cunctos Es,		Te laude Fero	unctis.

Quid fœmina.

Fœmina blanditur, laqueos parat, arma miniſtrat
Decipit, excæcat corpora, membra necat.
Debilitat vires, hominem attrahit, oſſa perurit,
Flet, ridet, ſimulat, dat, petit, odit, amat.
Haurit opes, plenam ſolet evacuare crumenam,
Bella gerit, frangit mœnia, caſtra domat,
Fert violas, gaudet ſpeculis, ſolet eſſe jocoſa,
Gaudet odore, petit baſia, corpus amat,
Diſponit crines, faciem lavat, ocia quærit,
At tacitè verbi & prodiga, parca boni.
Eſt ex Lernæis oriunda paludibus Hydra,
Turgida ſaxificæ Gorgonis ora ferens.
Eſt mel interna concludens parte venenum.
Maſcula Palladia corpora voce trahens.
Eſt flos arcano portans in vertice vermes,
Frigida ſub tacita toxica pelle ferens.
Sirenum verbis capiens fallacibus aures,
Ignoto mergens naufraga vela mari.
Eſt fallax blandam prætendens ſcorpio caudam,
Quæ dum blanditur, mordet & interimit,
Eſt roſa quæ prima nares perfundit odore,
At grave, tam nitida ſub cute virus olet.
Eſt Circe, niſi ſe cautum quis præſtet Ulyſſem,
In fœdas vertens corpora noſtra ſues.
Eſt Harpyia ferox, deturpans aëra pennis,
Quæ ſolita eſt humilem dilaniare gregem:
Eſt ſerpens, vulpes, vultur, crocodilus, & urſus,
Gorgone potentum durius hydrigena.

De Fortunâ.

Fortunæ facies lachrymabilis atque jocoſa eſt:
Læta juvat facies, ſed lachrymoſa nocet.

De

De eâdem.

Cur nequit à cunctis fortunæ nomen amari:
Illam dives amat, cui malè dicit inops.

De statu vitæ carmen Elegiacum.

O homo, quid stolidi vario sermone popelli
Gestis? quid vanæ laudis amore tumes?
Quid verbosa juvant indoctæ murmura plebis,
Mobilior rabido, quæ solet esse Noto?
Vana quid insulsi prodest sententia vulgi?
Optima dat vitio, deteriora probat.
Sollicitus pendes alieno ex ore superbis,
Illicito multas fœnore quæris opes.
Et nunc extremos properas festinus ad Indos,
Nunc fragili tendis per vada cæca rate.
Nunc Ægyptiacos statuis percurrere fines,
Nunc petis Adriaco rura propinqua mari.
Vestis odorifero perfusa notescit amomo,
Quod legit in pingui decolor Indus humo.
Articulos adamas, vultum cerussa decorat,
Dividuas ornant serta venusta comas.
Perniciosa suas exercent crimina vires,
Allicit humanum tetra libido genus.
Improba neglectâ regnat probitate voluptas,
Et Venus injecta prodigiosa face.
Innumeris potitur ventosa superbia regnis,
Immoderatus opum corda gubernat amor.
Ædificas semper, factas quoque diruis ædes,
Nunc ubi sublata est mensa, cubile petis.
Diceris inconstans; varius mutabilis, excors,
Vanus, iners, demens, mobilis, insipidus,
Sacrosancta Laris jampridem numina lugent
Quòd nequeat unam certus habere domum.
Si ducenda tibi conjux tam sæpè fuisset,
Mille tibi posses jam numerare socrus.

Remigius lepidô Tullius eloquio.
Vos igitur meritò morum nutrivit honestas,
Et gremio virtus fovit amica suo.
Quos tanta digni genuerunt laude parentes,
Phœbeoque aluit nectare Remigius.
Nunc solita properate via duo sydera fratres,
Sydera Ledæis æmula syderibus.
Sit speculum vobis utriusque parentis honestas,
Sit speculum docti gloria Remigii.
Si semper libeat solitis incumbere Musis,
Et Phœbo & Musis dulce volumen adest.

Ad Franciscum Cliviensem Regii sanguinis & probatissimæ indolis puerum Epigramma.

O qui conspicuis Francisce parentibus ortum
Ducis, & à summâ nobilitate genus.
Aspice qui faciat studiosus arator in agro,
Ut pura æstivo tempore grana legat.
Evellit spinas, vepres obtruncat, amaras
Demetit urticas, dejicit & lolium.
Et tu si quæris virtutum nobile semen,
Quale tuæ fulgor nobilitatis amat,
Urticas scelerum prima depone juventa
Quæ damno castis moribus esse solent.
Sic tu regali facies opus indole dignum:
Apta tuo generi sic tibi messis erit.
Utere prudentum monitis alienaque semper
Gloria, dum vives sit tibi pro speculo.
Utque Themistocles olim excitus esse trophæis
Milinadis priscis dicitur historicis:
Sic te clara patris virtus, sic candida matris
Relligio, ad mores & bene facta vocent.
Et quoniam nihil est nisi pondus inutile terra,
Qui sine doctrinâ vivit inanis homo:

Invi-

Invigila ſtudiis, ut tanto nobilis ortu,
Sis etiam claro nobilis eloquio.
Si juvet ad doctas animum convertere Muſas,
Jucundum Muſis ecce volumen habes.

De natali Domini.

Sole jubar majus lunæ, præclarius aſtrum
Naſcitur, & toto fundit ſua numina mundo.
Ecce Palæſtinæ verus de virginis alvo
Egreditur vates, procul ô procul eſte prophani:
Ite procul quos ficta juvant idola Deorum,
Famoſumque Jovem ſtupris, dominũ eſſe potentem
Scribitis, & tonitru refugas componere nubes,
Ignitumque manu terris immittere fulmen.
Verus adeſt Dominus, qui cuncta elementa figuris
Exornans veris, cœlos, terram, aëra, pontum
Fecit, & omnigenæ ſabricavit corpora formæ.
Hic immortalis moribundum ſumere corpus
Virginis in clauſtro voluit, terraſque jacentes
Incolere, ut primi delens peccata parentis
Eriperet vinclis animas, prædamque barathro,
Tartareiſque lupis captivum auferret ovile.
Pangite paſtores, paſtorem neſcia virgo
Maſculei coitus, intacta protulit alvo.

Ad amicum.

Dum matutinum conjunx Tithonia lumen
Expulſis ſpargit tenebris, & lumine claro
Circuit ingentes terras, exurgere cogor
Anxius è ſomno fidum viſurus amicum,
Præcipites fero voce ſonos, & flebile carmen.
Erumpunt oculis lachrymæ, mens pallida riſu
Semoto languet, quod Caſtoris abſit amicus.
Exurgas igitur, Pythiam ſolabere Damon:
Solus ego tecum moriar ſi ſit tibi vulnus,
Vulneris illius medium tolerabo dolorem,

Si

Si plores, plorare volo; si morte recumbas,
Tecum etiam moriar; si submergaris in undis,
Te jam submerso nolo contingere portum;
Si rides, ridere volo; jam vade peregrè:
Tecum etiam peregrinus ero; si navita fias,
Nauta ero; si fiàs pauper de divite, pauper
Esse volo; si etiam fias de paupere dives,
Nolo tibi fieri socius, satis est famulari.
Et qui te lædet solam mittendo sagittam,
Uno etiam telo geminos se lædere speret.

De pace Carmen.

Pax cœleste bonum sacris altaria flammis
 Atque tepescentes suscitat igne focos.
Pax hominum genitrix, pax est custodia rerum,
 Pax aperit juris justitiæque forum.
Nulla dies homini, nulla est sine pace voluptas,
 Nullus amor, nullum relligionis opus,
Pax urbes, pax regna ligat, pax congregat orbem,
 Fiat ut ex multis urbibus una domus.
Sæcula pax renovat, pax aurea tempora confert,
 Et mores priscæ simplicitatis habet.
Ingenuæ redeunt artes, Academica florent
 Ocia, Castaliæ sollicitantur aquæ.
Pax facit innocuos saltus, nemorumque recessus
 Tutus it, & tutas advena portat opes.
Pax cererem campis, & mitem collibus uvam
 Efficit, armoso dividit arva bove,
Gramina pace virent, præpinguia pascua, lætum
 Luxuriat multâ fertilitate pecus.
Pax vehit auratas peregrina per æquora merces,
 Et steriles ponti non finit esse vias.
Pax hilares mensas facit & convivia passim,
 Et recreat molli tristia corda mero.
Pax aperit thalamos hymeneaque carmina cantat,
 Excitat, & resides non finit esse lyras,

Pro-

Pro gladiis lances gerit, & pro caſſide ſcuta,
Et ſua Palladia tempora fronde ligat.
Geſtit, & ad Thyaſos agili volat ardua ſaltu,
Et vocat ad feſtos agmina longa dies.

Modus retinendorum amicorum.

Plurima des, perpauca petas, nil accipe, ſi nil
Accipias, & pauca petas, & plurima dones,
Gratus eris populo, te mille ſequentur amici,
Si nihilum trades, fies privatus amico.
Plurima ſi quæres, multam patiere repulſam.
Si multa accipias, populus te dicet avarum,
Nil cape, pauca petas, da plurima, habebis amicos.

De bello.

Bella necant homines, faciunt ſine honoribus aras,
Urbis & agrorum depopulantur opes.
Ah pereat, fuerit qui tanti criminis author!
Triſtiaque humanas miſit ad arma manus.

Ad amicum.

Ut Lariſſæum Patroclus amavit Achillem,
Ut fuit in Pyladem certus Oreſtis amor:
Pirithoum ut Theſeus, Pollucem ut Caſtor, Achates
Arſit ut Idæi Martia facta ducis:
Sic ego amicitiæ ſtabili tua pectora nexu
Vincio: quem nihil hinc diſſociare poteſt.
Mens eadem eſt nobis & idem cor, una voluntas,
Qualeſcunque hilari perlege fronte modos.

Oratio ad Chriſtum.

O Deus æterno qui dirigis omnia nutu,
Cuique aër, cœlum, terra fretumque ſubeſt:
Sacra Palæſtinæ clauſit quem virginis alvus,
Quem mundi florem flos ſine labe tulit:
Qui genitus ſine matre Deus, ſine ſemine natus,

Cre-

Crederis, & mundum qui ditione regis.
Da mihi nunc veniam, Rex, te offendiſſe fatenti,
Et cœli pateat, Rex, precor aula domus,
Ruptaque conſpicui poſt flamina luminis aura,
Fac fruar, auxilium tu mihi quæſo feras.
Fac mea tranquillo veniant ad littora flatu
Carbaſa: fac turbent nulla pericla ratem.
Dirige tyrones tu Rex ô maxime regum,
Participes claræ lucis ut eſſe queant.
Nulla ſalus nobis ſine te eſt, nec cauſſa ſalutis,
Nec cuiquam æterni luminis aura patet.
Da, precor, optatum vitæ traducere lumen,
Libera cœleſtes ut petat umbra domos.

Ad ſpectatores.

Si tenui incultum pangamus arundine carmen,
Et canat exiles noſtra camœna modos:
Vos tamen eximii tetrica gravitate Catones
Parcite, de parvo gurgite parva fluunt.
Æquora balenas gignunt, parvo ſed in alveo
Exilis tantùm barbulus eſſe poteſt.
Vinea prædulces profert bene culta racemos,
Emittit tribulos non bene cultus ager.
Nos ſumus inculti, nobis non ſpirat Apollo,
Dum bene culti erimus, meſſis erit melior.

CAROLI FRANCORUM REGIS, *hujuſce nominis octavi, Oratio, in bello Fornovienſi, ad milites habita.*

O fratres, quos participes regni atque laboris
Aſſumpſi mecum, nec vos ſine dote reliqui,
Vos ego non famulos, ſed charos nomino fratres,
Quos amo plus vita: ſi quid Romana vetuſtas
In bello Fabius referat feciſſe potentes,
Hoc facite ut noſtris non ſit prælata diebus

Fama potens veterum. Quoniam vel morte cadendum est,
Aut decet invisos pessundare fortiter hostes.
Me vos perturbet mortis formido, nec ingens
Copia certantum, qui nos subvertere sperant.
Nam si hodierna dies fuerit vestræ ultima vitæ,
Prima tamen vestri semper dicetur honoris.
Si corpus pereat, crementum fama resumet,
Quid contraxistis frontem? mortémne timetis?
Quòd peditum adversæ sit major copia parti?
Sunt hostes fateor plures: sed sæpe duobus
Præda fuit canibus multorum turba luporum,
Sæpe unus Boreas densæ concurrere sylvæ
Audet, & innumeras perflando dissipat ulmos,
Si sumus in numero contra tot millia pauci,
Quid tum propterea? causa potiore movemur
In tantas acies numero concurrere pauco.
Sæpe fit ut modico sociatus milite princeps
Innumeram Xerxis valeat propellere gentem.
Vos igitur, si qua est hodie spes ulla salutis,
Cognati fratres, vitæ præponite laudem,
Nec nobis sit triste mori, nam corporis hujus
Immoritura brevem pensabit gloria mortem
Vester ego frater, quem sumpsit Gallia regem
Indignum, pugnæ primos intrabo tumultus.
Primus ego campum ingrediar, præponere vitæ
Immortale decus spero, nec turpe putetis
Corpus in externa moribundum perdere terra.
Sed ne fortè mei simulatum pignus amoris
Credatur, vobis cunctis ego basia dono.
Nec si nos omnes multus concluserit hostis,
Sollicitos perferte animos, cautelam ego novi,
Quâ nobis aditum medios quæramus in hostes.
Convenit ingentes ex sylva carpere ramos,
Quos firmis laqueis collo nectamus equorum.
Sic ubi confligent inimici, curret in illos

Cor-

Cornipes, & quotquot timidos invenerit hoſtes,
Obruet in terram ramo: via talis habenda eſt.
Eſt aliud mihi conſilium. permittere fas eſt
Cornipedes noſtros ſemoto currere freno,
Ut quos non poterit gladiorum ſternere cuſpis,
Morſus equi perimat. Quare certare neceſſum eſt,
Certate, & validis alacres incumbite nervis,
Ex vobis aliquos regales ferre coronas
Convenit: ut nequeant hoſtes cognoſcere regem.
Hoc ego conſilium vobis committo. Sed ecce
Hoſtis adeſt, rauco clangat taratantara cornu.
Concrepitent litui, clypeos adjungite dextris.
Imus in hunc, mactate illos, curramus in iſtum;
Ignitos ſtertens volvat bombarda molares.
Si quis cognorit Baleares volvere fundas,
Volvat, & immenſo perterreat aëra jactu.
Arcubus aptentur funes, & turbine Martis
Pulverulenta ſtrepat tellus: aptate ſagittas,
Calcar equos pungat, facite ut vos eſſe viriles
Fornovius teſtetur ager, curramus in hoſtes.
Jam taceo, nil verba juvant, plus proderit ictus.
Hoc dixiſſe ſat eſt, morti præponite famam,
Debet in auſteris quæri victoria rebus.

Ad amicum iratum Epigramma.

Cur mea mens, mea dextra manus, mea dextera mamma,
Contrahis irata fronte ſupercilium?
Cur tam ſubmiſſa reddis mihi voce ſalutem,
Reddere quam læta fronte ſolebat amor?
Cur tua vox animi certè verſatilis index,
Pura & aperta priùs, tam modò rauca mihi eſt?
Quando oculis quondam veniebas obvius iſtis,
Spectare Attalicas penè videbar opes?
Quas mihi fortunæ deferret nuncius, aut qui
Poſteri pomum contulit Iliaco?

Dum licuit veras audire & reddere voces,
Credebar magno ditior esse Jove.
Dum potui miscere sales, verbisque jocari,
Quis me stellifero major in axe fuit?
Sed mihi quæ toties mortalia fata resolvit,
Invidit tantos cæca noverca dies.
Quando mihi occurris, vel quà pertranseo sulcos,
Glandilegi videor cernere corpus apri,
Qui mihi dentifero pugnam denunciet ore,
Frendeat increpitans, incutiatque minas.
Gratia quæ tereti nativa sedebat in ore,
Versa est in rugas, multiplicesque sinus.
Et quem Democriti facies, augustaque frontis,
Integritas divis fecerat esse parem:
Huic vultus qualem crinita immanibus hydris
Tisiphone & flagrans igne Megæra facit.
Mitior ambrosia fuerat, qui mollior albo
Anserulo, spinas durus & asper habet,
Quem mihi quæ lætum fortasse Aurora ferebat,
Hæc erat astrorum lumine candidior,
Quem nunquam satis hic oculus vidisse putabat,
Quem nunquam visa esset tetigisse manus.
Cur mea mens, mea dextra manus, mea dextra papilla
Contrahis irata fronte supercilium?
Hic tuus est, qui te tantum dilexit amicus,
Plus geminis oculis, plus & utraque manu.
Hic tuus est, qui te toties tremulo ore vocavit,
Qui pro te toties ora rigavit aquis.
Non tam est Alcidæ quæsitus Hylas puer olim,
Nec tam quæsita est Penelopea procis,
Quàm sæpè attonitis ego vocibus aëra rupi,
Sollicitus curans plus tua fata meis.
Pro quo sunt pugnata mihi tot bella, tot hostes
Quæsiti famæ tot mala verba meæ.
Quem cithara Chiron primis instruxit ab annis,
Fe-

Fecisse exequias fertur amicitiæ.
Quique prius Trojana latens neglexerat arma,
Ad pugnam chari sanguinis ultor iit.
Sensit amicitiam Pyladæ damnatus Orestes,
Nise, tibi Euryali cognita flamma fuit.
Ingratum Æneam si cognovisset Achates,
In mediis hominem destituisset aquis.
At quoniam syncerus amor non indiget isto
Nomine, nec ficto corpore sana fides:
Nec socium Æneas, nec Achates liquit amicum,
Non solet adversis credere rebus amor.
Nunquid ego officium verè præsentis amici
In minimo videor deseruisse pilo?
Si tibi sum visus nunquam simulatus & asper,
Si tibi præstiterim quicquid amoris erat:
Cur mea mens, mea dextra manus, mea dextera mamma,
Contrahis iratâ fronte supercilium?

Finis Dialogorum aliquot & Epigrammatum Ioannis Ravisii Textoris Nivernensis.

TABULA
In hoc Volumine contentorum.

Car-

Ad

FINIS.

